

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

РОЗВИТОК ОСВІТИ, НАУКИ, ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Вінниця, 20 квітня 2017 року

**ТОМ II
ЧАСТИНА 1**

Вінниця – ВННІЕ ТНЕУ – 2017

ББК 74(4 УКР)+72(4УКР)+65.9(4УКР)
УДК [001+330.3+37]:339.924
Р 64

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького навчально-наукового інституту економіки Тернопільського національного економічного університету

Протокол № 8 від 27 квітня 2017 р.

Організаційний комітет: А.І. Крисоватий – д.е.н., професор, ректор Тернопільського національного економічного університету; З.-М.В. Задорожний – д.е.н., професор, проректор з наукової роботи Тернопільського національного економічного університету; Б.В. Погріщук – д.е.н., професор, директор Вінницького навчально-наукового інституту економіки Тернопільського національного економічного університету; І.В. Мартусенко – к.г.н., доцент, заступник директора ВННІЕ; Г.Б. Погріщук – к.е.н., доцент, зав. кафедри фінансів і кредиту ВННІЕ; О.М. Ціхановська – к.е.н., доцент, зав. кафедри економіки підприємств і корпорацій ВННІЕ; В.В. Ясишена – к.е.н., доцент, в.о. зав. кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ВННІЕ; О.М. Вільчинська – к.е.н., доцент, в.о. зав. кафедри гуманітарних і фундаментальних дисциплін ВННІЕ; В.О. Козловський – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій ВННІЕ; С.В. Підгаєць – к.е.н., старший викладач кафедри фінансів і кредиту ВННІЕ.

Технічні редактори: А.Д. Ряба, З.Ф. Чорна, О.О. Новіцька, М.О. Собчук, В.А. Жарчук.

Р 64 Розвиток освіти, науки, економіки в умовах інтеграційних процесів: зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 20 квітня 2017 р.: у 2-х т. – Т. 2 Ч. 1 / редкол.: ВННІЕ ТНЕУ. – Тернопіль: Крок, 2017. – 139 с.

ISBN _____

До збірника включено статті та матеріали доповідей учасників конференції. Розглядаються актуальні теоретичні і практичні проблеми розвитку України в умовах інтеграційних змін, шляхи вдосконалення управління бюджетними ресурсами, кредитною і податковою системами. Висвітлюються питання формування ефективної моделі розвитку підприємництва, інформаційних систем, правового забезпечення економічних реформ, удосконалення облікової роботи на підприємствах тощо, аналізуються проблеми розвитку освіти, науки і економіки за умов євроінтеграційних та глобалізаційних процесів.

Відповідальність за зміст публікацій та орфографічне оформлення несуть їх автори

СЕКЦІЯ І

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

ПРОБЛЕМИ ТРАДИЦІЙНОГО АНАЛІЗУ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА Антохов С. – ст. 3 курсу, гр. Фвн-32 Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.....	12
ФІНАНСИ ДОМОГОСПОДАРСТВА: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ Бондар Ю. – ст. 2 курсу, гр.Фвн-21 Науковий керівник – к.е.н, доцент Нагайчук В.В.....	13
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ Борівський Р. – ст. 3 курсу, гр. Фвн-31 Науковий керівник – к.е.н, доцент Нагайчук В.В.....	14
БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ Вансович А. – ст. 5 курсу, гр. ФУПО _{звнм} -11 Науковий керівник – к.е.н, доцент Мацедонська Н.В.....	15
БЮДЖЕТНЕ ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ Ряба А. – ст. 4 курсу, гр. Фвн-41 Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.....	17
РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ Москальова А. – ст.3 курсу, гр. Фвн-31 Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.....	18
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ Пенькна І. – ст. 3 курсу, гр. Фвн-31 Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.....	19
ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ Хомич Ж. – ст. 3 курсу, гр. Фвн-32 Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.	20
ФІНАНСОВЕ ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ Вознюк А. – ст. 3 курсу, гр. Фвн-32 Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.	21
СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ Коровай О. – ст. 3 курсу, гр. Фвн-31 Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.....	22
ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ Воронова А. – ст. 1 курсу, гр. ФУПОзвн-11 Науковий керівник – к.е.н., доцент Клівіденко Л.М.	23
ДІЛОВА АКТИВНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ Гижко А. – ст. 3 курсу, гр. Фвн-32 Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.....	24
МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ Ряба А. – ст. 4 курсу, гр. Фвн-41	

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.....	26
ЛІЗИНГ ЯК ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	
Довгаль В. – ст. 2 курсу, гр. БО _{вн} -21	
Науковий керівник – викладач Лозінська К.В.....	27
ВПЛИВ ПДВ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ	
Дралов С. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -31	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Семцов В.М.....	28
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	
Захаров О. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -31	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.....	29
ПОКАЗНИКИ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	
Гилик Я. – ст. 1 курсу, гр. ФУПОсвн -11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.....	30
ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ФІНАНСІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Бондар Ю. – ст. 2 курсу, гр. Фвн-21	
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волошук Р.Є.	31
ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД І ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА	
Іваник А. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{вн} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.....	32
ФІНАНСУВАННЯ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	
Іванова К. – ст. 2 курсу, гр. ФК _{вн} -21	
Науковий керівник – викладач Лозінська К.В.....	33
СКЛАДОВІ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Ільніцька Н. – ст. 5 курсу, гр. ФУПО _{звнм} -11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.....	34
УПРАВЛІННЯ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	
Комендра Р. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -32	
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волошук Р.Є.	36
РОЛЬ МАЙНОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	
Копачевський К. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -32	
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волошук Р.Є.	37
ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ В РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ	
Коровай К. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -31	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.....	38
ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ УКРАЇНИ	
Захаров О. – ст. 3 курсу, Фвн-31	
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волошук Р.Є.	39
УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ МІНЛИВОГО РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА	
Ксенченко Л. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{вн} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.....	40
ОПТИМІЗАЦІЯ ОПОДАТКУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	
Кузьменко М. – ст. 4 курсу, Ф _{вн} -41	

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.	41
ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА НАДХОДЖЕННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ДО МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ	
Кузьміна Н. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО _{ЗВНМ} -11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.	43
ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ: ЗМІСТ І ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ	
Лукіянчук Т. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{ВН} -41	
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.	44
ЗНАЧЕННЯ ТА СУТНІСТЬ ЛІЗИНГУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ	
Мовчан-Яблонський Енріке – ст. 2 курсу, БО _{ВН} -21	
Науковий керівник – викладач Лозінська К.В.	45
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ, ОРІЄНТОВАНОГО НА РЕЗУЛЬТАТ	
Молчанов О. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{ВН} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.	46
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЄДИНОГО КАЗНАЧЕЙСЬКОГО РАХУНКУ В УКРАЇНІ	
Москальова А. – ст.3 курсу, гр. Ф _{ВН} -31	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Семцов В.М.	47
СУЧАСНА МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
Москалюк О. – ст. 5 курсу, гр. ФУПО _{ЗВНМ} -11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.	49
КАЗНАЧЕЙСЬКЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ БЮДЖЕТІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Пенькна І. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{ВН} -31	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Семцов В.М.	50
ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ	
Плахотнюк Р. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО _{ВНМ} -11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.	52
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІЗИНГОВОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ	
Попова Д. – ст. 2 курсу, гр. Ф _{ВН} -21	
Науковий керівник – к. е. н., доцент Штефан Л.Б.	53
РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ	
Потерлевич А. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{ВН} -32	
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.	54
ВАРІАЦІЯ КІЛЬКОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ	
Проказін Б. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{ВН} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.	55
ПРОЦЕНТНА ПОЛІТИКА КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ	
Радванецький М. – ст. 2 курсу, гр. Ф _{ВН} -21	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.	56
СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
Рибчинська Н. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{ВН} -32	
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.	57

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ОФШОРНИХ ЗОНАХ	
Ряба А. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{ВН} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.....	58
ХАРАКТЕРНІ РИСИ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІКРОКРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ	
Савчук О. – ст. 2 курсу, гр. Ф _{ВН} -21	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.	59
ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
Семененко М. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{ВН} -31	
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.	60
РОЗВИТОК ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Сомик Н. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{ВН} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.....	61
ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОВІЛЬНОЇ СПЛАТИ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	
Сочнева Л. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{ВН} -41	
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р. Є.	62
УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	
Фрідріх І. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{ВН} -31	
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.	63
ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: ЗНАЧЕННЯ ТА ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ	
Хуторянець Т. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{ВН} -31	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.....	64
СУТНІСТЬ ТА ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ	
Червань Е. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{ВН} -31	
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.	66
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ	
Якімов П. – ст. 5 курсу, гр. ФУПО _{ВНМ} – 11	
Науковий керівник – к.е.н. доцент Штефан Л.Б.	67
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КОНКУРЕНТНОЇ БОРОТЬБИ	
Яременко А. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{ВН} -31	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.....	68
ДЕРЖАВНИЙ БОРГ ЯК ПОКАЗНИК ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	
Капустіна А. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО _{СВН} -11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.	69
РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ ЯК ПРОДУКТИВНА СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ БОРГОВИМ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМ	
Квятковська В. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО _{МВН} -11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.	70
ДЕФЦИТ БЮДЖЕТУ КРАЇНИ ЯК ІНДИКАТОР БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ	
Копачевська О. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{ВН} -41	
Науковий керівник – к. е. н., доцент Мацедонська Н.В.	71
СЕК'ЮРИТИЗАЦІЯ ЯК МЕТОД РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ БОРГОВОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	
Кравець В. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО _{МВН} -11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.	72

ГРОШОВО-КРЕДИТНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ	
Ксенченко Л. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{вн} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.	73
ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	
Кулик І. – ст. 4 курсу, гр.Ф _{вн} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.	74
ПРОБЛЕМИ ЗБАЛАНСУВАННЯ БЮДЖЕТУ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ	
Сочнєва Л. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{вн} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.	75
ОЦІНКА РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	
Сухоставський В. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО _{свн} -11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.	76
ПРОБЛЕМИ РИЗИКІВ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	
Терентієва А. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{вн} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.	78
АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	
Ясинецька В. – ст. 3 курсу, гр. ОП _{вн} -31	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мирончук В.М.	79
НЕОБХІДНІСТЬ РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ	
Кравець В.М. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО _{внс} -11	
Науковий керівник – викладач Чопляк І.А.	80
ФОРМУЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМ КООРДИНАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З УРАХУВАННЯМ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	
Сухоставський В. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО _{внс} -11	
Науковий керівник – викладач Чопляк І.А.	81
РОЛЬ ДОМОГОСПОДАРСТВА В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	
Лукіянчук Т. – ст. 4 курсу, гр.Ф _{вн} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.	82
ФІНАНСОВЕ ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ	
Рибчинська Н. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -32	
Науковий керівник – к.е.н, доцент Нагайчук В.В.	83
ФІНАНСИ ДОМОГОСПОДАРСТВ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ	
Кузьменко М.В. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{вн} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.	84
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ	
Сомик Н. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{вн} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.	86
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ	
Потерлевич А. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -32	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.	87

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ	
Гуменюк В. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО _{свн} -11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.	88
СУТНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ	
Антохов С. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -32	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.	90
АНАЛІЗ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ	
Баранський О. – ст. 3 курсу, гр. ОПД _{вн} -31	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мирончук В.М.	91
ІНВЕСТИЦІЇ В ЗОЛОТО: ЗМІСТ І ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ	
Бевз О. – ст. 3 курсу, гр. Фвн -32	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.	92
ПРОБЛЕМИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ НА РІВНІ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Вальчук Ю. – ст. 4 курсу, гр. Ф вн – 41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.	94
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ	
Вознюк А. – ст.3 курсу, гр. Фвн-32	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.	95
ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ	
Гилик Я. – ст. 1 курсу гр. ФУПО _{внс} -11	
Науковий керівник – викладач Чопляк І.А.	96
КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС	
Жерноклеєва А. М. – ст. 5 курсу	
Науковий керівник – к.е.н. Загорська Д.М.	97
ОЦІНКА УМОВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ	
Ряба А. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{вн} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.	98
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ	
Заваденко Н. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО мвн -11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.	99
АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ВІННИЦЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА»)	
Западнюк Ю. – ст. 3 курсу, гр. ОПД _{вн} -31	
Науковий керівник – к.е.н. Мирончук В.М.	101
ФІНАНСИ ДОМОГОСПОДАРСТВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	
Іваник А. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{вн} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.	102
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВИМ ФІНАНСОВИМ ПОТОКАМ	
Капустіна А. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО _{внс} -11	
Науковий керівник – викладач Чопляк І.А.	103

ДЕРЖАВНА КАЗНАЧЕЙСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ ТА НАПРЯМКИ ЇЇ ПОДАЛЬШОГО РЕФОРМУВАННЯ	
Квятковська В. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО _{внс} -11	
Науковий керівник – викладач Чопляк І.А.	104
ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНОЇ РОБОТИ В ДЕРЖАВНІЙ АУДИТОРСЬКІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ	
Комендра Р. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -32	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.	105
ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
Копачевський К. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -32	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.	106
ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЯВИЩЕ	
Шпак С. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО _{звнм} -11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Семцов В.М.	107
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ЕКОНОМІЦІ	
Чубар Ю. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО _{внм} -11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мирончук В.М.	108
РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ	
Хомич Ж. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -32	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.	110
АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ВІННИЦЯОБЛЕНЕРГО»)	
Пасарар Н. – ст. 3 курсу, гр. ОПД _{вн} -31	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мирончук В.М.	111
НЕОБХІДНІСТЬ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ	
Бевз О. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -32	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.	112
УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	
Вальчук Ю. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{вн} -41	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.	113
ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ТА ЙОГО МЕТОДИ	
Гижко А.В. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -32	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.	114
МІСЦЕВЕ ОПОДАТКУВАННЯ: СУТНІСТЬ ТА МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ	
Колодій Б. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО _{внм} -11	
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волошук Р.Є.	115
ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	
Курдибаха М. – ст. 4 курсу, гр. Ф _{вн} -41	
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волошук Р.Є.	116
ОЦІНКА СТАНУ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ	
Москальова А. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -31	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.	117
МЕТОДИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ РЕГІОНУ	
Хуторянець Т. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -31	

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.	119
СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ СОЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	
Ширяєва Д. – ст. 5 курсу, гр. ФУПО _{звнм} -11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Добіжа Н.В.	120
ІНСТРУМЕНТИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ВАЛЮТНОГО КУРСУ В УКРАЇНІ	
Ряба А. – ст. 4 курсу, гр. Фвн-41	
Науковий керівник – к.е.н. Підгаєць С.В.	121
СВІТОВІ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ ТА ДОПОМОГ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ	
Букальцев Д. – ст. 1 курсу, гр. ФУПОВнм-11	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Добіжа Н.В.	122
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	
Бондар Ю. – ст. 2 курсу, гр. Ф _{вн} -21	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.	123
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ	
Коровай К. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -31	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.	124
ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ	
Пенькна І. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -31	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.	125
ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ПРЯМОГО ТА НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ	
Яременко А. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -31	
Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р. Є.	127
МЕТОДИ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКА	
Червань Е. – ст. 3 курсу, гр. Ф _{вн} -31	
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.	128
БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ	
Возик К. – учень 11-Е класу	
Науковий керівник – к.е.н. Підгаєць С.В.	129
ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Бранько А. – учень 11-Е класу	
Науковий керівник – к.е.н. Підгаєць С.В.	130
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИНИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ	
Головатий В. – ст. 1 курсу, гр. ФУПОВнм-11	
Науковий керівник – к.е.н. Підгаєць С.В.	131
РОЛЬ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ	
Касько А. – ст. 4 курсу, гр. Фвн-41	
Науковий керівник – к.е.н. Підгаєць С.В.	132
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	
Костюк С. – ст. 1 курсу, гр. Фзвнм-11	

Науковий керівник – к.е.н. Підгасць С.В.	133
РЕАЛІЗАЦІЯ ВАЛЮТНО-КУРСОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Ксенченко Л. – ст. 4-го курсу, групи Фвн-41	
Науковий керівник – к.е.н. Підгасць С.В.	135
ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ	
Сомик Н. – ст. 4 курсу, гр. Фвн-41	
Науковий керівник – к.е.н. Підгасць С.В.	136
СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	
Мороз Д. – ст. 1 курсу	
Науковий керівник – ст. викладач Шапошник Г.Г.	137

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

УДК 658.155.012.12

ПРОБЛЕМИ ТРАДИЦІЙНОГО АНАЛІЗУ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Антохов С. – ст. 3 курсу, гр. Фвн-32

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Ділова активність є комплексною та динамічною характеристикою діяльності підприємства та ефективності використання його ресурсів. Ділову активність можна охарактеризувати як вмотивований макро- і мікрорівневий процес управління стійкою господарською діяльністю підприємств, спрямований на забезпечення позитивної динаміки, збільшення трудової зайнятості та ефективне використання ресурсів з метою досягнення ринкової конкурентоспроможності. Ділова активність відображає ефективність використання матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів за всіма бізнес-процесами діяльності та характеризує якість управління, можливості економічного зростання й достатність капіталу підприємства. Актуальність визначення ділової активності суб'єкта господарювання потребує постійного проведення комплексу аналітичних процедур, інструментами яких є спеціальні способи, прийоми, показники.

Аналіз ділової активності являє собою окремий блок у системі аналізу фінансового стану підприємства. Мета аналізу полягає в представленні економічно обґрунтованої оцінки ефективності використання ресурсів і виявлення потенціалу для їх підвищення. Аналіз ділової активності підприємства дозволяє оцінити фінансовий стан підприємства, його здатність погасити зобов'язання, раціонально використовувати позиковий капітал тощо. Тобто аналіз ділової активності може доповнити та уточнити дані про фінансову стійкість, платоспроможність, ліквідність і рентабельність підприємства. Рівень ділової активності являється важливим показником для потенційних кредиторів та інвесторів, без яких суб'єкт господарювання просто не зможе вижити у конкурентному середовищі [1, с.72-73].

Традиційний аналіз ділової активності підприємства здійснюють на основі фінансової звітності з двох позицій: з позиції якісних і кількісних показників.

Якісні показники представлені діловою репутацією підприємства, відносинами з конкурентами і контрагентами, ринками збуту продукції, експортним потенціалом продукції, конкурентоспроможністю продукції тощо.

Кількісні показники аналізують у двох аспектах: визначення ділової активності підприємства в абсолютному та відносному вираженні [2, с.49].

Перший підхід передбачає обчислення показників динаміки обсягів виручки від реалізації

продукції, чистого прибутку та активів, за якого темпи зростання чистого прибутку повинні бути більшими, ніж темпи зростання виручки від реалізації, яка, в свою чергу, повинна бути більшою, ніж темпи зростання середньої величини активів. Дану нерівність прийнято називати «золоте правило економіки».

Другий підхід охоплює розрахунок традиційних для вітчизняного економічного аналізу коефіцієнтів оборотності. Оборотність розглядають як кругообіг капіталу підприємства, що проходить мікрорівні три послідовно змінюючи одна одну стадії: заготівельну (стадія забезпечення або закупівлі), виробничу та збутову (стадія реалізації).

В сучасних умовах виокремлюють суттєві недоліки традиційних методик аналізу ділової активності підприємства, серед яких [3, с.69]:

1. Ділова активність зазвичай повністю залежить від показників оборотності. Безумовно, аналіз оборотності є одним з найважливіших елементів аналізу ділової активності господарюючого суб'єкта, однак при цьому аналіз тільки даної групи показників не може дати повну оцінку ділової активності, яка характеризується не тільки швидкістю обороту тих чи інших активів підприємства, а й низкою інших показників.

2. Розглянуті методики або занадто вузькі, або, навпаки, занадто громіздкі. Відповідно, вузькі не дозволяють дати об'єктивну оцінку ділової активності підприємства, адже зачіпають лише деякі її аспекти. А недоліками громіздких методик є не тільки великі витрати (матеріальні, інформаційні, тимчасові), а й лише побічне визначення ділової активності підприємства.

3. Не існує єдиного комплексного показника, що характеризує рівень ділової активності суб'єкта господарювання. Наявні методики містять набір показників для аналізу ділової активності, що ускладнює проведення порівняльного аналізу рівня ділової активності підприємств, що належать до різних галузей національної економіки.

Таким чином, результати аналізу ділової активності підприємства не тільки слугують важливим засобом управлінського менеджменту, а й являються дієвим каналом просування підприємства на ринку. Аналіз ділової активності формує думку контрагентів при налагодженні партнерських відносин. Недоліки традиційного аналізу ділової активності підприємства ставлять під сумнів об'єктивність проведених оцінок. Тому в даний час існує необхідність в розробці єдиної системи

показників для оцінки ділової активності суб'єкта господарювання, які, на наш погляд, повинні бути засновані на таких принципах як повнота і точність.

Література

1. Платонова М. Г. Анализ существующих подходов к оценке деловой активности предприятия / М. Г. Платонова // *Economics*. – 2016. – №1(10). – С. 72-75.
2. Кожевникова В. Д. Деловая активность как показатель эффективности деятельности предприятия / В. Д. Кожевникова, К. Р. Нагаева // *Современные тенденции развития науки и технологий*. – 2015. – №7-7. – С. 48-50.
3. Нацыпаева Е. А. Количественные показатели оценки деловой активности предприятия / Е. А. Нацыпаева // *Вестник Саратовского государственного социально-экономического университета*. – 2012. – №2(41). – С. 68-72.

УДК 330.567.2

ФІНАНСИ ДОМОГОСПОДАРСТВА: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

Бондар Ю. – ст. 2 курсу, гр.Ф_{вн}-21

Науковий керівник – к.е.н, доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Сфера фінансових відносин є однією зі складових економічної системи та виступає своєрідним індикатором ефективності функціонування економіки країни загалом. Крім того, зміни, що пов'язані зі структурними зрушеннями в економіці знаходять відображення і у фінансовій площині: перехід вітчизняної економіки на ринкові методи господарювання став передумовою для багатьох трансформаційних процесів. Поява нових суб'єктів та їх участь у фінансових відносинах визначають необхідність у дослідженні даних учасників, тим паче, що сама фінансова наука не стоїть на місці. Відбулися зміни у функціонуванні вітчизняних домогосподарств, адже ринкові умови господарювання значно відрізняються від «радянської» побудови економічної системи, а домогосподарство розглядається як повноправний та самостійний учасник, що посідає вагомe місце у складі суб'єктів фінансових відносин. Від так, у колі вивчення вітчизняної фінансової науки з'явилась нова сфера дослідження – фінанси домогосподарств.

Розширення сфери фінансових відносин та залучення до неї домогосподарств зумовили необхідність дослідження даних процесів. Різними аспектами вивчення фінансів домогосподарств займалися С. Белозьоров, Н. Героніна, В. Глухов, Т. Кізіма, І. Санько, В. Суркіна, С. Юрій та інші.

Однак наявність дискусійних моментів щодо визначення та розуміння фінансів зумовлюють необхідність дослідження та розкриття соціально-економічної сутності фінансів домогосподарств.

Метою статті є обґрунтування функцій фінансів з погляду розкриття соціально-економічної складової.

Соціально-економічна сутність фінансів домогосподарств виявляється у їх функціях. Враховуючи, що категорія «фінанси» є вихідною для фінансів домогосподарств, цілком логічно віднести базові функції фінансів і до функцій фінансів домогосподарств.

Однією з головних функцій фінансів населення є розподільча функція. Дана функція проявляється в процесі первинного розподілу ВВП, у результаті якого утворюються первинні доходи

учасників відносин, зокрема для домогосподарств це: заробітна плата як плата за безпосередню працю, рентні платежі як дохід від земельних ділянок, відсотки чи дивіденди як дохід інвесторів чи кредиторів тощо [1, с. 176].

Регулююча функція реалізується в середині домогосподарства в процесі узгодження інтересів всіх його членів та вибору пріоритетності забезпечення тих чи інших потреб. Дана функція «підтримує збалансований розвиток домашнього господарства як економічної одиниці» [2, с. 10]. Регулююча функція фінансів домогосподарств реалізується і у зовнішньому середовищі, через взаємопов'язаність домогосподарств з іншими секторами економіки, а від так дає можливість через фінансові відносини домогосподарству здійснювати певний вплив на економічні процеси.

Фінанси домогосподарств відіграють відтворювальну функцію, формуючи основу для відтворення кожного індивіда, адже, в першу чергу, покликані забезпечити належні умови для існування та розвитку членів даного утворення. Однак, дана функція фінансів домогосподарств реалізується і для всієї економічної системи взагалі, адже домогосподарства формують основу споживчого попиту, який є рушійною силою сталого розвитку економіки. Крім того, зовнішній прояв функції відтворення фінансів домогосподарств реалізується не просто як запорука відтворення виробництва, а як можливість розширеного відтворення через залучення до економіки вільних фінансових ресурсів населення.

Фінанси домогосподарств здійснюють контрольну функцію щодо формування власних доходів та здійснення витрат, адже мова йде про захист вигоди та прав на отримання певного рівня прибутку та можливості на основі нього забезпечувати належні умови функціонування учасників домогосподарства. Розмір отримуваних доходів залежить від ступеню участі домогосподарства у їх створенні, і контрольна функція фінансів домогосподарств дає змогу даному суб'єкту контролювати зміни щодо розміру отримуваних доходів та миттєво на них реагувати [3, с. 235].

Узагальнюючи результати даного

дослідження можна зробити висновки, що для формування більш чіткого розуміння фінансів домогосподарств необхідним та доцільним є дослідження їх функцій, які корелюють з функціями фінансів, як вихідної категорії, однак є відмінними з огляду на необхідність розкриття специфічних особливостей, які притаманні фінансам домогосподарств, та уможливають їх комплексне та цілісне сприйняття.

Зміни, що мали місце у функціонуванні

домогосподарств з переходом на ринкові основи господарювання, надали змогу домогосподарствам стати повноправними учасниками фінансових відносин та зумовили можливість виділення фінансів домогосподарств як окремої сфери дослідження. Тому цілком логічно припустити необхідність дослідження відповідних процесів та їх вплив на розвиток вітчизняних домогосподарств, що безпосередньо вплине на формування визначення для даної сфери дослідження.

Література

1. Бочан І. О. Домогосподарство — основний суб'єкт розвитку людського капіталу / І. О. Бочан // Регіональна економіка. – 2014. – №4. – С. 176.
2. Тарасюк М. В. Роль та особливості функціонування фінансів домогосподарств у ринковій економіці/ М. В. Тарасюк // Інноваційна економіка. – 2013. – №9. – С. 10.
3. Кізіма Т. О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку: монографія / Т. О. Кізіма. – К.: Знання, 2010. – 235 с.

УДК 351.72.078.3.001.76(477)

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Борівський Р. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н, доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

У сучасних умовах розвитку ринкових відносин відбуваються стрімкі процеси реформування всіх без виключення ділянок фінансової системи, вагоме місце серед яких займає державний фінансовий контроль. В умовах сьогодення процес реформування державного фінансового контролю супроводжується великою кількістю дискусій щодо доцільності його реформування та напрямів його модифікації.

Зміна внутрішнього фінансового ладу, політичного й економічного курсу України у напрямі інтеграції до міжнародного простору повинні супроводжуватися докорінною перебудовою управлінських функцій держави, у тому числі контрольних. Однією із важливих функцій держави є державний фінансовий контроль. Недооцінка ролі фінансового контролю є однією з причиною кризових явищ, що відбуваються у нашій державі протягом останніх років.

Питання удосконалення державного фінансового контролю розглядається такими вітчизняними науковцями, як С. Буковинський, С. Булгакова, О. Зварич, В. Каленська, О. Колодій, В. Стоян, О. Чечуліна та ін. Однак дане питання потребує подальшого дослідження та наукового обґрунтування.

Метою статті є визначення основних проблем та напрямів розвитку системи державного фінансового контролю в Україні.

За своєю економічною сутністю фінансовий контроль – це комплекс заходів, що застосовується законодавчими і виконавчими органами влади всіх рівнів, а також спеціально створеними установами, для забезпечення законності та ефективності формування, володіння та використання фінансових ресурсів з метою захисту фінансових інтересів держави, місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та громадян, а також успішного досягнення поставлених цілей у сфері фінансів [1].

Важливість державного фінансового контролю в економіці держави зумовлена його місцем та роллю в усіх сферах суспільного відтворення: контроль займає центральне місце в системі фінансового адміністрування та супроводжує процес руху грошових коштів. З одного боку, він є засобом зв'язку між фінансовим плануванням та фінансовим обліком (статистикою), а з другого, передумовою здійснення функцій фінансового аналізу та регулювання. Це не дає змогу контролю відігравати інтегруючу роль, недооцінка чи ігнорування якої унеможливають фінансове адміністрування, призводячи його систему до ліквідації.

Фінансовий контроль є однією із завершальних стадій управління фінансами. Водночас він є необхідною умовою ефективності управління фінансовими відносинами загалом. Складність розуміння фінансового контролю зумовлена складністю самих фінансів. Так само, як фінанси є основою суспільної діяльності в будь-якій сфері і водночас відображають її матеріальну результативність, так і фінансовий контроль виступає в ролі свого роду лакмусового папірця, за допомогою якого проявляється весь процес руху фінансових ресурсів, починаючи зі стадії їх формування, що необхідно для початку здійснення діяльності в будь-якій сфері публічного життя, і завершуючи одержанням фінансових результатів цієї діяльності [3].

Об'єктивно властива фінансам здатність виражати специфічну сторону виробничо-господарської діяльності в будь-якій сфері робить фінансовий контроль всеохоплюючим і всеосяжним.

Ефективність фінансового контролю за економічним і цільовим витрачанням бюджетних коштів, станом збереження державного і комунального майна залежить від комплексності його здійснення, своєчасності й повноти реалізації заходів

для відшкодування завданих державі збитків, усунення причин, що призвели до фінансових втрат. Більшість із цих функцій покладено на Державну аудиторську службу України.

Однією з причин незадовільного стану фінансового контролю в Україні є недотримання принципу гласності контролю. Щоб цього уникнути необхідно періодично оприлюднювати своєчасну та достовірну інформацію щодо напрямів використання бюджетних коштів, ефективності й результативності їх для суспільства загалом.

Для удосконалення діяльності державного фінансового контролю доцільно:

- оптимізувати функції та повноваження всіх контрольних органів, що буде сприяти формуванню ефективної організаційної структури системи державного фінансового контролю;
- розмежувати внутрішній і зовнішній контроль, що буде сприяти незалежності та самостійності контролюючих органів та об'єктивності у проведенні перевірок;
- розробити та реалізувати концепцію цілісної системи державного фінансового контролю, яка буде

заснована на єдиних принципах, правилах, методології та інформаційній базі [4].

Також є доцільним використати досвід зарубіжних країн, оскільки більшість з них набагато раніше, ніж Україна перейшли до ринкової економіки [2]. Але перед тим, як запозичувати та впроваджувати певні аспекти організації державного фінансового контролю, необхідно усвідомити, що займатись повним копіюванням західного досвіду неефективно, потрібно використовувати тільки найкращі досягнення зарубіжних вчених, які можуть бути органічно адаптовані до вітчизняної економіки, менталітету, існуючої системи обліку і контролю. Це надасть можливість українським фахівцям якнайкраще вдосконалити існуючу в Україні систему контролю.

Отже, запропоновані напрями удосконалення сприятимуть створенню єдиної системи державного фінансового контролю в Україні, удосконаленню законодавчих актів, що регламентують організацію контрольної діяльності, підвищенню якості його організаційного, методологічного та інформаційного забезпечення.

Література

1. Березовська Н. І. Державний фінансовий контроль в Україні та шляхи його вдосконалення // *Фінанси України*. – 2009. – № 8. – С. 118.
2. Гулько В. В. Удосконалення механізму державного фінансового контролю в Україні / В. В. Гулько // *Актуальні проблеми економіки*. – 2010. – № 12. – С. 181-185.
3. Мних Є. Пріоритетні напрямки вдосконалення фінансового контролю на новому етапі розвитку ринкових відносин в Україні / Є. Мних // *Фінансовий контроль*. – № 4. – 2009. – С. 56-59.
4. Сюркало Б. І. Державний фінансовий контроль в контексті сталого економічного розвитку / Б. І. Сюркало // *Державне управління: удосконалення та розвиток*. – 2012. – № 2. – С. 14-17.

УДК 336.144

БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Вансович А. – ст. 5 курсу, гр. ФУПО_{звнм}-11

Науковий керівник – к.е.н, доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

У сучасних умовах, коли в країні відбувається процес децентралізації, гостро постає питання удосконалення бюджетного планування. Слід зазначити, що бюджетне планування є складовою бюджетного процесу. Ось чому від його організації, наукового підходу, обґрунтованості і реальності залежить вирішення соціально-економічних завдань держави. Тому дане питання є актуальним.

Питання, пов'язані з розробкою теоретичних та практичних основ бюджетного планування, досліджуються у працях вітчизняних вчених, серед яких: Т. Бабича, С. Булгакової, О. Василика, В. Дем'янишина, О. Зварича, О. Кириленко, С. Юрія та інших.

Незважаючи на те, що ці питання об'єктом дослідження вітчизняних вчених, в науковій літературі недостатньо приділено уваги середньостроковому плануванню з використанням програмно-цільового методу бюджетування.

На сьогоднішній день в Україні застосовується програмно-цільовий метод планування, який ґрунтується на нормативно-правовій базі. Але слід звернути увагу на те, що він має цілу низку проблем як

методичного характеру, так і практичного. Саме це, в свою чергу, обмежує його належне застосування. Це пов'язано, в першу чергу, з тим, що цей метод застосовується відокремлено від інших інструментів макроекономічної та фінансової політики, а саме, у процесі планування поточного бюджету у розрізі бюджетних програм.

По-друге, він має бути взаємопов'язаний з програмою соціально-економічного розвитку країни в цілому як на середньостроковий період, так і на довгостроковий [1]. На нашу думку, бюджетні програми повинні розроблятися, враховуючи національні пріоритети, з урахуванням потенціальних фінансових можливостей державного бюджету.

Ось чому основною метою програмно-цільового методу планування має бути досягнення результатів бюджетної політики та отримання управлінського результату. Сьогодні це набуває особливого значення, коли відбувається бюджетна децентралізація, тобто об'єднання територіальних громад з передачею певних державних повноважень та бюджетних коштів. Завдяки програмно-цільовому методу відбувається реалізація бюджетної політики,

визначаються пріоритети у плануванні та розподілі бюджетних коштів, здійснюється ефективність управління бюджетними ресурсами.

З прийняттям Бюджетного кодексу України [2] була ухвалена Концепція застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі. Головною метою цієї Концепції є встановлення зв'язку між бюджетними коштами, що виділені із бюджету та результативністю і ефективністю їх використання. Завдяки Концепції чітко визначенні елементи програмно-цільового методу планування:

- розробка бюджету у розрізі бюджетних програм;
- визначення відповідальних бюджетних програм;
- взаємозв'язок кодів бюджетних програм з кодами функціональної класифікації видатків бюджету;
- чітке визначення мети, завдання, основних напрямів діяльності, оцінка результативності програми;
- розробка та впровадження середньострокового бюджетного планування;

- формування паспорту бюджетної програми.

Застосування програмно-цільового методу передбачає не лише розробку бюджетних програм та забезпечення їх фінансування на поточний рік, але й планування продовження їх реалізації на перспективу з метою забезпечення досягнення кінцевих суспільно значущих результатів.

У процесі формування і виконання бюджету запровадження програмно-цільового методу передбачає реалізацію певних етапів (рис.1).

Зазначимо, що основним завданням бюджетного планування є макроекономічна та макрофінансова стабільність країни за умов оптимального соціального забезпечення населення; визначення реальних джерел надходження за доходами бюджетів усіх рівнів; обґрунтований розподіл коштів за напрямками та між регіонами бюджетних видатків; формування резервного фонду на непередбачені заходи тощо.

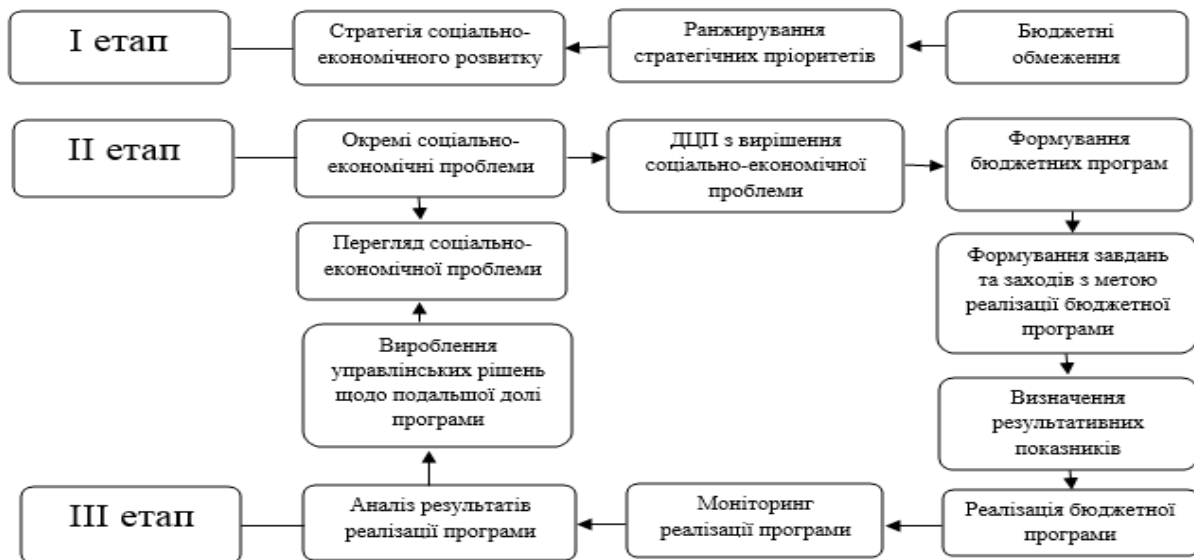

Рис. 1. Формування та виконання бюджету на основі застосування ПЦМ [3]

Слід звернути увагу на те, що сьогодні в країні не має чіткого взаємозв'язку між державним та бюджетним плануванням. Як наслідок, державна програма соціально-економічного розвитку країни затверджуються без урахування бюджетних (фінансових) можливостей, при цьому бюджетне планування не враховує пріоритетні напрями цієї політики. Ось чому у Законі України про Державний бюджет на відповідний рік фінансуються ті програми, які включені до бюджетних програм. Таким чином, не відбуваються стикування між державним і бюджетним плануванням, що впливає на

корективність управління фінансовими ресурсами держави та результативність бюджетного планування.

Ми вважаємо, що бюджетне планування на середньострокову перспективу вплине на взаємозв'язок цих програм, а програмно-цільовий метод буде засобом забезпечення використання стратегічних планів розвитку країни. Крім цього він є інструментом підвищення ефективності бюджетного процесу та ефективного управління бюджетними коштами як на державному, так і на місцевому рівні в контексті комплексного впровадження програмно-цільового методу бюджетування.

Література

1. Боголіб Т. С. Середньострокове бюджетне планування як бюджетний механізм стимулювання економічної активності в Україні / Т. С. Боголіб // Інвестиції: практика і досвід. – 2011. – №12. – С.121-125.
2. Бюджетний кодекс України (зі змінами від 05.01.2017 р. №1801-VIII): Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Зварич О. Середньострокове бюджетне прогнозування як складова бюджетного процесу / О. Зварич // Фінанси та банківська справа. Вісник КНТЕУ. – 2011. – №5. – С.44-58.

БЮДЖЕТНЕ ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ряба А. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Для забезпечення економічної стабільності та зростання добробуту суспільства впливу тільки ринкових важелів недостатньо, адже ринок не завжди здатний самостійно виявляти важливі галузі для інвестування на відповідному етапі економічного зростання. Тому самостійною сферою реалізації функцій і завдань держави у соціально-економічній сфері є здійснення бюджетних інвестицій.

Під бюджетними інвестиціями розуміють вкладення бюджетних коштів у відтворення основного капіталу з метою зростання державних (муніципальних) активів і реалізації загальнодержавних (муніципальних) завдань [1, с.153]. Стратегічною метою здійснення бюджетних інвестицій є не лише приріст вартості державних (муніципальних) активів, а створення умов для стійкого соціально-економічного розвитку суспільства.

Основою формою бюджетних інвестицій є здійснення капітальних видатків, що пов'язані із інвестуванням бюджетних коштів в основні засоби і нематеріальні активи, зі створенням державних запасів і резервів.

В Україні здійснення капітальних видатків у

2012-2016 роках відбувалося за залишковим принципом, що пов'язано із необхідністю фінансування захищених статей видатків, які, в умовах значного дефіциту бюджетних коштів, формують основну частину видатків бюджетів (табл. 1).

Як свідчать дані табл. 1, в середньому протягом 2012-2016 років частка капітальних видатків у загальному обсязі видатків державного бюджету становила 4,1%, а у видатках місцевих бюджетів – 9,3%. Це негативна тенденція, оскільки в кризових умовах роль держави в регулюванні соціально-економічної динаміки зростає, а нарощування капітальних видатків необхідне для вирішенні пріоритетних завдань стабілізації економіки. Також свідчить про низьку інвестиційну активність держави, що в умовах дефіциту бюджетних ресурсів цілком виправдано. Адже, як свідчить зарубіжна практика, для високо розвинутих держав переважно характерний не надто високий рівень участі держави у видатках капітального характеру. Цю функцію найбільш ефективно може виконувати лише інвестиційний ринок.

Таблиця 1

Динаміка капітальних видатків Державного та місцевих бюджетів України у 2012-2016 роках*

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.
Планові капітальні видатки Державного бюджету України, млрд грн	45,0	29,6	14,8	25,4	36,0
Фактичні капітальні видатки Державного бюджету України, млрд грн	29,5	17,8	7,4	17,5	26,6
% виконання планових показників	65,6	60,1	50,0	68,9	73,9
Частка капітальних видатків у загальних видатках Державного бюджету України	7,5	4,4	1,7	3,0	3,9
Планові капітальні видатки місцевих бюджетів України, млрд грн	23,3	27,3	27,3	38,8	66,2
Фактичні капітальні видатки місцевих бюджетів України, млрд грн	16,2	14,2	14,0	32,2	52,6
% виконання планових показників	69,5	52,0	51,3	83,0	79,5
Частка капітальних видатків у загальних видатках місцевих бюджетів України	7,3	6,5	6,2	11,5	15,0

* Складено на основі даних [2]

У 2012-2016 роках спостерігалось хронічне зниження рівня виконання плану капітальних видатків, передбаченого у бюджеті, що пов'язано із залишковим принципом фінансування капіталовкладень та практикою зменшення обсягів інвестиційних видатків із метою обмеження касового бюджетного дефіциту. Систематичне недофінансування планів капітальних видатків усіх рівнів бюджетів означає, що розпочаті в минулі роки проекти не завершуються, та, відповідно, не досягається очікуваний ефект від їх впровадження. Результатами є блокування виконання державних цільових програм, розпорощення бюджетних коштів, стримування регіонального розвитку, зростання кількості законсервованих об'єктів будівництва [3, с.35].

Підсумовуючи вищезазначене, зазначимо, що для активізації бюджетного інвестування органам державної влади та місцевого самоврядування необхідно дотримуватися певних правил здійснення інвестицій [4, с.6]:

1. Збільшення бюджетних інвестицій має

обмежуватися сумами, що узгоджуються з помірною величиною або зниженням відношення боргу до ВВП в середньостроковій перспективі в межах набору сценаріїв стрес-тестування.

2. Збільшення бюджетних інвестицій має бути зосереджене, насамперед, на високопріоритетних і високорентабельних проектах у тих галузях економіки, де чітко визначені вузькі місця.

3. При збільшенні бюджетних інвестицій або зміні пріоритетів видатків необхідно враховувати взаємодоповнюваність видатків на інфраструктуру і видатків, не пов'язаних з інфраструктурою.

4. Бюджетні інвестиції у відновлення та утримання в робочому стані існуючих об'єктів інфраструктури зазвичай приносять більш високий прибуток, ніж вкладення в нові проекти.

5. При оцінці доцільності нових бюджетних інвестицій варто враховувати ймовірні періодичні витрати на експлуатацію та технічне обслуговування в майбутньому.

Література

1. Руденко В. В. Концептуальні засади бюджетного інвестування / В. В. Руденко // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2015. – Вип. 11. – Т. 1. – С. 152-158.
2. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua>.
3. Бюджетна політика: прагматичні підходи до стратегічних рішень / К. В. Авраменко, А. Л. Дешко, Я. А. Жаліло та ін. – К. : СТ-ДРУК, 2016. – 112 с.
4. Государственные инвестиции и государственно-частные партнерства / Б. Акитоби, Р. Хемминг, Г. Шварц; пер. с англ. М. Левин [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ibser.org.ua>.

УДК 330.322:330.34

РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Москальова А. – ст.3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Необхідною умовою соціально-економічного розвитку держави є висока інвестиційна активність підприємств, населення і держави. Вона досягається за допомогою зростання обсягів реалізованих інвестицій і найбільш ефективного їх використання у пріоритетних сферах національної економіки та соціальної сфери. Інвестиції формують виробничий потенціал на новій науково-технічній основі й зумовлюють конкурентні позиції країни на світових ринках.

Інвестиції визначають як вкладення капіталу у всіх його формах з метою досягнення економічного або позаекономічного ефекту, здійснення якого базується на ринкових принципах і пов'язане з факторами часу, ризику і ліквідності [1, с.73].

Сутність і значення інвестицій відображають виконувані ними функції. Можна виділити такі функції інвестицій на макrorівні: забезпечення процесу простого й розширеного відтворення основних засобів; забезпечення процесу формування та поповнення оборотних коштів; перелив капіталу з однієї сфери в іншу за допомогою купівлі-продажу фінансових інструментів; перерозподіл капіталу між власниками шляхом придбання акцій та вкладення коштів в активи інших підприємств.

Виконуючи свої функції на макrorівні інвестиції є основою для [2, с.16]: здійснення політики розширеного відтворення; прискорення науково-технічного прогресу, поліпшення якості та забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції; структурної перебудови суспільного виробництва та збалансованого розвитку всіх галузей національної економіки; створення необхідної сировинної бази промисловості; цивільного будівництва, розвитку охорони здоров'я, культури, вищої і середньої школи, а також вирішення інших соціальних проблем; пом'якшення або вирішення проблеми безробіття; охорони природного середовища; забезпечення обороноздатності держави та вирішення багатьох інших проблем.

До функцій інвестицій на мікрорівні відносять [3, с.22]: недопущення надмірного морального та фізичного зносу основних засобів у всіх галузях національної економіки; розширення і розвиток високоефективних сфер діяльності; підвищення технічного рівня виробництва, а значить

зниження ємності продукції та наданих послуг; підвищення якості й конкурентоспроможності продукції; поповнення оборотних коштів.

На мікрорівні інвестиції необхідні, насамперед, для досягнення таких завдань: розширення і розвиток виробництва; недопущення надмірного морального та фізичного зносу основних засобів; підвищення технічного рівня виробництва; підвищення якості та забезпечення конкурентоспроможності продукції конкретного підприємства; здійснення природоохоронних заходів; придбання цінних паперів та вкладення коштів в активи інших підприємств. В кінцевому підсумку інвестиції необхідні для забезпечення нормального функціонування підприємств в майбутньому, стабільного фінансового стану та максимізації його ринкової вартості.

У сучасних умовах інвестиції стають найважливішим засобом забезпечення умов модернізації соціально-економічної системи, що базуються на забезпеченні структурних зрушень у національній економіці, впровадження новітніх досягнень технічного прогресу, поліпшення кількісних і якісних показників господарської діяльності на всіх рівнях. Визначення ролі інвестицій дозволяє виділити низку проблем, виникнення та існування яких здатне значно знизити ефективність інвестиційного процесу в країні. Серед таких проблем особливо слід відзначити наступні [4, с.9]:

1) соціальні: низький рівень життя в країні, висока ступінь поляризації в суспільстві, відсутність висококваліфікованих фахівців;

2) інституціональні: політичні ризики, корупція, бюрократія, відсутність ефективних механізмів регулювання економіки загалом та інвестиційним процесом зокрема, неефективне використання державної власності;

3) законодавчі: протиріччя нормативно-правових актів, двояке тлумачення, відсутність законодавства щодо регулювання окремих аспектів інвестиційних відносин, гарантії права власності;

4) економічні: загальний спад економічної активності в країні, фінансова криза, переважання короткострокових інтересів у підприємств, відсутність стратегічної ініціативи та планування;

5) глобальні: глобалізація товарних і

фінансових ринків, посилення тиску ТНК, протиріч між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються, розвиток інформаційних технологій.

Таким чином, роль інвестицій у соціально-економічному розвитку держави не так складно визначити такі досить непросто переоцінити. Вони є

гарантом розвитку національної економіки, забезпечують ефективний технічний прогрес і підвищують якісні показники життя населення. Залучення інвестицій у всіх галузях виробництва і господарства активізує соціально-економічні перетворення на всіх соціальних рівнях.

Література

1. Володина С. О. Инвестиции как экономическая категория и их роль в социально-экономическом развитии государства / С. О. Володина // Вестник государственного Рязанского агротехнологического университета им. П. А. Костычева. – 2013. – №1(17). – С. 72-75.
2. Карамышева А. Р. Инвестиции и их роль в развитии экономики / А. Р. Карамышева // Транспортное дело России. – 2009. – №5. – С. 16-18.
3. Погрішук Г. Б. Інвестування : навч. посібник / Г. Б. Погрішук, В. В. Руденко. – Тернопіль : Крок, 2014. – 280 с.
4. Кравченко Т. Е. Роль інвестицій в реалізації стратегії модернізації національної економіки / Т. Е. Кравченко, В. П. Насыбуліна // Сфера услуг: инновации и качество. – 2014. – №17. – С. 8-25.

УДК 339.727.22(477)

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Пенькна І. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

В сучасних умовах іноземні інвестиції допомагають більшості країн світу вирішити проблему нестачі власних коштів як джерела фінансування. Адже при їх ефективному використанні країна здатна вийти з економічної кризи та налагодити зв'язки зі світовою економікою. Також, саме завдяки іноземному інвестуванню підвищується ефективність виробництва за рахунок запровадження новітніх технологій та досвіду управління. Отже, без збільшення іноземних інвестицій, національна економіка не зможе розвиватися та ефективно ввійти в сучасну світову господарську систему. Тому дослідження сучасного стану та шляхів покращення іноземного інвестування в Україні є досить актуальним.

Під іноземними інвестиціями розуміють вкладення капіталу в різні об'єкти підприємницької

діяльності, здійснювані іноземними інвесторами за межами країни їх походження відповідно до законодавства країни-реципієнта іноземних інвестицій з метою отримання прибутку або досягнення іншого позитивного ефекту [1, с.116].

Досліджуючи стан іноземного інвестування в Україні протягом 2012-2016 років, можна зробити висновок, що чистий приплив прямих іноземних інвестицій у 2016 році порівняно з 2012 роком зменшився на 54,6%, хоча й дещо збільшився в порівнянні з 2015 роком на 8,5%. Чистий приплив портфельних іноземних інвестицій у 2016 році зменшився порівняно з 2012 і 2015 роками на 93,8% і 20,2% відповідно. Чистий приплив інших іноземних інвестицій у 2016 році зменшився проти 2012 року на 144,9%, при зростанні в порівнянні з 2015 роком на 17,5% (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка іноземних інвестицій в Україні у 2012-2016 роках, млн. дол. США*

Показник	Роки					Темп приросту, %	
	2012	2013	2014	2015	2016	2016/2012	2016/2015
Прямі інвестиції з-за кордону	8175	4509	847	3050	3441	-57,9	12,8
Прямі інвестиції за кордон	980	430	548	38	173	-82,3	355,3
Чистий приплив (відплив) прямих інвестицій	7195	4079	299	3012	3268	-54,6	8,5
Портфельні інвестиції з-за кордону	4761	8782	-2701	370	216	-95,5	-41,6
Портфельні інвестиції за кордон	72	-5	-1	3	-77	-206,9	-2666,7
Чистий приплив (відплив) портфельних інвестицій	4689	8787	-2700	367	293	-93,8	-20,2
Інші інвестиції з-за кордону	2649	-920	-4825	1469	-2152	-181,2	-246,5
Інші інвестиції за кордон	9225	-1720	1515	-1045	-5106	-155,3	388,6
Чистий приплив (відплив) інших інвестицій	-6576	800	-6340	2514	2954	-144,9	17,5

* Складено на основі [2]

Варто зазначити, що нові іноземні інвестиції в Україну різко скоротились після початку війни. Попри деяке покращення бізнес-середовища у державі, політичні проблеми та загрози безпеці запобігають відновленню інвестицій. Крім того, можливо виділити низку причин і чинників, які також негативно впливають на процес іноземного інвестування, а саме [3, с.70]: низький рівень довіри до влади; інтенсивне втручання органів державної влади в сектор приватного бізнесу; високий рівень

інфляції; тіньова економіка; відсутність чіткої державної стратегії щодо заохочення інвестицій; відсутність чіткої стратегії економічного розвитку країни; нестабільність фінансової системи України; відсутність надійних гарантій захисту від змін законодавства для іноземних інвесторів та ін.

З метою активізації іноземного інвестування вважаємо за доцільне запровадження таких заходів в Україні:

- розробка чіткої, обґрунтованої державної

стратегії залучення іноземних інвестицій

– надання додаткових пільг іноземному інвестору для заохочення його діяльності в Україні через прийняття окремих національних правових актів.

– розробка та запровадження дієвого механізму надання податкових пільг іноземним інвесторам, які займаються довгостроковими інвестиціями з метою їх приросту;

– розробка заходів щодо посилення відповідальності представників органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування за вчинення корупційних та інших дискримінаційних дій щодо інвесторів;

– запровадження спеціального режиму інвестування на територіях з несприятливими соціально-економічними умовами;

– сприяння розвитку фондового ринку, пов'язаного з довгостроковими цінними паперами: акціями, зобов'язаннями, інвестиційними паями тощо;

– забезпечення стабільності законодавства у сфері інвестування і оподаткування;

– боротьба з інфляцією тощо.

Отже, результати дослідження свідчать, що в Україні існує низка проблем, які необхідно вирішувати для залучення іноземних інвестицій в країну. Нині Україна зацікавлена у залученні іноземних інвестицій, однак для цього необхідно створити ефективну систему державного регулювання інвестиційної діяльності. Вирішення даного питання повинно стати пріоритетним, адже інвестиції являються основою для розвитку економіки країни загалом.

Література

1. Погрішук Г. Б. Інвестування : навч. посібник / Г. Б. Погрішук, В. В. Руденко. – Тернопіль : Крок, 2014. – 280 с.
2. Офіційний веб-сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua>.
3. Гринів Т. Т. Іноземні інвестиції в Україні в умовах кризи: стан і перспективи розвитку / Т. Т. Гринів // Проблеми економіки та управління. – 2010. – №683. – С.69-73.

УДК 336.225:658.012.2

ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Хомич Ж. – ст. 3 курсу, гр. Фвн-32

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Керівники підприємств постійно стикаються з проблемою мінімізації тих витрат, які супроводжують вилучення прибутку. Такими витратами є і податки. Отже, скорочення податкових виплат повинно призводити до збільшення розміру прибутку підприємства а значить, відповідати інтересам власників, керівників і працівників підприємства. Однак ця залежність не завжди є прямою і безпосередньою. Не виключено, що скорочення одних податків призведе до збільшення за інших, а також фінансових санкцій з боку контролюючих органів. Саме тому необхідно приділяти увагу податкового планування як способу мінімізації податків підприємства.

Податкове планування є невід'ємною частиною загального процесу фінансового планування на підприємстві, метою якого є мінімізація податкових платежів до бюджету. Крім того, варто відрізнити уникнення від податків, що виражається через податкове планування, та ухилення від сплати податків. У першому випадку – законний спосіб зменшення податкових зобов'язань шляхом оптимальної побудови різних схем податкових платежів, передбачених чинним законодавством, у другому – незаконний спосіб відходу від податків, який виражається у свідомому включенні до бухгалтерських документів перекручених даних і приховуванні від фіскальних органів об'єктів оподаткування [1, с.220].

До числа основних і найбільш широко застосовуваних інструментів податкового планування відносяться: передбачені законодавством податкові пільги; оптимальна з позиції податкових наслідків форма договірних відносин стосовно здійснюваних

видів діяльності; ціни договорів; диференціація податкових ставок за видами податків; спеціальні податкові режими та системи оподаткування; пільги, передбачені угодами про уникнення подвійного оподаткування та іншими міжнародними договорами та угодами; методи визначення бази оподаткування по конкретних податках.

Виходячи з необхідності поєднання доцільності та неприпустимості неправомірності основні принципи податкового планування можуть бути визначені наступним чином [2, с.29]: дотримання вимог чинного законодавства при здійсненні податкового планування; зниження сукупних податкових зобов'язань підприємства в результаті застосування інструментів податкового планування; використання можливостей, наданих законодавством, та інструментів, доступних для конкретного підприємства, які забезпечують досягнення податкової економії у більшому розмірі, ніж витрати, пов'язані з їх застосуванням; розгляд декількох альтернативних варіантів податкового планування з виділенням найбільш оптимального з них стосовно конкретного підприємства; своєчасне коригування з метою обліку в найкоротші терміни внесених до чинного законодавства змін; зрозумілість та економічна обґрунтованість схеми як в цілому, так і всіх без винятку її складових частин.

Як показує вітчизняний досвід, недооцінка податкового планування у ринкових умовах або їх некомпетентне здійснення призводять до великих, нічим не виправданих економічних втрат і, в кінцевому підсумку, до банкрутства суб'єктів господарювання. Тому організація податкового

планування на підприємствах, а також склад заходів щодо його вдосконалення, є необхідним і дуже важливим процесом. Так, до найважливіших напрямів підвищення якості податкового планування на підприємствах в сучасних умовах належать [3, с.206].

1) використання показника економії витрат на оплату праці персоналу, який відповідає за розробку та прийняття управлінських рішень за умов використання інформації податкового планування, та критерію випередження темпів зростання прибутку до оподаткування над темпами зростання суми податків і зборів, які сплачуються. Це дозволить знизити витрати часу на розробку та прийняття управлінських рішень;

2) здійснення контролю та аналізу інформації про хід виконання планів із податкових платежів, у ході якого визначається відхилення фактичних податкових зобов'язань підприємства від запланованих. Це дозволить не тільки отримати інформацію для досягнення поставленої мети, але і буде обов'язковою умовою виникнення нового циклу

управління податковими платежами та податковим навантаженням підприємства;

3) використання критерію чистої приведеної вартості, скоригованої з урахуванням трансакційних видатків, зокрема витрат податкового адміністрування і витрат податкових перевірок, що дозволить враховувати вплив податкової політики держави на оцінку інвестиційних проектів;

4) зменшення рівня трансакційних податкових витрат суб'єкта господарювання, які пов'язані зі здійсненням заходів податкового планування: розмежування у законодавстві ухилення від сплати податків від легальних способів уникнення оподаткування, у тому числі податкового планування.

Отже, податкове планування є одним з базових інструментів, що активізує показники ефективності функціонування підприємства. Легальна, системна та оптимальна організація податкового планування надасть можливість підприємству збільшити прибуток, оптимізувати податкові зобов'язання, синхронізувати грошові потоки та не отримувати штрафних санкцій.

Література

1. Макаренко И. В. Теоретические и практические аспекты внедрения налогового планирования на предприятии / И. В. Макаренко // Труды БГТУ. Серия: Экономика и управление. – 2011. – №7. – С.220-223.

2. Беспалов М. В. Налоговое планирование и оптимизация налогообложения: основные цели, задачи и принципы осуществления / М. В. Беспалов // Бухгалтерский учет в бюджетных и некоммерческих организациях. – 2013. – №23(335). – С.26-32.

3. Краус Н. М. Податкове планування на мікрорівні в національній економіці: інноваційний аспект / Н. М. Краус // БізнесІнформ. – 2012. – №5. – С.204-207.

УДК 658.16

ФІНАНСОВЕ ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

Вознюк А. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-32

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волошук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

В умовах ринкової економіки за несприятливих обставин будь-який суб'єкт господарювання може виявитися у кризовому фінансовому стані. Причини такого стану пов'язані як з негативним впливом зовнішнього середовища на діяльність підприємства, так і з недоліками управління його фінансово-господарською діяльністю. Численність кризоформуючих факторів свідчить про необхідність застосування спеціальних методів управління діяльністю підприємства з метою його фінансового оздоровлення, адже прийняття зважених та ефективних управлінських рішень спроможне згладити негативні наслідки кризових явищ.

Фінансове оздоровлення суб'єкта господарювання в системі антикризового управління передбачає зміну підходів до управління підприємством, принципів його діяльності, які повинні бути спрямовані на підвищення якості управління, зростання ефективності фінансово-господарської діяльності, конкурентоспроможності виробленої продукції, продуктивності праці, зниження витрат з виробництва та реалізації продукції, підвищення фінансових результатів діяльності за рахунок розробки та реалізації заходів фінансового оздоровлення, пошуку можливості залучення кризовим

підприємством інвестиційних ресурсів, антикризових компаній та інфраструктури супроводу реабілітаційних процедур, використання заходів державної підтримки [1, с.76].

Фінансове оздоровлення підприємства як частина системи антикризового управління базується на наступних принципах [2, с.45]:

1. Рання діагностика кризових явищ у фінансово-господарській діяльності підприємства. З огляду на те, що виникнення кризи на підприємстві несе загрозу його існуванню та пов'язано з відчутними втратами власників капіталу, можливість виникнення кризи повинна діагностуватися на найбільш ранніх стадіях з метою своєчасного використання можливостей її нейтралізації.

2. Терміновість реагування на кризові явища. Кожне кризове явище, що виникло, не тільки має тенденцію до розширення з кожним новим господарським циклом, а й породжує нові супутні йому явища. Чим раніше будуть застосовані антикризові заходи, тим більшими можливостями відновлення буде володіти підприємство.

3. Адекватність реагування підприємства на ступінь реальної загрози його фінансовій рівновазі. Використовувана система заходів з нейтралізації загрози банкрутства зазвичай пов'язана з

фінансовими витратами або втратами. При цьому рівень цих витрат і втрат повинен бути адекватний рівню загрози банкрутства підприємства. В іншому випадку або не буде досягнутий очікуваний ефект (якщо дії заходів недостатньо), або підприємство буде нести не виправдано високі витрати (якщо дії заходів надлишкова).

4. Повна реалізація внутрішніх можливостей виходу підприємства з кризового стану. У боротьбі із загрозою банкрутства підприємство повинно розраховувати виключно на внутрішні фінансові можливості.

Процес фінансового оздоровлення в системі антикризового управління розділяють на окремі процедури, тобто впорядковану сукупність формалізованих, послідовно і паралельно здійснюваних управлінських дій, що створюють умови для ефективного оздоровлення підприємства. До таких процедур належать [3, с.57]:

1. Усунення неплатоспроможності передбачає життя системи заходів, заснованих на принципі «відсікання зайвого», що визначає необхідність скорочення розмірів як поточних потреб, так і окремих видів ліквідних активів.

2. Відновлення фінансової стійкості, пов'язане зі здійсненням системи заходів, заснованих на використанні принципу «стиснення підприємства», яке повинно супроводжуватися заходами як щодо

забезпечення приросту власних фінансових ресурсів, так і зі скорочення необхідного обсягу їх споживання.

3. Забезпечення фінансової рівноваги підприємства у тривалому періоді включає систему заходів, засновану на використанні моделі стійкого економічного зростання, що забезпечується параметрами його стратегії.

Таким чином, фінансове оздоровлення підприємства повинно передбачати глибокі структурні зміни у фінансово-господарській діяльності підприємства, які можливі тільки після фундаментального аналізу всіх факторів внутрішнього й зовнішнього середовища функціонування підприємства та показників його господарської діяльності та сприйняття нової філософії антикризового управління, яка спрямована на попередню діагностику причин виникнення кризової ситуації на підприємстві, вибір стратегії розвитку підприємства, розробку процедур фінансового оздоровлення підприємства та системи контролю за їх реалізацією, коригування стратегії фінансового оздоровлення згідно умов внутрішнього та зовнішнього середовища. Фінансове оздоровлення є ефективним, якщо після його здійснення підприємство виходить з фінансової кризи та забезпечує платоспроможність і прибутковість у довгостроковому періоді.

Література

1. Волынская О. А. Финансовое оздоровление предприятия как элемент антикризисного управления / О. А. Волынская // Актуальные вопросы экономических наук. – 2014. – №41-2. – С.76-82.
2. Мусалкин А. Финансовое оздоровление строительных организаций: содержание и основные подходы / А. Мусалкин // Финансовая жизнь. – 2011. – №4. – С.43-47.
3. Салпагаров М. А. Методологические подходы к категории «финансовое оздоровление» предприятий / М. А. Салпагаров // Экономический анализ: теория и практика. – 2009. – №31(160). – С.53-59.

УДК 65.011.11:658.5.011.8

СТРАТЕГИЯ І ТАКТИКА АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Коровай О. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Сучасна економічна ситуація в Україні характеризується фінансовою нестабільністю, інфляцією, фазами спаду й депресії, які періодично чергуються, незначним зростанням обсягів виробництва тощо. В таких умовах господарська діяльність підприємств здійснюється під впливом різних кризових явищ. Загальна неплатоспроможність обмежує та робить нездійсненними або малоефективними будь-які дії із виведення суб'єктів господарювання і кризового стану. Тому, особливої актуальності в таких мовах набуває розробка підходів і механізмів антикризового фінансового управління для підприємств, головна мета яких не ліквідація в процесі конкурентного виробництва, а запобігання банкрутству і вихід з неплатоспроможного стану.

Успіхи і невдачі у діяльності суб'єктів господарювання варто розглядати як взаємодію низки чинників: зовнішніх, які мало залежать від підприємств – це розмір і структура потреб

населення, рівень доходів і заощаджень громадян, політична стабільність (чи нестабільність), розвиток науки і техніки, рівень культури, міжнародна конкуренція, а також внутрішніх, залежних від організації роботи самого підприємства, – це недосвідченість менеджерів, некомпетентність керівництва, його невідповідність об'єктивним умовам, що змінилися тощо.

Вплив негативних чинників на діяльність суб'єктів господарювання зумовлює необхідність здійснення антикризового фінансового управління, що включає сукупність знань і результати аналізу практичного досвіду, які спрямовані на оптимізацію механізмів регуляції фінансової діяльності підприємств, виявлення прихованих ресурсів, потенціалу розвитку на складному етапі розвитку.

Можна виділити різні типи політики здійснення антикризового фінансового управління на мікрорівні: передкризове управління; управління в умовах кризи; управління процесами виходу з

кризи; стабілізація нестійких ситуацій; мінімізація витрат і втрачених можливостей; своєчасне ухвалення рішень; підготовка до кризи і мінімізація його наслідків. Однак, акцент має бути зроблений на передкризовій підготовці, стабілізації нестійких ситуацій, своєчасному ухваленні управлінських рішень.

Основними напрямками фінансового оздоровлення підприємств в процесі антикризового управління є: реструктуризація бізнесу, державна підтримка, реструктуризація кредиторської заборгованості, інтеграція бізнесу, оздоровлення в процедурах банкрутства та ін. На цій основі можна виділити стратегії фінансового оздоровлення на підприємствах [1, с.37-38]: 1) стратегія фінансового оздоровлення за рахунок внутрішньої реструктуризації; 2) стратегія фінансового оздоровлення за рахунок державної підтримки; 3) реструктуризація через банкрутство; 4) стратегія фінансового оздоровлення за рахунок інтеграції бізнесу.

У процесі реалізації стратегічних заходів антикризового фінансового управління на підприємствах виділяються два найбільш поширених види тактики, що дозволяють здолати кризову ситуацію. Перша із застосовуваних тактичних програм дістала назву захисна, оскільки вона ґрунтується на проведенні зберігаючих заходів, основою яких є скорочення усіх витрат, пов'язаних з виробництвом і збутом, структурою персоналу; а друга – поступальна, для якої характерне застосування не стільки оперативних, скільки стратегічних заходів. В цьому випадку разом з економічними, ресурсозберігаючими заходами проводяться активний маркетинг, вивчення і

завоювання ринків збуту, політика зростання цін, збільшення витрат на вдосконалення виробництва за рахунок його модернізації [2, с.114-115].

У кризових ситуаціях на підприємствах реалізація вищезазначених стратегічних і тактичних заходів здійснюється поетапно. Виділяють три етапи можливої стабілізації фінансового стану підприємств [3, с.143-144]:

I етап – усунення неплатоспроможності. Сутність цього етапу стабілізаційної програми полягає в маневрі грошовими потоками для заповнення розриву між їх витрачанням і надходженням.

II етап – відновлення фінансової стійкості. Сутність цього етапу стабілізаційної програми полягає в максимально швидкому і радикальному зниженні неефективних витрат, скорочення споживання фінансових ресурсів і збільшення позитивного потоку приросту власних фінансових ресурсів.

III етап – забезпечення фінансової стабільності. Сутність цього етапу стабілізаційної програми полягає в забезпеченні фінансової рівноваги в тривалому періоді, що можливо тільки при збільшенні грошового потоку від основної діяльності.

Таким чином, для ефективної діяльності підприємств антикризове фінансове управління має здійснюватися на стратегічній та тактичній основі. На вітчизняних підприємствах практика проведення заходів фінансового оздоровлення є вкрай необхідною та має базуватися на принципах, функціях та завданнях антикризового фінансового управління.

Література

1. Рычихина Н. С. Анализ стратегий финансового оздоровления отечественных и зарубежных компаний автомобильной промышленности / Н. С. Рычихина, А. А. Рябцова // Современные наукоемкие технологии. – 2010. – №1. – С. 37-41.
2. Гамзаева Г. Е. Антикризисное управление: сущность, цели и задачи / Г. Е. Гамзаева // Башкирский химический журнал. – 2007. – №2. – Т.14. – С. 113-115.
3. Коваленко О. Г. Антикризисное финансовое управление предприятием: этапы и меры возможной стабилизации / О. Г. Коваленко, А. А. Аюпов // Вестник Казанского технологического университета. – 2009. – №23. – С. 142-145.

УДК 336.146:352(477)

ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ

Воронова А. – ст. 1 курсу, гр. ФУПОзмвн-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Клівіденко Л.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Виконання місцевих бюджетів є центральною ланкою бюджетного процесу на місцевому рівні, від результативності перебігу якого залежить стан адміністративно-територіальних одиниць, досягається співвідношення доходів і видатків, що дозволяє органам місцевої влади й місцевого самоврядування здійснювати ефективну економічну та соціальну політику, спрямовану на досягнення всіх запланованих місцевих програм.

Виконання місцевих бюджетів являє собою достатньо складний процес, в ході якого відбувається доведення встановлених лімітів

бюджетних зобов'язань до розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, зарахування на єдиний рахунок отриманих доходів, а також витрачання коштів на затверджені цілі у відповідних обсягах.

Відповідно до Бюджетного кодексу України обслуговування місцевих бюджетів за доходами та видатками здійснюється Державною казначейською службою України (ДКСУ) [1] за винятком обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ, що здійснюється в установах

банків державного сектору [2].

Виконання місцевих бюджетів ДКСУ забезпечує низку переваг: забезпечує ощадливе, обов'язково цільове використання коштів місцевих бюджетів; дає можливість щодня одержувати інформацію про суми доходів, що надійшли, та суми видатків, що здійснені з місцевих бюджетів; запроваджує єдиний механізм управління коштами місцевих бюджетів; формує цілісний механізм для впровадження засад реформування міжбюджетних відносин; формалізує процедури управління доходами і видатками на всіх стадіях виконання місцевих бюджетів; посилює поточний контроль за дотриманням фінансової дисципліни та попередження нецільового використання коштів на стадії прийняття зобов'язань та здійснення платежів.

Проте, незважаючи на переваги, помітні у бюджетному процесі на місцевому рівні, в Україні існує ряд проблемних питань, що ускладнюють роботу органів ДКСУ у напрямі виконання місцевих бюджетів. До них належать:

1. Недоліки існуючих програмних продуктів, що використовуються органами ДКСУ, які призводять до затримки при надходженні та обробці даних, їх непослідовності, втрати цілісності, дублювання, потенційної неузгодженості на різних рівнях, а також складнощів в управлінні наявними фінансовими ресурсами, формуванні своєчасної і повної звітності, здійсненні оперативного контролю за бюджетними коштами.

2. Тривалість процесу казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів призводить до виникнення кредиторської заборгованості бюджетних установ, що пов'язано в основному з надходженням коштів та отриманням бюджетними установами рахунків в останні дні грудня після закриття бюджетного року, а, відтак, відповідно, непроведенням платіжних доручень органами ДКСУ.

3. Часті випадки, коли місцева рада приймає рішення з порушенням норм чинного бюджетного законодавства чи рішення місцевої ради подається до органів ДКСУ несвоєчасно, а також постійні внесення змін до розписів бюджетів і відповідно до кошторисів та планів асигнувань розпорядників коштів суттєво ускладнюють своєчасність і

правильність обліку планових показників як бюджетів, так і розпорядників коштів у фінансових та казначейських органах і як наслідок унеможливають належний рівень виконання місцевих бюджетів.

4. Недоопрацювання працівниками органів ДКСУ інструктивного матеріалу в процесі повернення коштів з бюджетів веде за собою несвоєчасне зарахування коштів до бюджетів, що є заборгованістю платників податку, яка в свою чергу є порушенням податкового законодавства, що призводить до накладення штрафів на платників податків.

5. Відсутність у розпорядників та одержувачів бюджетних коштів та у органів ДКСУ єдиної методики відображення у бухгалтерському обліку операцій, які здійснюються у бюджетному секторі, що не дозволяє отримувати повну, достовірну та прозору інформацію про фінансовий стан місцевих бюджетів, а органам ДКСУ у повній мірі виконувати їх повноваження.

6. Привілеювання трансфертного фінансування, значна кількість учасників процесу та нагромадження документообігу призводить до розбіжностей даних звітності між центральним та територіальними рівнями органів ДКСУ, а також розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, призводить до дисбалансу у зведеному звіті планових показників за доходами та видатками в частині трансфертів між рівнями місцевих бюджетів, яке у свою чергу перешкоджає здійсненню ефективного аналізу та прогнозування стану виконання місцевих бюджетів.

Таким чином, з метою вирішення проблем виконання місцевих бюджетів в Україні необхідно сконцентрувати зусилля на реалізації державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів та ефективного управлінні фінансовими ресурсами територіальних громад, дотриманні прозорих правил ефективного та раціонального використання бюджетних коштів, недопущенні бюджетних правопорушень як у діяльності органів Державної казначейської служби України, так і в роботі головних розпорядників коштів.

Література

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. №2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Порядок обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків державного сектору: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 р. №378 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/378-2015-p>.

i

УДК 658.155

ДІЛОВА АКТИВНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИМСТВ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Гишко А. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-32

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Розвиток ринкових відносин в Україні поставив суб'єктів господарювання різних організаційно-правових форм у жорсткі економічні

умови, які об'єктивно зумовлюють проведення ними збалансованої політики щодо підвищення ефективності діяльності. Особливо актуальними

постають завдання освоєння технологій стратегічного управління, ефективного використання всіх видів ресурсів, інвестиційного та інноваційного потенціалу підприємств, вибудовування довгострокових відносин з контрагентами (постачальниками ресурсів, споживачами, конкурентами). Вирішення цих завдань пов'язане з підвищенням ділової активності підприємств.

Ділову активність підприємства можна визначити як процес щодо забезпечення досягнення завдань розвитку підприємства у сфері виробництва і реалізації продукції, який включає такі основні етапи, як: 1) вивчення змін у зовнішньому оточенні підприємства та своєчасне реагування на них дієвими заходами; 2) забезпечення ефективності основного виду діяльності на основі скорочення операційних витрат і підвищення рентабельності виробництва; 3) створення конкурентних переваг підприємства на ринках товарів на основі впровадження нових технологій, задоволення попиту споживачів відповідно до їх потреб у різні проміжки часу. При цьому рівень досягнення завдань розвитку підприємства залежить від рівня його ділової активності [1, с.107].

Ділова активність пов'язує суб'єктів господарювання у системі ринкових відносин, впливаючи на економічне становище у державі в якості самостійного фактора. Проте, з іншого боку, соціально-економічні події також можуть бути факторами ділової активності, починаючи свій вплив з окремих людей і підприємств і закінчуючи масштабом всієї держави.

Так, серед факторів, що здійснюють негативний вплив на ділову активність підприємств в Україні, виокремлюють: низький рівень розвитку структурних зрушень; недоліки у законодавчому регулюванні; непрозорість і складність подання фінансової звітності; недовіра до банківської системи; нерозвиненість судової влади; неефективна організація роботи та брак кваліфікованих кадрів; низький рівень добробуту населення та його доходне забезпечення; нестабільна політична та економічна ситуація у державі тощо [2].

Шляхи мінімізації впливу негативних факторів і підвищення ділової активності вітчизняних підприємств можна систематизувати та узагальнити у таких комплексних напрямках [3, с.58]:

1) підвищення якості роботи персоналу виражається через наявність трудової дисципліни, рівень кваліфікації та мотивації працівників і

сприяє зростанню творчої ініціативи та продуктивності праці на підприємствах;

2) підвищення якості та асортименту продукції, що випускається, сприяє підвищенню попиту на готову продукцію підприємств, залученню покупців і постачальників;

3) поліпшення системи організації виробництва та управління забезпечує скорочення тривалості виробничого циклу, зниження витрат виробництва і підвищення оборотності підприємств;

4) впровадження маркетингових розробок, використання конкурентних переваг дозволяє збільшити обсяги продажів і масштаби ринку збуту, сприяє зростанню конкурентоспроможності підприємств та їх зовнішньоторговельного потенціалу;

5) раціоналізація використання матеріальних ресурсів, заснована на мінімізації відходів і нормуванні величини запасів, відображає застосування прогресивних технологій у виробництві, що веде до зниження собівартості продукції та зростання доходів підприємств;

б) контроль за рухом фінансових потоків підприємств дозволяє збалансувати співвідношення використання власних і позикових коштів суб'єктів господарювання, підвищити їх прибутковість і ліквідність;

7) ефективне використання основних засобів підприємств характеризує ступінь технічного оснащення на підприємствах, своєчасний ремонт і модернізацію основних засобів та призводить до підвищення обсягів виробництва;

8) ефективне використання позикових коштів підприємств характеризує рівень і ефективність використання позикового капіталу, час і здатність погашати зобов'язання, позитивні результати ведуть до підвищення довіри кредиторів і інвесторів.

Варто зазначити, що вплив на кожен із вищезазначених напрямів призводить до якісних і кількісних змін у структурі ділової активності підприємств, активізації її підсистем. Для досягнення максимального ефекту необхідно комбінувати можливі прийоми, виходячи з наявного потенціалу суб'єктів господарювання. Поліпшення трудових, матеріальних, фінансових та інших результатів призводить до зростання ділової активності підприємств. Для підтримки ділової активності на високому рівні необхідний постійний контроль і вдосконалення всіх структурних підрозділів підприємств, регулювання руху фінансових, ресурсних та інформаційних потоків.

Література

1. Мешкова Н. Л. Економічна сутність ділової активності промислового підприємства / Н. Л. Мешкова // Вісник економічної науки України. – 2013. – №1. – С. 105-108.
2. Левченко А. С. Сущность и факторы формирования деловой активности промышленного предприятия / А. С. Левченко // Современные проблемы науки и образования. – 2013. – №4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://science-education.ru/ru/article/view?id=9746>.
3. Левченко А. С. Основные направления повышения деловой активности промышленного предприятия / А. С. Левченко, И. А. Данилина // Гуманитарные и социальные науки. – 2013. – №5. – С. 50-60.

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Ряба А. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Основою ефективного розвитку економіки України, підприємництва, виробничої сфери та сфери послуг є забезпечення фінансової безпеки як найважливішої складової економічної безпеки підприємства. Саме фінансова безпека спонукає до підтримання найважливіших фінансових показників на такому рівні, який створить передумови ефективного функціонування суб'єкта господарювання. Побудувати результативну систему фінансової безпеки можна в умовах забезпечення дотримання вимог правового поля функціонування суб'єкта господарювання та вивчення причин виникнення зовнішніх загроз фінансовій безпеці суб'єктів господарювання та держави в цілому, які тісно переплітаються і взаємозалежні. Адже без налагодженої системи оподаткування, збанкрутілої казни, неефективної банківської системи, розбалансованої економіки, розквіту корупції та тіншової економіки не можемо говорити про фінансову безпеку держави.

Фінансова безпека держави є надійним підґрунтям і найважливішою складовою економічної безпеки країни. Вона залежить від достатності обсягів фінансових ресурсів держави, необхідних для виконання її управлінських, економічних та соціальних функцій. Рівень фінансової безпеки визначається можливістю держави нейтралізувати вплив наявних загроз на її спроможність виконувати належні внутрішні та зовнішні зобов'язання своєчасно і в повному обсязі. Тому одним з найважливіших елементів державного фінансового контролю в Україні є моніторинг і прогнозування факторів, що визначають ризики та загрози фінансовій безпеці держави [1].

При цьому функцією держави є забезпечення певних соціальних стандартів і соціальних гарантій, зокрема мінімального розміру заробітної плати і пенсій на такому рівні, щоб працездатній людині достатньо було цих коштів на створення і утримання сім'ї, а пенсіонеру – на достойну старість.

Перш за все слід звернути увагу на необхідність розмежування понять "фінансова безпека держави", що характеризує динамічний розвиток фінансової системи, та "забезпечення фінансової безпеки держави" як сукупності організаційно-правових відносин [2].

Забезпечення фінансової безпеки держави базується на механізмі забезпечення фінансової безпеки держави, який є системою організаційних та інституційно-правових заходів впливу, спрямованих на своєчасне виявлення, попередження, нейтралізацію та ліквідацію загроз фінансовій безпеці держави.

Механізм забезпечення фінансової безпеки має реалізуватися на основі розробки відповідної наукової теорії, концепції, стратегії і тактики, проведення адекватної фінансової політики, визначення об'єктів, наявності необхідних інститутів забезпечення безпеки, визначення та конкретизації інтересів, систематизації загроз, застосування засобів, способів і методів забезпечення безпеки [3].

Механізм забезпечення фінансової безпеки включає такі елементи:

- об'єктивний і всебічний моніторинг економіки і фінансової сфери з метою виявлення і прогнозування внутрішніх і зовнішніх загроз інтересам об'єктів фінансової безпеки;

- розрахунок порогових граничнодопустимих значень фінансових та соціально-економічних показників (індикаторів), перевищення яких може провокувати фінансову нестабільність і фінансову кризу;

- діяльність держави щодо виявлення і попередження внутрішніх і зовнішніх загроз фінансовій безпеці. Таким чином, побудова механізму забезпечення фінансової безпеки потребує визначення критеріальних вимог до неї.

Концепція фінансової безпеки має містити пріоритетні цілі і завдання забезпечення безпеки, шляхи та методи їх досягнення, які б адекватно відображали роль фінансів у соціально-економічному розвитку держави. Її зміст покликаний координувати загальнодержавні дії у сфері забезпечення безпеки на рівні окремих громадян, господарюючих суб'єктів, галузей, секторів економіки, а також на регіональному, національному та міжнародному рівнях. Без обґрунтованої концепції фінансової безпеки неможливо сподіватись на реалізацію ефективного соціально-економічного розвитку держави.

Таким чином, створення повноцінного механізму забезпечення фінансової безпеки держави передбачає перш за все вирішення широкого кола проблем, що стосуються формулювання критеріїв та принципів забезпечення фінансової безпеки, визначення пріоритетних національних інтересів у фінансовій сфері, здійснення постійного відстеження факторів, які викликають загрозу фінансовій безпеці країни. Більше того, для створення механізму забезпечення фінансової безпеки необхідно вирішити цілий комплекс правових, структурно-організаційних, процедурних, кадрових, технологічних і ресурсних питань.

Література

1. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) / О. І. Барановський. – К.: КНТЕУ, 2004. – 759 с.
2. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення: монографія [Електронний ресурс] / М. М. Єрмошенко. – Режим доступу: <http://www.disslib.org/>
3. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економіки України від 02.03.2007 р. № 60 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://zakon.nau.ua>].

ЛІЗИНГ ЯК ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Довгаль В. – ст. 2 курсу, гр. БО_{вн}-21

Науковий керівник – викладач Лозінська К.В.

Вінницький коледж економіки та підприємництва THEU

Становлення та розвиток ринкових відносин в Україні супроводжується значним погіршенням стану суб'єктів господарювання.

У сучасних умовах господарювання інвестиції є найважливішим засобом забезпечення умов становлення економіки країни, структурних зрушень у народному господарстві, забезпечення технічного процесу, підвищення якісних показників господарської діяльності. На залучення інвестицій впливає екологічний фактор. Велика кількість земель мають підвищену кислотність, еродовані, радіоактивно забруднені, а на півночі країни заболочені ґрунти. Значні площі заняті під відходи промислового виробництва [1].

Якщо ефективно використовувати інвестиції, країна може компенсувати нестачу внутрішніх інвестиційних ресурсів, а також підвищити ефективність виробництва та конкурентоспроможність вітчизняної продукції.

Лізинг є одним з найпоширеніших за обсягом інвестицій фінансовим інструментом після банківських кредитів. Застосування лізингових операцій сприяє не лише активізації процесів оновлення основних фондів, а ще й нормалізації фінансово-економічного стану підприємств.

Переваги лізингу в порівнянні з іншими засобами інвестування складаються в тому, що підприємствам даються не кошти, контроль за обґрунтованою витратою, яких не завжди можливий, а безпосередньо засоби виробництва, необхідні для відновлення і розширення виробничого апарату [2].

Для бізнесу лізинг є джерелом додаткового капіталу, що дає змогу активізувати його діяльність. Для національної економіки лізинг сприяє збільшенню зайнятості, покращенню соціального клімату у державі, розширенню податкової бази та зростанню ВВП.

Реструктуризація економіки неможлива без активізації інвестиційних процесів. Важливим інструментом кредитно-фінансового обслуговування є лізинг, який дає змогу підприємствам придбати необхідне устаткування на умовах поступової сплати коштів, зароблених, зокрема й на його експлуатації. Лізинг дає можливість багатьом суб'єктам господарювання вирішити проблему оновлення виробництва. Україна потребує сучасної нової техніки, розширення парку виробничих фондів підприємств, для якого характерна велика зношеність. Використовуючи інноваційний лізинг, замінюючи зношені основні засоби на нові зразки, підприємство має можливість значно поліпшити їхні техніко-економічні характеристики. Лізингові послуги є найефективнішими на підприємствах із передовою технологією, які характеризуються високою конкурентоспроможністю [3].

Для того щоб поліпшити інвестиційний клімат в Україні, необхідно стабілізувати

макроекономічну ситуацію, сформувати стабільну нормативно-правову базу, стимулювати довгострокове банківське кредитування, створити лізингові компанії.

Для подальшого успішного розвитку лізингового бізнесу в Україні необхідно здійснити такі етапи: розробити та здійснити систему організаційно-економічних заходів щодо стимулювання та державної підтримки розвитку лізингу в Україні; – у пріоритетному порядку продовжувати роботу щодо вдосконалення законодавчо-нормативної бази лізингу; – створити економічні умови щодо розвитку ефективного інвестиційного ринку, де поєднуютимуться інвестиції з інноваціями завдяки вибору найбільш прогресивних проектів; – з огляду на ефективність лізингу як інструменту інвестиційної політики, доцільно запровадити окрему статистичну звітність з лізингу [4].

Основними проблемами, які гальмують розвиток лізингу, зокрема в аграрному секторі є [5]:

- недостатнє врахування специфічних особливостей галузі в процесі реалізації лізингових програм;
- неефективність управління коштами державного бюджету, що спрямовуються на проведення операцій з фінансового лізингу, їх невелика кількість та нерівномірність надходження;
- низька якість вітчизняної техніки, що пропонується для лізингу;
- недостатній рівень відповідальності за якість і комплектність лізингової техніки вітчизняних заводів-виробників;
- обмеженість у Державному лізинговому фонді фінансових ресурсів;
- відсутність ефективного механізму рефінансування портфелів лізингових компаній;
- недостатній розвиток інфраструктури ринку лізингових послуг;
- слабкий фінансово-економічний стан багатьох аграрних підприємств, їхня неспроможність своєчасно та в повному обсязі сплачувати лізингові платежі.

Вирішення цих проблем на всіх рівнях забезпечить активізацію та розширення використання лізингових послуг для модернізації вітчизняного аграрного виробництва.

Для покращення ситуації необхідне подальше дослідження сутності лізингу, його принципів, функцій та механізмів здійснення. Це дасть можливість розробити дієві заходи по стимулюванню розвитку ринку лізингових послуг.

Література

1. Орлова Н.С. Особливості розвитку світового фінансового ринку в умовах глобалізації / Н.С. Орлова, А.Л. Свечкіна // Схід. – №5 (83). – 2014. – С. 5-9.
2. Карасьова Н.А. Становлення та особливості розвитку лізингу в зарубіжних країнах / Н.А. Карасьова // Статистика України. – 2014. – №1. – С. 31–34.
3. Марцин В. Економічний аналіз структури ризиків діяльності лізингових компаній та шляхи їх мінімізації / В. Марцин // Економіст. – 2014. – №4. – С. 34–38.
4. Міхаліна І. Актуальні проблеми розвитку лізингу в Україні / І. Міхаліна // Статистика України. – 2014. – №3. – С. 31–36.
5. Онищук Я.В. Розвиток лізингу в Україні / Я.В. Онищук // Фінанси України. – 2015. – № 1. – С.106– 113.

УДК 336.228:658.016

ВПЛИВ ПДВ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ

Дралов С. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Семцов В.М.

Вінницького навчально-наукового інституту економіки ТНЕУ

Малий бізнес та підприємництво відіграють важливу роль в умовах ринкової економіки. Малі підприємства забезпечують гнучкість та стійкість економічної системи, наближують її до потреб конкретних споживачів, а також виконують важливу соціальну роль – надають робочі місця та забезпечують джерело доходу для значної частини населення. Тому підтримка малого бізнесу, в тому числі й через систему оподаткування, є одним із способів подолання економічної кризи в економіці. Оподаткування малого бізнесу в Україні – це одна з найсерйозніших проблем і перешкод на шляху його розвитку. Воно занадто громіздке і фактично має лише фіскальну мету. При цьому найбільш складним та суперечливим податком для підприємства, з одного боку, та головним наповнювачем бюджету, з іншого, є податок на додану вартість. Ці обставини актуалізують необхідність дослідження недоліків та переваг ПДВ, аналізу та оцінки впливу податку на фінансово-господарську діяльність вітчизняного підприємства, вивчення основних напрямів дослідження взаємозв'язку ПДВ та розвитку підприємницького ресурсу, визначення пріоритетних підходів до підвищення ефективності непрямого оподаткування та зменшення негативного впливу податку на фінансово-господарську діяльність підприємств.

Питанням вивчення ролі, властивостей, наявних недоліків ПДВ, напрямів його реформування присвячено праці таких учених, як Т. Єфименко [3], І. Луніна [4], В. Парнюк [5], та ін. Проте важливим аспектом впливу ПДВ на вітчизняне підприємництво в не приділяється достатньо уваги, оскільки податок аналізують в основному з позиції макроекономіки. Не в повному обсязі висвітлені питання якісної та кількісної оцінки впливу ПДВ на суб'єкти господарювання, не достатньо розкриті механізми взаємозв'язку параметрів оподаткування доданої вартості та основних показників діяльності підприємств.

Враховуючи пріоритетне фіскальне значення ПДВ, відмова від нього на сучасному етапі стає неможливою. Це підтверджує низка публікацій, автори яких підкреслюють необхідність ПДВ для України у зв'язку з двома основними причинами: вагомою для країни умовою вступу до ЄС, що полягає

в досягненні подібності податкової системи до податкових систем країн-учасниць, у яких ПДВ є невід'ємним, та висока вірогідність зниження податкових надходжень до бюджету в результаті відмови від ПДВ [2]. Проте існує безліч пропозицій щодо заміни ПДВ на диференційований податок з обороту, кумулятивний податок з обороту, податок на кредиторську вимогу, податок на роздрібні продажі[1].

Сплата ПДВ за рахунок власних ресурсів відволікає з обороту підприємства частину коштів. Враховуючи, що окремі підприємства мають різні обсяги закупівлі товарно-матеріальних цінностей, умови їх оплати, пільги, джерела і терміни відшкодування, а також те, що періоди формуванням вхідного ПДВ (виникнення податкового кредиту) і його відшкодування не збігаються, виникає часовий розрив між періодом іммобілізації оборотних коштів на сплату ПДВ та її компенсацією за рахунок відповідного джерела. Чим тривалішою буде іммобілізація оборотних коштів, тим негативнішим буде вплив ПДВ на фінансовий стан підприємства.

Час іммобілізації, що залежить від тривалості виробничого циклу у деяких галузях може бути досить високий. Це можливо, якщо підприємства мають вільний доступ до відносно недорогих кредитних ресурсів і можуть вчасно поповнювати оборотні кошти. Якщо ж такий доступ обмежений, а ресурси дорогі, то виникає їх гостра нестача[4].

У ринкових умовах період відволікання оборотних коштів збільшується за недостатнього сукупного попиту, низької якості та конкурентоспроможності продукції, що ускладнює її реалізацію.

Разом з тим, якщо держава несвоєчасно виконує свої зобов'язання перед платниками з відшкодування ПДВ, це негативно позначається на результатах господарської діяльності підприємств, їхніх взаємовідносинах з бюджетом, партнерами по бізнесу, кредитними установами.

Несвоєчасне повернення ПДВ призводить до зниження економічної активності підприємств і обсягів їхнього виробництва, оскільки відволікання оборотних коштів зменшує можливості закупівлі сировини й матеріалів, інших ресурсів, виплати заробітної плати та здійснення інвестицій.

Отже, у цілому вплив ПДВ на підприємництво важко однозначно оцінити у зв'язку з тим, що суперечливість та складність механізму його справляння викликає низку дискусій. Проте деякі суб'єкти господарювання залишаються невдоволеними зниженням оборотності коштів,

складністю адміністрування, значними витратами супроводження податку тощо. Реалізація зазначених пропозицій дозволить забезпечити такі підприємства дієвим інструментом управління своїми податковими зобов'язаннями та податковим кредитом, уникнувши податкових помилок.

Література

1. Білова Н. Спрощена система оподаткування, за групами розрахуйсь [Текст] / Н. Білова // Податки і бухгалтерський облік – 2012. – № 4. – С. 5–13
2. Борейко В. Пути повышения эффективности налогового и социального законодательства / В. Борейко // Экономика Украины. – 2007. – № 9. – С. 30–37.
3. Єфименко Т.І. ПДВ як "гидке каченя" податкової системи / Т.І.Єфименко // Уряд. кур'єр. – 2004. – № 81. – С. 7.
4. Луніна І.О. Ефективність оподаткування споживання в Україні / І.О.Луніна, Н.Б.Фролова // Фінанси України. – 2007. – № 1. – С. 17–27.
5. Парнюк В. Регулирующая функция налога на добавленную стоимость / В. Парнюк // Экономика Украины. – 2007. – № 6. – С. 4–16.

УДК 658.14:17.012.12

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Захаров О. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Для успішного функціонування в сучасних ринкових умовах суб'єкти господарювання змушені підвищувати ефективність своєї діяльності. Цього можна досягти шляхом підвищення раціональності використання наявних ресурсів, зниження рівня залежності від кредиторів, виявлення внутрішніх резервів, тим самим забезпечуючи стійке економічне зростання. Однак для здійснення перерахованих вище заходів необхідно досліджувати ситуацію на підприємстві фінансову ситуацію, інакше кажучи, провести аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання.

Під аналізом фінансового стану підприємства доцільно розуміти процес вивчення фінансової ситуації, що склалася на підприємстві, визначення основних результатів його діяльності, порівняння розраховуваних показників з нормативними значеннями для знаходження та виявлення наявних внутрішніх резервів, які сприятимуть покращенню фінансового стану [1, с.6]. Головною метою аналізу фінансового стану підприємства є своєчасність виявлення та усунення недоліків у фінансово-господарській діяльності.

Аналіз фінансового стану підприємства передбачає визначення: ліквідності балансу та активів; рівня фінансових ризиків; ефективності використання власного й позикового капіталу, стану власних оборотних коштів; рівня ділової активності (оборотності активів, рівня запасів готової продукції); комерційної активності, ринкових позицій; ступеня фінансової гнучкості; прибутків (збитків) та їх розподілу, рентабельності; собівартості товарної продукції, непродуктивних витрат; стану розрахунків, платоспроможності; рівня кредитоспроможності, кредиторської заборгованості, співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості; виробничих позицій тощо [2, с.65].

На практиці розрізняють основні принципи проведення аналізу фінансового стану підприємства:

1) раціональність – ефект, отриманий від аналітичних розрахунків повинен бути вищим витрат на проведення таких розрахунків;

2) достовірність результатів – використання перевірених джерел інформації;

3) оперативність – розробка напрямів зростання економічного потенціалу та поліпшення фінансового стану господарюючого суб'єкта.

Традиційна практика аналізу фінансового стану підприємства опрацювала певні методи його здійснення, до яких належать [3, с.132-133]:

– горизонтальний аналіз – порівняння кожної позиції фінансової звітності з попереднім періодом для визначення динаміки показників, відображених у звітності, а також оцінки динаміки структури показників;

– вертикальний (структурний) аналіз – встановлення структури фінансових показників і визначення впливу кожної позиції фінансової звітності на підсумкові показники діяльності підприємства, відображені у формах фінансової звітності;

– трендовий аналіз – порівняння кожної позиції звітності з низкою попередніх періодів із подальшим визначенням основної тенденції динаміки показників;

– порівняльний аналіз – здійснюється за двома напрямками: внутрішньогосподарський (порівняння основних показників діяльності підприємства та його структурних підрозділів) і міжгалузевий (порівняння показників підприємства з показниками конкурентів і з середньогалузевими показниками);

– факторний аналіз – оцінка впливу окремих факторів (позицій фінансової звітності) на досліджуваній результативний показник;

– графічний аналіз – графічне відображення у відносних або абсолютних величинах показників фінансової звітності на діаграмах на початок і кінець аналізованого періоду;

– коефіцієнтний аналіз – розрахунок фінансових пропорцій між різними позиціями фінансової

звітності, що передбачає обчислення відповідного показника та порівняння цього показника з якою-небудь базою.

За результатами проведення аналізу фінансового стану перерахованими вище методами надається синтетична оцінка об'єктів фінансового аналізу підприємства та синтетична оцінка фінансового стану підприємства загалом. Мета синтетичної оцінки – виявлення найбільш істотних кількісних і якісних характеристик фактичних значень фінансових показників, що визначають фінансовий стан підприємства.

Таким чином, аналіз фінансового стану є одним із головних інструментів побудови та оцінки фінансової політики підприємства, виявлення тенденцій, вимірювання пропорцій, планування, прогнозування, визначення ключових факторів діяльності суб'єкта господарювання, обчислення їх впливу на результат і виявлення невикористаних резервів. Завдяки грамотно проведеному аналізу фінансового стану можливо скоригувати податкову політику, облікову політику, кредитну політику, змінити дивідендну політику з метою поліпшення інвестиційної привабливості підприємства.

Література

1. Воробьева Е. И. Методы финансового анализа для оценки состояния предприятий / Е. И. Воробьева, О. Г. Блажевич, Н. А. Кирильчук, Н. С. Сафонова // *Финанси, банки, інвестиції*. – 2016. – №2. – С.5-13.
2. Жихарева М. В. Анализ финансового состояния как критерий оценки экономической устойчивости предприятия / М. В. Жихарева, А. В. Красникова // *ЭКОНОМИНФО*. – 2008. – №10. – С.63-66.
3. Пучкова Н. В. Анализ методов оценки финансового состояния организации / Н. В. Пучкова // *Символ науки*. – 2016. – №3. – С.131-134.

УДК 338.46

ПОКАЗНИКИ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Гилик Я. – ст. 1 курсу, гр. ФУПОсвн -11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Узагальнюючи вітчизняні та світові підходи до оцінки рівня державних боргових зобов'язань можна визначити три основні групи показників економічної безпеки держави: показник боргового навантаження; показник боргової стійкості; показник боргового потенціалу.

До першої групи показників (показник оцінки боргового навантаження) відносяться обсяги коштів, які направляються на обслуговування і погашення державних боргових зобов'язань. Також, до них можна віднести обсяг резервування коштів у кожному конкретно взятому періоді обраного часового інтервалу. Отже, показник боргового навантаження засвідчує про стан фінансово-економічну стабільності в державі і демонструє відсутність ймовірного дефолту [1].

До основних критеріїв, які надають можливості провести оцінювання боргове навантаження, слід віднести:

- коефіцієнт граничної продуктивності державних боргових зобов'язань;
- співвідношення витрат здійснених на погашення та обслуговування державного боргового зобов'язання до доходів бюджету країни;
- співвідношення обсягів здійснених державних запозичень (за відповідний фінансовий рік) до показника всіх здійснених капітальних видатків бюджету країни;
- рівномірності розподілу за часом здійснених витрат на погашення державного боргового зобов'язання;
- долі виплат за отриманими середньо- і довгостроковими борговими зобов'язаннями в обсягах державного боргу;
- розмір долі боргових зобов'язань термін яких був прострочений.

До другої групи показників (показник оцінки боргової стійкості) передбачено виконувати розрахунки економічно безпечного рівня державного боргового зобов'язання із обов'язковим урахуванням боргового навантаження, разом із ризикованістю сформованого портфеля. Показник боргової стійкості є якісним показником, який характеризує загальні обсяги і структуру державного боргового зобов'язання, за яким забезпечується спроможність держави виконувати взяті на себе боргові зобов'язання, одночасно не збільшуючи боргового навантаження на державний бюджет, але за умов дотримання на достатньому рівні ліквідності разом із платоспроможністю.

Основним показником являється безпечний рівень боргу, який розраховується як співвідношення обсягів державного боргу до ВВП. До інших критеріїв виконання оцінки боргової стійкості ми можемо віднести: обсягів долі умовного боргу у загальній структурі державного боргу; питомої ваги бюджетних кредитів у загальній структурі державного боргу; наявності боргових зобов'язань держави в іноземній валюті; розміру долі державних гарантій; величини державного боргу відповідно на душу населення країни; динаміки зміни кредитного рейтингу держави [2].

На нашу думку, особливістю такої оцінки являється коефіцієнт маневрування (The coefficient of maneuvering). Даний коефіцієнт надає можливості здійснювати аналіз державних боргових зобов'язань через зміни обсягів видатків, що були спрямовані на його обслуговування. І тому, виконання розрахунків даного коефіцієнту виконується методом відношення фактичних видатків (що були спрямовані на обслуговування державного боргу) до планованих. Застосування даного показника надасть можливості

виявити фактично отриману економію бюджетних коштів. Також, коефіцієнт структурного маневрування необхідно розглядати як потенційну можливість впливу на видатки (здійснених на обслуговування державного боргу через структурні зміни у складовій державного боргу). Разом із даним коефіцієнтом в економічних літературних джерелах пропонується визначати показник чистого залучення. Він розраховується як різниця між залученими державними позиками і здійсненими витратами на погашення й обслуговування державного боргового зобов'язання, що надасть можливості виконати оцінку боргової стійкості з точки зору ймовірності отримання фінансових ресурсів як додаткового методу фінансування бюджетного дефіциту.

До третьої групи показників (показник оцінки боргового потенціалу) відносяться показники, які надають можливості з'ясувати перспективи або виокремити засоби, які можливо будуть використані. На нашу думку, показник боргового потенціалу необхідно розглядати, з однієї сторони, як найбільш можливий обсяг залучення державних позик, з послідуочим урахуванням нагальної необхідності їх

погашення до досягнення максимально допустимих обсягів державних боргових зобов'язань, що у свою чергу встановлені нормативно-правовими, а з іншого боку – як максимальний обсяг погашення боргових державних зобов'язань без проведення процесів реструктуризації з метою окреслення кола можливостей для зменшення обсягів державного боргового зобов'язання.

За своїм економічним змістом борговий потенціал являється різницею між фактичною сумою та сумою, що зазначена у законодавчих обмеженнях. Одержаний результат визначає обсяг коштів, які необхідно використовувати для балансування державного бюджету, а також, характеризує показник резерву у випадку негативних змін на борговому ринку, що у свою чергу, допомагає підтримати здатність держави розраховуватися відповідно до своїх боргових зобов'язань із мінімальними ризиками та без ускладнень. Слід відмітити, що позитивне значення показника свідчить про спроможність держави до довгострокового погашення боргового зобов'язання, а негативне значення свідчить про доцільність застосовувати реструктуризацію.

Література

1. Мних А. М. Механізм оцінки боргового тягара в Україні як спосіб підвищення ефективності державних запозичень / А. М. Мних // Економіка. Фінанси. Право. – 2010. – №1. – С. 17–19.
2. Мацедонська Н. В. Адаптація національної моделі оцінювання стійкості фінансової системи / Н. В. Мацедонська // Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки. – 2015. – № 2. – Т. 1 (222) – С. 160-164

УДК 336.011

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ФІНАНСІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Бондар Ю. – ст. 2 курсу, гр. Фвн-21

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.С.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Питання про економічну сутність фінансів є одним з найбільш дискусійних в економічній теорії. Фінанси – явище настільки значне, складне й неоднозначне, що знайти визначення їх сутності непросте. Ця проблема набуває особливої актуальності в умовах формування нової фінансової системи України, де відбувається створення соціально орієнтованої ринкової економіки. Саме тому необхідно звернутися до змісту фінансів, їх ролі у суспільстві, спираючись на багатовіковий досвід їх використання.

У фінансовій науці існує низка дискусійних питань, і, перш за все, питання про економічну природу та межі фінансових відносин. Одні вчені вважають, що фінанси виникають на першій стадії відтворювального процесу, інші – на другій стадії відтворювального процесу – при розподілі та перерозподілі вартості суспільного продукту; треті розглядають фінанси як поняття відтворення загалом, включаючи до їх складу також грошові відносини на стадії обміну.

Фінанси у загальному трактуванні – це економічні відносини, пов'язані з формуванням, розподілом і використанням централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів для виконання функцій та завдань господарюючих

суб'єктів, а також будь-якої фізичної особи й суспільства загалом й забезпечення умов розширеного відтворення [1, с.4].

Формування грошових фондів здійснюється на різних рівнях. На державному рівні, на рівні суб'єктів господарювання, на рівні фізичних осіб. Саме цим обумовлені такі поняття як публічні фінанси, корпоративні фінанси, особисті фінанси. На державному рівні формуються фонди, що мають загальнонаціональне значення. На рівні суб'єктів господарювання створюються фонди, що забезпечують просте й розширене відтворення, різноманітні резервні фонди. На рівні конкретної людини усвідомлено або не зовсім визначаються обсяги коштів, що спрямовуються на поточне споживання, формування інвестиційних можливостей, соціальний захист тощо.

Фінанси як будь-яке економічне поняття виконує певні функції, в яких виявляється їх сутність і суспільне призначення. Слід зауважити, що фінанси виконують дві основні функції – розподільчу та контрольну, хоча з приводу кількості функцій серед науковців висловлюються різні точки зору щодо.

Основне призначення розподільчої функції фінансів полягає в забезпеченні кожного суб'єкта господарювання необхідними йому фінансовими

ресурсами. При розподілі фінансових ресурсів відбувається зміна форм власності (на рівні публічних фінансів – завжди, на рівні корпоративних фінансів – іноді), але в будь-якому випадку вона остаточна та безповоротна. Звичайно, фінансування передбачає отримання ефекту або економічного, або соціального, інакше воно втрачає сенс [2, с.130].

Контрольну функцію фінансів варто, на наш погляд, розглядати у двох аспектах. З одного боку, контрольна функція – це притаманна фінансам властивість слугувати засобом контролю за процесом розподілу валового внутрішнього продукту та національного доходу. Друга форма прояву контрольної функції фінансів полягає у свідомому використанні контрольної властивості фінансових відносин в управлінні фінансами. Йдеться про організацію фінансового контролю, тобто про діяльність державних і недержавних фінансових органів з перевірки обґрунтованості, правильності та доцільності формування й використання централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів в інтересах розвитку суспільства.

У сучасних умовах абсолютно очевидно є зміна функцій фінансів, а отже, трансформація і самої сутності цього економічного поняття. Не таким очевидним виглядає верховенство розподільчої функції фінансів в умовах розвитку ринкових відносин. Втрачає сенс (хоча не зникає повністю) специфічна ознака фінансів, пов'язана з процесами утворення та використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів.

Виходячи з нових реалій, можна

сформулювати основні положення, що характеризують сутність поняття «фінанси» у сучасному трактуванні на основі розвитку теорії грошей і відтворювальної концепції фінансів [3, с.23-24]:

1) в основі фінансів закладено грошові відносини, що виникають на всіх стадіях відтворення суспільного продукту: виробництва, розподілу (перерозподілу), обміну, споживання (особистого й виробничого);

2) фінансові ресурси – це грошові кошти, задіяні та реально функціонуючі в економіці в якості фінансових коштів обігу, платежу, виміру цін і заощадження (накопичення);

3) у процесі обороту грошових потоків в економіці формуються фінансові ресурси держави, суб'єктів господарювання та населення, що приймають форму грошових доходів та інших грошових надходжень;

4) формування та використання фінансових ресурсів здійснюється у процесі фінансування внаслідок приведення в дію фінансових механізмів та використання фінансових інструментів.

Варто зазначити, що існуючі протиріччя у визначенні економічного поняття «фінанси», їх плюралізм і множина існуючих точок зору у трактуванні, диференціація та протилежність значень є джерелом розвитку суспільства, але як досягти гармонії та єдності у цих протиріччях, як зробити їх більш гуманними – це проблема, вирішення якої залежить від усіх учасників економічних відносин.

Література

1. Теорія фінансів : підручник / за ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.
2. Белоногова И. В. К вопросу о сущности, функциях и исторических предпосылках развития финансов / И. В. Белоногова // Филология и культура. – 2007. – №9-10. – С. 128-132.
3. Продолятченко П. А. Сущность финансов: изменение парадигмы / П. А. Подолятченко // Наука и экономика. – 2010. – №2. – С. 20-24.

УДК 336.531.2.02

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД І ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА

Іваник А. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Необхідною умовою розвитку економіки будь-якої держави є висока інвестиційна активність. Вона досягається за допомогою зростання обсягів залучення інвестиційних ресурсів і найбільш ефективного їх використання у соціальній сфері та пріоритетних галузях економіки. Інвестиції формують виробничий потенціал на новій науково-технічній базі та зумовлюють конкурентні позиції країни на світових ринках. Їх якісний рівень, кількісне зростання та співвідношення дають уявлення про здійснювану державою інвестиційну політику.

Інвестиційна політика держави являє собою концепцію ефективного управління інвестиціями, змістом якої є стратегічна ідея організації інвестиційної діяльності та комплекс

цілеспрямованих заходів з регулювання економічних відносин в інвестиційних процесах всіх рівнів, а метою – забезпечення стабільного та ефективного функціонування системи суспільного відтворення в конкретних економічних умовах [1, с.19].

Формування та реалізація інвестиційної політики держави здійснюється з урахуванням раціонального поєднання інструментів прямого державного фінансування та непрямого регулювання:

1) пряме державне фінансування передбачає виявлення та підтримку найбільш слабозвчених, пріоритетних галузей, здатних забезпечити вирішення низки зовнішніх економічних завдань і національну безпеку країни;

2) непряме регулювання передбачає

стимулювання суб'єктів господарювання здійснювати інвестиції у розвиток соціально-економічної сфери за рахунок власних коштів і залучати стороннє фінансування.

Загалом кількість інструментів формування та реалізації інвестиційної політики держави досить обмежена. Кожен з них виявляється ефективним лише у конкретній ситуації та не завжди спрацьовує в тих чи інших умовах. В такому випадку слід використовувати зарубіжний досвід державної інвестиційної політики, який вказує на існування моделей, що об'єднують декілька інструментів. Перша модель – американська – базується на застосуванні податкових стимулів для приватних інвестицій та орієнтована на реалізацію принципів економічної свободи й економічного лібералізму. Друга модель – японська – ґрунтується на державному фінансуванні проектів приватних інвесторів. Третя модель – тайванська – передбачає координацію і створення механізмів для узгодження рішень держави та приватних інвесторів в процесі реалізації експортно орієнтованих інвестиційних проектів [2, с.97].

Досвід країн з розвинутою ринковою економікою свідчить, що в умовах реформування економіки та в кризових ситуаціях роль інвестиційної політики держави зростає, а в умовах стабільності і поживлення – знижується.

Завдання і методи реалізації інвестиційної політики держави змінюються в залежності від фази економічного розвитку [3, с.120].

– у фазі кризи та депресії, коли переважає стратегія виживання, мета інвестиційної політики держави – збереження, підтримка та зміцнення найбільш життєздатної й перспективної частини основного капіталу, придатної для виробництва конкурентоспроможної продукції;

– у фазах поживлення та підйому переважає стратегія прориву, приходить час інвестиційного буму, і завдання інвестиційної політики держави

полягає у своєчасному та комплексному здійсненні інвестицій й інновацій, що сприяють розширенню освоєних ринкових позицій і завоювання нових;

– у фазі зрілості (стабільного розвитку) державна підтримка мінімальна, інновації та інвестиції реалізуються звичайним ринковим шляхом.

На наш погляд, в сучасних умовах основними завданнями інвестиційної політики України повинні стати: оновлення та розвиток законодавчої та нормативної бази інвестиційної діяльності, приведення її у відповідність з міжнародними стандартами; розвиток системи самофінансування підприємств; раціональне і ефективне розміщення державних інвестиційних ресурсів на конкурсній і поворотній основі; збереження провідної ролі держави у фінансуванні соціальної сфери, інфраструктури, екологічних програм; проведення інституційних перетворень за допомогою: розвитку вторинного фондового ринку, створення мережі спеціалізованих банків і небанківських фінансових установ з метою трансформації приватних заощаджень в інвестиції; залучення іноземного капіталу переважно у вигляді прямих інвестицій.

Таким чином, інвестиційна політика України повинна здійснюватися, виходячи з необхідності вирішення двох взаємопов'язаних і взаємозабезпечуючих завдань: перше – створення макроекономічних, нормативно-правових, організаційних та інших умов для стимулювання суб'єктів господарювання всіх форм власності до постійного накопичення та ефективного використання капіталу; друге – максимальна мобілізація внутрішніх накопичень, залучення коштів населення, заохочення іноземних інвестицій для вирішення завдань реструктуризації економіки, науково-технічного прогресу, прискореного соціально-економічного розвитку країни.

Література

1. Головачанская Е. Э. Государственная инвестиционная политика в аспекте ее социально-экономической направленности: монография / Е. Э. Головачанская, Н. А. Водопьянова. – Волгоград : Волг. гос. пед. ун-т; Волг. науч. изд-во, 2010. – 180 с.
2. Руденко В. В. Зарубіжний досвід формування та реалізації інвестиційної політики держави / В. В. Руденко // Облік і фінанси. – 2014. – №1. – С. 96-102.
3. Бурмистрова Т. В. Формирования инвестиционной политики на разных уровнях управления / О. В. Тетерина // Белорусский экономический журнал. – 2006. – №1. – С. 117-128.

УДК 336.1

ФІНАНСУВАННЯ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Іванова К. – ст. 2 курсу, гр. ФК_{вн}-21

Науковий керівник – викладач Лозінська К.В.

Вінницький коледж економіки та підприємництва THEU

Теперішню ситуацію в дошкільній освіті України можна визначити як стадію між старою системою цінностей, установок, звичок і новою, що лише створюється, і спрямовується на забезпечення оптимальних умов виховання і навчання особистості, яка розвивається. XXI століття висуває нові вимоги до цілей, завдань, структури та змісту

дошкільної освіти України. Це пояснюється глобалізаційними процесами, зміною світоглядної позиції та ціннісних орієнтацій, прагненням нашої країни інтегруватися до європейського простору.

Модернізація змісту дошкільної освіти України вимагає визначення чітких методологічних засад, що враховують сучасні світові та європейські

тенденції розвитку дошкільної освіти і водночас ґрунтуються на національних надбаннях, вітчизняній культурі. Завдання охорони життя і збереження здоров'я дітей, їх розвитку повинні стати пріоритетними [2].

Згідно статті 61 Закону України "Про освіту" фінансування державних навчальних закладів та установ, організацій, підприємств системи освіти здійснюється за рахунок коштів відповідних бюджетів, коштів галузей народного господарства, державних підприємств і організацій, а також додаткових джерел фінансування.

Держава повинна забезпечувати бюджетні асигнування на освіту в розмірі не меншому десяти відсотків національного доходу, а також валютні асигнування на основну діяльність. Кошти закладів і установ освіти та науки, які повністю або частково фінансуються з бюджету, одержані від здійснення або на здійснення діяльності, передбаченої їх статутними документами, не вважаються прибутком і не оподатковуються [4].

Система освіти в нашій країні є єдиним комплексом послідовно пов'язаних між собою ланок виховання і навчання: дошкільне виховання, загальна середня освіта, позашкільне виховання, професійно-технічне навчання, середня спеціальна і вища освіта. При збереженні орієнтації в основному на державне фінансування освітнім закладам надано широкі права для того, щоб вони самостійно заробляли гроші на своє утримання, вишукуючи і використовуючи альтернативні, позабюджетні кошти.

В сучасних ринкових умовах зростає обсяг позабюджетних коштів, що спрямовуються на розвиток освіти.

Додатковими джерелами фінансування освіти є такі:

1. кошти, одержані за навчання, підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів відповідно до укладених договорів;
2. плата за надання додаткових освітніх послуг;
3. кошти, одержані за науково-дослідні роботи (послуги) та інші роботи, виконані навчальним закладом на замовлення

підприємств, установ, організацій та громадян;

4. доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, цехів і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд, обладнання;
5. дотації з місцевих бюджетів;
6. кредити і позички банків, дивіденди від цінних паперів та доходи від розміщення на депозитних вкладах тимчасово вільних позабюджетних коштів;
7. валютні надходження;
8. добровільні грошові внески, матеріальні цінності, одержані від підприємств, установ, організацій, окремих громадян;
9. інші кошти.

У разі одержання коштів з інших джерел бюджетні асигнування навчально-виховних закладів, установ та заходів системи освіти не зменшуються. Бюджетні асигнування на освіту та позабюджетні кошти не підлягають вилученню.

Розв'язанню проблем пов'язаних із забезпечення права дітей на здобуття дітьми дошкільної освіти може сприяти забезпечення наступних умов:

- розширення мережі дошкільних навчальних закладів різних типів і форм власності шляхом побудови нових, відкриття нових закладів у пристосованих приміщеннях, реорганізації загальноосвітніх навчальних закладів у навчально-виховні комплекси, повернення у систему дошкільної освіти тих закладів, які раніше були знято з державного реєстру;

- розширення мережі груп у дошкільних навчальних закладах шляхом використання приміщень за прямим призначенням (відселення орендарів тощо);

- передачі відомчих дошкільних навчальних закладів до комунальної власності;

- розширення служби соціально-педагогічного патронату;

- запровадження різнотривалого режиму роботи закладів з урахуванням освітніх запитів населення [5].

Література

1. Закон України «Про дошкільну освіту» (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 911-VIII від 24.12.2015)
2. Закон України «Про освіту» (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 940-VIII від 26.01.2016)
3. «Фінансування видатків на утримання закладів дошкільної освіти та закладів культури: зміни – 2015!» – [Електронне джерело] – <https://buhgalter.com.ua/news/byudzhetniy-proces/finansuvannya-vidatkiv-na-utrimannya-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-ta-zakladiv-kulturi-zmini-2015/> –
4. Кононенко Ю. Г. : «Щодо порядку фінансування дошкільних навчальних закладів» [Електронне джерело] – http://www.cct.com.ua/2015/14.12.2015_2_4-13-2600-15.htm
5. Бучковська Я. Планування видатків на дошкільну освіту / Я. Бучковська // Проблемні аспекти функціонування фінансової системи України в умовах дестабілізаційних економічних процесів» [Електроннеджерело]: <http://www.stelmaschuk.info/archive....29.html>

УДК 336.71

СКЛАДОВІ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Львівська Н. – ст. 5 курсу, гр. ФУПО_{звнм}-11
Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.
Вінницький навчально-науковий інститут економіки

Під час вирішення проблем безпеки банку необхідно враховувати як зовнішні, так і внутрішні фактори впливу на їх діяльність. Стан середовища і чинники впливу на розвиток банківської діяльності потрібно максимально враховувати під час розроблення завдань, які постають перед банком на кожному етапі його розвитку.

Зовнішні і внутрішні чинники обумовлюють особливу роль економічної безпеки. У системі заходів безпеки діяльності банку представлено:

По-перше, необхідність і важливість економічної безпеки впливає з наявної різноманітності інтересів суб'єктів ринку банківських послуг. Прагнення до збільшення прибутків суб'єктів ринку посилює конкурентну боротьбу, а остання, своєю чергою, завжди перебувала в площині економічної безпеки.

По-друге, обмеженість фінансових ресурсів банків та джерел їх створення потребує від них розроблення досить ефективних технологій банківського виробництва, застосування економічних інструментів підтримання ліквідності та конкурентоспроможності банків на необхідному рівні, якісного використання їх ресурсної бази.

По-третє, нестабільна економічна ситуація, досить несподівані й різкі її зміни обумовлюють готовність банку до роботи в майже кризових умовах, із досить високим ступенем ризику, іноді на межі втрати своєї ліквідності. Усе це потребує від банків вироблення адекватної економічної політики, економічної поведінки на ринку банківських послуг, поєднання принципів раціональності й прийнятності ризику під час вкладання коштів.

По-четверте, зростання економічної злочинності, насамперед у кредитно-фінансовій сфері, ставить банківську діяльність у ряд досить ризикованих і цим самим зумовлює високу відповідальність банків перед своїми клієнтами, вкладниками й акціонерами [1, с. 173]. З огляду на це, усі заходи безпеки спрямовуються і концентруються якраз навколо економічної безпеки, що й обумовлює її місце у системі безпеки банківської діяльності.

Звідси, схиляємося до думки, що економічна безпека банку є широке поняття і фінансова безпека є її складовою. У концепції економічної безпеки України, розробленій Інститутом економічного прогнозування при НАН України, під фінансовою безпекою розуміють захищеність фінансових інтересів суб'єктів

господарювання на всіх рівнях фінансових відносин [2, с. 287]. Зважаючи на досить мінливе економічне середовище, з'явилися публікації, в яких досить широко висвітлюються негативні фактори економічної безпеки банківської системи, тому необхідно здійснювати превентивні заходи для їх зневілювання.

Головна мета фінансової безпеки банку за О.І. Хитріним – це усунення можливостей заподіяння шкоди банку або упущення ним вигоди, забезпечення його сталого та максимально ефективного функціонування нині та накопичення достатнього потенціалу розвитку і зростання в майбутньому, якісна реалізація операцій і угод [5, с. 118].

На думку Л.Б. Штефан, ключовими характеристиками фінансової безпеки банків є: забезпечення рівноважного і сталого фінансового стану банку; сприяння ефективній діяльності банку; дозволяти на ранніх стадіях визначити проблемні місця в діяльності банку; нейтралізувати кризи і запобігати банкрутствам [3, с. 89].

Сутність фінансової складової безпеки банківської діяльності, на думку Д.А. Артеменка [4], полягає в забезпеченні організаційно-управлінських, режимних, технічних і профілактичних заходів, що гарантують якісний захист прав і інтересів комерційного банку, зростання статутного капіталу, підвищення ліквідності активів, забезпечення зворотності кредитів, схоронність фінансових і матеріальних цінностей. Метою фінансової складової є збільшення маси отриманого прибутку, прискорення оборотності капіталу, зростання курсової вартості цінних паперів комерційного банку. Отож, Д.А. Артеменко розглядає фінансову безпеку банків як комплекс заходів, водночас більшість дослідників роблять висновки, що безпека – це все-таки певний стан.

Отже, складові банківської безпеки повинні створити умови для надійного і ефективного функціонування банківських установ, недопущення або своєчасного виявлення загроз фінансовим, матеріальним та інформаційним ресурсам банку. Показниками ефективної безпеки банку є сталий розвиток у банківської установи згідно з плановими завданнями [6, с. 12]. Також важливою умовою є ефективне функціонування складових банківської системи в комплексі. Поряд із цим є конструктивна участь усіх підрозділів банку, всіх співробітників у вирішенні питань захисту.

Література

1. Соловійов В.І. Банківська безпека України: вдосконалення методики оцінки / В.І. Соловійов // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2012. – № 1 (17). – С. 171-176.
2. Васильчак С.В. Економічна безпека банків та методи її забезпечення / С.В. Васильчак, Р.Ю. Моцьо // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.12. – С. 287-293.
3. Штефан Л.Б. Сучасні методичні підходи до вдосконалення стрес-тестування банків / Л.Б. Штефан // Економіка та держава: Міжнародний науково-практичний журнал. – 2015. – № 4. – С. 87-90.
4. Артеменко Д.А. Механизм обеспечения финансовой безопасности банковской деятельности : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.10 "Финансы, денежное обращение, кредит" / Д.А. Артеменка. – Ростов-на-Дону, 2011. – 19 с.

5. Хитрін О.І. Фінансова безпека комерційних банків / О.І. Хитрін // Фінанси України : журнал. – 2012. – № 11. – С. 118-124.

6. Барановський О.І. Банківська безпека: проблема виміру / О.І. Барановський // Економіка і прогнозування : наук.-аналіт. журнал. – 2006. – № 1. – С. 7-25.

УДК 658.15

УПРАВЛІННЯ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Комендра Р. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-32

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Ділова активність характеризує як обліково-аналітичні, так і організаційно-економічні процеси діяльності підприємства. Рівень ділової активності є основоположним показником ефективного управління фінансовими, матеріальними, трудовими ресурсами та при цьому безпосередньо впливає на показники рентабельності, фінансову стійкість, платоспроможність, кредитоспроможність, інвестиційну привабливість і конкурентоспроможність суб'єкта господарювання. Саме тому якісне та ефективне управління діловою активністю постає одним з найважливіших завдань для вітчизняних підприємств у сучасних умовах.

Управління діловою активністю – це вплив на ділову активність підприємства за допомогою розробки комплексу заходів, спрямованих на розширення наявних і завоювання нових ринків збуту; залучення нових постачальників сировини і матеріалів; оптимізацію матеріально-виробничих запасів; прискорення оборотності активів і капіталу; усунення впливу факторів внутрішнього та зовнішнього характеру, що впливають на зниження ефективності використовуваних ресурсів; сприяють виживанню суб'єкта господарювання в умовах конкурентної боротьби, що стимулюють розвиток виробництва, сприяють стійкості економічного зростання з метою максимізації ринкової вартості підприємства [1, с.283].

Як і будь-який процес управління, безпосередньо управління діловою активністю здійснюється в умовах дії сукупності внутрішніх і зовнішніх факторів, урахування дії яких є обов'язковим завданням для забезпечення успішності впровадження управлінських рішень у практичну площину.

До найбільш вагомими зовнішніх факторів впливу на ефективність управління діловою активністю підприємства відносять: інвестиційний клімат у країні; доступність фінансового кредитування; стабільність фінансового становища споживачів і постачальників; – економічний стан у державі. Серед внутрішніх факторів, що визначають ефективність управління діловою активністю промислового підприємства, автор дисертації виділяє наступні: ефективність контрактних домовленостей; стан ресурсів; стан виробничих фондів, технологій; конкурентоспроможність продукції; активність маркетингової діяльності [2, с.47].

Управління діловою активністю являє собою безперервний процес, що повинен здійснюватися на підприємстві протягом усього періоду його існування.

Управління діловою активністю має поєднувати в собі взаємодію всіх елементів інструментарію на оперативному, тактичному і стратегічному рівнях.

Стратегічний рівень передбачає розробку і структурування цілей функціонування підприємства, вибір методів управління, вироблення системи показників для оцінки ділової активності, а також координацію зусиль на всіх рівнях управління, спрямованих на підвищення ефективності управління діловою активністю підприємства загалом.

Тактичний рівень припускає проведення ретроспективної оцінки управління діловою активністю, проведення факторного аналізу істотних показників ділової активності та оцінку впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на систему управління. На даному рівні відповідно до отриманих результатів проводиться розробка планів і програм на майбутній період. На тактичному рівні відбувається формування річних планів і бюджетів. Проводиться календарне планування заходів, спрямованих на підвищення результативності діяльності підприємства [3, с.15].

Оперативний рівень поєднує в собі оцінки: забезпеченості ресурсами, виконання плану, ефективності використання ресурсів. На даному етапі проводиться щоденний моніторинг виконання планів, дотримання нормативів; проводиться аналіз відхилень і вносяться коригування у виробничу програму. Оперативний рівень покликаний забезпечувати безперервний процес управління діловою активністю підприємства.

Управління діловою активністю повинно здійснюватися комплексно, через виробничу, техніко-економічну, комерційну та фінансову активність. Подібний комплексний підхід до управління діловою активністю дає можливість узгоджувати стратегічні, тактичні а оперативні цілі підприємства, що може відобразитися на підвищенні результативності роботи суб'єкта господарювання та його розвитку. При виникненні тенденції до зниження рівня ділової активності підприємства або фіксування такого її рівня, який значно менше рівня конкурентів, потрібно визначити «відстає» аспект ділової активності та відповідний йому блок управління підприємством. Кінцевим підсумком реалізації управлінських рішень за виявленими напрямками у системі фінансового менеджменту може стати підвищення ефективності діяльності окремих функціональних підрозділів і всього підприємства загалом.

Таким чином, управління діловою активністю дає можливість оперативно приймати управлінські

рішення, мінімізувати вплив ризиків внутрішнього і зовнішнього характеру, що впливають на стан ділової активності підприємства для забезпечення

максимізації його ринкової вартості та досягнення стійкого економічного зростання.

Література

1. Наконечная Т. В. Совершенствование инструментария управления деловой активностью / Т. В. Наконечная // В мире научных открытий. – 2011. – №6(18). – С. 280-286.
2. Мешкова Н. Л. Особливості управління діловою активністю підприємства в кризових умовах / Н. Л. Мешкова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2015. – Вип. 11. – Ч. 5. – С. 45-48.
3. Наконечная Т. В. Совершенствование управления деловой активностью предприятия : автореф. дисс. на соиск. учен. степ. канд. экон. наук. по спец. 08.00.05 / Т. В. Наконечная. – Уфа, 2013. – 27 с.

УДК 336.226.2:[336.14:352]

РОЛЬ МАЙНОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Копачевський К. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-32

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Протягом всієї новітньої історії реформування системи оподаткування в Україні держава не приділяла належної уваги побудові логічної, глибоко опрацьованої та, насамперед, адаптованої до вітчизняної практики концепції майнового оподаткування. Відсутність бажання до розробки методичної бази, «незацікавленість» майновими податками з боку фіскальних органів та інші подібні негативні передумови призвели в кінцевому підсумку до їх незначної фіскальної частки в доходах місцевих бюджетів.

Сутність майнового оподаткування полягає в тому, що майнові податки мають своїм об'єктом виключно майно (рухоме чи нерухоме), незалежно від того, чи є воно джерелом доходу, чи ні.

Майнові податки мають значний фіскальний і регулюючий потенціал, одночасно володіючи всіма перевагами прямих податків, і при ефективному

управлінні здатні значно збільшити доходи місцевих бюджетів. Тому, відповідно до Податкового кодексу [1], в Україні справляється податок на майно, який складається з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортного податку та плати за землю. Податок на майно згідно із Бюджетним кодексом [2] зараховується в Україні до загального фонду бюджетів місцевого самоврядування.

Як свідчать дані табл. 1, у 2012-2016 роках надходження майнових податків до місцевих бюджетів України мали стабільну тенденцію до зростання (за винятком 2014 року). Частка майнових податків у загальних доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) становила в середньому 13,23, а у загальних доходах місцевих бюджетів (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) в середньому складала 5,92%.

Таблиця 1

Динаміка надходження майнових податків до місцевих бюджетів України*

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, млн грн	0,1	22,5	44,9	745,7	1418,9
Частка податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, у загальних доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів), %	0,00	0,02	0,04	0,62	0,83
Плата за землю, млн грн	12581,7	12802,9	12083,9	14831,4	23323,6
Частка плати за землю у загальних доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів), %	12,48	12,17	11,95	12,31	13,66
Транспортний податок (до 2015 р. – податок з власників транспортних засобів і збір за першу реєстрацію транспортного засобу), млн грн	685,2	576,7	398,9	434,0	246,9
Частка транспортного податку у загальних доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів), %	0,68	0,55	0,39	0,36	0,14
Майнові податки – всього	13267	13402,1	12482,8	16011,1	24989,4
Частка майнових податків у загальних доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів), %	13,16	12,74	12,35	13,29	14,64
Частка майнових податків у загальних доходах місцевих бюджетів (з урахуванням міжбюджетних трансфертів), %	5,89	6,06	5,39	5,44	6,83

* Складено на основі [3]

Починаючи з 2012 року вагомість у складі доходів місцевих бюджетів України набуває податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, що був введений в дію з 1 липня 2012 року. У 2012-2016 роках податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, забезпечував в середньому 0,30%

від загального обсягу доходів місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) та мав стабільну тенденцію до збільшення.

У 2012-2016 роках плата за землю забезпечувала в середньому 12,52% від загального обсягу доходів місцевих бюджетів (без урахування

міжбюджетних трансфертів) та мала тенденцію до збільшення. Винятком став 2014 рік, коли на тлі втрати контролю над деякими українськими територіями відбулося зменшення надходжень від плати за землю до місцевих бюджетів.

Протягом 2012-2016 років відбулися кардинальні зміни в системі оподаткування транспортних засобів: відмінено податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів та впроваджено збір за першу реєстрацію транспортного засобу, який у 2015 році було замінено транспортним податком, що призвели до постійного коливання надходжень від транспортних податкових платежів до місцевих бюджетів, частка яких у загальних доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) у середньому становила 0,43%.

Недостатня роль майнових податків у доходах місцевих бюджетів України багато в чому пояснюється відсутністю єдиних підходів до

організації систем обліку та оцінки об'єктів рухомого та нерухомого майна, організаційно-методичної незавершеністю процесів розмежування майна між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, незавершеністю робіт з формування єдиного кадастру об'єктів нерухомості, землі, а також відсутністю ефективної системи контролю за правильністю обчислення та сплати майнових податків.

Разом з тим, як свідчить світова практика, саме ця група податкових платежів повинна складати основу забезпечення самостійності та стійкості місцевих бюджетів та активно брати участь у фінансуванні повноважень органів місцевого самоврядування. Майнові податки займають значне місце у складі податків, що враховуються у витратах платника податків з метою оподаткування прибутку, та в силу цього є значущими для багатьох категорій платників.

Література

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua>.

УДК 351.72.078.3(1-775)

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ В РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ

Коровай К. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н, доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Система фінансових органів визначається політичною системою та формою держави. Управління фінансами в економічно розвинутих країнах, як правило, здійснюється кількома державними органами. Незважаючи на відмінності в різних країнах, до органів, що здійснюють фінансовий контроль, належать: парламент, спеціальне відомство державного фінансового контролю, Міністерство фінансів (його управління та відділи), галузеві відомства з підпорядкуванням президенту, уряду або міністерству фінансів.

Система фінансового контролю в західних країнах загалом досить однотипна та складається з таких елементів: відомство головного ревізора-аудитора (Рахункова палата) з підпорядкуванням безпосередньо парламенту або Президенту країни. Головна мета існування цього відомства – здійснення загального контролю за використанням державних коштів; податкове відомство.

У розвинених країнах світу державному фінансовому контролю належить провідне місце серед систем фінансового контролю, що зумовлюється місцем держави в процесах ринкової трансформації. В кожній окремо взятій країні державний фінансовий контроль здійснюється з певними особливостями [1].

Класичним прикладом щодо організації державного фінансового контролю в президентській

республіці є Сполучені Штати Америки. Незважаючи на те, що законослухняність у США піднесена до рівня культу, крім казначейства, державний контроль у галузі фінансів тут здійснюють також Головне контрольно-фінансове управління Конгресу, Адміністративне бюджетне управління при Президентові США, Управління з добору і розстановки кадрів, Президентська рада у справах боротьби з фінансовими зловживаннями в державних установах ("Рада честі та ефективності"), інспектори Федеральної резервної системи, служба внутрішніх доходів (податкова служба) та ін. До функцій ГКФУ, зокрема, входить проведення перевірок дотримання процедури укладання і виконання державних контрактів, встановлення оцінки і складання оглядів про виконання федеральних програм, проведення спеціальних обстежень та перевірок обґрунтованості цін на продукцію тощо.

Дещо інший підхід до організації державного фінансового контролю застосовується у Франції. Її рахункова палата вважається однією з організаційно найскладніших структур державного фінансового контролю розвинених країн. Керівництво палати затверджує Рада міністрів. До керівного складу палати входять прем'єр-президент, який призначається довічно, генеральний прокурор, який виступає в державних інтересах та є посередником між палатою, урядом і судовими органами, та

генеральний прем'єр-адвокат. Палата діє на колегіальних засадах. У професійному штаті відомства сім палатних президентів за галузевими напрямками та 200 магістратів, які є юридичними радниками, фінансовими інспекторами, аудиторами [3].

У Великобританії органом державного управління фінансами виступає Казначейство. Воно займається управлінням розробки, складання і виконання державного бюджету, визначенням податкової політики, фінансово-економічним прогнозуванням, міжнародними фінансовими відносинами, здійснює контроль за використанням коштів із державного бюджету.

У Німеччині органом державного управління фінансами виступає Міністерство фінансів, яке розробляє основи фінансової, податкової, валютної та кредитної політики. Міністерство розробляє проект бюджету та середньотермінового фінансового плану, здійснює касове обслуговування бюджету, контроль за виконанням бюджету та розробку основних засад розподілу фінансових ресурсів між ланками бюджетної системи. В управлінні фінансами беруть участь Федеральне відомство з фінансів і Федеральне управління державним боргом, які підпорядковані Федеральному міністерству фінансів. Перше відомство займається податковою перевіркою підприємств, оподаткуванням іноземних капіталовкладень, проблемами усунення подвійного оподаткування; друге – операціями з випуску та погашення позик і фінансуванням бюджетного дефіциту.

Особливий інтерес викликає шведська система державного контролю, оскільки Швеція свого часу зазнала багатьох явищ, які притаманні перехідній економіці України. Управління державними установами у Швеції будується у відповідності до теорії «Принципал-Агент», яка базується на відомостях цілей власника (принципала)

та керівництва компанії (агента), що вимагають додання протиріч в інтересах досягнення необхідного економічного результату. Інструментами подібного узгодження повинні виступати стимули, здатні змусити агента діяти у відповідності з інтересами принципала. Перед системою контролю за використанням державних коштів поставлені два завдання: перше – забезпечити високу ефективність та друга – досягти високого рівня раціональності усіх процедур та дій, які здійснюються державними організаціями та посадовими особами. Як видно, подібна постановка розширює сферу контролю за межами власне фінансового.

У регламентаційних листах уряду формулюється, що уряд повинен зробити в даному бюджетному році, вказуються економічні умови та порядок звітності. Це визначає і напрямки наступного фінансового контролю, в основу якого покладені положення про державні установи та положення про бухгалтерський облік.

Шведська система господарювання спрямована значно на усунення невизначеності функцій та безвідповідальності посадових осіб, що полегшує організацію контролю. У Швеції використовується внутрішній аудит державних установ (згідно спеціального урядового положення), а також зовнішній аудит, завданням якого є контроль якості інформації, що надходить від агентів та дотримання ними своїх обов'язків [2, с.45-81].

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновки, що формування системи фінансового контролю в Україні, відповідно до сучасного етапу розвитку ринкових відносин, повинно здійснюватися на основі розглянутих вище прикладів. Водночас ефективному виконанню цього завдання сприятиме вивчення не лише зарубіжного досвіду, але й величезного досвіду створення системи державного контролю на українських землях в минулі роки.

Література

1. Карпов Е.С. Организационно-правовые основы государственного финансового контроля в зарубежных странах. // Вестник Владимирского юридического института. – 2007. – №3. – с. 216.
2. Малишев А.В. Характерні аспекти організації державного фінансового контролю закордоном. // Фінансовий контроль. – 2003. – №11. – с. 126.
3. Дікань Л.В. Фінансово-господарський контроль: навч. посіб. / Л.В. Дікань. – К.: Знання, 2010. – 395 с.

УДК 330.322:338.23(477)

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ УКРАЇНИ

Захаров О. – ст. 3 курсу, Фвн-31

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волошук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

В сучасних умовах гострою проблемою є необхідність збільшення іноземних і вітчизняних інвестицій як додаткового джерела модернізаційних процесів вітчизняної економіки. На тлі посилення конкуренції між країнами за залучення інвестицій, особливу увагу з боку держави спрямовано на створення сприятливих умов, що визначають рівень інвестиційної привабливості країни для інвесторів. Сучасний стан здійснення інвестицій в Україні свідчить про необхідність поліпшення інвестиційного

клімату як основи забезпечення необхідного рівня інвестування у різні сфери національної економіки.

Інвестиційний клімат – сукупність політичних, економічних, соціальних, культурних, організаційно-правових і географічних факторів, властивих тій чи іншій країні, котрі приваблюють чи відштовхують інвесторів вкладати свої кошти в ту чи іншу господарську систему (економіку країни, регіону, підприємства) [1, с.368].

Особливістю інвестиційного клімату в

Україні на сучасному етапі є те, що він формується за нестабільної економічної ситуації. Внаслідок цього у державі за останні роки розвинулася інвестиційна криза, що характеризується: прискореним відтоком фінансових ресурсів у торговельно-посередницьку та фінансово-розподільну сфери економіки, що знизило фінансові резерви відтворення основних засобів реального сектора; різким зниженням конкурентоспроможності продукції підприємств вітчизняної промисловості; значним зростанням ризику реальних інвестицій; падінням інвестиційно-інноваційного потенціалу за межі нормального рівня економічної безпеки.

Серед найбільш важливих факторів погіршення інвестиційного клімату та виникнення інвестиційної кризи в Україні можна відзначити такі: політична нестабільність; соціальна напруга; зниження державної підтримки інвестицій; неінвестиційна орієнтація державного бюджету, яка виражається у нестачі інвестиційних ресурсів та у фінансуванні інвестицій за залишковим принципом; відсутність створеного державою мотиваційного механізму залучення кредитних ресурсів; слабкий розвиток інвестиційної інфраструктури; недостатній розвиток фінансових ринків як інструменту забезпечення ефективного розподілу грошових ресурсів; слабкий ефект від інституційних перетворень у приватному секторі економіки; вплив загальної кризи національної економіки; підвищення рівня інвестиційного ризику у державі, що пов'язане з нестабільністю податкового законодавства та інфляцією; слабка мотивація довгострокових інвестицій.

Крім того, факторами негативного інвестиційного клімату України відсутність цільової і послідовної політики держави у сфері інвестиційної діяльності, недоліки в державному управлінні, невизначений у деяких випадках статус інвесторів, складний порядок адміністративних процедур, неврегульованість питань відповідальності учасників

інвестиційних відносин, у тому числі держави. Ці фактори примушують як вітчизняних, так і іноземних інвесторів проводити обережну і очікувальну політику у сфері інвестиційної співпраці з Україною [2, с.168].

На сьогодні органи державної влади України не повною мірою враховують значимість даних факторів, віддаючи пріоритет не поліпшенню інвестиційного клімату, а фінансовому оздоровленню та скороченню інфляції. Однак тільки рішучі дії у всіх напрямках, послідовна боротьба з тими обставинами, що заважають інвесторам, дозволить забезпечити приплив інвестицій й економічне зростання в державі.

Держава повинна використовувати гнучку систему стимулів для реалізації наміченої промислової політики. Набір преференцій і пільг повинен диференціюватися, зокрема в залежності від рівня інвестицій в інфраструктуру.

Ефективне податкове регулювання інвестиційної діяльності, спрямоване на її стимулювання шляхом встановлення періоду податкових канікул, зниження ставок податку на прибуток, інвестиційні та реінвестиційні знижки при веденні НДДКР у великих розмірах – це заходи, що довели свою ефективність у низці розвинених країн.

Варто зазначити, що активна позиція держави, спрямована на боротьбу з корупцією, зниження адміністративних бар'єрів, скорочення багатоетапних бюрократичних процедур узгодження та експертиз інвестиційних проектів, дозволить реалізувати головну конкурентну перевагу – швидкість запуску інвестиційних проектів, що важливо на сучасному етапі розвитку [3, с.65].

Отже, формування сприятливого інвестиційного клімату має розглядатися в Україні як стратегічно важливе завдання, реалізація якого пов'язана з низкою тактичних рішень, що не чекають відстрочення. Тільки у цьому випадку інвестори зможуть змінити оцінку перспектив ведення бізнесу в Україні та переорієнтувати інвестиційні потоки.

Література

1. Коваленко С. О. Інвестиційний клімат в Україні та напрями його покращення / С. О. Коваленко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2012. – №38. – С. 366-368.
2. Третяк Н. М. Фактори формування інвестиційного клімату в Україні / Н. М. Третяк // Фінансовий простір. – 2013. – №3. – С.165-170.
3. Калинина Л. Л. Инвестиционный климат как фактор обеспечения структурной перестройки экономики / Л. Л. Калинина // Вестник РГГУ. Серия: Экономика. Управление. Право. – 2014. – №21(144). – С.56-65.

УДК 658.15:339.13

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ МІНЛИВОГО РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Ксенченко Л. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Завдання сучасного розвитку вітчизняних підприємств, пов'язані з постійним подоланням кризових ситуацій, визначають особливі вимоги до фінансової стійкості як стратегічного фактору фінансової безпеки їх діяльності, зростання її ділової активності та інвестиційної привабливості. В умовах мінливого ринкового середовища проблема

управління фінансовою стійкістю підприємства набуває особливої актуальності.

Управління фінансовою стійкістю підприємства розглядають як сукупність скоординованих та цілеспрямованих заходів і дій щодо розробки та реалізації управлінських рішень зі збереження задовільного фінансового стану, завдяки

якому забезпечуються структурна цілісність підприємства та можливість продовження основної діяльності [1, с.775].

У сучасній мінливій економіці управління фінансовою стійкістю підприємств повинно відповідати як мінімум двом умовам: 1) відповідність умові поточної стійкості, яке можна трактувати, як здатність виплачувати борги та зберігати мінімум поточної прибутковості власникам (умова прибутковості та платоспроможності); 2) відповідність умові перспективної (динамічної) стійкості, що означає здатність забезпечувати накопичення для розвитку та модернізації підприємницької діяльності, тобто можливість бути досить гнучким, пристосовуватися до змін середовища та бути життєздатним в динаміці (умова інвестиційної привабливості).

Управління фінансовою стійкістю залежить від типу фінансової політики, яка застосовується на підприємстві, оскільки від неї залежить допустимий рівень ризику та рентабельності [2, с.152].

Реалізуюючи консервативну фінансову політику, підприємство при управлінні структурою джерел фінансування віддає перевагу власним джерелам фінансування, що обумовлює недостатній рівень рентабельності активів через відсутність ефекту фінансового важеля та високу ціну капіталу. Результатом даної фінансової політики є мінімізація втрати фінансової стійкості, однак в результаті недостатнього фінансування інвестиційної діяльності можливе зниження конкурентоспроможності продукції. Для збереження фінансової стійкості в довгостроковому періоді важливо регулювати відпускні ціни на готову продукцію шляхом мінімізації постійних витрат підприємства, а також активізувати заходи з просування продукції.

При проведенні поміркованої політики управління фінансами досягається позитивний ефект фінансового важеля, який обумовлює достатню фінансову стійкість підприємства та знижує середньозважену вартість капіталу. В умовах помірної політики управління фінансами підприємства отриманий прибуток направляється на інвестиційні проекти та створення резервних фондів. Даний тип політики є оптимальним, оскільки забезпечує досягнення цілей фінансового менеджменту з оптимальним рівнем ризику втрати фінансової стійкості та створює можливість формування запасу

фінансової міцності на випадок несприятливого впливу зовнішніх факторів.

Особливість агресивної політики управління фінансами полягає в низькій фінансовій стійкості підприємства, а під впливом негативних внутрішніх або зовнішніх факторів вона може привести до банкрутства. При управлінні фінансовою стійкістю доцільно здійснити реструктуризацію заборгованості, ранжувати інвестиційні проекти за ступенем релевантності та здійснювати їх у цій послідовності. Вивільнені фінансові ресурси доцільно спрямувати на збільшення обсягу власного капіталу підприємства з метою підвищення фінансової стійкості.

Управління фінансовою стійкістю підприємства залежить також від цільових показників фінансової стійкості [3, с.45]:

1. Якщо показники фінансової стійкості погіршилися в середньому до 5%, то в такому випадку необхідно створення резервів за рахунок чистого прибутку, що призведе до підвищення частки власного капіталу, а також збільшення величини джерел власних оборотних коштів.

2. Якщо показники фінансової стійкості погіршилися в середньому до 10%, то необхідно посилення роботи щодо стягнення дебіторської заборгованості, що призведе до підвищення частки грошових коштів, прискоренню оборотності оборотних коштів і зростання забезпеченості власними оборотними засобами.

3. Якщо показники фінансової стійкості погіршилися в середньому до 15%, то необхідно зниження витрат виробництва, що призведе до зниження величини запасів і витрат і до підвищення рентабельності реалізації.

4. Якщо показники фінансової стійкості погіршилися в середньому до 20%, то необхідно прискорення оборотності дебіторської заборгованості, що призведе до ритмічності надходження коштів від дебіторів, більшого запасу фінансової міцності за показниками платоспроможності.

Таким чином, управління фінансовою стійкістю є необхідним для підтримання в умовах мінливого ринкового середовища фінансової рівноваги, стабільної платоспроможності, кредитоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства. Тому необхідно приділяти підвищену увагу управлінню фінансовою стійкістю, аналізуючи її та виявляючи шляхи її підвищення.

Література

1. Погрішук Г. Б. Управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ринкової турбулентності / Г. Б. Погрішук, В. В. Руденко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 6. – С. 773-778.
2. Штейкина М. В. Управление финансовой устойчивостью предприятия / М. В. Штейкина // Вопросы экономики и права. – 2011. – №6. – С. 151-155.
3. Зубко А. С. Концепция принятия решений по управлению финансовой устойчивостью предприятия / А. С. Зубко // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. – 2012. – №2/10(56). – С. 44-46.

УДК 336.221.001.26:658

ОПТИМІЗАЦІЯ ОПОДАТКУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Кузьменко М. – ст. 4 курсу, Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волошук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

У сучасних реаліях у ринковій економіці склалася ситуація, за якої зміни, викликані різними

кон'юнктурними коливаннями, та супроводжуюча їх конкуренція призводять до виникнення необхідності організації ефективного управління підприємством. Для реалізації зазначеної мети менеджери підприємства повинні приймати оперативні та зважені рішення щодо будь-якої сфери діяльності, безпосередньо пов'язаної з веденням бізнесу, особливо у сфері оподаткування, оскільки поряд із собівартістю та закладеною рентабельністю податки займають вагому частку у ціні продукції. У свою чергу, значна частка податкових платежів негативно позначається на конкурентоспроможності підприємства, та, відповідно, останні змушені скорочувати податкове навантаження. У зв'язку з цим проблема оптимізації оподаткування стає особливо актуальною.

Оптимізація оподаткування – це зменшення розміру податкових зобов'язань за допомогою цілеспрямованих правомірних дій платника податків, що включають в себе повне використання всіх наданих законодавством пільг, податкових звільнень та інших законних прийомів і способів [1, с.58]. Набір інструментів оптимізації оподаткування, сукупність застосовуваних при цьому схем і методів постійно змінюється, в першу чергу, у зв'язку зі зміною законів та інших нормативних актів, а також у зв'язку зі зміною правової оцінки тих чи інших дій органами, що здійснюють застосування правових норм.

Можливість здійснення оптимізації оподаткування обумовлена тим, що, по-перше, чинне законодавство допускає здійснення господарської діяльності у різних організаційно-правових формах за вибором суб'єкта підприємницької діяльності, а різні організаційно-правові форми припускають різний порядок оподаткування; по-друге, часто платник податків має право вибирати безпосередньо режим оподаткування для свого підприємства; по-третє, податкове законодавство надає платнику податків можливість вибирати різні методи обліку господарських операцій для цілей оподаткування на свій розсуд, а також приймати на свій розсуд інші рішення, що безпосередньо впливають на оподаткування.

Процес роботи зі створення та впровадження системи оптимізації оподаткування на підприємств повинен включати такі етапи [2, с.58]:

1) перевірку бухгалтерського та податкового обліку, бази господарських договорів і первинних документів; усунення виявлених помилок; забезпечення необхідного обсягу та якості первинних документів;

2) розробку власне системи оптимізації оподаткування, яка передбачає поділ функцій бізнесу господарюючого суб'єкта між декількома структурними підрозділами та (або) ліквідацію зайвих ланок бізнес-процесів;

3) оновлення та оптимізацію договірної бази, внутрішніх організаційних документів підприємства, створення системи автономного внутрішнього контролю; розробку нових форм договірних відносин з контрагентами;

4) розробку необхідних інструментів регулювання рівномірності та розмірів сплати податків для створеної системи оптимізації.

До найбільш поширених методів оптимізації оподаткування на підприємствах належать:

1. Використання пільг зі сплати податків. Зниження податкового навантаження пов'язане в першу чергу з повноцінним використанням усієї сукупності податкових пільг, що надаються національним законодавством.

2. Розробка облікової політики для цілей оподаткування. Прийнята суб'єктом господарювання облікова політика застосовується послідовно з року в рік та істотно впливає на фінансові результати діяльності підприємства.

3. Контроль за термінами сплати податків. Порушення встановлених граничних термінів тягне за собою штрафні санкції у вигляді пені. Тому у податковому обліку слід використовувати податковий календар. Крім того, необхідно враховувати і надійність банку, що обслуговує платника податку.

Менеджери повинні постійно відслідковувати зміни у податковому законодавстві. Ретельно продумані податкові рішення повинні привести до мінімізації податкових зобов'язань при максимізації економічних вигод підприємств. При оптимізації оподаткування варто дотримуватися положень чинного законодавства. Рішення, що приймаються керівництвом в сфері оптимізації податків мають призвести до результату, за якого Державна фіскальна служба України, здійснюючи контроль, підтвердить правильність застосування податкового законодавства [3, с.34].

Отже, кожне підприємство, що прагне до збільшення прибутку має аналізувати свій рівень податкового навантаження, розробляти та вводити методи оптимізації оподаткування. Якщо у керівників підприємства відсутні знання в сфері податкового законодавства, то це може привести до того, що підприємство в умовах жорсткого конкурентного середовища не зможе зайняти лідируючі позиції на ринку та поступиться своїм місцем більш конкурентоспроможному підприємству. Але при цьому слід пам'ятати, що мінімізація оподаткування повинна здійснюватися в розумних межах. Застосовуючи основні принципи оптимізації оподаткування, ретельно досліджуючи нормативну базу, підприємство може досягти найкращого результату від законної економії на сплаті податків і зборів.

Література

1. Газаев А. В. Оптимизация налогообложения в условиях рыночной экономики / А. В. Газаев // Главбух. – 2010. – №8. – С.57-60.
2. Лермонтов Ю. М. Оптимизация налогообложения: рекомендации по исчислению и уплате налогов / Ю. М. Лермонтов. – М. : Налоговый вестник, 2008. – 352 с.
3. Стэмплевская Л. Оптимизация налогообложения как элемент формирования управленческих решений / Л. Стэмплевская // Часопис економічних реформ. – 2014. – №4(16). – С.32-37.

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА НАДХОДЖЕННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ДО МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Кузьміна Н. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{ЗВНМ}-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Податок на доходи фізичних осіб в Україні є прямим, загальнодержавним пропорційним податком, який дозволяє поєднувати фінансові інтереси щодо наповнення доходної частини бюджетів та досягнення мети регулювання міжбюджетних відносин, оскільки Бюджетним кодексом України закріплено надходження значної частини цього податку за місцевими бюджетами. Варто зазначити, що податок на доходи фізичних осіб є одним з ефективних «убудованих стабілізаторів» економічного циклу, оскільки специфіка його бази оподаткування сприяє тому, що він порівняно плавно реагує на швидкі економічні підйоми і спади. Тому вивчення факторів, які впливають на надходження податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів є надзвичайно актуальним.

факторів, що необхідно в повній мірі враховувати. Так, протягом 2012-2016 років надходження податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів України характеризувалися переважною тенденцією до зростання (рис. 1). До основних факторів, які позитивно вплинули на надходження податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів можемо віднести: підвищення мінімальної заробітної плати; підвищення прожиткового мінімуму на однопрацевдатну особу; легалізація виплати заробітної плати; позитивні тенденції до зростання доходів низькооплачуваних верств населення через підвищення мінімальних державних соціальних гарантій; зростання змішаних доходів домашніх господарств за рахунок індивідуальної підприємницької діяльності тощо.

Податок на доходи фізичних осіб формується під впливом різних економічних і соціальних

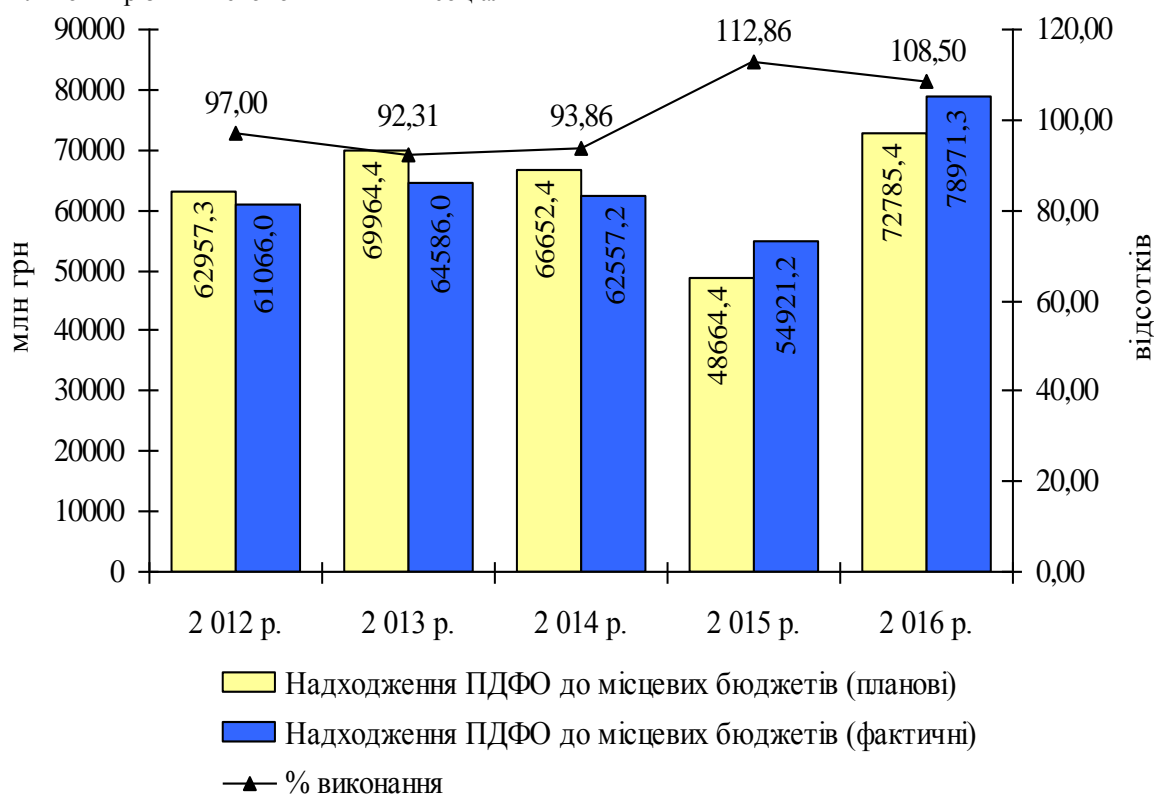

Рис. 1. Динаміка надходжень податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів України у 2012-2016 роках*

* Складено на основі даних [1]

Лише у 2014-2015 роках спостерігався від'ємний приріст надходження податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів України. На зменшення надходжень податку на доходи фізичних осіб (без урахування втрати контролю над окремими територіями держави та перерозподілом даного податку на користь державного бюджету) негативно

впливала низка факторів, обумовлених впливом суспільно-економічної ситуації, а саме: збільшення кількості працівників, які знаходилися в адміністративних відпустках; переведення працівників на скорочений графік роботи; зростання чисельності безробітного населення; зменшення виплат преміальних коштів та різноманітних надбавок

працівникам; виплата частини заробітної плати працівникам без сплати відповідних податків [2].

Варто зазначити, що у 2014 році відбулися кардинальні зміни в перерозподілі податку на доходи фізичних осіб між державним та місцевими бюджетами. Зокрема, зарахування до державного бюджету військового збору, податку на доходи фізичних осіб від оподаткування пасивних доходів у вигляді процентів на поточний або депозитний (вкладний) банківський рахунок, процентів на вклад (депозит) члена кредитної спілки у кредитній спілці, а також податку на доходи фізичних осіб з суми пенсій або щомісячного довічного грошового утримання, якщо їх розмір перевищує 10 тис. грн. на місяць. За винятком зазначеного до Державного бюджету

України зараховується також податок на доходи фізичних осіб у розмірі 25% на відповідній території України (крім території міст Києва та Севастополя) та у розмірі 60% – на території міста Києва [2].

Одним із основних факторів забезпечення зростання надходжень від податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів України є удосконалення його адміністрування, а саме вжиття цілеспрямованих заходів фіскальними органами, спрямованих на збільшення кола платників податків, налагодження чіткої, максимально тісної співпраці з платниками податків шляхом добровільної сплати податку на доходи фізичних осіб на основі підвищення податкової культури.

Література

1. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>.
2. Офіційний веб-сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua>.
3. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

УДК 336.22.001.18:658

ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ: ЗМІСТ І ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ

Лукиянчук Т. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волошук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

У сучасних умовах стабільне функціонування підприємств у значній мірі залежить від правильного вибору податкової політики на мікрорівні, оскільки податкові платежі складають істотну частину їх витрат. За рахунок вибору раціональної податкової політики суб'єкти господарювання можуть оптимізувати податкові витрати та поліпшити тим самим свій фінансовий стан.

Податкове планування – це сукупність планових дій платника податків, спрямованих на збільшення фінансових ресурсів підприємства, що регулюють величину та структуру податкової бази, які впливають на ефективність управлінських рішень і забезпечують своєчасні розрахунки з бюджетом відповідно до чинного законодавства. Податкове планування обумовлено тим, що кожен платник податків має право використовувати допустимі законом засоби, прийоми і способи для максимального скорочення своїх податкових зобов'язань. При цьому податкове планування являється однією з найважливіших складових частин управління фінансами та планування фінансово-господарської діяльності підприємства з метою мінімізації та оптимізації податкових платежів.

В якості основних інструментів податкового планування на підприємствах можна виділити: податкові пільги, передбачені податковим законодавством; оптимальна з позицій податкових наслідків форма договірних відносин; ціни договорів; окремі елементи оподаткування; спеціальні податкові режими; пільги, передбачені угодами про уникнення подвійного оподаткування та іншими міжнародними договорами; елементи бухгалтерського обліку з

метою оподаткування, облікова політика з метою оподаткування тощо.

До основних принципів податкового планування на підприємствах належать [1, с.43]: законність – дотримання правової бази існуючого податкового законодавства; оперативність – своєчасне врахування змін податкового законодавства; перспективність – врахування перспективних змін податкового законодавства; оптимальність – використання найбільш ефективних господарських рішень, які забезпечують найменший рівень податкового навантаження; комплексність – при плануванні податкових платежів треба враховувати їх взаємний вплив; колегіальність – цілеспрямована взаємодія фахівців різних служб підприємства, метою якої є зниження податкового тягаря.

На основі сформованої практики поведінки суб'єктів господарювання в умовах складного та нестабільного законодавства можна виділити такі варіанти (сценарії) податкового планування на мікрорівні [2, с.100].

1. «Обережний»: керівництво підприємства вважає за краще не вступати в конфлікт з контролюючими органами з питань їх оцінки правомірності ведення податкового обліку.

2. «Зважений»: керівництво підприємства вважає за можливе вступити в конфлікт з контролюючими органами щодо оцінки правомірності ведення податкового обліку тільки в разі впевненості у позитивному результаті ситуації.

3. «Ризиковий»: керівництво підприємства готове вступити в конфлікт з контролюючими органами щодо оцінки правомірності податкового

обліку навіть за відсутності впевненості в успішному результаті конфліктної ситуації.

Сьогодні необхідність податкового планування спочатку визначається дією сучасного податкового законодавства, яке передбачає різні податкові режими в залежності від статусу платника податків, напрямів і результатів його фінансово-господарської діяльності, місця реєстрації та організаційної структури підприємства. Для ефективної реалізації податкової політики та оцінки її альтернативних варіантів, підприємство повинно використовувати коректні методи податкового планування, пов'язані з особливостями оподаткування конкретних видів діяльності. Основними етапами процесу податкового планування на підприємстві стають [3, с.142]:

– визначення видів податкових платежів, що сплачуються підприємством в процесі здійснення господарської діяльності за рахунок різних джерел.

– розрахунок середньозважених ставок податків за рахунок різних джерел сплати за основними видами податків.

– розрахунок планових сум податків, що сплачуються за рахунок різних джерел.

– розрахунок загальної планової суми податків, що сплачуються в процесі здійснення підприємством господарської діяльності.

Резюмуючи вищесказане, можна зробити висновок, що податкове планування є сферою діяльності підприємства, що дозволяє пом'якшити вплив зовнішнього середовища на діяльність підприємства, і як наслідок, створити ефективну систему управління фінансами. Податкове планування на рівні підприємства дозволяє знайти різні варіанти ведення господарської діяльності, спрямовані на досягнення низького рівня виникаючих при цьому податкових зобов'язань.

Література

1. Дубовик О. Ю. Рівень податкового навантаження на підприємстві та податкове планування / О. Ю. Дубовик // Вісник Хмельницького національного університету. – 2008. – №4. – Т. 2. – С. 42-44.
2. Иванов Ю. Б. Налоговое планирование: принципы, методы, инструментарий : монография / Ю. Б. Иванов, В. В. Карпова, Л. Н. Карпов. – Х. : ИД «ИНЖЭК», 2006. – 272 с.
3. Трушевская А. А. Налоговое планирование и оптимизация: современные финансовые инструменты и технологии / А. А. Трушевская // Проблемы современной экономики. – 2014. – №2(50). – С. 141-147.

УДК 349.42

ЗНАЧЕННЯ ТА СУТНІСТЬ ЛІЗИНГУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ

Мовчан-Яблонський Енріке – ст. 2 курсу, БО_{вн}-21

Науковий керівник – викладач Лозінська К.В.

Вінницький коледж економіки та підприємництва THEU

Лізингові операції являють собою певний комплекс організаційних, фінансових та майнових відносин, що вимагають відповідного комплексного нормативного регулювання. У зв'язку з цим у літературі пропонувалося здійснювати таке регулювання шляхом прийняття Закону "Про лізинг", який би визнав загальні економічні, організаційні та правові засади здійснення лізингових операцій громадянами та юридичними особами на території України.

У ньому *лізинг* визначається як підприємницька діяльність, яка спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів і полягає в наданні лізингодавцем у виключне користування на визначений строк лізингодержувачу майна, що є власністю лізингодавця або набувається ним у власність за дорученням і погодженням з лізингодержувачем у відповідного продавця майна, за умови сплати лізингодержувачем періодичних лізингових платежів.

Варто відмітити що ринок надання лізингових послуг не згорнувся, а, навпаки, отримав новий шанс на відновлення втрачених позицій стабільного фінансового інструменту. На відміну від банківського кредиту, що став менш доступний як для юридичних, так і фізичних осіб, лізинг сьогодні виступає єдиним ресурсом довгострокового фінансування в країні. І якщо у 2007-2012 роках вважалося, що лізинговий продукт значно дорожчий

від банківського, то з другої половини 2015 року відсоткові ставки лізингових компаній, які утрималися на ринку, вигідно відрізняються від багатьох пропозицій класичних фінансових інституцій. Звичайно, суттєво змінилися підходи, програми, продукти та умови для отримання позитивного рішення за лізинговою угодою, зокрема: збільшився відсоток власного внеску (авансового платежу), скоротився строк лізингової угоди (з 5 років до 2-3), зменшився ліміт на загальну суму фінансування, критерії оцінки ризиків стали ще більш жорсткими, що з одного боку призвело до суттєвого скорочення лізингового ринку, але з другого – підвищило якість портфелю та його обслуговування.

Основними тенденціями ринку лізингу в Україні у 2015-2016 роках можна назвати:

1. Зниження кількості лізингових компаній, які активно фінансують угоди.
2. Зосередження на ефективному адмініструванні існуючого портфелю та максимізації повернення раніше інвестованих фінансових ресурсів.
3. Аграрний сектор як основний клієнт лізингових компаній.
4. Укладання угод на поодинокі та високоліквідні предмети (сільськогосподарська техніка, легкові автомобілі).
5. Співпраця виключно зі стабільними компаніями, що не менше 3-х років успішно функціонують на ринку.

6. Активна реалізація вилучених предметів у повторний лізинг чи продаж [3].

Однак необхідно підкреслити, що у порівнянні з банківською сферою, ситуація на ринку лізингу виглядає набагато краще, оскільки не відбулося масштабних банкрутств на відміну від сектору банківських інституцій. За оцінками експертів, багатьом лізинговим компаніям вдалося вийти з кризової ситуації з меншими втратами завдяки більш ефективному кризис-менеджменту, оперативному впровадженню реанімаційних заходів та переорієнтації бізнесу в напрямку повернення інвестицій. Лізингодавці, яким все ж таки вдалося утриматися на плаву, націлили основні сили та ресурси на адекватне управління раніше акумульованим портфелем, реструктуризацію проблемної заборгованості, впровадження інноваційних моделей врегулювання й повернення боргів. Проте, по відношенню до пікового 2013 року, коли загальний об'єм нового бізнесу становив 6 764 млн. грн., в 2015 році вдалося досягнути лише 3,221 млн. грн. [4].

Проте це зовсім не означає, що лізинговий ринок перестав існувати. Такі компанії як «ОТП Лізинг», «Український лізинговий фонд», «Порше лізинг Україна», «Авіс» продовжують фінансування хоч і у зменшених об'ємах, зосереджуються на аграрній техніці та пасажирських автомобілях. Вигідні партнерські програми, фінансування у національній валюті, диверсифікація продуктів, збільшення авансових платежів, зменшення терміну

лізингової угоди дають змогу виконувати поставлені цілі. Так, за I кв. 2016 року «ОТП Лізинг» профінансував лізингових угод на 15 млн. дол., а до кінця року в планах ще 45 млн. [4]. Не менш оптимістично налаштовані й інші активні учасники ринку. Більш прискіплива оцінка майбутніх лізингоотримувачів, співпраця з надійними клієнтами, які в кризові роки витримали фінансове навантаження та утрималися на плаву, зменшення загального ліміту підкріплюють цей оптимізм.

Одним з шляхів порятунку та підтримання економіки незалежної і єдиної, неподільної та суверенної України є розвиток та активна підтримка лізингу, як фінансового інструменту, який в перспективі беззаперечно допоможе українській економіці сформуватись та слугуватиме свого роду фундаментом економічного розвитку.

Дивлячись на це, якщо допомагати малому та середньому бізнесу, у тому числі лізингом, то економіка неминуче почне виходити із дна, тобто депресії та найближчим часом, за економічним циклом Кітчена, перейде у стан поживлення (підйому), що негайно позитивно відобразиться на рівні життя, пенсіях, заробітній платі, відсотковій ставці та на курсі національної валюти.

Підсумовуючи усю проаналізовану інформацію, можна без вагань дійти висновку, що Україна рано чи пізно почне розвиватись із великою швидкістю та стрімким рухом за допомогою ефективного використання лізингу.

Література

1. Закон України № 01-8/520 від 03.11.99 «Про лізинг»
2. Закон України № 723/97-ВР 16.12.1997 «Про фінансовий лізинг»
3. Асоціація «Українське об'єднання лізингодавців» (УОЛ) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.uul.com.ua/> – Українське об'єднання лізингодавців
4. ТОВ «ОТП Лізинг» – універсальна лізингова компанія [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.otpleasing.com.ua> – otpLeasing
5. Центр «АГРО ПЕРСПЕКТИВА» інформаційно-аналітичний центр за питань аграрного і хімічного бізнесу [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.agroperspectiva.com> – АгроПерспектива

УДК 336.144.001.86

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ, ОРІЄНТОВАНОГО НА РЕЗУЛЬТАТ

Молчанов О. – ст. 4 курсу, гр. Фвн-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Низька ефективність витрачання бюджетних коштів, нецільове їх використання бюджетними установами, відсутність взаємозв'язку між результатами діяльності даних установ та їх фінансуванням, нерентабельність надання соціальних послуг ставить під сумнів ефективність існування бюджетного сектора економіки України. Сьогодні вітчизняний бюджетний сектор потребує оптимізації діяльності бюджетних установ з метою підвищення результатів щодо надання послуг населенню держави, збільшення відповідальності за задоволеність споживачами якістю й кількістю послуг. У цьому контексті актуалізуються питання впровадження нових методів бюджетування, враховуючи досвід його застосування у зарубіжних країнах.

Бюджетування являє собою фінансово-управлінську технологію сучасного бюджетного менеджменту, яка прагне найбільш ефективного витрачання обмежених бюджетних коштів в умовах вибору альтернатив фінансування. Нова технологія бюджетного менеджменту виходить з концепції інноваційного державного менеджменту та визначається поняттям «бюджетування, орієнтоване на результат» (БОР) [1].

В основі ідеї про впровадження БОР у діяльність органів державної влади та бюджетного сектора лежить ринкова теорія держави, яка базується на створенні умов для більшої свободи розпорядників бюджетних коштів (укрупнення статей видатків, гнучкість у використанні коштів), при збільшенні їх

відповідальності за досягнення намічених кінцевих результатів. Розвиток ринкової теорії держави вилився у цілу серію практичних реформ державного апарату в економічно розвинених країнах (Великобританії, США, Канаді, Новій Зеландії, Австралії, Швеції, Норвегії, Німеччині, Франції, Іспанії). Процес впровадження елементів БОР спостерігався також в ряді країн, що розвиваються, зокрема в Анголі, Ліберії, Мозамбіку, Нігері, Уганді, Ефіопії, де бюджетні реформи ініціювалися під тиском різних міжнародних агентств.

Впровадження БОР у зарубіжних державах базувалося на таких принципах [2, с.100]: 1) планування видатків за їхніми видами з урахуванням соціально-економічної результативності діяльності бюджетних установ; 2) розподіл бюджетних коштів в залежності від рівня досягнення показників соціально-економічної результативності; 3) свобода розпорядників бюджетних коштів у виборі способів досягнення поставлених перед ними цілей і завдань; 4) відповідальність розпорядників та одержувачів бюджетних коштів за кінцевий результат; 5) орієнтація контролю за використанням бюджетних коштів на внутрішній контроль ефективності видатків при збереженні зовнішнього контролю за цільовим використанням бюджетних коштів.

Інтеграція елементів БОР у бюджетний процес у зарубіжних державах проходила у різних умовах [3, с.89]:

– у складі глибоких реформ державного сектору (Австралія, Нова Зеландія, Великобританія);

– у межах окремих програм з часткової модернізації системи управління державними фінансами, не торкаючись фундаментальних основ системи управління (Данія, Ірландія, Канада, США, Франція, Швеція, Нідерланди);

– у межах обмежень ініціатив з удосконалення системи управління державними фінансами (Німеччина, Норвегія, Швейцарія).

Серед успішних прикладів методів реалізації БОР можна виділити наступні підходи: 1) консультативні та комунікативні інструменти, що діють між різними рівнями державного управління, єдність підходу з усіх аспектів реформи (Австралія); 2) застосування бюджетних стимулів, комунікативних та консультативних механізмів, обмін досвідом, а також використання законодавства (Бразилія); 3) використання мережеских структур наукового та експертного співтовариства (Канада); 4) поширення кращої практики (Австрія, Іспанія); 5) ефективне управління проведенням реформи (Австрія).

Серед негативних явищ впровадження БОР варто виокремити: 1) провал бюджетної реформи через застосування права вето та негнучкості використовувалися інструментів (Німеччина); 2) зниження впливу бюджетної реформи через ув'язку консультативних механізмів в політичних дебатах (Іспанія); 3) зниження прихильності до реформ через усвідомлення негативного впливу перетворень на соціальну сферу Бразилія) [4, с.50].

Таким чином, за допомогою використання бюджетування, орієнтованого на результат, відбувається активізація діяльності всіх учасників бюджетного процесу щодо підвищення віддачі від використання бюджетних коштів. БОР, прийняте в низці розвинених країн, здатне підвищити ефективність бюджетних видатків за рахунок концентрації ресурсів на дійсно важливих для суспільства напрямках. Позитивний потенціал БОР також визначається тісним взаємозв'язком видатків держави з досягненням конкретних результатів.

Література

1. Руденко В. В. Зарубіжний досвід впровадження бюджетування, орієнтованого на результат / В. В. Руденко // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – 1(11). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2014_1_93.pdf.
2. Ткач Е. В. Проблемы внедрения зарубежного опыта бюджетного планирования / Е. В. Ткач // Международный научно-исследовательский журнал. – 2015. – №1(32). – Ч. 2. – С. 99-101.
3. Тетерина О. В. Зарубежный опыт внедрения бюджетирования, ориентированного на результат / О. В. Тетерина // Известия Иркутской государственной экономической академии. – 2012. – №6. – С. 88-92.
4. Ильяшенко В. В. Международный опыт внедрения элементов бюджетирования, ориентированного на результат / В. В. Ильяшенко // Известия Уральского государственного экономического университета. – 2012. – №5. – Т. 43. – С. 43-51.

УДК 336.146 (075.8).

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЄДИНОГО КАЗНАЧЕЙСЬКОГО РАХУНКУ В УКРАЇНІ

Москальова А. – ст.3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Семцов В.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Необхідно звернути увагу на те що, реалізація функції управління бюджетними потоками держави стала можливою через консолідацію фінансових ресурсів на єдиному казначейському рахунку. Запровадження єдиного казначейського рахунку, на який зараховуються державні доходи і з якого здійснюються видатки, дозволяє органам казначейства мати вичерпну інформацію про стан державних фінансів, а отже,

володіти фінансовими важелями макроекономічного регулювання.

ЄКР консолідує кошти державного та місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, кошти інших клієнтів, обслуговування яких здійснюється органами казначейства. Консолідація коштів бюджетів та фондів соціального страхування на єдиному рахунку казначейства підвищила

оперативність управління фінансовими ресурсами держави[1].

Перспективи розвитку єдиного казначейського рахунку розглядали такі вітчизняні вчені: В. І. Стоян, С. І. Юрія, Л. В. Єрмоленко та інші.

Єдиний казначейський рахунок – це консолідований рахунок, відкритий Державному казначейству України в Національному банку України для обліку коштів та здійснення розрахунків у системі електронних платежів Національного банку України (далі – СЕП)[2].

На ЄКР зараховується загальна сума надходжень відповідно до бюджетної класифікації (податки, збори, всі обов'язкові платежі та надходження, встановлені законодавством України). З нього здійснюються платежі на користь суб'єктів господарської діяльності, які виконали роботи або надали послуги розпорядникам бюджетних коштів. Ведення ЄКР, на який зараховуються згідно з новою бюджетною класифікацією всі державні доходи і з якого здійснюються всі наступні видатки державного бюджету, дає можливість зосередити державні кошти в руках одного господаря.[4]

Основними перспективними завданнями Казначейства є:

1) реалізація державної політики у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, бухгалтерського обліку виконання бюджетів;

2) внесення на розгляд Міністра фінансів пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у зазначених сферах [3].

Надання Державному казначейству статусу учасника Системи електронних платежів Національного банку України відбулось у 1999 році. Система електронних платежів НБУ (СЄП) – загальнодержавна платіжна система, що забезпечує здійснення розрахунків між банківськими установами, органами державного казначейства на території України із застосуванням електронних засобів приймання, обробки, передавання та захисту інформації.

На сьогодні виникла деяка суперечність між формою організації роботи СЄП та її апаратно-технічним забезпеченням, в якому комп'ютерна техніка і спеціалізовані апаратні засоби захисту інформації СЄП вже відпрацювали свій ресурс. Все це обумовило потребу оновлення програмно-апаратної бази, і втілення СЄП нового покоління – СЄП-2.

СЄП-2 стала єдиною системою міжбанківських розрахунків, що об'єднала в собі риси двох попередніх підсистем: системи електронних платежів (СЄП), яка здійснювала перекази у файловому режимі (з 1993 р.), і системи термінових переказів (СТП), впровадженій в 2001 р., котра здійснювала перекази в режимі реального часу. Основною відмінністю цих платежів є те, що кошти зараховуються на кореспондентський рахунок отримувача негайно, у момент надходження платежу від відправника до СЄП. Тоді як у файловому режимі зарахування коштів утримувачу здійснюється тільки

після того, як він підтвердить отримання файла платежів відповідною квитанцією [3, с. 342].

З моменту входження в Систему електронних платежів Національного банку України органи Казначейства України використовували у своїй роботі різні програмні продукти: "TASK", "ІСАОД", "УНГТІ БАРС" та АС "Казна". Програмний продукт АС "Казна" найповнішою мірою забезпечив функціональність системи, тому було прийнято рішення про використання єдиного прикладного програмного забезпечення, розробленого Дніпропетровським управлінням ДКУ, по всій Україні, яка забезпечує підконтрольний вихід в інтернет, захист комп'ютерних систем від несанкціонованого доступу, викривлення і знищення інформації, а також зараження комп'ютерів вірусами [4, с. 11].

На систему електронних платежів покладається виконання таких функцій:

– проведення розрахунків між банками України в національній валюті країни та в інших іноземних валютах;

– ефективне використання тимчасово вільних ресурсів банків;

– контрольні функції НБУ щодо стану кореспондентських рахунків комерційних банків;

– обмін електронною інформацією стосовно проведення розрахунків;

– забезпечення надійності проведення розрахунків;

– багатоступеневий контроль за достовірністю даних на всіх стадіях розрахунків;

– багаторівневий захист інформації від несанкціонованого доступу, використання, викривлення та фальсифікації на всіх стадіях обробки [3, с. 342].

Таким чином, запровадження єдиного казначейського рахунка дає можливість зосередити державні кошти в руках однієї юридичної особи і забезпечити досконалу базу даних за бюджетними показниками; щоденне переказування за призначенням коштів, що надходять до державного та місцевих бюджетів; розподіл загальнодержавних податків, зборів та обов'язкових платежів між державним бюджетом та місцевими бюджетами; надання інформації органам законодавчої влади про здійснення на єдиному казначейському рахунку операцій; оптимальні можливості для прийняття представниками законодавчої та виконавчої влади оперативних рішень щодо використання залишків коштів на єдиному казначейському рахунку; повну незалежність держави від банківської системи у справі контролю та обліку доходів і платежів.

Таким чином, у результаті реалізації взаємопов'язаного комплексу заходів і нових підходів будуть забезпечені:

– досягнення належної якості виконуваних Казначейством України державних функцій шляхом максимальної автоматизації процесів, застосування найновіших технологій, спрощення адміністративних і технічних процедур;

– висока операційна ефективність Казначейства України;

– створення єдиного інформаційного простору фінансової діяльності публічно-правових утворень, необхідного при управлінні державними фінансами. Така особливість функціонування єдиного казначейського рахунку робить його особливо привабливим інструментом для

оперативного втручання в економіку держави. З огляду на це, зусилля фахівців і надалі мають бути зосереджені на постійному моніторингу, детальному аналізі та оперативному управлінні залишками коштів на єдиному казначейському рахунку.

Література

1. Стоян, В. І. Стан та перспективи розвитку єдиного казначейського рахунку [Текст] / В. І. Стоян // Методологічні проблеми фінансової теорії та практики в умовах проведення системних реформ : матеріали Загальноунів. наук. конф. проф.-вickl. складу [м. Тернопіль, 10 квіт. 2013 р.] / уклад. В. В. Письменний ; О. П. Кириленко. – Тернопіль : Вектор, 2013. – С. 104-109.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI (із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Політюк Л. Г. Особливості системи електронних платежів нового покоління в Україні / Л.Г. Політюк, О. І. Малкова // Науково-технічний збірник. – 2014. – № 77. – С. 342-34.
4. Казначейська система виконання бюджету: Підруч. / С. О. Булгакова, Н. В. Базанова, Л. В. Єрмоленко, Н. І. Сушко, О. О. Чечуліна, Т. А. Шаповал, Н. П. Шульга. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015.

УДК 336.774/339.4

СУЧАСНА МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Москалюк О. – ст. 5 курсу, гр. ФУПО_{звнм} -11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Роль монетарної політики на сучасному етапі розвитку України зростає, оскільки відбувається зростання фінансового сектора. Сучасний етап розвитку економіки України висуває нові вимоги до економічної політики держави. Актуальність теми полягає в тому, що економіка України знаходиться у кризовому стані і вибір правильної монетарної політики впливатиме на її подальше економічне зростання. Досвід багатьох країн світу свідчить, що ефективно поєднання різних інструментів державного регулювання монетарної сфери дає змогу вирішити проблему тимчасової нестачі ліквідності фінансових посередників, запобігаючи при цьому її переростанню в кризу платоспроможності, а також ефективно використовувати можливості для зростання та розвитку економіки як єдиного цілого.

Механізм впливу монетарної політики на реальний сектор економіки, був об'єктом вивчення багатьох дослідників і наукових шкіл. Вперше концепцію трансмісійного механізму сформулював Дж.

М. Кейнс: трансмісійним або передавальним механізмом він назвав систему змінних, через яку пропозиція грошей впливає на економічну активність [1].

Сучасне трактування економічної сутності механізму монетарної трансмісії суттєво відрізняється від класичного кейнсіанського формулювання. За найпоширенішим визначенням монетарну трансмісію розуміють як процес послідовної передачі імпульсів грошово-кредитної політики центрального банку на макроекономічні змінні [2; 3]. З позиції структурної побудови монетарний передавальний механізм – це сукупність каналів, тобто ланцюгів макроекономічних змінних, якими передається вплив змін у грошово-кредитній політиці [4].

Монетарний режим – це вибір «номінального якоря», його сутність та переваги і недоліки визначають напрямком монетарної політики, види монетарних режимів зображені в табл. 1.

Таблиця 1

Види монетарних режимів

Режим	Сутність	Переваги	Недоліки
<i>Фіксація обмінного курсу</i>	Підтримка стабільного рівня обмінного курсу.	Дає можливість швидкого зниження інфляції; простий режим добре сприймається населенням.	Втрата незалежності монетарної політики; Схильність до економічних шоків, фінансової нестабільності.
<i>Таргетування грошової маси</i>	Встановлення цільового рівня зростання грошей в економіці.	Високий рівень координації монетарної та макроекономічної політики; можливість швидкого реагування на зміну таргету.	Необхідна умова – стабільність попиту на гроші; мало зрозумілий широким верствам.
<i>Таргетування інфляції</i>	Відповідальність ЦБ за досягнення цільового показника інфляції.	Довгострокова мета з короткостроковою гнучкістю; системний підхід і передбачуваність.	Вплив немонетарних чинників на інфляцію; процес закріплення інфляційних очікувань вимагає часу.
<i>Таргетування номінального ВВП</i>	Зобов'язання з певного темпу зростання номінального попиту.	Змішаний характер мети ЦБ (балансування між інфляцією і «розривом» виробництва).	Неоперативний підрахунок ВВП і часта зміна оцінок; складно для комунікації і підзвітності.

Популярність режиму інфляційного таргетування зростає. Перевагами інфляційного таргетування є: незалежність проведення політики; поєднання довгострокової мети з короткостроковою гнучкістю; підвищення ефективності проведення політики; прозорість та зрозумілість рішень Центрального банку; концентрація на внутрішньо економічних умовах; покращення бізнес-середовища; збереження платоспроможності; захист доходів та

заощаджень від інфляційного знецінення [5, с. 89].

Використання режиму інфляційного таргетування вперше було затверджено в «Стратегії монетарної політики на 2016-2020 рр.» Правлінням НБУ (серпень 2015 року) та підтверджено в «Основних засадах грошово-кредитної політики на 2017 рік та середньострокову перспективу», схвалених Радою НБУ (рис. 1).

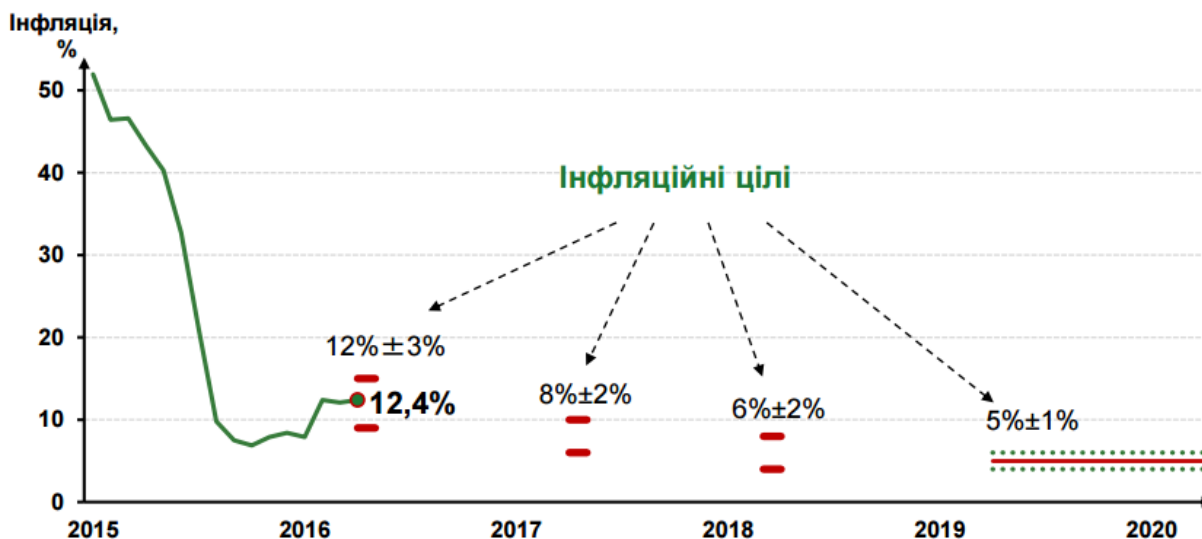

Рис. 1. Інфляційні цілі

Отже, інфляційне таргетування – це набір сучасних практик монетарної політики центрального банку для досягнення основної цілі – цінової стабільності.

Література

1. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег. – М.: Гелиос АРВ, 1999. – 352 с.
2. Каллаур П.В. Механизм трансмиссии денежно-кредитной политики в экономике республики Беларусь / П.В. Каллаур, В.Н. Комков, В.А. Черноокий // Белорусский экономический журнал. – 2015. – № 3. – С. 4-16.
3. Унковська Т.Є. Трансмійсний механізм монетарної політики в контексті економічного зростання // Економіка і прогнозування. – 2008. – № 2. – С. 89-100.
4. Корчагин О. Модели трансмиссионного механизма денежно-кредитной политики / О. Корчагин // Банковский вестник. – 2014. – № 11. – С. 40-44.
5. Штефан Л.Б. Вплив грошово-кредитної політики на поживлення кредитної діяльності комерційних банків / Л.Б. Штефан, Н.В. Мацедонська // Молодий вчений. – № 4 (19) квітень – 2015. – С. 87-91.
6. Закон України «Про банки та банківську діяльність» [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

УДК 336.14

КАЗНАЧЕЙСЬКЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ БЮДЖЕТІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Пенькна І. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Семцов В.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Нині Державна казначейська служби України є одним з найактивніших учасників у процесі управління державними та місцевими фінансовими ресурсами завдяки використанню законодавчо прийнятих механізмів та процедур виконання державного і місцевих бюджетів відповідно до вимог бюджетного законодавства. На сьогодні постає питання щодо підвищення дієвості й ефективності функціонування казначейської системи виконання державного та місцевих бюджетів, спрямованої на зміцнення державної фінансової системи, дотримання принципів повноти, ефективності та результативності, цільового використання бюджетних коштів,

покращення якості послуг, що надаються органами Казначейства [1].

Питання удосконалення казначейської системи обслуговування державного та місцевих бюджетів як за доходами, так і за видатками перебувають у центрі уваги багатьох науковців та практиків-фінансистів.

Казначейська система обслуговування державного та місцевих бюджетів забезпечується повноваженнями, наданими органами Державної казначейської служби України для організації й проведення роботи, пов'язаної з прийманням і зарахуванням на відповідні рахунки бюджетних

коштів, їх зберіганням та використанням на заходи, що передбачені бюджетом на відповідний рік, здійсненням обліку бюджетних коштів і складанням звітності про виконання бюджету.

Згідно з Положенням про Державну казначейську службу України від 29.11.2011 № 460/201 р. Казначейство України входить до системи органів виконавчої влади та утворюється для реалізації державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів [2].

Органи Державної казначейської служби України здійснюють розрахунково-касове обслуговування розпорядників бюджетних коштів шляхом проведення платежів з реєстраційних, спеціальних реєстраційних рахунків розпорядників бюджетних коштів та рахунків одержувачів бюджетних коштів, відкритих в органах Казначейства. Казначейська система виконання бюджетів, яка була запроваджена з метою посилення контролю за бюджетним процесом та забезпечення як органів державної влади, так і місцевого самоврядування достовірною інформацією про використання бюджетних коштів, уже тривалий час функціонує в Україні.

Важливим завданням органів Державної казначейської служби в процесі обслуговування бюджетів є сприяння виконанню бюджетної політики та здійсненню ефективного управління бюджетними ресурсами. Це завдання реалізовується через створення оптимальної системи оперативного управління державними фінансами і забезпечення своєчасних розрахунків за зобов'язаннями та розв'язання проблеми короткострокової незбалансованості бюджетів [3].

До проблем, що виникають при казначейському обслуговуванні бюджетів слід віднести:

- повільне проходження платежів та їх затримка;
- відсутність єдиної уніфікованої системи ведення бухгалтерського обліку;
- недосконалість правових норм щодо забезпечення державного контролю в процесі управління ресурсами;
- неузгодженість між потребами у податкових надходженнях та можливостями їх отримання;
- збільшення обсягу документації щодо розрахунково-касового обслуговування розпорядників коштів місцевого бюджету;

- неможливість здійснення контролю за своєчасністю та повним обсягом сплатою податків по конкретних платниках;
- обмеження дієздатності органів місцевого самоврядування щодо оперативного управління грошовими потоками та інші [4].

Можна виокремити такі основні напрями удосконалення казначейського обслуговування бюджетів:

- оптимізація казначейської інфраструктури;
- удосконалення системи бухгалтерського обліку на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі;
- впровадження міжнародних стандартів у роботі Державної казначейської служби України;
- вдосконалення підходів до фінансової звітності про виконання державного та місцевих бюджетів на основі міжнародного досвіду;
- використання зарубіжного досвіду касового виконання бюджетів усіх рівнів;
- модернізація програмного забезпечення у роботі органів Казначейства шляхом створення інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління державними фінансами [3].

Отже, необхідно сконцентрувати зусилля на реалізації державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів та ефективному управлінні фінансовими ресурсами держави, на необхідності дотримання прозорих правил ефективного та раціонального використання державних коштів, недопущенні бюджетних правопорушень як у діяльності органів Державної казначейської служби України, так і в роботі головних розпорядників коштів. Казначейська система виконання бюджету є ефективною функціональною системою касового виконання бюджетів. Актуальним є удосконалення діючих механізмів та пошук нових напрямів розвитку казначейської системи обслуговування бюджетів, що є необхідним елементом структурної перебудови державних фінансів та ефективним засобом раціонального використання державних фінансових ресурсів.

Література

1. Марченко Л. Ю. Становлення та перспективи розвитку казначейської системи виконання державного та місцевих бюджетів в Україні / Л. Ю. Марченко // Актуальні проблеми державного управління. – 2016. – № 1. – С. 100-105.87 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2016-1/doc/3/06.pdf>.
2. Указ президента України «Про Положення про Державну казначейську службу України» від 29.11.2011 № 460/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/460/2011>.
3. Ковалевич Д. А. Казначейське обслуговування бюджетів в сучасних умовах / Д. А. Ковалевич // Наука й економіка. – 2015. – Вип. 1. – С. 14-18. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2015_1_4.
4. Казюк Я. М. Проблеми удосконалення механізму казначейського обслуговування місцевих бюджетів / Я. М. Казюк // Публічне управління: теорія та практика. – 2013. – Вип. 3. – С. 130-136. / [Електронний ресурс]. Режим доступу: – http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_3_22.

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ

Плахотнюк Р. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{ВНМ}-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Інвестиційна привабливість держави являється характеристикою держави з позиції інвестиційного клімату, рівня розвитку інвестиційної інфраструктури, можливостей залучення інвестиційних ресурсів та інших факторів, які істотно впливають на формування доходності інвестицій та виникнення інвестиційних ризиків [1, с.102]. Ступінь інвестиційної привабливості є визначальною умовою активної інвестиційної діяльності, а, отже, і ефективного соціально-економічного розвитку національної економіки загалом. Тому питання визначення факторів, які визначають інвестиційну привабливість України є надзвичайно актуальними в сучасних умовах.

Об'єднана конференція ООН з торгівлі та розвитку визначає дві групи факторів, що впливають на інвестиційну привабливість будь-якої країни [2, с.25]:

1. Макроекономічні та політичні фактори: стан економіки США; регіональні угоди, такі як Транстихоокеанське партнерство (ТТП), Трансатлантичне торговельне та інвестиційне партнерство (ТТП), Регіональне всебічне економічне партнерство (RCEP); стан азіатських економік; стан економіки ЄС; стан економіки країн БРИКС та інших країн, що розвиваються; зміни в режимах оподаткування; ціни на сировинні товари, включаючи нафту; зміни у глобальних фінансових правилах; волатильність обмінного курсу; геополітична невизначеність; боргові проблеми країн, що розвиваються.

2. Корпоративні та суспільно-природничі фактори: технологічні зміни, включаючи цифрову економіку; глобальна урбанізація; офшорний аутсорсинг корпоративних операцій; енергетична безпека; продовольча безпека; зміна клімату; міграція; кіберзагрози і безпека даних; стихійні лиха, зокрема пандемії; тероризм.

На думку науковців інвестиційна привабливість держави визначається факторами як об'єктивного характеру, так і суб'єктивного характеру. У найбільш загальному вигляді система визначальних чинників містить [3, с.13]:

1) Інституціональні фактори: внутрішня і зовнішня політична стабільність; національне законодавство в цілому та політика держави щодо залучення інвестицій; стабільність господарського, фінансового і податкового права; національний менталітет; ступінь державного втручання в економіку; гарантія прав і свобод особи; захист прав інтелектуальної власності;

2) Економічні фактори: загальний стан національної економіки; стабільність національної валюти; темпи росту ВВП; ємність фондового ринку; характеристика банківської сфери; ринкова та інвестиційна інфраструктура; інформаційна

відкритість і традиційність; податки і тарифи; вартість робочої сили; доступ до факторів виробництва.

3) Соціально-психологічні фактори: рівень соціального розвитку суспільства, соціальних умов і життя населення; толерантність суспільства стосовно інших віросповідань і національностей; рівень освіченості та кваліфікаційної підготовки робочої сили; ступінь політичної активності населення; рівень криміногенності у державі.

4) Інфраструктурні фактори: вигідність географічного розміщення країни, наявність та розгалуженість системи транспортних комунікацій, ринкової (ринкових інститутів), соціальної (галузей відтворення трудових ресурсів) та інституційної (органів регулювання) інфраструктури.

Варто зазначити, що в Україні наявна низка факторів, що позитивно впливають на інвестиційну привабливість держави, зокрема: зручне геополітичне положення; значний природно-ресурсний потенціал; широкі можливості внутрішнього ринку; високий рівень освіти населення; збалансована вартість робочої сили та кваліфікації робітничих кадрів; розвинена телекомунікаційна інфраструктура; наявність укладених міжнародних угод про заохочення і захисту інвестицій, а також обміну інформацією щодо нормативно-правових актів у сфері інвестицій.

Незважаючи на низку позитивних факторів, існує значна кількість факторів, що негативно впливають на інвестиційну привабливість України, зокрема: ескалація воєнного конфлікту між Україною та Російською Федерацією; нестабільність економічного законодавства та поточної економічної ситуації; високий рівень інфляції; бюрократизація і корумпованість системи державного управління; слабкий розвиток ринкової інфраструктури; неефективність законодавчих механізмів регулювання взаємодії суб'єктів інвестиційної діяльності; невідпрацьований механізм страхування іноземних інвестицій; залежність національної економіки від іноземної допомоги.

Таким чином, Україна пропонує інвесторам привабливі умови вкладення капіталу, однак інвестиційний імідж України як держави зі складними умовами для ведення підприємницької діяльності стримує чималу частину інвесторів. Для створення більш привабливих умов здійснення інвестицій державна політика повинна бути спрямована на: зниження рівня корупції і бюрократії; формування стабільної та передбачуваної нормативно-правової бази; забезпечення прозорості процедури прийняття рішень органами державної влади; зниження податкового навантаження, оптимізацію та підвищення прозорості адміністрування податків.

Література

1. Малько К. С. Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість України: чинники їх формування в сучасних умовах / К. С. Малько // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – №3(165). – С. 100-105.
2. World Investment Report 2016. Investor nationality: Policy Challenges. – Geneva : United Nations, 2016. – 218 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2016_en.pdf.
3. Гребенюк Н. О. Інвестиційна привабливість: сутність та засоби покращення / Н. О. Гребенюк // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – №13. – С. 12-17.

УДК 336.76 (477)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІЗИНГОВОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Попова Д. – ст. 2 курсу, гр. Ф_{вн}–21

Науковий керівник – к. е. н., доцент Штефан Л.Б.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки

Прогресивним інструментом інвестування в оновлення матеріально-технічної бази та фінансування реального сектору економіки є фінансовий лізинг. Ринок лізингових послуг в Україні поки що перебуває в процесі формування, що визначається рівнем економічного розвитку, станом ринкової інфраструктури, характером державної політики, національними, правовими та іншими чинниками.

Питання розвитку ринку лізингових послуг привертають увагу багатьох вчених і відображені в наукових публікаціях С.Я. Боринця, О.А. Горбатенко, С.В. Науменкової, Н. Рязанової, Н.Б. Ярошевича та багатьох інших. Але деякі питання, пов'язані із особливостями ринку лізингових послуг та його динамікою потребують постійного моніторингу.

Метою дослідження є оцінка ситуації, що склалась на ринку лізингових послуг, визначення проблем, які характерні для ринку лізингу та пошук шляхів їх вирішення.

Загальноживаним визначенням лізингу є наступне: «лізинг – це комплекс майнових відносин, в яких одна сторона (лізингодавець) надає майно в користування іншій стороні (лізингоодержувачу) на визначений термін і за певну плату. Це спосіб реалізації відносин власності, що виражає певний стан виробничих сил та виробничих стосунків, з якими він знаходиться в тісному взаємозв'язку [1].

Особливість лізингової діяльності полягає в тому, що, з одного боку, вона сприяє становленню приватної власності на засоби виробництва, а з іншого – веде до її подолання, зміні власника та розпорядника.

Об'єктом (предметом) лізингу є будь-яке нерухоме і рухоме майно, яке може бути віднесене до основних фондів: машини, устаткування, транспортні засоби, обчислювальна та інша техніка, будинки споруди, системи телекомунікацій тощо, яке не заборонене законодавством до вільного обігу на ринку.

Головним стимулом для розвитку лізингового кредиту є існування в країні стабільного правового поля та сприятливого податкового середовища, які дозволять мінімізувати ризики інвесторів. Лише за цих умов країна може очікувати на стрімкий розвиток національного ринку лізингових послуг побудованого на засадах здорової конкуренції [2].

Аналізуючи ринок лізингових послуг в Україні, бачимо, що першочерговою є проблема недостатності мобілізації грошового капіталу, який міг би стати

джерелом закупівлі обладнання з метою подальшої передачі його лізингоотримувачу [4]. Нині найреальнішими суб'єктами господарювання, які можуть надавати лізингові послуги, зважаючи на необхідний накопичений капітал, можуть виступати лише банківські установи. У свою чергу, розвиток лізингу дає можливість банкам збільшити перелік банківських послуг, поліпшити якість обслуговування своїх клієнтів.

Головними перешкодами розвитку ефективного лізингового ринку є брак довгострокових коштів лізингодавців та низька платоспроможність більшості потенційних лізингоотримувачів, що значно підвищує ризикованість лізингових відносин. Велике значення має для подальшої активізації лізингового ринку формування сприятливої законодавчо-нормативної бази лізингових операцій та удосконалення інституційного середовища ринку лізингових послуг [3, с. 237].

Для активного розвитку лізингу в Україні доцільно провести комплекс заходів, який передбачатиме:

- зниження вартості кредитних ресурсів до рівня, який би не перевищував 10% річних, для забезпечення ефективності лізингових операцій;
- зниження вартості нотаріальних послуг з оформлення договорів лізингу з метою послаблення фінансового навантаження на учасників лізингової угоди;
- надання податкових пільг щодо операцій з міжнародного лізингу для ввезення на територію України високотехнологічного устаткування;
- створення лізингових центрів, які б спеціалізувалися на обслуговуванні малих підприємств;
- організацію при обласних лізингових центрах відділів з формування бази даних про попит та пропозицію на обладнання й устаткування;
- розроблення державної програми підтримки лізингу, яка б передбачала залучення банківського сектору до розвитку лізингових послуг;
- реформування податкового законодавства в частині стимулювання лізингових операцій – запровадження пришвидшеної норми амортизації для об'єктів лізингу, надання інвестиційних пільг при оподаткуванні прибутку підприємств, застосування спрощеної процедури повернення майна [5, с. 158].

Література

1. Берчак Н.О. Лізинговий ринок України: проблеми функціонування та стратегія регулювання // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=1063>
2. Онищук Я.В. Розвиток лізингу в Україні / Я.В. Онищук // Фінанси України. – 2012 р. – № 7. – С. 106-113.
3. Штефан Л.Б. Оцінка забезпеченості молокопереробних підприємств фінансовими ресурсами / Л.Б. Штефан, В.Л. Сачок // Сталий розвиток економіки. – Хмельницький. – 2014. – № 1(23). – С. 235-241.
4. Українське об'єднання лізингодавців: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uul.com.ua/stat/leasing_market/
5. Кущик А.П. Сучасний стан та проблеми розвитку лізингу в Україні / А.П. Кущик., Гергель Є.І. // Вісник Запорозького національного університету. – 2012. – №1. – С. 153-158.

УДК 658.155

РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Потерлевич А. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-32

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

У сучасних умовах рентабельність являється узагальнюючим показником, який характеризує ефективність функціонування підприємства. Рентабельність характеризує потенціал підприємства у діловому співробітництві, будучи гарантом ефективної реалізації економічних інтересів всіх учасників господарської діяльності як самого підприємства, так і його контрагентів. Аналіз та пошук шляхів підвищення рентабельності дозволяє суб'єкту господарювання виявити тенденції розвитку та резерви розширення діяльності, що дозволяє підприємству ефективно функціонувати.

Рентабельність є відносним показником інтенсивності виробництва, який характеризує зростання обсягів діяльності та ефективність використання наявних ресурсів, а також відображає норму відшкодування на всю сукупність джерел, використовуваних підприємством для ведення своєї діяльності. Даний показник комплексно відображає використання матеріальних, трудових і грошових ресурсів і розраховується як відношення прибутку до активів, ресурсів або грошових потоків [1, с.68].

Підвищення рентабельності – одне з основних завдань діяльності підприємства. Тому на кожному підприємстві зазвичай передбачаються певні заходи щодо її збільшення. Заходи також повинні збільшувати ефективність і покращувати рентабельність підприємства. Зазначені заходи повинні враховувати специфіку виробництва та безліч факторів серед яких [2, с.115].

1) внутрішні фактори:

– матеріально-технічні фактори (розширення, модернізація, технічне переозброєння та реконструкція матеріально-технічної бази підприємства);

– організаційно-управлінські фактори (стратегія і тактика діяльності та розвитку підприємства, інформаційне забезпечення процесу прийняття управлінських рішень);

– фінансові фактори (страхування, оподаткування, інвестування, фінансове планування діяльності підприємства);

– кадрові фактори (кваліфікація працівників, умови праці, організація оздоровлення та відпочинку працівників);

2) зовнішні фактори:

– ринкові фактори (конкурентоспроможність

продукції, організація маркетингу та реклами);

– адміністративні фактори (нормативно-правові акти та методично-інструктивні документи, що регламентують діяльність підприємства, державне регулювання тарифів і цін);

– зовнішньоекономічні фактори (зміна тарифів і цін електроенергії та паливно-мастильні речовини).

У практиці господарювання традиційно до заходів, які підвищують рентабельність підприємства, відносять [3, с.121-122]:

1) збільшення обсягів реалізації продукції – за високої частки постійних витрат у собівартості продукції зростання обсягів реалізації призведе до збільшення рентабельності за рахунок зниження частки постійних витрат, що припадають на одиницю продукції;

2) зростання цін на продукцію – у період високих темпів інфляції підвищення рентабельності продукції можна забезпечити за рахунок цінового фактора;

3) зниження собівартості продукції – скорочення витрат без негативного впливу на якість продукції позитивно відображається на її рентабельності;

4) реновація асортименту та номенклатури продукції, як рушійної сили оновлення засобів виробництва, тягне за собою зростання рентабельності виробництва.

Крім традиційних, уже перерахованих заходів, вважаємо за необхідне звернути увагу також на непрямі заходи із підвищення рентабельності підприємства, кількісний вплив яких неможливо розрахувати безпосередньо. До них належать: [4, с.19]:

1) результативна логістика (оптимізація каналів розподілу та стимулювання збуту);

2) впровадження сучасних ІТ-технологій;

3) ефективна реклама, яка підтримує репутацію продукцію, формує довіру споживачів до неї, допомагає у завоюванні ринків;

4) ефективна організація управління (організаційна структура, система управління, культура, імідж підприємства).

Запропоновані заходи дозволять збільшити прибуток підприємства, знизити собівартість виробленої продукції, підвищити ефективність використання трудових і матеріальних ресурсів,

поповнити власний капітал і досягти оптимальної фінансової структури балансу, підвищити репутацію та імідж підприємства, залучити нових покупців,

збільшити частку ринку і, в результаті, поліпшити показники рентабельності.

Література

1. Блажевич О. Г. Рентабельность предприятия – важнейший показатель эффективности деятельности предприятия / О. Г. Блажевич, А. Л. Сулейманова // *Фінанси, банки, інвестиції*. – 2015. – №4. – С.67-75.
2. Танцюра М. Ю. Стратегия обеспечения рентабельности предприятия / М. Ю. Танцюра, Д. Л. Шихмамбетова // *Економіка Крима*. – 2012. – №2(39). – С.113-116.
3. Перчикова А. А. Исследование факторов, влияющих на рентабельность предприятия, и разработка рекомендаций по ее повышению / А. А. Перчикова // *Економіка и управление: новые вызовы и перспективы*. – 2015. – №8. – С.120-122.
4. Новиков Н. А. Резервы роста рентабельности товаров промышленных предприятий / Н. А. Новиков // *Инновационная экономика*. – 2014. – №4-5. – С.17-19.

УДК 336.711.65

ВАРІАЦІЯ КІЛЬКОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ

Проказін Б. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Комерційні банки в банківській системі відіграють вагомую роль, а саме акумулюють грошові кошти населення, виступають основним перерозподільчим фінансовим інститутом в економіці та обслуговують діяльність як фізичних так і юридичних осіб.

За останні роки суттєво скоротилась кількість комерційних банків, причинами чого стали економічна та банківська кризи, державна реформа банківської системи, що направлена на скорочення кількості комерційних банків та інші причини.

Метою даного дослідження є визначення міри впливу варіації кількості комерційних банків на банківську систему в цілому та визначення основних

механізмів впливу.

Дослідженням питань впливу комерційних банків на банківську систему займалися такі вчені: О.І. Барановський, Т.А. Васильєва, З.М. Васильченко, О.Д. Вовчак, О.В. Дзюблюк, І.Б. Івасів, В.М. Кочетков, С.В. Леонов, Б.Л. Луців, А.М. Мороз, Л.Б. Штефан, Л.О. Примостка, І.В. Сало та інші.

Станом на 01.02.2017 р. кількість комерційних банків складала 93 установи, причому станом на 01.01.2009 р. їхня кількість складала 184 установи, що майже у два рази більше. Для детального аналізу впливу зміни кількості комерційних банків на банківську систему розглянемо рис.1.

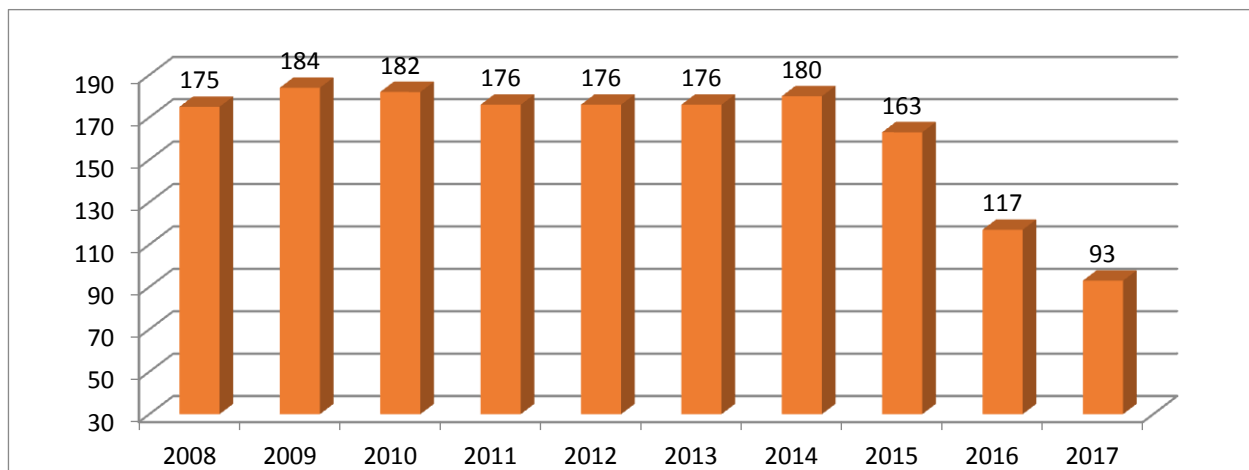

Рис. 1. Кількість комерційних банків в Україні 2008-2017 рр. [1]

За даними рис.1.1 ми можемо зробити такі висновки, що найбільша чисельність комерційних банків була у 2009 р., а саме 184. У період з 2009 р. по 2014 р. кількість комерційних банків залишалась майже незмінною. Чисельність банків почала суттєво скорочуватись у період з 2015 по 2017 рр. У 2015 році кількість банків скоротилась на 17 установ, у 2016 на 46, а у 2017 на 24 установи. Проте нас цікавить питання впливу даних змін на банківську та економічну системи [1].

За рахунок фонду збереження вкладів фізичні особи, майже не відчували негативних змін для себе, проте підприємства, які мали великі кошти на поточних та депозитних рахунках втратили свої ресурси.

Зменшення кількості комерційних банків призвело до того, що в банках, які функціонують на ринку збільшився притік капіталу, у наслідок співпраці та обслуговування нових клієнтів (юридичних та фізичних осіб). За рахунок даних змін деякі банки

зможли не тільки втримати свої позиції на ринку банківських послуг, а й посилити їх за рахунок нових клієнтів.

Для економіки скорочення кількості комерційних банків зіграло позитивну роль, оскільки економічно нестабільні та ненадійні банки вийшли з ринку банківських послуг, що на даний момент часу є негативним явищем, проте в перспективі дасть свої плюси, у вигляді стабілізації банківської системи та відновлення довіри до банків [2, с. 88].

Процес скорочення кількості банків на даний момент часу є незавершеним, проте, на нашу думку, даний процес завершиться на протязі одного або двох років. При стабілізації кількості банків, стабілізується і

Література

1. Кількість банків в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://index.minfin.com.ua/bank/stat/count.php>.
2. Штефан Л.Б. Сучасні методичні підходи до вдосконалення стрес-тестування банків / Л.Б. Штефан // Економіка та держава: Міжнародний науково-практичний журнал. – 2015. – № 4. – С. 87-90.

УДК 336.717.3.061.5

ПРОЦЕНТНА ПОЛІТИКА КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ

Радванецький М. – ст. 2 курсу, гр. Ф_{вн}-21

Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки

Питання процентної політики є одним з найактуальніших у теперішній час, зважаючи на останні події, що спричинили дестабілізацію валютного курсу та облікової ставки НБУ, тепер банки повинні широко застосовувати всі свої навички та знання, щоб розробити найоптимальнішу процентну політику. Процентна політика є однією з найважливіших складових банківської політики.

Процентною політикою банку слід вважати сукупність заходів, спрямованих на встановлення оптимальних ставок позичкового процента, з метою забезпечення прибутковості банку при здійсненні кредитних операцій і мінімізація ризиків, що супроводжують зміну цін на кредитні послуги [1].

Цілі ж процентної політики важко визначити однозначно. На перший погляд можна припустити, що процентна політика конкретного комерційного банку служить для забезпечення максимальної рентабельності банку, тобто вона повинна бути направлена на максимізацію операційних доходів і разом із тим на мінімізацію операційних витрат. До того ж, враховуючи припущення, банк ще зобов'язаний піклуватись про досягнення рентабельності не тільки в короткостроковому, але в довгостроковому аспекті. Розуміючи це, найбільші далекоглядні банки прагнуть не до повного та надмірного "витискання" прибутків, а до створення розширеного кола постійної клієнтури, надаючи допомогу у підтриманні та зміцненні економічного становища клієнтів та їх ділової активності. Тому процентну політику, яка проводиться на рівні комерційного банку, у загальному вигляді можна визначити як

банківська система, оскільки кожен банк займе своє місце на рику, банківська система буде ефективно функціонувати.

До негативних явищ скорочення кількості банків відноситься те, що банки банкрути не повернуть кредитів, наданих їм Національним банком України.

У висновку ми можемо сказати, що зменшення кількості комерційних банків в Україні несе як позитивні так і негативні наслідки. Основним негативним наслідком є втрата вкладених коштів в банки державою, підприємствами та населенням. Позитивним наслідком є стабілізація банківської системи у майбутньому, через виведення з ринку банківських послуг нестабільних банків.

стратегію і тактику банку спрямованих на забезпечення ліквідності, рентабельності і розвиток операцій банку [2, с. 118].

Окреме місце при формуванні змісту процентної політики комерційних банків має приділятися розробці ефективного механізму мінімізації процентного ризику за позичковими операціями. В Україні комерційними банками приділяється незначна увага проблемі мінімізації процентного ризику, порівняно з банківськими установами розвинутих країн.

Слід зазначити, що з подальшим розширенням інфраструктури фінансового ринку, тобто з непинним зростанням конкурентної боротьби між різними інститутами кредитної системи, зміна саме процентних ставок може суттєво вплинути на кредитну діяльність комерційних банків з точки зору її ефективності [3; с. 333].

Таким чином, ми можемо сказати, що процентна політика комерційного банку повинна передбачати різні шляхи та можливості мінімізації процентного ризику, які сьогодні або в майбутньому можуть бути використані банківськими установами як один із напрямків удосконалення організації позичкових операцій. Ця політика є вкрай важливою складовою банківського менеджменту, оскільки саме вона спрямовується на забезпечення банком стратегічних і тактичних цілей [4]. З метою оптимізації процентної політики банків, підвищення її ефективності за необхідне видається зосередження особливої уваги в частині удосконалення уже існуючих форм отримання процентів, розширення спектру виконуваних банками операцій.

Література

1. Процентна політика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buklib.net/books/27969/>.

2. Штефан Л.Б. Проблеми формування ресурсної бази комерційних банків України / Л.Б. Штефан // Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – Інноваційна економіка. – Тернопіль. – 2012. – Вип. 6. – С. 116-122.
3. Аналіз банківської діяльності / За ред. А.М.Герасимовича. – К: КНЕУ, 2006. – 600 с.
4. Рибенко О. В. Процентна політика комерційного банку [Електронний ресурс] / О.В. Рибенко – Режим доступу: <http://ua-referat.com/> Процентна_політика_комерційного_банку.

УДК 658.012.2:339.137

СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Рибчинська Н. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-32

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волошук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Господарський механізм ринкової моделі економічного розвитку складається з трьох найважливіших елементів – це ціна, попит і пропозиція. Однак не варто забувати про четвертий, найбільш значущий з елемент підтримки стабільного життя ринку – конкурентоспроможність. Загалом сутність конкуренції полягає у постійному пошуку, нескінченній пропозиції найбільш вигідних умов купівлі для споживача та найбільш успішних умов продажу для виробника. Випереджати своїх конкурентів у привабливості пропозиції, прагненні бути першим серед перших – це і є основа конкурентоспроможності.

Сучасний етап розвитку ринкових відносин характеризується значним посиленням конкуренції, перетворенням її в гіперконкуренцію. Основними факторами посилення конкуренції між виробниками продукції є: зростання темпів науково-технічного прогресу, залучення на постійній основі інвестицій, вкладених в розвиток виробництва з метою забезпечення значного зростання продуктивності праці, впровадження інновацій та динамічного розвитку сучасних інформаційних технологій. У зв'язку з цим, підприємство повинно не тільки концентрувати увагу на внутрішньому середовищі функціонування, а й розробляти стратегію довгострокового виживання, яка дозволить йому адаптуватися до змін, що відбуваються у зовнішньому середовищі.

Конкурентоспроможність підприємства – це здатність протистояти на ринку виробникам і постачальникам аналогічної продукції (конкурентам) як за ступенем задоволення своєю продукцією конкретної потреби споживачів, так і за ефективністю виробничої, маркетингової та фінансової діяльності [1, с.4].

Однією з умов підвищення конкурентоспроможності підприємства є розробка конкурентної стратегії його розвитку як однієї з основних функцій менеджменту, при цьому під стратегією розуміється образ організаційних дій і управлінських підходів, що використовуються для досягнення організаційних завдань і цілей з підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Існують зовнішні та внутрішні фактори, які необхідно враховувати при формуванні стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства. До зовнішніх факторів відносяться:

правове регулювання підприємницької діяльності; державна політика щодо підприємницької діяльності; соціально-економічний стан країни; зовнішньоекономічна політика держави; кон'юнктура ринку. Серед внутрішніх факторів виокремлюють: організаційна структура підприємства; рівень кваліфікація працівників; технічна оснащеність підприємства; проведення НДДКР; застосування результатів НТП [2, с.125].

Контролюючи фактори, що підлягають коригуванню, а також ситуацію, що склалася в ході ведення діяльності, можна домогтися підвищення конкурентоспроможності підприємства. Особливу роль у підвищенні конкурентоспроможності підприємства відіграє вибір конкурентної стратегії. До основних стратегій зростання конкурентоспроможності суб'єкта господарювання належать [Парх, с.79-80]:

1. Виолентна або силова стратегія характерна для підприємства, яке діє у сфері великого стандартного виробництва. Підприємство пропонує товари масового виробництва хорошої якості за низькими цінами. Девіз підприємства: «Дешево, але пристойно».

2. Патентна або нішова стратегія характерна для підприємства, яке в якості своєї цільової аудиторії обрало вузький сегмент ринку. Продукція призначена для певного покупця, якого не влаштовує нормальна якість. Підприємство задовольняє попит шляхом пропозиції високоякісних товарів, тому, відповідно, більш дорогих. Девіз підприємства: «Дорого, проте добре».

3. Комутантна або з'єднуюча стратегія характерна для підприємства, що охоплює локальний сегмент ринку. Перевага місцевого неспеціалізованого підприємства полягає у пристосованості до задоволення потреб конкретного покупця. Споживач продукції такого підприємства платить не за надвисоку якість, а за індивідуальний підхід до виробництва продукції. Девіз підприємства: «Ви доплачуєте за те, що я вирішую саме ваші проблеми».

4. Експлерентна або піонерська стратегія характерна для підприємства, яке орієнтоване на створення нових або радикальне перетворення старих сегментів ринку. Зазвичай такі підприємства зазнають невдачі, проте ті, які не зазнали краху, домагаються феноменального успіху. Девіз підприємства: «Краще і дешевше, якщо вийде».

Отже, конкурентоспроможність є важливою

інтегральною характеристикою діяльності підприємства, однак її підвищення не повинно стати самоціллю. Необхідно орієнтуватися на те, щоб конкурентоспроможність пропозиції, наявних ресурсів і менеджменту підприємства були достатні для реалізації обраної конкурентної стратегії з

метою отримання бажаних результатів діяльності. Але, щоб виграти в конкурентній боротьбі, потрібно володіти певною перевагою на ринку, вміти створити фактори переваги над конкурентами у сфері споживчих характеристик продукції та засобів її просування на ринку.

Література

1. Захаров А. Н. Конкурентоспособность предприятия: сущность, методы оценки и механизмы увеличения / А. Н. Захаров, А. А. Зокин // Бизнес и банки. – 2004. – №1-2. – С.1-5.
2. Памшева Д. Д. Пути повышения конкурентоспособности предприятия / Д. Д. Памшева, В. И. Прилепская // Новая наука: От идеи к результату. – 2016. – №11-1. – С.123-125.
3. Пархоменко А. И. Повышение конкурентоспособности предприятия, инновационные идеи ведения бизнеса / А. И. Пархоменко // Образование и наука без границ: социально-гуманитарные науки. – 2016. – №3. – С.79-82.

УДК 330.322:336.227.5

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ОФШОРНИХ ЗОНАХ

Ряба А. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Глобалізаційні процеси у світовій економіці сприяють пошуку підприємцями ефективних способів мінімізації витрат і здійснення інвестиційної діяльності з використанням не лише дочірніх підприємств і транснаціональних корпорацій, а й підприємств, документально не пов'язаних одне з одним. Важливе місце у системі глобальних економічних відносин займають офшорні зони та зареєстровані на їхній території офшорні підприємства.

Сьогодні офшорні зони зазвичай згадуються в контексті проведення сумнівних фінансових операцій і «відмивання» капіталу, однак офшорні зони є найдавнішим інструментом міжнародного підприємництва з безліччю напрямів їх законного застосування. При належному використанні переваг офшорних підприємств у сфері міжнародної торговельної, інвестиційної, страхової, фінансової та інших видах діяльності можна не тільки уникнути наявних на сьогоднішній день численних негативних наслідків, а й підвищити конкурентоспроможність офшорного бізнесу. Обумовлено це тим, що сама сутність офшорних зон не має нічого спільного з кримінальною спрямованістю, а, навпаки, наповнена економічним змістом.

Офшорними зонами визнаються території, які мають розвинутий ринок капіталів, ліберальний податковий і валютний режим та ігнорують рекомендації міжнародних фінансових установ про вдосконалення міжнародного регулювання і контролю за банківською та фінансово-валютними системами [1, с.12].

Основним завданням офшорних зон є залучення додаткових коштів інвесторів у фінансові системи держав, територію яких вони охоплюють. При цьому інвестори отримують можливість користуватися всіма перевагами офшорних зон, до яких відносять: застосування порядку спрощеної реєстрації компаній; здійснення оподаткування за зниженою або нульовою ставкою; невисокий розмір мінімального статутного капіталу при реєстрації компанії; спрощена система надання фінансової

звітності або її відсутність; можливість вільного вивозу іноземного капіталу та відсутність валютного регулювання й контролю; можливість створення ефективніших юридичних баз для вирішення спорів; використання додаткових умов здійснення інвестиційної діяльності, особливо щодо залучення кредитів; збереження конфіденційності [2, с.134].

Разом з низкою переваг, інвестори стикаються і з негативними моментами взаємодії з офшорними зонами, серед яких: низький імідж та довіра до бізнес-структури, власниками якої є невідомі офшорні підприємства; посилена увага національних правоохоронних і фіскальних органів до бізнес-структур з офшорною юрисдикцією; обмеження до отримання певних ліцензій, до приватизації об'єктів державної власності, до бюджетних тендерів, до державного кредитування, до пільгового оподаткування, до оренди земельних ділянок; обмеження до допуску на національний фінансовий ринок [3, с.134].

Незважаючи на низку недоліків, офшорні зони є зручним і вигідним способом здійснення операцій в економічно і політично стабільних державах, що надають таку можливість. Прихильники застосування офшорних зон вважають, що офшорні зони з хорошою репутацією є легітимною і невід'ємною частиною міжнародної торгівлі і фінансів, а існуючий в офшорних зонах сприятливий інвестиційний клімат створює широкі можливості для здійснення інвестицій.

Одним з напрямів законного застосування офшорних зон є здійснення інвестиційної діяльності офшорними підприємствами. Адже підприємства, створені в юрисдикціях з низьким оподаткуванням, привабливі для розміщення в них капіталу інвестиційних фондів. У багатьох офшорних зонах немає податку на приріст капіталу, а при реєстрації офшорного підприємства у відповідній державі можна досягти застосування більш низької податкової ставки навіть у юрисдикціях з високим оподаткуванням у разі наявності пільгової податкової угоди щодо інвестицій з боку офшорних підприємств [4].

При переведенні інвестицій у дочірні, асоційовані та спільні підприємства також нерідко використовуються офшорні підприємства і трасти, адже в цьому випадку приріст капіталу у результаті розпорядження інвестиціями не оподатковується. Крім того, офшорні підприємства дозволяють досягти зниження податків при виплаті дивідендів і використовуються для створення інвестиційних портфелів, які можуть складатися з акцій, облігацій та інших інвестиційних інструментів та оподатковуються за зниженою або нульовою податковою ставкою. При розміщенні готівки у вигляді депозитів проценти,

отримані за ними, також не обкладаються податком.

Таким чином, офшорні зони є привабливими для офшорних підприємств завдяки сприятливому валютно-фінансовому режиму, можливості мінімізації оподаткування, високому рівню захисту банківської і комерційної таємниці, лояльності державного регулювання, з одного боку, та непривабливими для держав – донорів капіталу через недоотримання податкових надходжень до бюджету, безконтрольного вивозу капіталів з країни та посилення процесів тінізації економіки, – з іншого.

Література

1. *Энциклопедия офшорного бизнеса : Практическое руководство.* – Лондон. Цюрих. Бостон : Finance Research Group, 2007. – 255 с.
2. Руденко В. В. Інвестиційна діяльність в офшорних зонах: особливості реалізації та перспективи розвитку / В. В. Руденко // *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки.* – 2015. – №1. – С. 133-138.
3. Редзюк Є. В. Офшоризація світової економіки: перспективи для України і світу / Є. В. Редзюк // *Вісник Асоціації докторів філософії України.* – 2015. – №11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://aphd.ua/publication-34>.
4. Живихина О. С. Направления и механизмы функционирования офшорных зон как метода международного налогового планирования / О. С. Живихина // *Управление экономическими системами.* – 2011. – №10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uecs.ru/uecs-34-342011/item/699-2011-10-18-07-00-10>.

УДК 338(075.8)

ХАРАКТЕРНІ РИСИ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІКРОКРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Савчук О. – ст. 2 курсу, гр. Ф_{вн}-21

Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Дослідження сучасних тенденцій розвитку мікрокредитування малого і середнього бізнесу в Україні та виділення основних проблемних аспектів дасть змогу окреслити перспективні напрямки активізації діяльності банків на цьому сегменті ринку.

Нині отримання мікрокредиту – складний і тривалий процес, що передбачає значні адміністративні витрати як для банку, так і для бізнесу. А ускладнені процедури й підвищені вимоги до позичальників поряд із високими процентними ставками за кредитами суперечать сутності мікрокредитування як доступного, простого та швидкого способу одержання кредитних коштів. На ринку практично немає програм мікрокредитування, які реалізують за рахунок коштів банків, а державні програми стимулювання мікрокредитування або не діють, або ж їх недостатньо фінансують. Внаслідок цього на ринку спостерігається значна залежність банків від співпраці з міжнародними фінансовими організаціями і фондами підтримки підприємництва. Ця ситуація негативно впливає на стабільність ринку мікрокредитування в довготерміновій перспективі.

Основними факторами, що викликали таку залежність, є низька капіталізація банків, обмежена ліквідність у банківській системі країни і висока вартість ресурсів на фінансових ринках. Загалом оцінюючи характерні особливості ринку мікрокредитування в Україні, відзначимо низький рівень його розвитку. Фактори, які стримують розвиток мікрокредитування в Україні, можна поділити на дві групи: проблеми, що постають перед суб'єктами малого і середнього бізнесу, та проблеми для банківських установ [1].

До проблем, які перешкоджають банківським установам активніше розвивати мікрокредитування малого і середнього підприємництва, належать:

- висока вартість ресурсів у банківській системі країни та їх короткотерміновість;
- малі обсяги фінансової підтримки з боку міжнародних фінансових установ та фондів підтримки підприємництва;
- значні ризики функціонування сегменту малого та середнього бізнесу;
- низький рівень якості кредитних заявок клієнтів;
- недостатня розвиненість у банках технології мікрокредитування;
- недостатня захищеність прав кредиторів на рівні законодавства та судової системи;
- нерозвиненість бюро кредитних історій [2].

Висока ризиковість функціонування малих і середніх підприємств є чи не найбільшим стримуючим чинником активного розвитку банками мікрокредитної підтримки бізнесу. Інший такий чинник – значна кредитна завантаженість більшості діючих підприємств, а також негативний досвід співпраці з ними у кризовий період. Важливою проблемою є і низький рівень якості кредитних заявок клієнтів. Причинами цього можна вважати недосконалість розроблених бізнес-планів, низьку якість та ліквідність пропонованого забезпечення за мікрокредитами тощо. Якщо попередні фактори, що стримують розвиток мікрокредитування з боку банків, економічні, то наступні фактори законодавчі, адміністративні й технологічні.

Одна з найбільш вагомих і основоположних причин повільного розвитку ринку мікрокредитування в Україні – це, недостатня розвиненість у банківських установ технологій видачі такого виду кредитів. Водночас є низка причин з боку суб'єктів малого та середнього підприємництва, які стримують їх у бажанні залучити мікрокредити для свого бізнесу. Серед таких факторів виділимо наступні:

- висока вартість мікрокредитів;
- високі вимоги до позичальників з боку банків;
- високий поріг власної фінансової участі у проєктах;
- коротко та середньострокові терміни пропонованих мікрокредитів.

Найбільш суттєвою проблемою для суб'єктів малого і середнього бізнесу, що стримує їх від активнішого залучення мікрокредитів для розвитку власної справи, є високі вимоги банків до потенційних позичальників. Банківські установи,

намагаючись мінімізувати ризики кредитування, суттєво підвищили вимоги до оборотів і прибутковості бізнесу, а також до якості, ліквідності й обсягу забезпечення. Крім цього, майже всі банки вимагають у позичальників значної власної фінансової участі в інвестиційних проєктах. Також фактором, що негативно впливає на готовність бізнесу залучити мікрокредити, є порівняно короткі терміни позик, котрі пропонують банки [3, с. 89].

Проте, саме видача банківських мікрокредитів на створення нового бізнесу може, на наш погляд, суттєво оживити ринок мікрокредитування в Україні. Більш інтенсивному розвитку мікрокредитування у нашій країні заважає і низька фінансова грамотність підприємців, а також недостатня їх поінформованість щодо продуктів та послуг, пропонованих банком. Дані проблеми з боку основних суб'єктів ринку мікрокредитування в Україні суттєво стримують його розвиток, тому потреба у державній підтримці є дуже актуальною.

Література

1. Гринюк А. Перспективи розвитку малого бізнесу крізь призму доступності кредитних ресурсів / А. Гринюк // Вісник Національного банку України. – 2010. – № 1. – С. 52-53.
2. Дзюблюк О.В. Активізація банківського кредитування малого та середнього бізнесу в системі заходів із подолання фінансово-економічної кризи / О. В. Дзюблюк // Світ фінансів. – 2010. – № 3. – С. 7-13.
3. Штефан Л.Б. Вплив грошово-кредитної політики на поєзавлення кредитної діяльності комерційних банків / Л.Б. Штефан, Н.В. Мацедонська // Молодий вчений. – № 4 (19) квітень – 2015. – С. 87-91.

УДК 336.22.02(477)

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Семененко М. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волошук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Податкова політика, що реалізовується в Україні, не тільки забезпечує формування бюджетів всіх рівнів бюджетної системи, але є одним із дієвих важелів регулювання соціально-економічних процесів. Стабілізація економіки та виконання функцій, віднесених до компетенції органів державної влади, можливі лише за наявності ефективної податкової політики, що відповідає особливостям розвитку держави та економічної ситуації.

Податкова політика – це частина економічної політики держави, що являє собою діяльність органів державної влади, спрямовану на формування та реформування податкової системи в залежності від реалій часу, економічного становища та стратегії держави, з метою підвищення ефективності взаємодії фіскальних органів і платників податків, збільшення податкових надходжень, а також створення ефективного податкового законодавства [1, с.144].

На сучасному етапі розвитку України до основних недоліків податкової політики належать [2, с.142-143]:

1. Податки в Україні не є інструментом підвищення конкурентоспроможності держави. Це проявляється у тому, що система формування державних доходів має фіскальний характер, а регулююча функція податків не є орієнтованою на стабільне економічне зростання.

2. Недосконалість і нестабільність податкового законодавства. Крім того, неоднозначність тлумачення податкового законодавства негативно позначається на діяльності платників податків, знижує привабливість національної економіки для іноземних інвесторів.

3. Наявність в Україні системи спрощеної системи оподаткування, що призводить до таких проблем, як: зниження мотивації підприємницької діяльності, незацікавленості платників податків у зміні свого статусу як суб'єктів, що мають право використовувати спрощену систему оподаткування, що уповільнює їх розвиток та зростання обсягів діяльності, призводить до дроблення деяких середніх підприємств.

4. Витрати на адміністрування податкової системи є надто великими і невідповідними. Діяльність Міністерства фінансів, Державної фіскальної служби, Державної аудиторської служби, Рахункової палати не є достатньо узгодженою, відсутній цілісний інформаційний простір між відомствами, що призводить до повторення деяких функцій.

5. Система митно-тарифного регулювання в Україні не дає змоги оперативно реагувати на зміни кон'юнктури світового ринку, а також торговельних режимів в інших державах, а тому не сприяє

своєчасній перебудові структури економіки України на більш прибутковій галузі.

Незважаючи на наявність низки недоліків, протягом останніх років податкова політика України зазнала істотних, парадигмальних змін, пов'язаних з лібералізацією фіскальної та активізацією регулюючої функції оподаткування. Разом з тим необхідно посилити даний потенціал, спрямувавши його на надання інноваційно-інвестиційного характеру розвитку внутрішнього ринку та доповнивши пом'якшенням соціального клімату в суспільстві.

Перспективні заходи трансформації української податкової політики повинні реалізуватись у п'яти етапах [3, с.137-138]:

- 1) посилення боротьби з мінімізацією оподаткування та ухилянням від сплати податків;
- 2) упровадження оподаткування багатства та предметів розкоші;
- 3) реформування системи екологічного оподаткування в напрямі поступового підвищення екологічно орієнтованих податків і зборів при забезпеченні їх цільової спрямованості;
- 4) оптимізація системи податкових пільг на основі аналізу ефективності їх застосування;
- 5) спрощення адміністрування податків для

платників.

Ми вважаємо, що вищезазначені стратегічні заходи з модернізації податкової політики України повинні бути доповнені: ефективним використанням основних принципів оподаткування; зниженням податкового тягаря в економіці; уніфікацією податків і зборів відповідно до міжнародних норм і стандартів; оптимізацією бази оподаткування та уніфікацією правил обчислення за окремими податками, а також порядку їх сплати; оптимізацією частки ресурсних і майнових податків в структурі державних доходів; посиленням ролі місцевих податків і зборів у формуванні дохідної бази місцевих бюджетів.

На сьогодні мінлива економічна та політична ситуація в Україні показала слабкі сторони й обмеженість незалежності країни загалом. Для згладжування цієї ситуації потрібно реалізовувати таку податкову політику, за якої будуть дійсно враховуватися інтереси платників податків, будуть проводитися заходи щодо згладжування критичних моментів, що впливають на національну економіку, а також будуть застосовуватися методи, спрямовані на підвищення соціально економічних показників регіонів держави.

Література

1. Тимкина Т. А. Систематизация понятия налоговой политики государства / Т. А. Тимкина, Н. К. Савельева // Современные проблемы социально-гуманитарных наук. – 2016. – №6(8). – С. 142-146.
2. Ногінова Н. М. Необхідність реформування податкової політики України в умовах євроінтеграції / Н. М. Ногінова // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». – 2014. – Вип. 25. – С. 141-145.
3. Хомутенко В. Стратегічні орієнтири трансформації податкової політики України на шляху до євро інтеграції / В. Хомутенко, А. Хомутенко // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – 2014. – №3. – С. 133-145.

УДК 330.322.1

РОЗВИТОК ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сомик Н. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Інноваційна економіка, виробництво високотехнологічної продукції зі значною часткою доданої вартості це те, до чого повинна прагнути кожна держава. Для розвитку інновацій, крім кадрового і технологічного потенціалу, необхідні ресурси, а точніше механізми їх залучення. У такому випадку венчурне інвестування є одним із найбільш бажаних варіантів.

Венчурне інвестування – це довгостроковий високоризикові вкладення капіталу в акціонерний капітал новостворюваних високотехнологічних перспективних підприємств (або добре зарекомендованих на ринку венчурних підприємств), орієнтованих на розробку і виробництво наукоємних продуктів, для їх розвитку та розширення, з метою отримання прибутку від приросту вартості вкладеного капіталу.

Венчурне інвестування сприяє зростанню конкретного венчурного підприємства або реалізації інноваційного проекту. Особливостями даного виду діяльності можна назвати [1, с.48]: капітал надається

під перспективний проект без будь-яких гарантій; попит на такий вид інвестицій виникає у новостворених або малих підприємствах, які намагаються самостійно реалізувати свої розробки; більшість інноваційних проектів починають приносити прибуток не раніше, ніж через три-п'ять років, через що венчурне інвестування розраховане на тривалий термін та передбачає тривалу відсутність ліквідності; інвестори активно приймають участь в управлінні венчурним підприємством, адже участь в управлінні знижує ступінь ризику та збільшує норму прибутку на капіталовкладення та є невід'ємною умовою успішного освоєння нововведення.

Зазвичай ринок венчурного інвестування поділяють на формальний (інституційний) і неформальний.

Формальний ринок венчурного капіталу представлений венчурними фондами, що об'єднують ресурси ряду інвесторів. Відповідно до інвестиційної стратегії венчурні фонди поділяють на вузькоспеціалізовані та універсальні. У світовій

практиці виділяють такі основні види спеціалізованих фондів: Фонд ранніх стадій (Early-stage fund), що сконцентрований на інвестуванні у венчурні підприємства на ранніх стадіях їх розвитку; Фонд пізніх стадій (Later-stage fund), що зосереджений на інвестуванні у венчурні підприємства на пізніх стадіях розвитку; Фонд росту (Growth fund), який інвестує у відносно зрілі венчурні підприємства, які шукають капітал для розширення або реструктуризації бізнесу; Викупний фонд (Buyout fund), інвестування якого передбачає придбання венчурних підприємств (їх часток) з метою подальшого перепродажу; Мезонін фонд (Mezzanine fund), що проводить специфічне інвестування у венчурні підприємства, яке поєднує ознаки кредитного та прямого фінансування, тобто є їх гібридом. Універсальні фонди (Generalist funds) поєднують окремі види діяльності спеціалізованих фондів або інвестують у різні галузі економіки, венчурні підприємства на різних етапах життєвого циклу, використовують географічну диверсифікацію [2, с.32].

Неформальний ринок венчурного капіталу складається з індивідуальних інвесторів, які безпосередньо вкладають капітал у нові і зростаючі малі венчурні підприємства. Їх прийнято називати «неформальними інвесторами», або «бізнес-ангелами» (business angels). У сучасних умовах бізнес-янголом називають фізичну особу, яка вкладає власний капітал в інноваційні проекти початкової стадії на великий строк окупності та без забезпечення з обсягом інвестицій в один проєкт не більше 1 млн дол США (в Європейських країнах – не більше 1 млн євро) [3, с.133]. Бізнес-янгели інвестують лише незначну

частину свого капіталу, тому невдача і його втрата при інвестуванні несуттєво впливає на їх фінансовий стан. Однак вони отримують задоволення від фінансового успіху венчурного інвестування, бачачи, що інтуїція не підвела їх, а також від особистої участі в управлінні венчурним підприємством. Інші важливі міркування – це інтерес до конкретної технології та впевненість у тому, що вона зробить важливий соціальний ефект, а також почуття, що, досягнувши успіху в бізнесі, необхідно допомогти встати на ноги наступному поколінню підприємців.

Загалом використання венчурного інвестування уможливорює перехід на інноваційну модель розвитку економіки. Завдяки йому можливо підвищити технологічний рівень виробництва та збільшити конкурентоздатність виробленої продукції на міжнародному ринку. З'являються стимули інвестиційної підтримки підприємств, що займаються інноваційною діяльністю.

Таким чином, у сучасних умовах венчурне інвестування є одним із основних і найбільш ефективних джерел фінансування інноваційної діяльності. Це обумовлено як досить високою вибірковістю венчурного капіталу у пошуках найбільш перспективних інвестицій, так і можливістю отримання підвищеної норми прибутку у разі успіху. З іншого боку, венчурне інвестування об'єднує зусилля ініціативних власників вільного капіталу з високим професіоналізмом підприємців та ентузіазмом новаторів і винахідників. Цей сплав інтересів і потенційних можливостей дозволяє відбирати багато перспективних ідей і винаходів, що стимулює розвиток інноваційної економіки.

Література

1. Довгалюк В. В. Сучасні тенденції венчурного інвестування як нової форми фінансування стартапів в Україні / В. В. Довгалюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2014. – Вип. 5. – Ч. 4. – С. 47-50.
2. Сьомченков О. А. Венчурне інвестування: закордонний досвід та проблеми процесу в Україні / О. А. Сьомченков, О. А. Поліщук // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. – 2014. – №2. – С. 31-40.
3. Руденко В. В. Венчурне інвестування як фактор активізації інноваційної діяльності / В. В. Руденко // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – Вип. 4 (51). – С. 131-139.

УДК 336.22.025(477)

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОВОЛЬНОЇ СПЛАТИ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Сочнева Л. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р. Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Формування правосвідомості законослухняного платника податків як в Україні, так і в інших державах світу взаємопов'язане з економічними, політичними, соціальними процесами, що відбуваються як на локальному рівні окремо взятої держави, так і світової спільноти загалом. Фінансова залежність економік багатьох держав від зовнішніх джерел фінансування, наслідки глобалізації, нові хвилі світової фінансової кризи є основним вектором модернізації їх податкового законодавства у бік поступової лібералізації. Проте, в свою чергу, останній фактор служить для платника податків вагомим аргументом для пошуку шляхів збереження його добробуту та фінансової стабільності.

Оптимізація витрат на фіскальні інтереси держави найчастіше стає основним напрямком їх діяльності. У зв'язку з цим, на нашу думку, разом зі здійснюваною на даний час лібералізацією національної податкової політики необхідна розробка такого напрямку реалізації ідеологічної функції держави, як формування та виховання патріотичної фіскальної правосвідомості та правової культури платника податків у частині добровільної сплати податків і зборів.

Податки і збори, як вартість громадських благ, одночасно можуть розглядатися в двох аспектах – примусовому та добровільному. Примусовий характер сплати обов'язкових платежів державі в

обмін на суспільні блага називають податком по А. Пігу, при цьому, незважаючи на погляди й бажання платників податків, держава в процесі оподаткування може регулювати та направляти у потрібне русло економічні та соціальні процеси. Добровільний характер сплати обов'язкових платежів як цивільний обов'язок називають податком по Е. Кларку, який сплачується на основі свідомого індивідуального вибору та власної оцінки характеру державної діяльності виборцем-платником податків [1, с.54].

Законослухняне дотримання вимог податкового законодавства платниками податків, з одного боку, дозволяє державі вчасно отримувати необхідні фінансові ресурси для виконання покладених на неї функцій, а з другого – вчасно отримувати населенню послуги, що фінансуються за рахунок бюджетних коштів. Крім того, зростання обсягу податкових надходжень, що сплачуються платниками податків вчасно і добросовісно, в їх загальній сумі дає можливість зменшити витрати на адміністрування податків. Саме тому важливо поширювати в практиці оподаткування принцип «добровільної» сплати податків і зборів [2, с.40-41].

Наразі в Україні платники податків не звільнені від проблем, пов'язаних з низьким рівнем добровільної сплати податків і зборів. На нашу думку, причинами такої ситуації є: високий податковий тягар, що породжує у платників податків бажання ухилитися від сплати податків; відсутність елементарних основ податкової грамотності серед платників податків; висока корупційна складова; неефективна податкова політика, сполучена з відсутністю у платників податків соціальної мотивації.

В сучасних умовах до заходів впливу на формування законослухняної податкової поведінки платників податків і забезпечення добровільної сплати податків і зборів в Україні відносяться [3]:

– популяризація добровільного дотримання платниками податкового законодавства та пропаганда формування у суспільстві податкової моралі щодо сплати податків і зборів;

– інформаційна політика щодо прозорості, відкритості та підзвітності публічних фінансів, за допомогою якої платники податків можуть дізнатися про свій внесок у загальний добробут держави;

– оприлюднення так званих «чорних списків» платників податків-боржників з метою зниження загального рівня по країні заборгованості по податках і зборах;

– використання сучасних інформаційних технологій і створених на їх базі електронних податкових сервісів для зменшення ймовірності несплати податків і зборів у державну казну;

– реалізація сучасного новітнього стандарту податкового адміністрування та сервісного обслуговування великих платників податків шляхом проведення так званого «горизонтального моніторингу» як підходу, що впливає на поведінку та дотримання податкового законодавства.

Таким чином, податкова культура і дисципліна, взаємна відповідальність і професійні якості – це головні параметри абсолютно нового рівня взаємодії держави в особі фіскальних органів і фіскально зобов'язаних осіб. У розвиненому громадянському суспільстві має превалювати думка про те, що платити законом встановлені податки не тільки почесний обов'язок, а й запорука фундаментальної стійкості української держави та її підконтрольних владних структур. Податкова політика повинна бути орієнтована на створення такого законодавства, за якого у платника податків не виникає бажання обійти сплату податків і уникнути відповідальності.

Література

1. Зима О. Г. Анализ факторов, влияющих на принятие налогоплательщиками решения об уплате налогов и сборов / О. Г. Зима, Н. В. Кузьминчук // *БізнесІнформ*. – 2011. – №2(2). – С. 54-56.
2. Волощук Р. С. До питання формування поведінкової термінології в адмініструванні податків / Р. С. Волощук // *Формування ринкових відносин в Україні*. – 2013. – №5(144). – С. 40-43.
3. Мороз Я. Международный опыт по вопросам формирования по модели добросовестного налогоплательщика / Я. Мороз // *Вісник. Право знати все про податки і збори*. – 2014. – №37(37). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ru/pubs/id/7521>.

УДК 658.153

УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Фідріх І. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.С.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Процеси, що наразі відбуваються у світовій економіці, показують, наскільки актуальними залишаються проблеми управління ліквідністю підприємств. На сьогоднішній день багато суб'єктів господарювання в Україні з точки зору формальних фінансових критеріїв є неліквідними. Ліквідність підприємства є зовнішньою ознакою його фінансової стійкості та зумовлена ступенем забезпеченості оборотних активів довгостроковими джерелами

фінансування. Якісне та ефективне управління ліквідністю необхідне не тільки для самих підприємств з метою оцінки та прогнозування їх подальшої діяльності, а й для зовнішніх партнерів і потенційних інвесторів.

Ліквідність – це швидкісна здатність підприємства трансформувати свої активи у грошову форму для покриття необхідних платежів у міру настання їх строків. Ця характеристика успішності

функціонування підприємства може розглядатися з двох позицій, а саме, як: час, необхідний для продажу активу або як сума, отримана від продажу активу [1, с.184].

Управління ліквідністю в загальному вигляді для керівництва підприємства означає необхідність підтримки такої структури активів і пасивів, за якої суб'єкт господарювання зміг би своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання, у необхідні терміни здійснювати поточні платежі та вести нормальну господарську діяльність.

Раціональне управління ліквідністю підприємства повинно бути спрямоване на вирішення таких завдань: ефективне розміщення тимчасово вільних грошових коштів; скорочення витрат на покриття касових розривів; скорочення витрат на зовнішнє фінансування шляхом ефективного управління внутрішньогруповою ліквідністю; підвищення фінансової стійкості підприємства; оптимізація джерел та умов залучення фінансування; підвищення прозорості грошових потоків і контролю над ними; підвищення точності прогнозування грошових потоків; оперативна оцінка і контроль факторів, що впливають на ліквідність.

В процесі управління ліквідністю підприємства варто враховувати низку факторів, які негативно впливають на його ліквідність, зменшуючи її. До них можна віднести: накопичення в значному обсязі дебіторської заборгованості; отримання збитків в процесі діяльності; здійснення інвестицій в основні засоби; використання резервних фондів; здійснення грошових виплат; погашення довго- та короткострокових позик. Поряд з цим існує низка факторів, які здатні підвищити ліквідність підприємства, а саме: здійснення фінансових інвестицій; одержання довгострокових кредитів; отримання прибутку; продаж необоротних активів; скорочення запасів підприємства; погашення дебіторської заборгованості; збільшення обсягу амортизаційних відрахувань; повернення наданих позик [2, с.74].

До основних напрямів удосконалення управління ліквідністю підприємства доцільно віднести:

1) покращення управління дебіторською заборгованістю, що включає: орієнтацію на більше

число дебіторів для мінімізації ризику несплати одним або декількома великими дебіторами; встановлення ліміту на максимальну суму кредиту, а також термінів, на які кредити будуть надані; внесення в договір пункту про санкції за порушення умов співпраці; слідкування за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості; надання знижок дебіторам за умови дострокового погашення позики; страхування ризиків; оцінка ділової репутації і платоспроможності дебіторів; створення резерву сумнівних боргів; створення спеціального підрозділу для регулювання дебіторської заборгованості або використання послуг аутсорсингових компаній;

2) підвищення ефективності управління запасами, що передбачає: запровадження обґрунтованих з економічної точки зору норм запасів; впровадження новітньої техніки та технології; підвищення питомої ваги продукції, яка має більший попит; розширення системи матеріально-технічного забезпечення; удосконалення системи мотивуючих заходів за економне використання паливно-енергетичних ресурсів та сировини; розвиток стандартизації продукції [3];

3) збільшення суми чистого грошового потоку, що можна здійснити за допомогою: зниження обсягу постійних витрат; зменшення рівня змінних витрат; використання методу прискореної амортизації; застосування ефективної податкової політики; збуту незадіяних основних засобів, нематеріальних активів та запасів; поліпшення системи заходів контролю з метою повного та вчасного стягування штрафних санкцій і дебіторської заборгованості.

Підводячи підсумок, можна сказати, що виконання викладених рекомендацій щодо вдосконалення управління ліквідністю підприємства дозволить суб'єктам господарювання здійснювати фінансове управління стабільним розвитком підприємства на більш високому якісному рівні, оперативно реагувати на зміни ринкового середовища, спостерігати за показниками, які впливають на ліквідність і фінансову рівновагу, визначати заходи щодо забезпечення підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Література

1. Гаркуша Н. М. Теоретичні основи формування ліквідності та платоспроможності підприємства / Н. М. Гаркуша, Т. В. Польова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2010. – №2. – С.183-188.
2. Юрій Е. О. Місце управління ліквідністю в стабілізації діяльності підприємства / Е. О. Юрій // Вісник Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова. – 2016. – Вип. 8(60). – Т. 21. – С.73-76.
3. Белялов Т. Е. Управління ліквідністю підприємства в умовах кризи / Т. Е. Белялов, О. І. Гордєєв // International Scientific Journal. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.inter-nauka.com.

УДК 658.15.012.12

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: ЗНАЧЕННЯ ТА ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ

Хуторянець Т. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Однією з основних проблем, що сьогодні забезпечення економічної стабільності. Для постає перед вітчизняними підприємствами, є забезпечення успішного функціонування необхідно

оцінювати можливі та необхідні темпи розвитку з позиції фінансового забезпечення, виявляти доступні джерела фінансування, тим самим сприяючи стійкому становищу та розвитку суб'єктів господарювання. Тому важливим аспектом фінансового менеджменту на підприємствах є управління їхнім фінансовим станом, зокрема фінансовою стійкістю. При цьому саме забезпечення фінансової стійкості підприємств слугує запорукою виживання та основою стабільного фінансового стану, що в кінцевому підсумку дозволяє забезпечити стійкий розвиток національної економіки загалом. Все це визначає необхідність чіткого визначення фінансової стійкості, її значення, підходів й проблем до ідентифікації та аналізу.

Фінансова стійкість підприємств з одного боку може бути визначена фінансовим станом, при якому господарська діяльність забезпечує виконання всіх їхніх зобов'язань перед працівниками, іншими підприємствами та державою. З іншого боку, фінансова стійкість – це характеристика рівня ризику діяльності підприємств з точки зору ймовірності їхнього банкрутства, збалансованість або перевищення доходів над витратами [1, с.138].

Сутність фінансової стійкості підприємств полягає в їхній здатності адаптуватися до змін зовнішніх і внутрішніх умов господарювання та протистояти цим змінам таким чином, щоб підтримувалася стійко рівноважна динаміка функціонування у відповідності з поставленими перед суб'єктами господарювання поточними та перспективними цілями і завданнями.

Проблема фінансової стійкості підприємств у ринковій економіці належить до найважливіших не лише фінансових, а й загальноекономічних проблем. Дійсно, значення фінансової стійкості окремих господарюючих суб'єктів для національної економіки загалом дуже велике. Безперебійне ефективне функціонування суб'єктів господарювання як окремих елементів єдиного агрегованого механізму економіки забезпечує його нормальну злагоджену роботу. Погіршення фінансового стану окремого підприємства неминуче призведе до збоїв у роботі всього механізму економіки. Неплатоспроможність негативно позначається на динаміці виробництва та проявляється у вигляді скорочення платоспроможного попиту на ресурси, збільшення прострочених заборгованостей постачальникам, бюджетам різного рівня, позабюджетним фондам, працівникам з оплати праці, банкам за процентами, власникам по виплаті дивідендів тощо [2, с.147].

Значення фінансової стійкості окремих підприємств для національної економіки та суспільства в цілому складається з її значення для

кожного окремого елемента цієї системи: для держави в особі фіскальних та інших органів аналогічного призначення фінансова стійкість – своєчасна й повна сплата підприємствами всіх податків і зборів до бюджетів різного рівня; для позабюджетних фондів, утворених під егідою держави, – своєчасне та повне погашення заборгованості з внесків до цих фондів; для працівників підприємств й інших зацікавлених осіб – своєчасна виплата заробітної плати, забезпечення додаткових робочих місць; для покупців, замовників продукції, робіт, послуг – стабільне функціонування, виконання договірних умов; для постачальників і підрядників – своєчасне та повне виконання зобов'язань; для обслуговуючих комерційних банків – своєчасне й повне виконання зобов'язань згідно з умовами кредитних договорів; для власників підприємств – прибутковість, величина прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів; для інвесторів (зокрема потенційних) – вигідність і ступінь ризику вкладень.

Аналіз фінансової стійкості – один з найважливіших аспектів оцінки фінансового стану підприємств, що характеризує можливість ведення ними довгострокової господарської діяльності з позиції створених величини і структури джерел фінансування. В процесі проведення аналізу фінансової стійкості підприємств зовнішні і внутрішні користувачі інформації стикаються з низкою проблем: відсутня адекватна нормативна база регулювання та система середньогалузевих показників аналізу фінансової стійкості; існує величезна множина коефіцієнтів для аналізу фінансової стійкості, які являють собою певний набір, ніж систему; відсутні нормативні значення коефіцієнтів фінансової стійкості саме для вітчизняних підприємств; на практиці не застосовується аналіз фінансової стійкості підприємства з урахуванням його життєвого циклу; під час аналізу фінансової стійкості основним джерелом інформації є дані бухгалтерської звітності, а не управлінського обліку [3, с.87-88].

Таким чином, можна говорити про необхідність розробки системи показників для аналізу фінансової стійкості, яка була б більш достовірною, ніж наявні на даний момент розрізнені коефіцієнти, та повинна відповідати різним етапам життєвого циклу підприємств. Важливим також є момент адаптації показників або розробки абсолютно нових коефіцієнтів, які були б застосовні всередині вітчизняної економіки, враховуючи її особливості та недоліки. Всі ці аналітичні розрізи повинні бути враховані при створенні та апробації системи коефіцієнтів аналізу фінансової стійкості в Україні.

Література

1. Щукина Е. А. Финансовая устойчивость: проблемы анализа / Е. А. Щукина // Современные тенденции развития науки и технологий. – 2015. – №3. – Т. 3. – С. 138-140.
2. Демчук И. Н. Финансовая устойчивость как комплексная категория экономического анализа / И. Н. Демчук // Сибирская финансовая школа. – 2008. – №5(70). – С. 146-149.
3. Байрамова Ю. К. Основные проблемы анализа финансовой устойчивости в России / Ю. К. Байрамова, Е. Д. Ившина // Современная наука: актуальные проблемы и пути их решения. – 2014. – №13. – С. 87-89.

СУТНІСТЬ ТА ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ

Червань Е. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{ви}-31

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Розвиток ринкової економіки спричиняє глибокі зміни у всіх сферах життя суспільства в Україні, зокрема у сфері податкової політики держави. Однак цей процес проходить складно і суперечливо. Система оподаткування, на наш погляд, не позбавлена недоліків, існує багато правових прогалин, невирішених проблем, що викликає справедливі нарікання не тільки з боку платників податків, а й самих контролюючих органів. Правові прогалини створюють сприятливі умови не тільки для різночитання нормативних документів, а й для різних схем мінімізації та ухилення від сплати податків. При цьому корупційна складова у податковій сфері постійно підвищується. Неефективна податкова політика несе в собі загрозу економічній безпеці країни, послаблює фінансову стійкість економіки, роз'єднує території, протиставляє державу і платників податків. В результаті цього може постраждати дохідна база бюджету, що є інститутом фінансового забезпечення функцій держави, включаючи забезпечення її безпеки та оборони, захисту прав і свобод громадян, боротьби зі злочинами, розвитку всієї економіки. У цьому контексті вивчення питань ухилення від сплати податків набуває особливої актуальності.

Ухилення від сплати податків – це протиправні дії суб'єктів господарювання, спрямовані на мінімізацію податкових зобов'язань усіма допустимими законодавством способами, наслідками яких, у випадку їх виявлення, може бути відповідальність за порушення податкового законодавства [1, с.49].

Можна виділити кілька загальних принципів ухилення від сплати податків, до яких належать [2, с.100]:

– принцип «подвійної» бухгалтерії: спеціальне заниження в одних документах результатів діяльності для подання державним органам, а в інших – відображення фактичного стану справ;

– принцип поділу активів і пасивів платника податків: передача активів підставним суб'єктам господарювання та перекладання пасивів на державу й кредиторів через неплатежі;

– принцип непрозорості: створення безлічі складних схем ухилення від сплати податків для утруднення можливості відслідковувати рух об'єкта оподаткування;

– принцип корумпованості: використання посадових осіб фіскальних органів та органів державної влади у власних цілях;

– принцип загальної узгодженості дій: наявність неформальних правил ухилення від сплати податків, на підставі яких діють платники податків, що ухиляються від сплати податків.

Існує низка основних причин, що сприяють

ухиленню від сплати податків, серед яких [3, с.427]:

1) морально-психологічні – розвиток правового нігілізму платників податків, невисока правова та податкова культури платників податків;

2) політичні – низька ефективність функціонування уповноважених державних органів, корумпованість державного апарату;

3) соціально-економічні – важкий податковий тягар; переважання фіскальної функції податків над стимулюючою; скорочення промислового та сільськогосподарського виробництва; майнове розшарування суспільства;

4) організаційно-управлінські – недосконалість порядку реєстрації та ліквідації підприємств; низький рівень взаємодії уповноважених державних органів, які мають контрольні-наглядові функції, та правоохоронних органів; невисокий професійний рівень їх співробітників; недостатня оснащеність даних органів технічними засобами; відсутність у потенційних злочинців страху перед кримінальною відповідальністю;

5) правові – складність і постійні зміни податкового законодавства; високі ставки податків; незначний розмір фінансових санкцій за порушення податкового законодавства.

Варто відзначити, що платник податків намагається ухилитись від сплати податків під впливом не лише однієї, а зі всіх перелічених причин. У більшості випадків на такі дії впливає одразу декілька факторів, бажання поживи серед яких займає провідну роль. Таким чином, сукупність таких причин як недосконалість, складність податкового законодавства, бажання отримати максимальні (доходи) прибутки, а також відсутність довіри платників податків до органів державної влади створюють для платників податків велику спокусу недоплатити або взагалі ухилитися від сплати податків.

Таким чином, ухилення від сплати податків в будь-якій державі вважається негативним явищем. На макрорівні воно призводить до недоотримання коштів до бюджету для фінансування видатків, в зв'язку з чим доводиться вводити нові податки або збільшувати ставки діючих податків і зборів. На мікрорівні неплатники податків виявляються у більш вигідному положенні в порівнянні із законотворчими платниками, а тому можуть провокувати інших суб'єктів господарювання на аналогічні дії. Тому необхідно розробляти, здійснювати та постійно вдосконалювати заходи з боротьби з незаконною несплатою податків, що дозволить збільшити дохідну частину бюджету, а, отже, і реалізацію всіх функцій держави в повному обсязі.

Література

1. Сидоренко Т. О. Сутність та причини ухилення від сплати податків / Т. О. Сидоренко // Економічний часопис ХХІ. – 2010. – №5-6. – С.48-52.
2. Беккер Е. Г. Макроэкономические аспекты проблемы уклонения от налогов : дисс. на соиск. учен. степ. канд. экон. наук по спец.: 08.00.01 – экономическая теория / Е. Г. Беккер. – М., 2006. – 277 с.
3. Османова Д. Б. Уклонение от уплаты налогов как преступление в сфере правового регулирования экономической деятельности / Д. Б. Османова, Ф. С. Жаксыбекова, А. М. Рахымбекова // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – 10(148). – С.423-429.

УДК 657.6.011.8(477)

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Якімов П. – ст. 5 курсу, гр. ФУПО_{внм} – 11

Науковий керівник – к.е.н. доцент Штефан Л.Б.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Становлення громадянського суспільства, розвиток приватного підприємництва як його економічної основи зумовили появу аудиту в Україні на початку 90-х років ХХ ст. Аудит є одним із видів фінансового контролю, а також важливим механізмом підтвердження об'єктивності фінансової інформації суб'єктів господарювання.

Незалежний аудиторський контроль не тільки важливий, а й невід'ємний елемент ринкової економіки. Саме тому проголошення Україною переходу до ринкової форми економіки зумовило введення в практику аудиту як незалежного контролю роботи підприємств недержавної форми власності [1, с. 59].

Головною метою аудиторської перевірки є перевірка правильності, законності, повноти і достовірності даних бухгалтерської звітності підприємства. До об'єктивних чинників, що зумовлюють виникнення аудиту належать:

- складність процесу формування бухгалтерської інформації і неможливість самостійної перевірки правильності облікових даних;
- розподіл прав володіння та управління власністю;
- наявність інформаційного ризику, тобто можливості наявності у звітності випадкових помилок або спотворень через несумлінність тих, хто її склав;
- тісний взаємозв'язок або незбіг інтересів категорій зацікавлених осіб стосовно однієї і тієї самої інформації [2, с. 145].

В умовах ринкових відносин для суб'єктів господарювання різних форм власності постає питання щодо прийняття певних рішень, які повинні базуватись на об'єктивно обґрунтованих фактах і даних, проте ще досі існує багато проблем нормативного та організаційно-методичного характеру в аудиторській перевірці, зокрема:

- проблема сучасного аудитора та довіри до нього, тобто перед тим як клієнт вирішить надати інформацію аудитору, він повинен бути впевнений,

що в аудитора вистачить сил і можливостей зберегти її в конфіденційності;

- недостатню кількість методичних розробок з аудиторського контролю, а саме докладних розробок, посібників з проведення аудиту ефективності, що являє собою певну прогалину у формуванні його методології та вимагає науково обґрунтованих теоретичних розробок у цьому напрямі та їх практичного втілення;

- проблема формування ціни на аудиторські послуги, єдиної системи розрахунку вартості послуг аудиторської фірми в Україні не існує, тому аудитори часто використовують власну систему формування ціни [3, с. 61].

Аудит як вид незалежного фінансового контролю почав розвиватися в Україні порівняно недавно, проте вже має ряд недоліків, а точніше неформованих умов функціонування, оскільки на теперішній час не існує встановлених національних стандартів, щодо його функціонування, а черпання «правил» його розвитку з зарубіжних не є достатньо ефективним, оскільки не враховано ряд відмінностей національної економіки України з іноземними країнами, які використовують цей вид контролю [4, с. 219].

Вирішення проблем і суперечностей аудиту має здійснюватись з урахуванням сучасних тенденцій розвитку цього інституту та інтеграційних процесів української економіки. Варто зауважити, що на сьогодні аудит є важливою складовою інфраструктури економіки України, яка потребує відповідного регулювання. В сучасних умовах розвиток аудиту є вагомим і пріоритетним напрямком. Тому необхідно створити оптимальне середовище для його подальшого ефективного функціонування в Україні, що сприятиме формуванню контрольного інструменту забезпечення довіри користувачів до перевіреної аудитором фінансової інформації.

Література

1. Петрик О.Б, Зотов В.К. Аудиторська діяльність в Україні : законодавчо-нормативне регулювання / О.Б. Петрик, В.К. Зотов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 2. – С. 59-60.
2. Роль В.Ф. Фінансове право. Навч. посіб. / В. Ф. Роль, В. В. Сергієнко, С. М. Попова. – Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.

3. Штефан Л.Б. Фінансові важелі держави щодо підвищення ділової активності та конкурентоспроможності продукції підприємств молокопереробної промисловості України / Л.Б. Штефан, В.Л. Сачок // Інвестиції: практика та досвід. – Київ. – 2014. – № 7 (квітень). – С. 57-62.
4. Усач Б.Ф. Проблеми розвитку аудиту в Україні / Б.Ф. Усач // Регіональна економіка. – 2012. – № 4. – С. 217-222.

УДК 658.821

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КОНКУРЕНТНОЇ БОРОТЬБИ

Яременко А. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

У ринкових умовах господарювання зовнішнє середовище, що динамічно розвивається, постійно диктує нові умови функціонування, які вимагають від підприємств постійного вдосконалення своєї діяльності та конкурентоспроможності. Проте основою стабільності діяльності підприємств, а, відповідно, їх зростання та процвітання є підвищення ефективності їх функціонування.

Ефективність діяльності підприємства – це економічна категорія, що відображає співвідношення між одержаними результатами від діяльності та витраченими на її досягнення ресурсами, причому при вимірюванні ефективності ресурси можуть бути представлені або в певному обсязі за їх первісною (переоціненою) вартістю (застосовувані ресурси), або частиною їх вартості у формі виробничих витрат (виробничо-спожиті ресурси) [1, с.185].

На практиці розрізняють критерії ефективної діяльності підприємства, до яких належать [2, с.40]:

1) якщо досягнутий фінансовий результат підприємства вищий за рівень, досягнутий конкурентами;

2) якщо прогнозоване зростання фінансового результату підприємства у найближчій перспективі вище за рівень, досягнутий конкурентами на поточний момент (або прогнозований у найближчій перспективі);

3) якщо підприємство виділяє достатні ресурси на підтримку та розвиток своєї діяльності, правильно їх використовує.

Якщо нівелювати будь-який з наведених критеріїв, то підприємство не може бути ефективним, оскільки всі критерії є необхідними. Якщо підприємство досягло фінансового результату нижчого, ніж у конкурентів, воно ще є ефективним, проте може стати неефективним у перспективі. Якщо прогнозне зростання фінансового результату нижче, ніж у конкурентів, то підприємство незабаром може втратити свої конкурентні переваги. Якщо підприємство не виділяє достатню кількість ресурсів на підтримку та розвиток або неправильно їх використовує, то існують ризики, що воно не досягне прогнозованих показників, і з часом втратить свою ефективність.

Ефективність діяльності підприємства, на нашу думку, можна оцінювати як за зростанням фінансового результату, так і з точки зору підвищення конкурентоспроможності, яка є основою отримання доходів і прибутку, оскільки падіння

конкурентоспроможності означає втрату ринку, а значить, і скорочення діяльності, що може привести до закриття підприємства, а це ніяк не можна вважати позитивним результатом.

Тому в діяльності будь-якого підприємства ключовими моментами успіху в конкурентній боротьбі та підвищенні ефективності функціонування є: завоювання стійкого фінансового положення на ринку; наявність передової технології та високого потенціалу власних науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок; вміння проводити та ефективно використовувати маркетингові дослідження; здатність до маневрування за рахунок зміни якісних і цінових характеристик реалізованого товару, а також надання комплексу послуг, що включають інжинірингові, консалтингові, технічне обслуговування, послуги транспорту, зв'язку, посередницькі тощо; наявність власної мережі постачання й збуту, що обслуговуються досвідченими фахівцями; реалізація дієвої реклами та системи зв'язку з громадськістю; аналіз слабких і сильних сторін основних підприємств-конкурентів на основі об'єктивної та достовірної інформації [3, с.120].

Для сучасного періоду нестабільного розвитку економіки характерним є поява неконкурентоспроможних підприємств. У даному випадку мова йде про необхідність формування стратегії розвитку, яка б забезпечила ефективність і конкурентоспроможність їх діяльності. Неконкурентоспроможні підприємства в першу чергу повинні застосовувати захисну стратегію, що є запорукою для їх виживання, і тільки після накопичення необхідного потенціалу вони здатні вийти на наступний рівень конкурентоспроможності. У такій ситуації рекомендується використовувати стратегію скорочення витрат, реалізовану за рахунок ефективного товаропостачання та організації раціональних торговельних процесів. Названа стратегія спрямована також на підвищення ефективності роботи комерційних служб, оскільки в значній мірі сприяє зниженню витрат, пов'язаних з організацією діяльності.

Отже, в сучасних умовах конкурентоспроможність підприємства на ринку є головним критерієм ефективності діяльності та раціональності управління. Загалом питання підвищення ефективності діяльності підприємства необхідно розглядати в комплексі з покращенням

конкурентних позицій. Дані аспекти можуть вступати між собою у протиріччя, тому потрібна певна цільова рівновага даних компонентів за умови

максимального досягнення поставлених цілей діяльності підприємства.

Література

1. Бедринець М. Д. Ефективність діяльності суб'єктів підприємництва в сучасних умовах господарювання / М. Д. Бедринець // БізнесІнформ. – 2013 – №4. – С. 183-190.
2. Жемчугов А. М. Составляющие эффективной деятельности предприятия / А. М. Жемчугов, М. К. Жемчугов // Российское предпринимательство. – 2010 – №7-2. – С. 39-42.
3. Таничева Т. С. Эффективность предпринимательской и управленческой деятельности промышленного предприятия и ее связь с конкурентоспособностью / Т. С. Таничева // Вестник Челябинского государственного университета. Серия: Экономика. – 2010. – №3(184). – С.118-121.

УДК 336.27

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ ЯК ПОКАЗНИК ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Капустіна А. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{свн}-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Актуальність вивчення фінансової безпеки держави пов'язана з економічними проблемами України на сучасному етапі розвитку: зростанням зовнішнього та внутрішнього боргу країни, підвищенням рівня інфляції та рівня монетизації, збільшенням обсягів зобов'язань суб'єктів господарювання тощо. Нині фінансові можливості держави, які залежать від обсягу фінансових ресурсів, залишаються досить обмеженими. Вплив державного боргу на стан фінансової безпеки держави вимагає підвищеної уваги з боку спеціалістів з огляду на те, що сучасний етап формування боргових зобов'язань характеризується низкою специфічних особливостей. По-перше, в умовах глобалізації фінансових потоків, здійснення політики необмеженої відкритості щодо іноземних інвестицій певною мірою відбувається нівелювання меж між внутрішнім і зовнішнім боргом. По-друге, дедалі яскравіше окреслюється наочно посилення взаємозв'язку державних зобов'язань і зобов'язань господарюючих суб'єктів.

В умовах формування та функціонування ринкової економіки важливим показником фінансової безпеки є державний борг. Значна роль державного боргу в економіці держави обумовлюється його багатостороннім впливом на всі сфери життя, необхідністю розрахунку його граничного рівня для країни з урахуванням забезпечення стійкого економічного зростання, узгодження фіскальної та монетарної політики тощо. Дефіцит державного бюджету, залучення та використання позик для його покриття призвели до формування і досить значного зростання державного боргу в Україні.

Внутрішні і зовнішні борги давно вже є невід'ємною складовою фінансової системи більшості країн світу. Вони зумовлені наявністю дефіциту бюджету, тобто держава не завжди має змогу провести скорочення витрати відповідно до наявних доходів. Тоді виникає потреба в додаткових фінансових ресурсах, які можна одержати або завдяки емісії грошей, або запозиченням як всередині держави, так і ззовні. Покриття дефіциту бюджету через запозичення має низку переваг, до яких належать: керованість інфляційними процесами в

державі, підвищення касового виконання бюджету, зміцнення фінансового становища в державі тощо.

Слід зазначити, що внутрішній борг має певні відносні переваги над зовнішнім. Повернення внутрішнього боргу і виплати відсотків за ним не зменшують фінансового потенціалу держави, тоді як зовнішній борг має у своїй основі вплив капіталу з держави. Державний внутрішній борг гарантується всім майном, що перебуває у власності держави. Платоспроможність за внутрішніми позиками забезпечується, як правило, за рахунок внутрішніх джерел.

Станом на 31.12.2015 року державний борг України становив 1571765,64 млн. грн. або 65488,41 млн. дол. США. Державний зовнішній борг становив 825859,59 млн. грн. або 34409,86 млн. дол. США. Державний внутрішній борг становив 508001,12 млн. грн. або 21166,13 млн. дол. США [1].

Для ефективного управління державним боргом, розв'язання проблеми зниження боргового навантаження та ризику невиконання боргових зобов'язань держави використовують різноманітні методи. Одним із найпоширеніших є рефінансування державного боргу, тобто погашення основної заборгованості і процентів за рахунок засобів, отриманих від розміщення нових позик. Для успішного застосування механізму рефінансування необхідно, щоб держава мала високу репутацію держави-позичальника. На сьогодні репутація позичальників на світовому фінансовому ринку виражається в рейтингах, які присвоюються певній державі спеціальними агентствами відповідно до міжнародних правил рейтингування.

Слід враховувати, що у випадках, коли країни, обтяжені значним зовнішнім боргом, відмовляються від зовнішніх джерел фінансування і нарощують обсяг внутрішніх запозичень, прирікають економіку на інфляцію. Зменшення зовнішнього боргу не повинно відбуватися за рахунок згорання інвестиційних процесів, інфляції, збільшення податкового тягаря. Негативним наслідком цього може стати гальмування економічного розвитку країни в цілому, придушення інноваційних та інформаційно-містких секторів [2].

Забезпечення стабільного розвитку держави має базуватися на системі заходів спрямованих на своєчасне виявлення, попередження, нейтралізацію та ліквідацію загроз фінансовій безпеці держави, а саме: запровадження жорсткого режиму економії щодо витрачання бюджетних коштів, визначення

доцільності фінансування деяких соціальних виплат, зменшення обсягів запозичень для покриття дефіциту державного бюджету, вдосконалення інструментів залучення до інвестиційної сфери особистих накопичень населення, оптимізація рівня оподаткування.

Література

1. Інформаційна довідка щодо державного та гарантованого державою боргу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article/main?art_id=385720&cat_id=365898
2. Мацедонська Н. В. Зарубіжний досвід управління бюджетним дефіцитом / Н. В. Мацедонська // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 3. – С. 732-735 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.global.national.in.ua>

УДК 336.3

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ ЯК ПРОДУКТИВНА СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ БОРГОВИМ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМ

Квятковська В. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{мвн}-11

Науковий керівник – к. е. н., доцент Мацедонська Н. В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

При нинішньому стані економіки у світі країнами в основному застосовується метод рефінансування з обслуговування державного боргового зобов'язання. Його основним завданням являється погашення кредитів за умов залучення нових кредитних позик. Але, при використанні такого методу суттєво посилюється залежність країн від кредиторів на зовнішньому ринку, висуваються нові МФО, що у свою чергу суттєво обмежує економічну та політичну незалежність країни.

Слід відмітити, що даний метод являється доволі небезпечним, адже, створюється безкінечний ланцюг акумуляції боргового зобов'язання, до тих пір поки кредиторами будуть надаватися позики. Процес рефінансування боргового зобов'язання надає можливості одержувати позитивний економічний ефект у короткотерміновому періоді, повністю виключаючи позитивну тенденцію в довготерміновому [1].

На нашу думку, найбільш продуктивною стратегією управління борговим зобов'язанням являється процес реструктуризації боргу. Він передбачає укладення нових договорів між країнами боржниками та організаціями-кредиторами стосовно перенесення термінів виплати боргових коштів на більш пізній період, разом із укладанням нових графіків їх виплат. До проміжного результату реструктуризації боргового зобов'язання можна віднести представлення пільгового терміну часу, протягом якого здійснюються виплати тільки проценти за борговим зобов'язанням. Також, це надасть можливості країнам-позичальникам акумулювати додаткові кошти для забезпечення умов економічного росту, а також, створення додаткових умов для погашення боргову.

До негативних моментів підписання угоди про реструктуризацію боргового зобов'язання ми можемо віднести обмеження доступу до джерел фінансування, що суттєво спричиняє зменшення обсягів закордонних інвестицій, швидке вивезення капіталу з держави.

Найбільш поширеною практикою реструктуризації зовнішнього боргового зобов'язання

можна назвати конверсію боргу, оскільки, за її умов передбачають різноманітні механізми зменшення об'ємів державного боргу у поєднанні із спрощенням умов стосовно його обслуговування. До таких умов можна віднести процес обміну державного боргу на власність (найчастіше обмінюють на цінні папери країни). Даний процес здійснюється шляхом тендерів на обмін акцій державних підприємств на існуючі боргові зобов'язання.

Країни, що знаходяться у стадії розвитку не мають можливості здійснювати обслуговування наявного обсягу зовнішнього боргового зобов'язання, і тому вони вимушені переходити до тактики зменшення обсягів боргів такими методами: отримання боргів «на допомогу розвитку»; отримання боргів «на охорону природи»; отримання боргів «на охорону навколишнього середовища» (здійснення реалізації природоохоронних завдань).

В нашій державі наявні передумови для проведення обміну боргового зобов'язання за методом природоохоронних завдань. У застосуванні такого методу обміну боргового зобов'язання зацікавлені не тільки наша держава, але й кредитори разом з природоохоронними організаціями. Слід відмітити, також відсутність практичного досвіду проведення такого обміну, разом із напруженістю взаємовідносини з міжнародними фінансовими установами, що можуть віддзеркалитись на можливості перших стадій отримання боргів «на охорону навколишнього середовища». Беручи до уваги стан екології та економіки в нашій країні використання даного методу може бути оптимальним і продуктивним інструментом, що надасть можливості отримувати додаткові фінансові ресурси які спрямовуватимуться на захист природи [2].

І тому, ми вважаємо, що грошові надходження від розміщення облігацій «на охорону навколишнього середовища» необхідно направляти на інвестиційно-інноваційні проекти. Даний обмін боргових зобов'язань являється економічно доцільним при умові готовності установ-кредиторів визначати вартість боргового зобов'язання нижчою від її номінальної

вартості, а також, готовності країн-кредиторів виплачувати більші суми, ніж ті які зафіксовані у договорах в процесі списання боргового зобов'язання. Запровадження облігацій «на охорону навколишнього середовища» може забезпечити одержання великої кількості вигод для нашої держави:

- у кредиторів звільнюються частини активів, які не можуть окупитися;
- у нашої держави зменшується частина

зовнішнього боргового зобов'язання, разом із збереженням валютних запасів.

Але, використання в нашій державі методу обміну «боргового зобов'язання на охорону навколишнього середовища» містить певний перелік недоліків, а саме, обмін боргового зобов'язання обумовлює збільшення обсягів вкладень у національній валюті до економіки країни, що може спричинити стрімкий розвиток інфляції.

Література

1. Богдан Т. П. Боргова політика держави в умовах глобальної нестабільності / Т. П. Богдан // Економіка України. – 2013. – №2 (615). – С.4-17.
2. Мацедонська Н. В. Шляхи оздоровлення фінансової системи України / Н. В. Мацедонська // Регіональна бізнес-економіка та управління. – 2015. – № 1 (45). – С. 16-23

УДК 336.143

ДЕФІЦИТ БЮДЖЕТУ КРАЇНИ ЯК ІНДИКАТОР БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ

Копачевська О. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к. е. н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Важливою умовою формування та функціонування бюджетної системи України є бюджетна безпека, саме вона виступає критерієм ефективності її бюджетної політики та організації бюджетного процесу.

У наш час перед країною стоїть завдання забезпечити стабільність бюджету щодо впливу зовнішніх та внутрішніх факторів. Бюджетна безпека як важливий фактор соціально-економічного розвитку являє собою спроможність бюджетної системи забезпечити фінансову самостійність та стійкість держави та ефективного використання нею бюджетних коштів в процесі виконання своїх функцій. Таким чином, основою дослідження питань бюджетної безпеки є вивчення механізму її забезпечення, а важливим аспектом побудови й функціонування є оцінка її

ефективності.

Проблема управління бюджетною безпекою знайшла своє місце в наукових працях таких вітчизняних вчених: О. Барановського, М. Безуглова, С. Глазьева, А. Городецького, Б. Кишакевича, С. Савицької, В. Соловйова, А. Сухорукова, В. Федосова, Юрія С. І. та ін.

Особливий вплив на бюджетну безпеку в сучасних умовах здійснює показник «рівень дефіциту бюджету». Показник дефіциту бюджету є надзвичайно важливим для оцінювання макроекономічних ризиків взагалі та бюджетних ризиків зокрема: він дає можливість оцінити фінансову позицію держави та вплив бюджетно-податкової політики на обсяги внутрішнього попиту, стан грошово-кредитної системи і платіжного балансу [1].

Таблиця 1

Динаміка дефіциту (профіциту) бюджету України та показників його фінансування за 2010-2015 рр.

Показник	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Дефіцит(-) / профіцит(+) Державного бюджету України:						
у млрд. грн.	-64,4	-23,6	-53,5	-64,7	-78,1	-32,9
у % до ВВП	5,9	1,8	3,8	4,4	5	1,7
Запозичення, млрд. грн.	124,3	80,7	109,8	160,9	332,7	97,9
Погашення боргових зобов'язань, млрд. грн.	26,7	45	68,1	79,8	120,8	97,9
Частка запозичень у структурі джерел фінансування бюджету, %	94,2	87,6	85,3	99,1	99,8	99,9
у тому числі:						
зовнішніх	41,1	29,6	33,6	32,0	29,3	60,7
внутрішніх	53,1	58	51,7	67,1	70,5	39,2

* складено автором на підставі [2]

Згідно даних табл. 1 в Україні із 2010 року по 2015 рік розмір бюджетного дефіциту щорічно зростає стрімкими темпами як в абсолютному, так і

у відносному вираженні. За підсумками 2015 року Державний бюджет України було зведено з дефіцитом, який становив 32,9 млрд грн. (або 42,2%

граничного розміру встановленого Законом України «Про Державний бюджет України на 2015 рік»), що на 57,87% менше порівняно з 2014 роком. За даними Державної казначейської служби України дефіцит державного бюджету за 9 місяців 2016 року склав 63402,1 млн грн., що у % до ВВП складає 3,8% [3].

Формуючи бюджетну безпеку, держава зобов'язана дотримуватися таких основних умов: урахування вимог усіх об'єктивних економічних законів і закономірностей розвитку суспільства; вивчення і врахування попереднього досвіду фінансового і бюджетного розвитку; вивчення і врахування досвіду інших країн; врахування конкретного етапу розвитку суспільства, особливостей внутрішнього та міжнародного становища; дотримання комплексного підходу до

розробки і реалізації заходів бюджетної політики, політики у галузі фінансів, ціноутворення, кредиту, заробітної плати тощо.

На сьогодні стан бюджетної безпеки в Україні забезпечено не повною мірою. Характер розв'язання проблеми боргів суттєво впливає на бюджетні можливості країни, обумовлює стабільність національної валюти, стан інвестиційного клімату.

Звідси випливає, що управління державним боргом у системі бюджетної безпеки держави має бути спрямоване на досягнення довгострокових, стратегічних цілей, що вимагає застосування принципів ефективного менеджменту, який забезпечить зростання економіки, інвестиційної привабливості, фінансової стабільності держави.

Література

1. Прогнозування індикаторів, порогових значень та рівня економічної безпеки України у середньостроковій перспективі; аналіт. доп./ Ю. М. Харазішвілі, Є. В. Дронь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/prognoz-5238c.pdf>.
2. Мелих О. Ю. Дефіцит державного бюджету як індикатор боргової безпеки / О. Ю. Мелих // Ефективна економіка. – 2016. – № 4. – С. 112-118
3. Звітність про виконання Державного бюджету України за січень-вересень 2016 року, Державна казначейська служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=341075>.

УДК 336.275

СЕК'ЮРИТИЗАЦІЯ ЯК МЕТОД РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ БОРГОВОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Кравець В. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{мвн}-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Основним із найбільш розповсюджених інструментів реструктуризації боргового зобов'язання є сек'юритизація. Його сутністю є переоформлення боргових зобов'язань за складеними кредитними договорами та будь-якими іншими угодами в цінні папери. Цінні папери надалі можна продавати на вторинному ринку, а не чекати настання терміну їх погашення. Процес управління борговим зобов'язанням із застосування методу сек'юритизації має пряму залежність від спроможності міжнародного ринку позикового капіталу приймати додаткові ризики від розміщення облігацій та можливості обслуговування додаткового обсягу боргового зобов'язання.

З точки зору задіяння міжнародних фінансових організацій, процес сек'юритизації обумовлює переоформлення існуючих зобов'язань на нові інструменти. Сучасна практика світового ринку позичкового капіталу виокремлює наступні види сек'юритизованого боргового зобов'язання:

- іноземних облігацій, які випускають нерезиденти до внутрішнього боргового ринку іноземних країн;
- євробонди, термін зобов'язання яких розрахований на середньо- та довгостроковий період, та котрі випускаються задля розміщення на європейському ринку для закордонних інвесторів.

У сучасній практиці найбільшої популярності одержала сек'юритизація боргового зобов'язання шляхом застосування облігації Брейді [1].

До позитивних моментів сек'юритизації боргового зобов'язання ми можемо віднести:

- збільшення термінів виплат за державним борговим зобов'язанням до 20 років;
- більш широкий спектр інструментів управління борговим зобов'язанням з різним ступенем забезпечення та ризику;
- порівняно високий рівень прибутковості даних інструментів;
- впровадження додаткового забезпечення стабільних казначейських облігацій уряду США;
- більша розвиненість на вторинному ринку обігу державного боргового зобов'язання;
- продуктивне співробітництво з МВФ із метою приймання країною-боржником зобов'язань як загального підсумку впровадження структурних реформ в економіці держави [2].

Таким чином, особливими відмінностями ринку сек'юритизації в нашій державі являється: невелика кількість активів; однорідність активів; відсутність попиту на даний вид цінних паперів, котрі забезпечені активами; багаточисельні проблеми у сфері правового забезпечення, податкової системи, бухгалтерського обліку; досить низький рівень суверенних рейтингів держави.

Перераховані фактори являються основною причиною невеликої укладених угод сек'юритизації на українському ринку.

На нашу думку, для продуктивного розвитку методу сек'юритизації в нашій державі необхідно створити наступні умови:

- здійснити усунення структурної недосконалості ринку шляхом додаткових податкових обмежень у поєднанні разом з високою вартістю кредитних ресурсів;

- запровадити забезпечення сприятливого юридично-регулятивного середовища стосовно ймовірних ситуацій банкрутства, податкового регулювання та корпоративного управління;

- забезпечити впровадження прозорості структури транзакції стосовно виконання

контрольних дій над даним видом активів для послідуочого виконання моніторингу рейтинговими агентствами.

При запровадженні у практику управління державним борговим зобов'язанням перелічених нами умов сек'юритизація боргу, може бути продуктивним механізмом інвестування та його фінансування. Українські кредитно-фінансові організації установи зможуть одержати доступ до відносно недорогих джерел фінансування. Установи державного сектору разом з органами виконавчої влади матимуть можливість залучення додаткових коштів для фінансування актуальних інвестиційних проектів.

Література

1. Боринець С. Моделі організаційного забезпечення управління державним боргом: світовий досвід та перспективи для України / С. Боринець, Л. Могилко // Банківська справа. – 2012. – № 4. – С. 43– 50.

2. Борисюк О. В. Напрямки управління державного боргу України в сучасних умовах / О. В. Борисюк // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. : Економіка. – 2013. – Вип. 21. – С. 121–125.

УДК 336.114

ГРОШОВО-КРЕДИТНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

Ксенченко Л. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Фінансова безпека є однією з найважливіших складових економічної безпеки. Вона є своєрідним індикатором та критерієм ефективності діяльності фінансової системи держави. Існуючі недоліки у фінансово-економічній сфері зумовили нагальність зміцнення системи фінансової безпеки в Україні. Недосконалість міжбюджетних відносин, дефіцитність бюджетів усіх рівнів, втрата довіри населення до банківських установ, національного капіталу за кордон, свідчить про низький рівень стабільності фінансового сектору. У зв'язку з цим виникає потреба зміцнення системи фінансової безпеки в Україні та пошук практичних шляхів щодо її стабілізації.

Розробка проблем фінансової безпеки в Україні знайшла своє висвітлення в роботах О. Барановського, О. Василика, З. Варналія, В. Гейця, Б. Данилишина, І. Лютого, С. Науменкової, Т. Ковальчука, Я. Жаліло, А. Чухна.

В економічній літературі існують різні підходи щодо визначення сутності фінансової безпеки. На нашу думку, найбільш повно поняття фінансової безпеки розкривається в працях Варналія З. С. Так, під фінансовою безпекою Варналій З. С. розуміє захищеність фінансових інтересів суб'єктів господарювання на всіх рівнях фінансових відносин, забезпеченість домашніх господарств, підприємств, організацій та установ, регіонів, галузей, секторів економіки, держави фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення їх потреб і виконання зобов'язань [1, с.354].

Відповідно до Наказу Міністерства економіки України «Про методику розрахунку рівня економічної безпеки України» грошово-кредитна безпека – це такий стан грошово-кредитної системи, який характеризується стабільністю грошової одиниці, доступністю кредитних ресурсів та таким

рівнем інфляції, що забезпечує економічне зростання та підвищення реальних доходів населення [2]. Головним завданням грошово-кредитної політики НБУ є забезпечення стабільності національної грошової одиниці – гривні.

Антиінфляційна спрямованість грошово-кредитної політики – це підтримування такої динаміки монетарних агрегатів, яка, водночас, задовольняє попит на гроші і не створює загрози для значної зміни цін.

Основними загрозами для безпеки грошово-кредитного сектору є:

- надмірно високі відсоткові ставки з кредити або надто швидке їх зростання випереджаюче зростання попиту на фінансові ресурси порівняно із зростанням пропозиції;

- нерозвиненість банківської системи та практична відсутність страхування кредитів та депозитів;

- зростання обсягів та поширення поза банківсько-го обігу готівки;

- низький рівень капіталізації банківської системи;

- недосконала кредитна політика комерційних банків, яка виявляється у надмірному ризику;

- недостатнє законодавче регулювання банківської діяльності;

Стан безпеки цього сектору характеризується рядом показників, таких як: розмір обігових коштів підприємств та організацій, рівень і темпи інфляції, співвідношення між темпами інфляції та економічним зростанням, розмір грошової маси, співвідношення готівки і грошової бази, швидкість обігу грошових агрегатів, грошовий мультиплікатор, ставка рефінансування, рух грошової маси та її структура [3].

Міжнародні резерви НБУ зумовлюють стабільність національної валюти, а також зовнішню платоспроможність держави щодо обслуговування зовнішніх боргів. Вартість банківським кредитів визначається річними відсотками, які сплачує позичальник комерційному банку за користування його кредитами. Очевидно, що чим відсоток є вищий, тим менш привабливими та доступними ці кредити будуть для позичальника. І навпаки, зі зниженням вартості кредитів рівень їхньої доступності та привабливості для позичальника підвищується.

Показник інфляції є визначальним щодо рівня забезпечення внутрішньої фінансової стабільності в кожній конкретній країні. Рівень інфляції – виявляється у зростанні цін, що призводить до знецінення коштів населення і суб'єктів. Коли темпи інфляції переходять межу 5%, темпи економічного зростання починають зменшуватися, а коли інфляція сягає 25-45 %, економічне зростання припиняється, на зміну йому

приходить стагнація й спад виробництва, який поступово поглиблюється. Прийнятним у зоні євро вважається рівень інфляції 2%. Рівень інфляції в Україні, індекс споживчих цін, визначається Державним комітетом статистики і залежить від зміни вартості кошика споживчих товарів.

Отже, проблема належної підтримки фінансової безпеки держави є актуальною, оскільки зачіпає усі галузі національного господарства, приватних підприємств, усі прошарки населення, все суспільство і державу в цілому. Відтак досягнення позитивного впливу фінансового сектора на реальну економіку мусить передбачати пріоритетне спрямування фінансових потоків у розвиток тих галузей, які, по-перше, забезпечують економічне зростання за рахунок переважаючого використання відтворюваних ресурсів та наукоємних процесів, а по-друге, спроможні реалізувати сукупність притаманних економіці України об'єктивних конкурентних переваг.

Література

1. Економічна безпека: навч. посібник. / за ред. З.С. Варналія. – К.: Знання, 2009. – 647 с.
2. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економіки України від 29.30.2013 р. № 1277 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm
3. Барановський О.І. Банківська безпека – творчі дискусії з проблем суспільного розвитку : монографія / Барановський О.І. – К.: НІСД, 2004.

УДК 339.727

ФІНАНSOVA БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Кулик І. – ст. 4 курсу, гр.Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Одним із основоположних чинників незалежності суверенної держави за сучасних умов господарювання є стан її фінансової безпеки. Стан фінансової системи великою мірою залежить від гармонійного взаємозв'язку та розвитку всіх її складових. Фінансова система України ще не набула рис, притаманних ринковій економіці, і знаходиться в стадії формування. І нині фінансові можливості держави, які залежать від обсягу фінансових ресурсів, залишаються досить обмеженими. До того ж дезорганізація цієї системи, що йде поряд з її криміналізацією створює значну загрозу економічній безпеці України і може призвести до вкрай негативних наслідків. Стабілізація економічної системи держави вимагає розробки та реалізації комплексної програми оздоровлення державних фінансів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій показав, що значний внесок у дослідження проблем забезпечення фінансової безпеки здійснили провідні українські та зарубіжні науковці, такі як: І. О. Бланк, З. С. Варналій, М. М. Єрмошенко, В. К. Сенчагов, А. І. Сухоруков, С. І. Юрій, Л. В. Шевченко, М. А. Коваленко, О. В. Прокопенко, І. М. Комарницький, Н. Й. Реверчук, В. І. Со-ловйов, М. М. Єрмошенко, О. І. Барановський, А. Б. Миколайчук, О. Савицька, Б. Ю. Кишакевич, Н. В. Наконечна та ін.

Проблема забезпечення фінансової безпеки України в умовах світової економічної кризи набула особливої гостроти і потребує негайного вирішення. Захист національних інтересів держави повинен стати головним індикатором її економічної, а відповідно, і фінансової незалежності. Головною метою фінансової безпеки держави має стати фінансова стабільність, незалежність та впевненість у майбутньому її громадян, за рахунок постійного зростання фінансових показників на душу населення. Саме зміст фінансової безпеки полягає у: рівні захищеності фінансових інтересів і в забезпеченості суб'єктів усіх стадій управління фінансовими ресурсами; належному стані складових фінансового ринку та якості фінансових інструментів і послуг; стані фінансових потоків в економіці, як одного з найважливіших системо-утворюючих елементів економічної безпеки держави [1].

Розглядаючи фінансову безпеку, зупинимося на її окремих внутрішніх і зовнішніх загрозах. В умовах глобалізаційних процесів фінансова безпека насамперед пов'язується зі станом внутрішніх і зовнішніх боргів держави, які зумовлюють утворення дефіциту бюджету. Для покриття його розривів держава повинна залучати додаткові фінансові ресурси у вигляді збільшення додаткової грошової маси – емісії, а також

запозичень як на внутрішньому, так і зовнішньому фінансовому ринку. Розміщення зовнішніх запозичень має насамперед обмежувати доступ нерезидентів на ринок цінних паперів з метою уникнення вивезення капіталів за кордон та погіршення фінансової стійкості банківської системи.

Фінансова безпека, її бюджетна та податкова складова значною мірою залежить від ефективної реалізації податкової та митної політики держави, цільового, економного та ефективного використання коштів державного бюджету. Розкриваючи бюджетну складову фінансової безпеки, необхідно зосередити увагу на запобіганні неефективним бюджетним витратам. Цей напрям бюджетної політики держави повинен стати пріоритетним та сприяти зниженню бюджетних ризиків, підвищенню економічної стабільності фінансової системи. Податкову безпеку країни повинне забезпечити докорінно нове податкове законодавство. А податкове адміністрування, яке є основним інструментом

реалізації податкової політики і відображає пріоритети, взяті за основу при її проведенні, має стати простим і зрозумілим для бізнесу, щоб той не ухилився від сплати податків [2].

Стан економічної, а також і її складової фінансової безпеки залежить як від фінансово-кредитної політики, політичної ситуації в державі, так і від міжнародних зобов'язань країни та загалом світових фінансових тенденцій. Саме тому забезпечення фінансової безпеки держави можливе лише завдяки розробці та ефективному здійсненню реформ спрямованих на побудову сучасної, стійкої відкритої й конкурентоспроможної економіки, професійної й ефективної системи державного управління, мінімізацію впливу зовнішніх та внутрішніх загроз.

Зважаючи на окреслене вище можна дійти висновку, що процеси глобалізації суттєво впливають на політичну, економічну та фінансову політику, вимагаючи посиленої уваги до фінансової безпеки держави.

Література

1. Гирик А.О. Сучасний стан фінансової безпеки України в умовах економічної нестабільності / А.О. Гирик // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ir.asta.edu.ua>.
2. Михайлюк В.В. Еволюція поняття фінансова безпека держави в глобальних умовах розвитку / В. В. Михайлюк // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3359>.

УДК 336. 659

ПРОБЛЕМИ ЗБАЛАНСУВАННЯ БЮДЖЕТУ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Сочнева Л. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Стан Пенсійного фонду у будь-якій країні можна вважати індикатором, що відображає спрямованість державної політики на соціальне забезпечення громадян пенсійного віку. Збалансованість Пенсійного фонду прямо впливає на дефіцит державного бюджету і відповідно на фінансову безпеку держави цілому. На зростання доходів Пенсійного фонду прямий вплив має кількість зайнятих осіб та розмір заробітної плати, як джерела сплати єдиного соціального внеску роботодавцями. Зростання/зниження доходів працюючого населення прямо пов'язане із динамікою ВВП. Тому до того часу, поки країна не забезпечить зростання ВВП, очікувати зростання заробітної плати і, відповідно, збільшення надходжень до Пенсійного фонду та посилення на цій основі фінансової безпеки не доводиться.

Ці нагальні проблеми викладаються у наукових працях вчених-економістів, політиків та державних діячів, зокрема: І. В. Гнібіденко, О. О. Биліної, О. О. Бозяка, Т. О. Гузик, Н. М. Дєєвої, Б. Л. Зайчука, Л. М. Качана.

Нині на 10 платників пенсійних внесків в Україні припадає в середньому припадає 12 пенсіонерів. З такою тенденцією до 2050 року кількість пенсіонерів перевищить кількість платників внесків на 25%. Це спричинить додатковий тиск на бюджет Пенсійного фонду та Державний бюджет України [1].

Причинами складного фінансового стану пенсійної системи є економічні, соціальні, політичні, демографічні, адміністративні, інституційні, правові, ідеологічні, морально-психологічні чинники тощо. Ці проблеми мають системний характер.

За таких обставин на нашу країну в найближчому майбутньому чекає криза не тільки пенсійного забезпечення, а передусім ще більше ускладнення демографічної ситуації і погіршення макроекономічних показників розвитку, адже значна частина державного бюджету буде спрямована на покриття дефіциту солідарної системи пенсійного забезпечення.

Отже, основними причинами розбалансування Пенсійного фонду України, є порушення принципу економічної залежності видатків споживання від отриманих доходів та ВВП, дисбаланс розвитку відносин учасників пенсійної системи в рамках дохідної і видаткової частин бюджету Пенсійного фонду України тощо.

Проаналізуємо ефективність основних кроків реформування пенсійної системи в Україні. Так, за результатами розрахунків аналітиків, підвищення пенсійного віку для жінок дає змогу зменшити загальну кількість пенсіонерів у 2021 р. (коли закінчиться підвищення) – більш як на 1 млн. осіб.

Підвищення пенсійного віку дало змогу

зменшити сумарний обсяг пенсійних видатків у 2016 р. на 2,7 млрд. грн., а у 2021 р. економія досягне 36,4 млрд. грн. [2, с. 73] Крім економії на видатках, підвищення пенсійного віку створює передумови для збільшення надходжень до бюджету Пенсійного фонду завдяки збільшенню кількості зайнятого населення та платників внесків. Тому вплив на поточний баланс бюджету Пенсійного фонду дещо більший, ніж просто суми економії. За прийнятих прогнозних припущень, у 2017–2020 рр. бюджет Пенсійного фонду матиме профіцит, і хоча у 2021 р. (після завершення підвищення пенсійного віку) дефіцит знову виникне, він буде значно меншим. Якщо ж підвищення пенсійного віку буде скасовано, пенсійна система залишатиметься весь час дефіцитною. Причому після 2017 р. у зв'язку із збільшенням співвідношення кількості пенсіонерів і платників внесків та сповільненням динаміки заробітної плати дефіцит почне стрімко зростати і в 2021 р. досягне 45,3 млрд. грн. [3, с. 173].

Дослідження виявило, що за умови збереження існуючої системи дефіцит власних надходжень до Пенсійного фонду України становитиме 12% у 2025 році та 30% – у 2050. За такої ситуації неможливо буде утримати основні показники пенсійної системи на поточному рівні, зокрема, співвідношення середньої пенсії та заробітної плати, розмір бюджетних дотацій до Пенсійного фонду України та розмірів внесків.

Виходячи з причин дефіциту Пенсійного фонду України та проблем пенсійного забезпечення, слід здійснити такі заходи:

1. Посилити контроль за ефективністю управління коштами загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, скасувавши практику фінансування адміністративних витрат Пенсійного фонду України з його власних коштів.

2. Запровадити практику фінансування адміністративних витрат, пов'язаних з виконанням функцій, покладених на органи Пенсійного фонду, з Державного бюджету України.

3. Скасувати необґрунтовані пільги для осіб, що не є інвалідами.

4. Зменшення існуючої заборгованості до Пенсійного фонду.

Резервами збільшення доходів Пенсійного фонду може бути виведення заробітної плати з тіні. За даними розрахунків Федерації профспілок було виявлено, що 120 млрд. грн. на заробітну плату робітникам в Україні виплачується без відрахування податків і внесків.

Таким чином, запропоновані шляхи збільшення дохідної бази Пенсійного фонду України при одночасному введенні їх в дію значно підвищать розмір доходів та зменшать обсяг дефіциту бюджету Фонду.

Література

1. Офіційний сайт Пенсійного фонду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pfu.gov.ua>.
2. Тулай О. Удосконалення організаційно-економічного механізму функціонування Пенсійного фонду України / О. Тулай, О. Кобильник // Світ фінансів. – 2015. – Вип. 3. – С. 71-79.
3. Шаварина І. Видатки бюджету пенсійного фонду України в умовах реформування пенсійної системи / І. Шаварина // Світ фінансів. – 2015. – № 4. – С. 172-178.

УДК 336.76

ОЦІНКА РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Сухоставський В. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{свн}-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Українські реалії свідчать, що фінансовий ринок є одним із напрямів наповнення фінансовими ресурсами як економіки в цілому, так і її галузі. Завдяки йому відбувається процес купівлі та продажу фінансових активів, їх акумуляція та використання між різними секторами економіки.

Методичними засадами оцінювання фінансового ринку передбачається аналіз основних індикаторів. Так оцінка попиту – це аналіз низки показників, які свідчать про обсяги купівлі фінансових активів усіх сегментів ринку. При оцінці пропозиції визначається у розрізі загального обсягу активів, яка реалізується на фінансовому ринку. Коли відбувається оцінювання конкурентного середовища, то такими показниками виступають рівень концентрації, загальна кількість учасників та обсяги їх активів.

В Україні за підсумками 2015 року 92,18% загальних обсягів біржових контрактів було реалізовано на трьох фондових ринках (ПАТ «Фондова біржа «Перспектива», ПАТ «Фондова біржа «ПФТС» та ПАТ «Українська біржа») [1]. Дані індекси свідчать

о рівні розвитку ринку цінних паперів.

Індикаторами, які застосовуються для визначення величини попиту на ринку цінних паперів є: обсяги торгівлі та загальні суми реалізованих біржових контрактів. На оцінювання пропозиції впливають: обсяг емісії цінних паперів, рівень ринкової капіталізації компанії. Індикаторами конкуренції на ринку цінних паперів виступають кількість учасників, низка компаній, коло договорів.

На рис. 1 наведено фондові індекси, що розраховуються на ринку цінних паперів України [2, 3, 4]. Порядок оцінки на інших сегментах фінансового ринку аналогічний. Він передбачає використання різних показників у процесі оцінювання основних характерних рис їх розвитку. Ось чому важливим кроком в порядку оцінки кон'юнктури є врахування пріоритетних показників, за допомогою яких визначається їх стан з урахуванням обсягів попиту та пропозиції, чітко визначаються специфічні риси конкурентоспроможності в окремих сегментах ринку.

Рис. 1. Застосування фондових індексів на ринку цінних паперів в Україні

Кінцевим результатом оцінювання розвитку кон'юнктури ринку є:

- визначення об'єктивних та суб'єктивних факторів впливу на функціонування фінансового ринку;
- виявлення недоліків кон'юнктури ринку;
- розробка програми по ліквідації недоліків;
- визначення основних напрямів регулювання ринку;
- обґрунтування ціноутворення на ринку;
- розробка пропозицій щодо вдосконалення функціонування ефективної кон'юнктури фінансового ринку.

Кон'юнктура фінансового ринку ґрунтується на попиті та пропозиції. Це забезпечується обсягом фінансових активів та обґрунтованою ціною на них. Отже, економічна система має бути стійкою і мати можливість повертатися до рівноваги незалежно від різних факторів впливу на її стан. Таким чином, попит, пропозиції, конкуренція, ціна є складовими елементами у формуванні кон'юнктури ринку.

Попит відображає потребу суб'єктів у придбанні визначених обсягів активів за такою ціною, яка дозволяє суб'єкту їх придбати. В свою

чергу, пропозиція кількісну оцінку фінансових активів, яку представляють суб'єкти економічних відносин на ринок за певною ціною та визначений час [5]. Таким чином, зацікавленість сторін при купівлі та продажу фінансових активів як за обсягом, так і за ціною співпадає, то на ринку відбудеться рівновага.

На кон'юнктуру фінансового ринку впливає конкуренція. Вона свідчить о кількості учасників на ринку, що, в свою чергу, впливає на збільшення пропозицій стосовно фінансових ресурсів (активів) – це з одного боку. З іншого, конкуренція впливає на цінову та нецінову диференціацію, що, в свою чергу, має вплив на зростання попиту фінансових ресурсів, кількості та якості різних сегментів ринку, розширення асортименту фінансових послуг.

Таким чином, ми вважаємо, що кон'юнктура фінансового ринку – це динамічний процес, який пов'язаний із змінами у попиті, пропозиціях, конкуренції та розмірах цін з урахуванням кон'юнктурно-утворюючими факторами з метою забезпечення рівноваги і стійкого розвитку ринку.

Література

1. Ринок цінних паперів 2015 : Річний звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://24729964.smida.gov.ua/docs/nssmc_2015.pdf
2. Українська фондова біржа : офіційна сторінка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrse.kiev.ua>
3. Фондова біржа «Перспектива» : офіційна сторінка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://fbp.com.ua>
4. Фондова біржа ПФТС: офіційна сторінка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pfts.com>
5. Мацедонська Н. В. Адаптація національної моделі оцінювання стійкості фінансової системи / Н. В. Мацедонська // Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки. – 2015. – № 2. – Т. 1 (222) – С. 160-164.

ПРОБЛЕМИ РИЗИКІВ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Терентієва А. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

В сучасних умовах розвитку економіки, посилення інтеграційних та глобалізаційних процесів на перше місце виходить питання забезпечення національної економічної безпеки держави. Однією із найбільш вразливих складових економічної безпеки є її фінансова складова.

На сьогодні банки України діють в умовах підвищеної ризиковості ринкового середовища, що ставить підвищені вимоги до забезпечення та підтримки їх фінансової стійкості, вибору раціонального варіанта розміщення ресурсів, оцінки та контролю ризиків та вимагає створення відповідних засад ефективного і науково обґрунтованого механізму регулювання його структурних складових, потребує застосування комплексного підходу до розробки системних заходів організації банківської діяльності [1].

Банк у своїй діяльності стикається з ризиками різних видів, серед яких валютні, інвестиційні, кредитні, депозитні та інші. А так як більшість операцій банку стосується кредитування, то основним та найбільш масштабним серед банківських ризиків є саме кредитний. Основним наслідком реалізації кредитного ризику та отримання фінансових втрат є поява проблемних кредитів. Також особливої важливості цій проблемі надає фінансова криза в Україні, з настанням якої позичальники стали не в змозі вчасно та у повному обсязі погашати отримані кредити, що призводить до значного погіршення кредитного портфеля банку. Саме тому актуальність обраної теми сумніву не викликає.

Банківська система України розвивалась досить динамічно і була орієнтована на забезпечення безперерйного грошового обігу капіталу; надання можливостей отримання необхідного фінансування підприємствами, державою, приватними особами; створення сприятливих умов вкладення коштів із метою нагромадження заощаджень у національній економіці.

Зазвичай будь-яка банківська установа, незалежно від якості кредитного портфеля та кредитної політики, способів та методів управління кредитним ризиком, якості та точності оцінки платоспроможності та кредитоспроможності позичальника, хоч раз стикається з таким явищем, як «проблемні кредити». Проблемний кредит – це сума кредиту, по якому кредитор має об'єктивні підстави очікувати на збитки, які можуть бути достовірно розраховані і впливатимуть на потоки коштів кредитора, пов'язаних з цим кредитом, через погіршення фінансового стану боржника, істотне

зниження якості або втрати забезпечення, а також фактори організаційно-психологічного характеру.

Поява проблемної заборгованості може призвести до негативних наслідків у роботі банку, а саме може погіршувати його здатність генерувати прибуток та динамічно розвиватися в умовах мінливого зовнішнього середовища. Тому зменшення кредитних ризиків, пошук і формування нових та удосконалення існуючих методів регулювання проблемних кредитів є головними завданнями, що стоять перед банківськими установами. Для визначення ознак проблемної заборгованості банк використовує аналіз бухгалтерської та фінансової звітностей; особисті контакти з боржником; повідомлення від «третіх» осіб та інших відділів банку.

Протягом 2013-2014 років спостерігаються позитивні тенденції, що виразилися в скороченні частки простроченої заборгованості у загальній сумі кредитів від 8,9% у 2013 до 7,7% у 2014 р. Такі тенденції зумовили: якісна робота банків з проблемними активами, реструктуризація кредитів в іноземній валюті, співпраця з колекторськими організаціями, рефінансування проблемних кредитів, впровадження програм лояльності, більш поміркована політика банків на кредитному ринку. У 2015 році обсяг простроченої заборгованості зріс майже на 95 млн. грн., порівнюючи з показником 2014 року. Зростання частки проблемних кредитів в 2015 році зумовлено погіршенням фінансового стану позичальників у результаті складної політичної ситуації, економічної кризи, девальвації гривні, інфляційних процесів в Україні, а також ведення бойових дій на її території [2].

Для успішного управління власною діяльністю банківські установи мають розуміти, до якого виду належить проблемний кредит. Тому була проведена класифікація проблемних кредитів із позиції регулювання ними. Виходячи із неї, можна виділити такі види проблемних кредитів: стандартні, посиленого контролю та оновлені.

Отже, для того, щоб підвищити рівень безпеки банківської системи необхідно: забезпечити надійність та стабільність банківської системи, підвищити рівень довіри населення до банків, проводити ефективну грошово-кредитну та курсову політику, удосконалити систему банківського нагляду та нормативно-правову базу. Безпека банківської системи є однією із нагальних та багатогранних проблем, що стоїть перед державою, оскільки робота банків має винятковий вплив на соціально-економічний розвиток, добробут населення, ефективність роботи підприємств та, як наслідок, фінансову безпеку держави.

Література

1. Мацедонська Н. В. Особливості формування фінансових потоків в банківській сфері / Н.В. Мацедонська // Регіональна бізнес-економіка та управління. – 2014. – № 2 (42). – С. 72-77
2. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

УДК 336.761

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Ясинецька В. – ст. 3 курсу, гр. ОП_{вн}-31

Науковий курівник – к.е.н., доцент Мирончук В.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Ефективне функціонування сучасної економіки неможливе без розвинутого та стабільно працюючого фондового ринку. Адже розвиток фінансових ринків, зокрема, фондового, валютного, а також нові фінансові продукти та технології є важливим фактором підвищення ефективності ведення бізнесу та покращення інвестиційного клімату.

Починаючи з 1991 року фондовий ринок України характеризувався вкрай низькими темпами розвитку. Насамперед це було пов'язано з малорозвинутою інфраструктурою, повільними темпами приватизації, відсутністю законодавчої бази, яка б регулювала діяльність на фондовому ринку. Також основним недоліком була відсутність

системи обліку прав власності на цінні папери. Недостатнє регулювання на фондовому ринку стримувало процес його ефективного розвитку, досягнення цілісності, прозорості, а також уповільнювало процес інтегрування у світові фондові ринки. Вже з 2000 року фондовий ринок України характеризується суттєвими якісним та кількісним зростанням. Це спричинено створенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, яка є регулюючим органом на ринку цінних паперів, а також прискоренням темпів процесу приватизації.

Одним із важливих показників функціонування фондового ринку є обсяг зареєстрованих випусків цінних паперів (див. табл. 1)

Таблиця 1

Динаміка обсягу випуску цінних паперів у 2012-2016 рр.*

Види цінних паперів	Роки									
	2012		2013		2014		2015		2016	
	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%
Акції	40,6	42,48	64,0	32,46	15,3	14,17	64,2	45,22	142,9	69,79
Облігації підприємств	9,5	9,93	39,5	20,04	51,4	47,70	42,5	29,90	28,8	14,02
Інвестиційні сертифікати ПФ	36,6	38,30	83,4	42,28	19,9	18,53	28,7	20,28	24,5	11,97
Акції КІФ	8,8	9,28	9,6	4,89	14,1	13,07	6,3	4,42	6,3	3,07
Інші цінні папери	-	-	0,7	0,33	6,5	6,00	0,3	0,18	2,3	1,15
Усього	95,5	100	197,2	100	107,7	100	142,0	100	204,8	100

*Джерело: складено автором самостійно на підставі даних [2]

Із наведених даних видно, що найбільшу частку в структурі випуску цінних паперів складають саме акції. Слід відзначити, що загальний обсяг акцій у 2016 році становив 69,79%, що більше на 27,5% проти аналогічного показника 2012 року. До 2014 року відбувалося стрімке збільшення частки облігацій, проте вже у наступному році це число зменшилося майже у два рази (14,17%). Також спостерігається скорочення темпів зростання інвестиційних сертифікатів ПФ. За досліджуваний період, їх частка зменшилася майже втричі (на

26,33%). Загальний обсяг акцій КІФ у 2012 році становив 8,8 млрд грн, що є більшим на 2,5 млрд грн у порівнянні з 2016 роком (6,21%). Що стосується показника «інших цінних паперів», то їх обсяг випуску з кожним роком збільшується. Так у 2016 році він становив 2,3 млрд грн, тоді як у 2012 році зазначений показник був відсутнім.

Ще одним, не менш важливим, показником розвитку фондового ринку є показник обсяг торгів на ринку цінних паперів (див. табл. 2).

Обсяг торгів на ринку цінних паперів*

Роки	2012	2013	2014	2015	2016
Обсяг торгів, млрд грн	1541,38	2171,10	2530,87	1676,97	2331,94

*Джерело: складено автором самостійно на підставі даних [2]

Слід відмітити, що з кожним наступним роком, починаючи з 2012 року, відбувалося зростання обсягу торгів на ринку цінних паперів в середньому на 28,71%, лише у 2015 році цей показник зменшився на 33,73% [2].

Таким чином, проаналізувавши стан показників функціонування фондового ринку в Україні, можна зробити такі висновки: фондовий ринок характеризується значними темпами зростання за період з 2012 по 2016 р., а саме за рахунок збільшення кількості випуску акцій та облігацій. Проте, незважаючи на позитивні зміни, які відбули, спостерігається ряд проблем. Основною проблемою розвитку фондового ринку є відсутність належної державної підтримки, що пов'язано з нестабільною політичною ситуацією у країні. Відповідно до цього, важливого значення набуває тенденція до підвищення надійності фондового рівня та рівня довіри до нього

масових інвесторів. Крім того, для забезпечення стабільного розвитку фондового ринку в Україні, головною метою повинно стати залучення інвестиційних ресурсів для спрямування їх на оновлення виробничого потенціалу та забезпечення подальшого зростання виробництва й економіки країни в цілому.

Отже, фондовий ринок – це потужний потенціал розвитку фінансової системи України, який безперервно змінюється і розвивається, попри невеликий рівень капіталізації. Усі зміни відбуваються під впливом як зовнішніх, так і внутрішніх факторів: політична та соціальна стабільність суспільства; структура власності; рівень економічної грамотності населення та довіри до фінансових інститутів; фінансова структура макроекономіки; світові ціни на енергоносії; економічна та фінансова політика держави.

Література

1. Іваницька О. М. Державна політика розвитку фондового ринку: нові напрями [Текст] / О. М. Іваницька. – Фінанси України. – 2011. – № 7. – С. 43.
2. Річна звітність. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nssmc.gov.ua/>.

УДК 351.87

НЕОБХІДНІСТЬ РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ

Кравець В.М. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{внс}-11

Науковий керівник – викладач Чопляк І.А.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Сьогодні, на шляху інтеграції України до Європейського Союзу, відбуваються динамічні процеси реформування всієї системи публічного управління, у тому числі і Державної фіскальної служби України. Інституційна реформа органів Державної фіскальної служби України є запорукою успішного проведення реформи податкової системи, поступової зміни світогляду платників податків та зростання соціальної відповідальності у формі добровільної та сумлінної сплати податків.

Питанням організації роботи фіскальних органів України присвячено окремі праці таких вітчизняних вчених, як Бандурка О.М., Бандурка О.О., Воронова Л.К., Панова І.О., Пономаренко Г.О., Тучака М.О., Іванов Ю.Б., Кучерявенко М.П., Попова С.М., Савченко Л.А., Угровецький О.П. та ін.

Нинішня податкова система в Україні виконує суто фіскальну функцію, не стимулює громадян і бізнес чесно сплачувати податки, легалізувати тіньові доходи, бути часткою розбудови фінансово незалежної держави з сильною економікою та справедливою системою оподаткування.

Одним з основних факторів реформування фіскальної системи України є забезпечення відкритості доступу до інформації про сплату податків, впровадження системи контролю за видатками окремих фізичних осіб та формування

системи податкового контролю залежно від ступеня ризику в діяльності платників податків [1, с. 150].

Метою реформування Державної фіскальної служби України є:

1. Відновлення довіри платників податків до контролюючих органів.
2. Добровільна сплата податків соціально відповідальним бізнесом.
3. Перетворення Державної фіскальної служби України в консультаційно-сервісну службу.
4. Оптимізація та автоматизація всіх організаційних процесів ДФС України.
5. Забезпечення органами Державної фіскальної служби України прав та законних інтересів громадян у сфері оподаткування та митної справи, неухильного виконання Конституції України, неухильного виконання рішень судових органів [2].

Основними завданнями Державної фіскальної служби України є контроль за надходженнями податків та зборів до бюджету та боротьба з правопорушеннями, що визначає загальну спрямованість на виконання фіскальної функції. Відсутність завдань, пов'язаних з реалізацією стимулюючої функції, наданням якісних сервісних адміністративних послуг у сфері оподаткування, стимулюванням добровільного виконання платниками податків своїх обов'язків породжують значний

дисонанс у взаємовідносинах між платниками податків та контролюючими органами.

Загальний підхід до реформування податкової системи має полягати у наступних взаємопов'язаних кроках, які складаються з реформування структури податків, та «перезавантаження» органів податкового адміністрування:

1. Проведення інвентаризації та горизонтального і вертикального аналізу розподілу функціональних обов'язків працівників Державної фіскальної служби України.

2. Передача частини функцій на рівень Головних управлінь, зокрема частини функцій сервісних центрів, що стосуються контрольно-перевірочної роботи.

3. За рахунок скорочення штату створення моніторингово-аналітичних підрозділів з боротьби з шахрайством у сфері ПДВ і управління іншими ризиками у сфері податкових і митних відносин та посилення інформаційно-консультаційних підрозділів Державної фіскальної служби України.

4. Проведення аналізу та перевірки витрат на утримання апарату та структури Державної фіскальної служби України.

5. Підвищення рівня кваліфікації працівників Державної фіскальної служби України та залучення висококваліфікованих фахівців з бізнесу та громадськості з досвідом державного управління та вмінням стратегічного і системного виконання завдань, а також скасування практики кадрових ротаций.

6. Підвищення якості контрольно-перевірочної роботи, в тому числі шляхом підвищення якості матеріалів перевірки та доказової бази, більш якісного розгляду скарг платників податків, запровадження в якості критерію роботи територіальних органів наявність оскаржених та неспланих до бюджету сум, донарахованих за результатами перевірки [2].

Можемо зазначити, що у разі практичного запровадження запропонованих підходів у сфері оподаткування відбудеться справжня реформа – тобто, докорінна зміна відносин між платниками та державою з приводу нарахування та сплати податків.

Література

1. Савченко А.О. Реформування діяльності органів Державної фіскальної служби України в умовах децентралізації влади / А.О. Савченко // Банківське та фінансове право – 2015. – №5 – С. 149-152.
2. Дрогвоз Ю., Черніков Д. Як і нащо реформувати Державну фіскальну службу / Ю. Дрогвоз, Д. Черніков // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28826.pdf>

УДК 351/354(045)

ФОРМУЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМ КООРДИНАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З УРАХУВАННЯМ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Сухоставський В. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{внс-11}

Науковий керівник – викладач Чопляк І.А.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Взаємодія між фінансовими органами є центральною та найгострішою проблемою територіальної організації влади в Україні. Ефективність діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування має особливе значення у вирішенні проблем регіонального розвитку, створення умов для сталого економічного і соціального розвитку держави.

Питання взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування аналізуються в працях вчених і практиків: В. Бакуменка, В. Кампо, В. Карпенко, А. Крусян, П. Надолішнього, Н. Нижник, А. Толстоухова та ін.

Під взаємодією органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування розуміємо визначену та регламентовану законодавством діяльність самостійних органів публічної влади, що спрямована на консолідацію зусиль щодо узгодженого, раціонального й ефективного управління на регіональному рівні [1, с. 45].

Основними методами здійснення взаємовідносин між органами місцевого самоврядування та органами державної виконавчої влади є: делегування повноважень; місцеві ініціативи; затвердження програм місцевого і регіонального розвитку та відповідних бюджетів; розподіл між

територіальними громадами переданих з державного бюджету коштів у вигляді дотацій, субвенцій; представництво громад у відносинах з державними органами; консультації.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» поділяє повноваження виконавчих органів рад на самоврядні, або так звані власні, у межах яких вони підконтрольні і підзвітні відповідним радам, та делеговані, виконання яких контролюють органи державної виконавчої влади [2]. В умовах сьогодення, держава делегує повноваження органам місцевого самоврядування, але при формуванні бюджету не передає їм необхідні для цього в достатній кількості кошти.

Практика свідчить, що важливо не тільки чітко окреслити повноваження органів державного управління і органів місцевого самоврядування, але й зробити так, щоб вони не перетинались.

Причинами, які на сучасному етапі заважають ефективній взаємодії органів місцевого самоврядування і органів державної влади, перш за все є:

– нечітке розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування та місцевими державними адміністраціями;

- неефективний механізм взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування;
- відсутність чіткого розподілу повноважень і відповідальності між органами місцевого самоврядування різного рівня [3, с. 31].

Саме тому проблема вдосконалення взаємодії органів державної влади й органів місцевого самоврядування є досить актуальною і безпосередньо пов'язаною з системними реформами та трансформаційними процесами, що відбуваються в державі.

Виходячи із моделі державної регіональної політики, взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування має забезпечити підвищення ефективності управління процесами розвитку регіонів шляхом:

- децентралізації повноважень центральних органів виконавчої влади;
- удосконалення розподілу повноважень та функцій між територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування з метою уникнення дублювання,

спрощення системи управління, її фінансового забезпечення та економії бюджетних коштів.

Основним стратегічним напрямом удосконалення системи публічної влади в Україні на сучасному етапі державотворення є формування таких механізмів, які б підвищували ефективність взаємодії органів центральної влади, місцевого самоврядування та громадськості. Тобто, необхідно зробити наголос на децентралізації владних повноважень.

У процесі створення нової децентралізованої системи управління необхідним елементом є поєднання загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів, врахування місцевої специфіки соціально-економічного, політичного та культурного розвитку.

Отже, забезпечення ефективних взаємовідносин органів місцевого самоврядування з органами державної влади є ключовим чинником ефективності організації публічної влади на території. Взаємна підтримка та узгодженість дій фінансових органів створить засади для досягнення спільних цілей щодо розвитку територіальних громад.

Література

1. Ковбасюк Ю. В. Децентралізація влади: розмежування повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування: навч.-метод. матеріали / Ю. В. Ковбасюк, І. О. Дегтярьова; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів. – Київ : НАДУ, 2015. – 60 с.
2. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України // ВВР України. – 1997. – № 24.
3. Гончарук Н., Прокопенко Л. Взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування: правові й функціональні аспекти / Н. Гончарук, Л. Прокопенко – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/putp/2011-3/doc/1/04.pdf>

УДК 330.567.28

РОЛЬ ДОМОГОСПОДАРСТВА В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Лукіянчук Т. – ст. 4 курсу, гр.Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Надзвичайно важливу роль у системі економічних відносин належить домогосподарству як одному з суб'єктів фінансових відносин. В Україні з розвитком ринкових відносин домогосподарство опинилося в нових умовах функціонування. Домогосподарство є унікальним соціально-економічним утворенням, основою життєдіяльності будь-якого суспільства. У ньому концентруються всі аспекти людського життя: біологічні, соціальні, економічні. Принципова відмінність між поняттями «домогосподарство» і «сім'я» полягає в тому, що домогосподарство ширше за своїм складом за рахунок осіб, які ведуть загальне із сім'єю домашнє господарство, але не пов'язані з членами сім'ї відносинами спорідненості [1].

Метою даної статті є роз'яснення сутності домогосподарства та його ролі в системі економічних відносин.

В останні роки значно активізувалися дослідження домогосподарств, їх впливу на економічні процеси у країні та вкладу у її розвиток. Питання присвячені ролі фінансів домогосподарств у системі економічних відносин досліджували такі вчені, як Є. Болотіна, О. Гладун, Т. Кізіма, Ю. Станкевич, В.

Мішура, С. Юрій та ін.

Роль домогосподарств в економіці України важко переоцінити. Домогосподарство як специфічний суб'єкт господарювання має відповідну мету, яка за своєю значимістю поділяється на головну (стратегічну) і проміжну, підпорядковану головній (тактичну). Загальна мета ведення домогосподарства – досягнення високого рівня облаштування домашнього побуту і підвищення матеріального достатку. Виділення домогосподарства як самостійного та повноправного суб'єкта, що безпосередньо задіяний у всіх процесах, пов'язаних з виробництвом, розподілом та споживання ВВП країни зумовлює залучення даного суб'єкта до фінансових відносин, у тому числі через формування грошових потоків [4].

Головною метою домогосподарства можуть бути: розвиток будь-якого виду господарської діяльності, організація індивідуального підприємництва, накопичення сімейних заощаджень, будівництво житла, купівля автотранспорту тощо. При цьому проміжна (тактична) мета ставиться задля досягненню головної (стратегічної). Будь-яка економічна система разом із цілісністю, впорядкованістю і

стабільністю має таку властивість, як суперечність. За розгляду системи інтересів домогосподарства доцільно виокремити групи інтересів, кожна з яких відображає ті чи ті зв'язки, що виникають у межах домогосподарства, між домогосподарствами, системами вищого рівня. Деякі групи інтересів перебувають у стані суперечності й обумовлюють динаміку існування домогосподарства [2].

Основними завданнями домогосподарств в умовах ринкової економіки є такі: прогнозування на близьку та віддалену перспективи змін у потребах з урахуванням демографічних зрушень у складі сімей та домогосподарств, прогнозування змін у бюджеті домогосподарства, планування і контроль за змінами у сімейному бюджеті та ведення обліку доходів і витрат.

Фінанси домогосподарств функціонують у грошовій формі, тому що грошові доходи у вигляді заробітної плати, пенсій та допомог, а також натуральні доходи оцінюються у національній грошовій одиниці. Фінансові ресурси домогосподарства – грошові кошти (власні і залучені, що перебувають у його розпорядженні та призначені для виконання фінансових зобов'язань і здійснення різного роду витрат (виробничих і споживчих)). Вони включають грошові доходи, вартість продукції з особистого підсобного господарства, пільги та субсидії, а також інші надходження [3].

Фінанси домогосподарств в умовах розвинутих ринкових відносин беруть участь у кругообігу капіталу та охоплюють частину усіх стадій процесу відтворення: процесу виробництва, процесу розподілу, процесу обміну та використання. І поряд з фінансами підприємств і організацій, фінанси домогосподарств у сучасних умовах вітчизняної економіки є важливою сферою фінансової системи і відіграють найважливішу роль у загальній сукупності фінансових відносин. Домогосподарства підтримують численні й різноманітні фінансові зв'язки з усіма секторами економіки, тому аналіз фінансового стану

домогосподарств неможливо здійснювати ізольовано від фінансів інших секторів економіки, особливо від фінансів держави [2].

Фінанси домогосподарств забезпечують стабільність споживання у межах суспільства, а також прагнуть зберегти рівень належних їм доходів через здійснення будь-якого виду господарської, інвестиційної, фінансової та іншої діяльності. А через це сприяють активізації реформування вітчизняної економіки.

Отже, домогосподарству як одному з суб'єктів мікроекономіки належить надзвичайно важлива роль у системі економічних відносин. В Україні з розвитком ринкових відносин домогосподарство опинилося в нових умовах функціонування. Важливість домогосподарств в системі економічних відносин, полягає в тому, що:

- підвищення добробуту домогосподарств і поліпшення їх фінансових зв'язків з різними сегментами системи інститутів фінансового ринку забезпечують економічну стабільність та подальший розвиток економіки країни;

- домогосподарств являють собою джерело інвестицій, що є важливим фактором розвитку як реального сектору, так і вітчизняної економіки загалом;

- активізація участі домогосподарств у функціонуванні різних сегментів фінансового ринку уможливило залучення великої кількості індивідів до інвестиційного процесу, підвищення ринкової культури інвесторів, а також робить вітчизняний фінансовий ринок менш чутливим до поведінки іноземних інвесторів;

- за наявності зменшення активності діяльності домогосподарств є ризик порушення функціонування не лише системи інститутів фінансового ринку, але й економіки країни загалом, оскільки домогосподарства – це не лише окремий інститут системи фінансового ринку, а й незамінна сполучна ланка між усіма елементами економічної системи.

Література

1. Баюра Д. О. Вплив корпоративного управління на економічний ріст / Д.О. Баюра // Теоретичні та прикладні питання економіки. Збірник наукових праць. Випуск 8. (під заг. ред. д.е.н., проф. Євтушевського В.А., к.е.н., доц. Бутенко Н.В.) – К.: 2009. – С. 45-50.
2. Богиня Д. П. Домогосподарство: гомеостатичний підхід [Електронний ресурс] / Д. П. Богиня, С. В. Бурлуцький // Економічна теорія. – 2014. – № 3. – С. 60-71. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecte_2014_3_6.pdf.
3. Зухба О. М. Інститут домогосподарства в національній економіці / О. М. Зухба : монографія. – Донецьк : Донбас, 2014. – 512 с.
4. Янчук, І. Фінанси домогосподарств як основа розвитку людського капіталу [Текст] / І. Янчук В. В. Нагайчук // Шляхи активізації інноваційної діяльності в освіті, науці, економіці : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [м. Вінниця, 12 квітня 2016 р.] : у 2-х т. / орг. ком. : А. І. Крисоватий, З.-М. В. Задорожний, Б. В. Погрішук [та ін.]. – Вінниця : ВННІЕ ТНЕУ, 2016. – Т. 2, ч. 1. – С. 29-30.

УДК 658.14/17.016.7

ФІНАНСОВЕ ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Рибчинська Н. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-32

Науковий керівник – к.е.н, доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

В ринкових умовах господарювання гостро постає питання стійкості фінансового стану і пошуку шляхів фінансового оздоровлення підприємств. Актуальність цього питання зумовлюється

необхідністю створення нормальних умов роботи, як окремих підприємств, так і промисловості загалом. Реальні умови функціонування підприємства обумовлюють необхідність проведення об'єктивного і

всебічного фінансового аналізу господарських операцій, який дозволяє визначити обов'язки його діяльності, недоліки в роботі і причини їх виникнення, а також на основі отриманих результатів вибрати конкретні рекомендації щодо оптимізації діяльності.

Проблеми управління підприємствами, що перебувають у фінансовій кризі, розглядали у працях такі зарубіжні вчені, як Б. Паттерсон, Я. Мітрофф, М. Сімур, М. Стівенс, Дж. Холл, Ю. Брікхем, Л. Гапенські, Д. Странкс, Х. Греннінг, С. Братановік, А. Фараго, Б. Нельсон, Е. Альтман, В. Бівер, Дж. Аргенті, М. Пушкар, С. Рамазанов, В. Ращупкіна, Р. Сайфулін, С. Салига та ін. Проте цілісна концепція вирішення досліджуваної наукової проблеми ще не сформована. Віддаючи належне значимості результатів уже проведених досліджень, варто підкреслити, що подальша розробка і оформлення в науково-прикладну концепцію методології, форм, методів і механізмів фінансового оздоровлення та антикризового фінансового управління залишається важливою проблемою.

Фінансове оздоровлення – відносно нове і спірне для економічної науки поняття, що з'явилося одночасно з початком формування ринкових відносин. У сучасній ситуації отримали поширення два основних підходи до сутності поняття «фінансове оздоровлення»: правовий і фінансово-економічний [2]. Згідно із правовим підходом фінансове оздоровлення є реабілітаційною процедурою, яка передбачає можливість отримання боржником, щодо якого порушена справа про неспроможність, відстрочень і розстрочок сплати боргів на строк до декількох років за умови надання гарантій кредиторам. Ці гарантії реалізуються за допомогою використання способів забезпечення виконання зобов'язань – інституту цивільного законодавства. Таким чином, у разі недосягнення відновлення платоспроможності у

процесі фінансового оздоровлення боржника вимоги кредиторів можуть бути задоволені за рахунок наданого забезпечення [1, с. 16]. Процес фінансового оздоровлення починається з виявлення та аналізу причин фінансової кризи. Проведення такого аналізу надає змогу або прийняти рішення щодо доцільності проведення санації, або, якщо це зробити неможливо, щодо повної ліквідації підприємства [3, с.77].

За проведення процесу санації необхідно визначити її цілі та стратегію. На підставі обгрунтованої стратегії розробляється система санаційних заходів, формується програма та проект плану санації. На кінцевому етапі здійснюється реалізація цього плану. Оцінка фінансового стану підприємства та причин фінансової кризи (згідно з класичною моделлю санації надає змогу зробити висновок про доцільність чи недоцільність санації) даної господарської одиниці. Визначення інноваційної стратегії підприємства є основою перспективного планування його розвитку і дозволяє пов'язувати плани перетворення підприємства з поточного стану в стійкий фінансовий стан з цільовими завданнями його подальшого після кризового розвитку.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновки про те, що фінансове оздоровлення є ефективним, якщо після його здійснення підприємство виходить з фінансової кризи і забезпечує платоспроможність і прибутковість у довгостроковому періоді. Однак при розробці санаційних заходів та пошуку джерел їх фінансування необхідно вивчити особливості роботи підприємства, враховуючи всі зовнішні та внутрішні чинники впливу на його діяльність та при визначенні можливих шляхів фінансувати їх діяльність та гнучкість при наявності впливу непередбачуваних чинників зовнішнього середовища.

Література

1. Алексеева Н. В. Оздоровление финансового положения предприятия как составная часть управления кризисными состояниями и банкротством / Н.В. Алексеева // Альманах современной науки и образования. – 2012. – № 10. – С. 15-17.
2. Нагайчук В. В. Фінансове оздоровлення підприємств у контексті зміцнення їхнього фінансового стану [Електронний ресурс] / В.В. Нагайчук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. Економічні науки. – 2015. – Вип. 14, ч.3. – С. 138 -141.
3. Лизунова О. М. Управління проблемами покращення фінансового стану підприємства / О.М. Лизунова, О.В. Вискребець, А.О. Коновалова // Актуальні проблеми економічного і соціального розвитку регіону. – 2011. – № 2. – С. 74-77.

УДК 336:330.567.2

ФІНАНСИ ДОМОГОСПОДАРСТВ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ

Кузьменко М.В. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Основні зміни у виробничих відносинах та реформування вітчизняної економічної системи загалом, що відбулися за останні 25 років, мали великий вплив на окремі аспекти фінансів домогосподарств. Як відомо ці господарюючі суб'єкти самостійно вирішують параметри своєї економічної поведінки і несуть правову та фінансову відповідальність за власні прийняті рішення. Шлях пережитих трансформацій на цьому етапі відзначався численними втратами домогосподарств у процесі

вкладення заощаджень.

Метою статті є дослідження значення фінансів домогосподарств для стабільного функціонування та розвитку фінансової системи загалом.

Значний внесок у розвиток теоретико-методологічних, методичних і практичних проблем фінансів домашніх господарств зробили українські вчені: Гордієнко Л., Єфімов В., Кізіма Т., Карлін М., Мертон Р., Поляк Г., Скібіна А., Станкевич Ю., Федосов В., Чернов А., Шикіна Н., Щульц Т., Юрій

С., Янін О. та ін.

Категорія фінансів домогосподарств по-різному трактується науковцями, зокрема, як доходи населення або наявні відносини, які виникають між членами домогосподарства щодо джерел формування грошових коштів, їхнього використання, заощадження та інвестування.

Кізіма Т. наголошує, що за сутністю фінанси домогосподарств є сукупністю економічних відносин, у які вступають домогосподарства та їх окремі учасники з приводу формування, розподілу і використання фондів грошових коштів [1, с.5].

Термін «фінансові ресурси» більш точно передає сутність, оскільки ресурси визнаються активами і мають чітко визначені джерела фінансування. Проте підтримується погляд, за яким

фінанси домогосподарств як явище відображають внутрішні і зовнішні грошові потоки (тобто рух грошових коштів) домашніх господарств [1, с.15].

Фінансові ресурси вітчизняних домогосподарств за роки незалежності по суті залишилися поза увагою держави та не розглядаються як повноцінний ресурс для забезпечення розвитку, і, як наслідок, фінансова політика не містить інструментів для активізації мотиваційної складової інвестування в реальний сектор. В умовах ринкової економіки джерелами формування грошових доходів домогосподарств є доходи, які являють собою частину національного доходу країни, адже домогосподарство є безпосереднім учасником суспільного виробництва. Проведемо аналіз структури грошових витрат вітчизняних домогосподарств (рис.1).

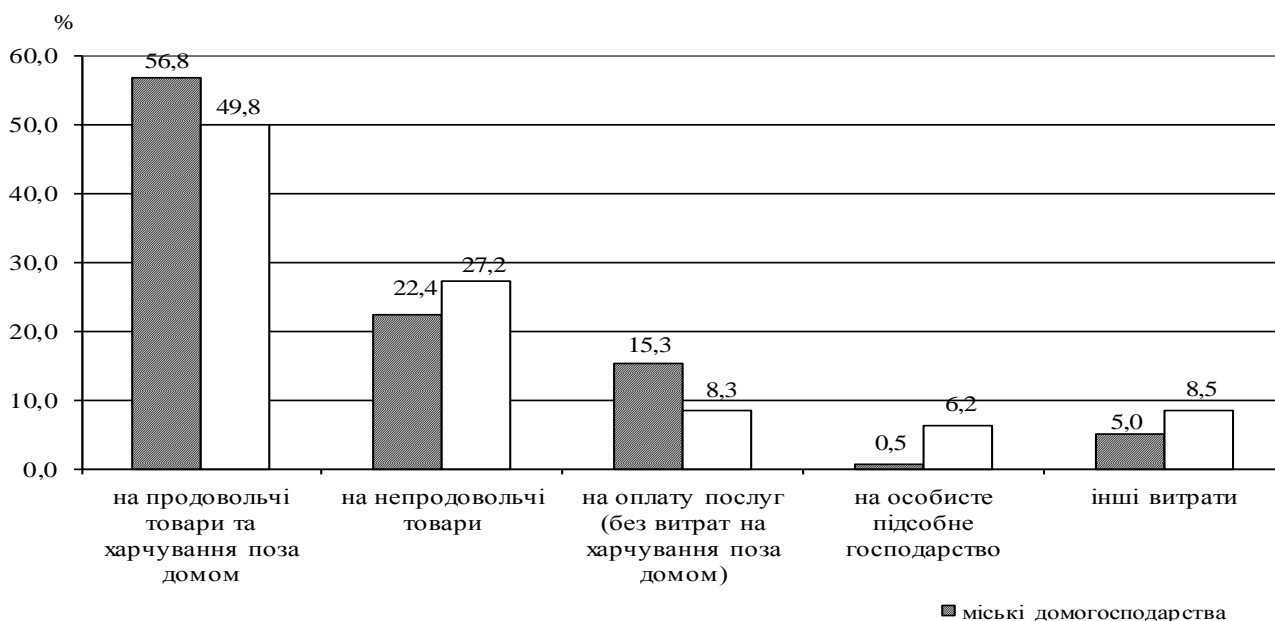

Рис. 1. Структура основних витрат міських та сільських домогосподарств в Україні у 2016 році [2]

Падіння реальних доходів домогосподарств і продовження поширення негативних факторів економічної кризи у 2014-2016 р. значно погіршили добробут домогосподарств та, відповідно, зменшення їх інвестиційний потенціал. Як бачимо з рис.1 найбільшу частку витрат у 2016 році займали витрати на продовольчі товари та харчування. Ця стаття займала більше половини всіх витрат. Все це нівелює на даному етапі інвестиційну складову домогосподарств у вітчизняній економіці [4].

Нестабільність макроекономічної ситуації, негативні сподівання інвесторів, високий рівень ризику інвестування перешкоджають трансформації заощаджень домогосподарств в інвестиції в

національну економіку [3].

Отже, фінанси домогосподарств відіграють важливу роль у суспільному відтворенні, що полягає у забезпеченні фінансовими ресурсами безперервності процесу відтворення робочої сили та створенні підвалин для інвестиційного розвитку національної економіки. В умовах ринкової економіки члени домашніх господарств постійно ухвалюють рішення щодо управління їхніми фінансовими ресурсами, а саме: надходженням та використанням грошових коштів за обсягом та часом враховуючи при цьому різні варіанти їх використання та обираючи найбільш оптимальні варіанти на певному етапі життєвого циклу домашнього господарства.

Література

1. Кізіма Т.О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку / Т.О. Кізіма ; вст. слово С.І. Юрія. – К. : Знання, 2010. – 431 с.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України //www.ukrstat.gov.ua
3. Нагайчук В.В. Заощадження домогосподарств як джерело інвестицій в національну економіку. [Електронний ресурс]. Режим доступу. // irbis-nbuv.gov.ua
4. Офіційний сайт Пенсійного фонду України. [Електронний ресурс].Режим доступу. // www.pfu.gov.ua.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ

Сомик Н. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Українське суспільство характеризується наявністю значної частки бідного прошарку населення. Україна за міжнародними стандартами належить до держав, які мають високий ступінь нерівності населення за доходами, при чому ця нерівність істотно посилювалась протягом останніх років. В економіці виникло таке нове явище як «раптова бідність», спричинене прискоренням інфляції та девальвації, тому достатньо актуальним на сьогодні є дослідження проблем розподілу та формування доходів домогосподарств.

Формування та розподіл фінансових ресурсів домогосподарств стали об'єктом дослідження багатьох як вітчизняних, так і зарубіжних науковців: С. Белозьорова, Н. Героніної, В. Глухова, Т. Кізими, Д. Нехайчука, М. Тарасюка, І. Санько, В. Суркіна, С. Юрій та інших.

Величина доходів домогосподарств є основним показником для визначення оцінки рівня життя людей. Одним з важливих напрямів функціонування домогосподарств, як суб'єкта фінансових відносин, є формування достатньої фінансової бази для можливості повноцінного розвитку кожного з членів домогосподарства – безпосередніх власників та носіїв людського капіталу. Доходи виступають головним джерелом формування купівельної спроможності громадян. Розглядаючи динаміку показників доходів населення протягом 2010–2015 рр., ми можемо побачити досить стрімке зростання номінальних доходів, при чому реальні доходи значно зменшились (табл. 1). За 2015 рік реальний дохід населення зменшився на 34,0% порівняно з 2014 роком [3].

Таблиця 1

Доходи домогосподарств України, млн. грн.

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Доходи разом	1101015	1251005	1407197	1529406	1516768	1743979
у тому числі:						
заробітна плата	459153	521066	593213	633737	622087	680386
прибуток	161214	198512	212420	240871	239742	319943
доходи від власності	56958	68059	74620	79217	85833	85185
соціальні допомоги та інші одержані поточні трансферти	423690	463368	526944	575581	569106	658465
У тому числі						
соціальні допомоги	237776	262744	301044	323847	321697	339142
інші поточні трансферти	32927	33681	33369	51891	57436	78857
соціальні трансферти в натурі	152987	166943	192531	199843	189973	240466

* Складено автором на основі [3]

Протягом 2010-2015 років в Україні спостерігається значне зменшення реальних доходів населення, основними чинниками, які спричинили їх зменшення є військовий конфлікт, зменшення обсягів ВВП (у 2015 р. рівень ВВП знизився на 10%), високий темп інфляції (2014 р. –

25%, 2015 р. – 43%), збільшення податкового навантаження, банкрутство банків і т.д. [5].

Основною складовою доходів домогосподарств виступає заробітна плата, однак, у сукупних доходах населення України вона має досить низьку питому порівняно з відповідним показником у розвинених країнах.

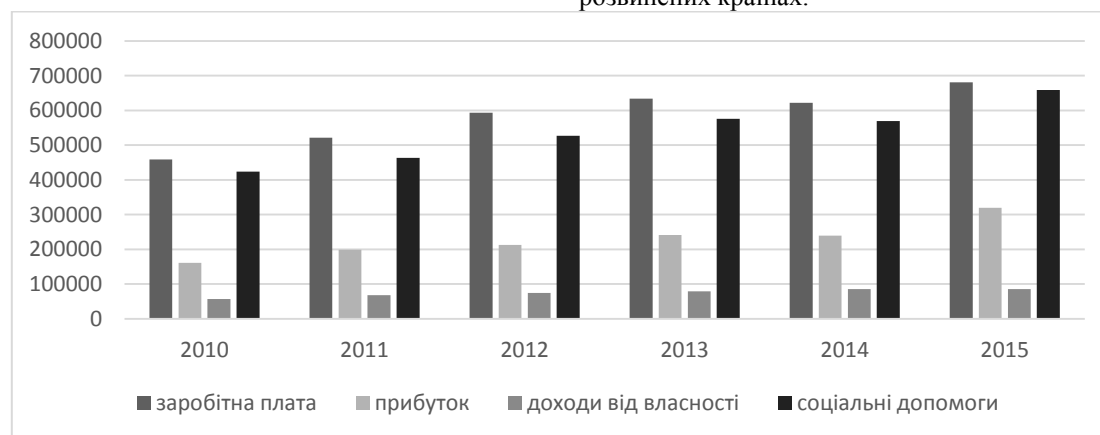

Рис.1. Структура доходів населення України за 2010-2015 рр.

* Складено автором на основі [3]

З рис.1, ми можемо побачити, що розмір мінімальної заробітної плати поступово зростає: на кінець 2012 р. вона становила 1134 грн., 2013 р. – 1218 грн., 2014 р. – 1218 грн., 2015 р. – 1378 грн. та з 1 січня 2017 р. вона становить 3200 грн. [3; 4]. Зниження рівня доходів населення спричинило посилення розвитку тіньової діяльності [1, с. 306]. Відповідно до даних Державної служби статистики України, близько 4,5 млн. осіб протягом цього періоду працювало в неформальному секторі [3]. За рівнем купівельної спроможності серед 42 країн Україна опинилася на 41-му місці, при цьому на одного жителя припадало 1 641 євро на рік, або близько 3 500–4 000 грн. на місяць [2].

Одночасно з цим Україна характеризується дуже низьким рівнем заощаджень, нестабільність макроекономічної ситуації, негативні сподівання інвесторів, високий рівень ризику інвестування перешкоджають трансформації заощаджень домогосподарств в інвестиції в національну економіку [2].

Враховуючи все вищесказане можна стверджувати, що пріоритетами сучасної державної політики мають бути підвищення якості соціальних послуг, сприяння розвитку малого бізнесу, а з боку Національного банку України стабілізація національного курсу валют.

Література

1. Бервено О. Вплив надмірної нерівності доходів на якість життя / О. Бервено // Проблеми економіки. – 2014. – №1. – С. 304–308.
2. Гуцан Т. Г. Аналіз матеріальної складової рівня життя населення та особливості її регулювання в національній економіці / Т. Г. Гуцан // Бізнес-інформ. – 2013. – №7. – С. 192–196.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
6. Нагайчук В. В. Заощадження домогосподарств як джерело інвестицій в національну економіку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.

УДК 351.72.078.3.001.86

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Потерлевич А. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-32

Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Державний фінансовий контроль є важливою складовою частиною контролю будь-якої держави, оскільки він забезпечує своєчасність і точність фінансового планування, наповнення доходної частини бюджетів, розподіл, перерозподіл коштів та їх законне, ефективне, цільове використання.

Актуальність теми даної статті полягає в тому, що контрольна діяльність в Україні малоефективна, оскільки кількість правопорушень, що здійснюються в сфері державних фінансів не зменшується. Проте ефективне попередження та оперативне виявлення таких порушень стане можливим при наявності координованої системи органів, що наділені контрольними повноваженнями. Вивчення зарубіжного досвіду організації фінансового контролю допоможе оптимізувати контроль в Україні.

Дослідження в даній галузі здійснювались такими науковцями як: Дорош Н., Дмитренко Г., Карпов Е., Мельничук В., Малишев А. та інші.

Метою статті є аналіз здійснення державного фінансового контролю в зарубіжних країнах для можливого застосування певних його аспектів в українській контрольній діяльності.

Фінансовий контроль у найбільш розвинених зарубіжних країнах є одним з найважливіших напрямів діяльності держави. Функції і структура фінансового контролю розрізняються залежно від

форми правління держави. Фінансовий контроль у зарубіжних країнах підрозділяється на парламентський, адміністративний, судовий, банківський і національний контроль.

Парламентський контроль у галузі фінансів може здійснюватися: при розгляді проекту бюджету та звіту; парламентськими комітетами, які функціонують постійно, і контрольними комітетами, створюваними для розгляду конкретних питань фінансової діяльності різних державних органів; за допомогою депутатських запитів; з боку спеціалізованих незалежних вищих органів фінансового контролю, які рекомендується створити в кожній державі Декларацією керівних принципів контролю.

До вищих контрольних органів в галузі державного фінансового контролю належать: Головне контрольне управління США, Національне контрольне-ревізійне управління у Великобританії, Управління Генерального аудитора в Канаді, Федеральна рахункова палата в Німеччині, Рахункова палата у Франції та ін.

Варто зупинитися на найбільш ефективних вищих органах фінансового контролю.

Головне контрольне-ревізійне управління США має доступ практично до всіх фінансових документів міністерств і відомств. За дорученням палат і комісій Конгресу США чи навіть окремих

конгресменів Головне контрольно-ревізійне управління може здійснювати оцінку результативності державних програм і діяльності федеральних відомств; проводити спеціальні обстеження і перевірки обґрунтованості цін на продукцію; фінансово-економічних аспектів контрактів міністерства оборони [1, с. 35].

Рахункова палата Франції контролює фінансову діяльність адміністративних інститутів, виявляє їх помилки і прорахунки, що завдають шкоди державним фінансам. Вона перевіряє як саме використовуються кредити, фонди і цінності, управління якими доручено державним службам і іншим офіційним юридичним особам, здійснює контроль за різноманітними установами в сфері соціального забезпечення, рахунками державних підприємств і їх філій, а також, в окремих випадках, за приватними юридичними особами з числа тих, що одержують фінансову допомогу держави. Органами державного фінансового контролю у Франції є також Генеральна інспекція фінансів і Генеральна інспекція адміністрації. Перебуваючи в безпосередньому підпорядкуванні міністра економіки і фінансів Генеральна інспекція фінансів виконує функції контролю на місцях за діяльністю служб Міністерства економіки і фінансів. Вона контролює діяльність всіх призначених державою бухгалтерів та адміністративної бухгалтерії вторинних розпорядників кредитів, державних підприємств, а також тих недержавних органів і підприємств, що перебувають під фінансовим контролем держави. Ця ж установа організовує та здійснює дослідження економічних і фінансових проблем на замовлення державних міністерств і відомств, а також за власною ініціативою [1, с. 17].

Наднаціональний фінансовий контроль в Європейському союзі здійснюється Європейською Рахунковою палатою, Європейським парламентом і Європейським Центральним банком [2, с. 49].

Європейська рахункова палата складається з 15 членів, кожен з яких представляє країну-члена Європейського співтовариства. Термін її повноважень становить 6 років, причому призначення відбувається не одноразово, а в кілька етапів. Завдання Європейської рахункової палати полягає у здійсненні

нагляду за фінансовою діяльністю Європейського співтовариства і забезпеченні гласності в управлінні фінансами.

Європейський парламент проводить попередній фінансовий контроль при розгляді проекту бюджету, здійснює поточний контроль за допомогою запитів, а в якості подальшого контролю приймає звіт про виконання бюджету.

Договором про Європейське співтовариство в сфері банківського контролю основна роль відводиться Європейській системі центральних банків (ЄСЦБ) і Європейському центральному банку (ЄЦБ). Головною метою ЄСЦБ є підтримка стабільності цін. Безпосереднє її функціонування забезпечується ЄЦБ, наділеним широкими повноваженнями, в тому числі в сфері банківського контролю і нагляду [2, с. 74].

Підводячи підсумок варто сказати, що фінансовий контроль держави посідає одне з основних місць серед елементів фінансового управління і є гарантом суверенітету держави, її цілісності та економічного процвітання. Вивчення світового досвіду організації фінансового контролю є важливим у зв'язку з реформуванням даної галузі в Україні, а також є свідченням необхідності впровадження ефективного фінансового контролю.

Для підвищення ролі фінансового контролю в Україні, вирішення основних проблем у державі, що пов'язані з цим питанням, необхідно реформувати систему фінансового контролю шляхом реалізації таких основних напрямів створення необхідних умов для здійснення незалежного контролю за використанням фінансових ресурсів у державі; впровадження нової інформаційної системи, яка б забезпечила обмін необхідною інформацією між контрольними органами у державі; вирішити на законодавчому рівні питання, пов'язані з матеріальним забезпеченням працівників контролюючих органів тощо.

Вирішення основних проблем може бути досягнуто лише завдяки розробленій стратегії удосконалення, яка повинна відповідати вимогам сучасності та спиратися на прийняті у всьому світі норми. Реформування контрольних функцій держави та досягнення їхньої ефективності позитивно вплине на стан усієї економіки.

Література

1. Малишев А.В. Характерні аспекти організації державного фінансового контролю за рубежом. // Фінансовий контроль. – 2014. – №11. – с. 126.
2. Карпов Е.С. Організаційно-правові основи державного фінансового контролю в зарубіжних країнах. // Вісник Володимирського юридичного інституту. – 2014. – №3. – с. 216 .

УДК 336.74

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Гуменюк В. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{сви} -11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Фінансовий ринок займає важливе місце у фінансовій системі країни і потребує державного регулювання. Завдяки державному регулюванню держава формує підґрунтя ринкової економіки, на підставі нормативно-законодавчої бази визначає

право власності та їх обов'язки, встановлює принципи та правила економічних відносин усіх учасників фінансового ринку, здійснює контроль за функціонуванням ринку.

Причинами державного регулювання

фінансового ринку є:

- державні інтереси, в основі яких є економічний розвиток країни;
- формування стабільного фінансового ринку через систему регуляції інтересів усіх учасників: держави, галузей економіки, домогосподарств;
- контроль за стабільним розвитком фінансового ринку та правовими основами ринкових відносин [1].

фінансовою діяльністю країни, забезпечує виконання усіх видів фінансової політики, здійснює фінансовий контроль як в цілому, так і функціонування фінансового ринку. Воно безпосередньо виконує функцію випуску державних цінних паперів та реалізує інвестиційну політику.

Крім цього, державним регулюванням фінансового ринку займаються: Національний депозитарій, Рахункова палата, Фонд державного майна, Антимонопольний комітет, Державний комітет

На рис. 1 представлені державні установи, які здійснюють державне регулювання фінансового ринку.

Слід зазначити, що Міністерство фінансів України здійснює оперативне управління усією

Рис. 1. Державні установи, які мають повноваження регулювання фінансового ринку в Україні*

* Складено автором на підставі [2, 3]

Держава має втручатися як у формування самого ринку, так і у процес його функціонування для: розвитку національної економіки та їх галузевої інфраструктури; впровадження інвестиційних та інноваційних процесів; визначення пріоритетних напрямів розвитку ринку; розробки його стратегії та тактики; формування інфраструктури фінансового ринку і визначення фінансових джерел його підтримки; створення єдиного державного механізму діяльності ринку, в основі якого інвестиційно-інноваційні стимули, механізм ціноутворення, законодавча основа, корпоративна культура, впровадження міжнародного досвіду.

Дослідження показало, що розгалуженість законодавчої бази та недосконалість державного регулювання у сфері функціонування ринку не дозволяють у повному обсязі задовольнити інтереси вітчизняної економіки, а це свідчить, що ринок не спроможний реалізувати національні інвестиційні програми, а також забезпечувати інтереси суб'єктів господарської діяльності і домашніх господарств.

З погляду на це, на нашу думку, на державне

фінансового моніторингу України, діяльність яких, спрямована на формування єдиного, цілісного фінансово-економічного механізму державного регулювання та функціонування фінансового ринку.

регулювання впливає той факт, що не має єдиної концепції функціонування ринку та його сегментів, відсутній зв'язок між діяльністю кожного сегменту ринку та нагляд і контроль за усіма суб'єктами ринку. Тобто відсутній єдиний зведений нагляд за учасниками ринку, а це породжує ринкову тінізацію, яка сприяє витоку капіталу з держави.

Фінансовий ринок функціонує за принципом ринку – попит та пропозиція, але практика свідчить, що на розвиток ринку та його стан має вплив антимонопольна політика країни. Основною метою антимонопольної політики функціонування фінансового ринку є:

- запобігання монополістичної діяльності ринку;
- сприяння відкритій, прозорій конкуренції;
- створення умов до вільної економічної діяльності;
- забезпечення вільного доступу до надання фінансових послуг;
- розробка єдиного середовища усім учасникам фінансового ринку;
- використання заходів захисту конкуренції на ринку;

- впровадження обґрунтованого та ефективного механізму функціонування ринку тощо.

Отже, антимонопольна політика має бути спрямована на формування форм та методів, які пов'язані з монополізацією ринку і впливати на: захист учасників, які мають брати участь у різних тендерах; обмеження конкуренції; виявлення змов різного

характеру; попередження розпаду компаній-монополістів на дрібні. Але таке втручання необхідно зробити мінімальним, тому що на ринку має діяти вільна конкуренція, а держава повинна захищати їх права та інтереси. При цьому конкуренція має бути добросовісною.

Література

1. Мацедонська Н. В. Шляхи оздоровлення фінансової системи України / Н. В. Мацедонська // Регіональна бізнес-економіка та управління. – 2015. – № 1 (45). – С. 16-23
2. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. №679-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/679-14/page>.
3. Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: Указ Президента України від 23.11.2011 р. №1070/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dfp.gov.ua/844.html>.

УДК 336.225.674

СУТНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ

Антохов С. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн} -32

Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Реалізація ефективної політики у сфері державних фінансів посідає важливе місце у процесі регулювання економічного розвитку держави. Тільки належне застосування новітніх форм державного фінансового контролю, до яких відноситься державний фінансовий аудит, в управлінні фінансовими ресурсами надасть можливість створити необхідні передумови для здійснення в державі ефективної економічної політики.

Наразі державним інститутом, якому надано повноваження здійснювати державну політику у сфері державного фінансового контролю від імені Уряду, зокрема контроль за ефективністю і законністю управління суспільними ресурсами, є Державна аудиторська служба.

За результатами ревізій і перевірок протягом 2011-2015 років Держфінінспекція виявила фінансових порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів, на загальну суму 24,3 млрд. грн., за яких вагому частку, приблизно 38,3% або 9,3 млрд. грн., становили порушення під час використання бюджетних коштів. Крім того, за результатами державних фінансових аудитів встановлено неефективне використання бюджетних коштів на суму близько 9,8 млрд. грн.

Зокрема, за результатами проведених протягом 2011-2015 років державних фінансових аудитів виконання бюджетних програм встановлено порушень на суму 7,1 млрд. грн., у тому числі неефективне використання бюджетних коштів – 6,7 млрд. грн., а також резерви додаткових надходжень бюджетних коштів – 0,5 млрд. грн. [1]

З метою підвищення ефективності державного фінансового аудиту було розпочато модернізацію діяльності Держфінінспекції шляхом реорганізації в Держаудитслужбу, зміни акцентів і поступового переходу до проведення більшої частини контрольних заходів саме у вигляді аудиту. Сутність ревізій полягатиме у дослідженні значних фактів шахрайства та ризикових операцій. Тобто в основу реформування Держфінінспекції в Держаудитслужбу закладено два основні напрямки які передбачають :

- кардинальне реформування функції інспектування, підвищення його дієвості як інструменту виявлення і документування порушень з ознаками шахрайства;
- розвиток і посилення функції державного фінансового аудиту, підвищення його дієвості як інструменту Уряду для здійснення ефективного фінансового управління і контролю, оцінки законного, ефективного, результативного і раціонального використання державних ресурсів.

Незважаючи на те, що інспектування має багато спільного з аудитом у частині дослідження питання законності управління і використання державних ресурсів та обґрунтування своїх висновків щодо виявлених недоліків і порушень законодавчих актів шляхом збирання документальних доказів, це різні види контролю.

Суттєва відмінність аудиту від інспектування полягає не в оформленні та реалізації їх результатів, а у предметі дослідження. Зокрема, предметом дослідження ревізії є законність використання державних ресурсів, тоді як предметом дослідження аудиту – законність, ефективність, результативність, економічність управління і використання державних ресурсів. Якщо інспектування проводиться у формі ревізії, то аудит, що здійснюється Держаудитслужбою, на сьогодні поділяється на чотири види:

- виконання місцевих бюджетів;
- виконання окремих господарських операцій;
- виконання бюджетних програм;
- виконання діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки[2].

Кожен із цих видів має свою мету і завдання дослідження. Крім того, аудит може здійснюватись у формі попереднього, поточного та ретроспективного (подальшого) контролю. Тоді як ревізія здійснюється винятково у формі ретроспективного контролю та констатує факти порушення.

Наразі завершується реформування Держфінінспекції в Держаудитслужбу. Розробляються нові порядки й методики проведення контрольних заходів; розглядається питання впровадження у

діяльність нових напрямів аудиту, шляхом врахування найкращої європейської практики і методології, що дозволить підвищити рівень ефективності системи

державного фінансового аудиту в Україні та сприятиме реальному оздоровленню і розвитку вітчизняної економіки.

Література

1.Офіційний сайт Державної аудиторської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dkrs.gov.ua.

2. В. В. Гулько Удосконалення механізму державного фінансового контролю в Україні / В. В. Гулько // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 12. С17-21.

УДК 336.2

АНАЛІЗ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Баранський О. – ст. 3 курсу, гр. ОПД_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мирончук В.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Державний бюджет – це невід’ємний атрибут кожної країни, в якому зосереджується значна частина усіх фінансових ресурсів держави. Через Державний бюджет відбувається розподіл частини вартості ВВП країни [1]. Він займає важливе місце в діяльності держави, адже визначає її пріоритети розвитку, основні

завдання та функції. Тому, зважаючи на нестабільну економічну ситуацію в країні, та війну на сході вважаємо за потрібне проаналізувати доходи та видатки Державного бюджету України за період 2014-2016 рр. Розглянемо основні групи статей дохідної частини бюджету.

Таблиця 1

Дохідна частина Державного бюджету України за 2014 – 2016 роки*

Групи статей доходів	Роки						Відхилення, %	
	2014		2015		2016			
	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	2015/2014	2016/2015
Податкові надходження	280,1	78,1	409,4	76,5	503,8	81,7	+79,8	+18,7
Неподаткові надходження	68,4	19,2	120,1	22,5	103,6	16,8	+51,4	-13,7
Доходи від операцій з капіталом	0,89	0,3	0,17	0,1	0,19	0,1	-78,6	+11,7
Надходження від урядів зарубіжних країн і міжнародних організацій	5,4	1,5	1,8	0,3	4,1	0,6	-24,1	+127,7
Офіційні трансферти	2,2	0,6	3,1	0,5	4,1	0,7	+86,3	+32,2
Всього	357,1	100	534,7	100	616,1	100	+72,5	+15,2

*Джерело: складено автором самостійно за даними державного казначейства України [3]

За досліджуваний період спостерігається позитивна динаміка в обсягах надходжень до Державного бюджету, оскільки обсяг доходів у 2016 році зріс на 72,5 % проти показника 2014 року і становив 616,1 млрд. грн..

Найбільшу частину доходів Державного бюджету складають податкові надходження (в середньому 78%). Крім того спостерігається тенденцію до їх щорічного зростання. Так за три аналізовані роки податкові надходження зросли на 79,8%, що у грошовому еквіваленті становить 223,7 млрд. грн.

Аналізуючи обсяг неподаткових надходжень спостерігаємо постійне коливання. Так 2015 року обсяг неподаткових надходжень склав 120,1 млрд. грн., що на 51,8 млрд. грн.. більше аналогічного показника 2014 року. У 2016 році значення показника склало 103,6, що на 16,5 млрд. грн., що менше показника 2015 року. В цілому обсяг неподаткових надходжень за три роки

зріс на 51,4 %. Такі зміни відбувались за рахунок збільшення обсягів доходів від власності та підприємницької діяльності.

Найменшу частину надходжень до Державного бюджету складають доходи від операцій з капіталом. Їх частка за аналізований період складає 0,16%. Найвищий рівень доходів від операцій з капіталом спостерігається у 2014 році (890 млн. грн). Зазначені тенденції пов’язані з піком приватизаційних процесів державного майна.

Аналіз структури видатків бюджету дасть змогу визначити, які функції є пріоритетними на кожному етапі соціально-економічного розвитку країни. Тому проаналізуємо основні групи статей видатків Державного бюджету.

За останні 3 роки видатки державного бюджету України зросли на 59,1% (див. табл. 2).

Таблиця 2

Видатки державного бюджету за функціональною ознакою за 2014 – 2016 рр.

Групи статей видатків	Роки						Відхилення, %	
	2014		2015		2016		2015/ 2014	2016/ 2015
	млрд.грн	%	млрд.грн	%	млрд.грн	%		
Загальнодержавні функції	65,8	15,2	103,1	17,9	117,9	17,2	+79,1	+12,5
Оборона	27,4	6,4	52	9	59,3	8,6	+116,4	+14
Громадський порядок	44,6	10,4	54,6	9,5	71,6	10,4	+60,5	+31,1
Економічна діяльність	34,4	8	37,1	6,4	31,4	4,5	-,8,7	-15,3
Охорона навколишнього природного середовища	2,6	0,7	4,1	0,7	4,8	0,6	+84,6	17,1
Житлово-комунальне господарство	0,13	0,1	0,1	0,1	0,1	0,11	-15,3	+10
Охорона здоров'я	10,5	2,5	11,4	1,9	12,5	1,8	19,1	+9,6
Духовний і фізичний розвиток	4,8	1,3	6,6	1,1	4,9	0,6	2,1	-25,7
Освіта	28,7	6,7	30,2	5,2	34,8	5	+21,2	+15,2
Соціальний захист і соціальне забезпечення	80,6	18,3	103,7	18,1	152	22,5	+88,5	+46,5
Разом	299,6	69,6	402,9	69,9	489,3	71,5	+63,3	+21,4
Міжбюджетні трансферти	130,6	30,4	173,9	30,1	195,4	28,5	+49,6	+12,3
Всього	430,2	100	576,8	100	684,8	100	+59,1	+18,7

*Джерело: складено автором самостійно за даними державного казначейства України [3]

З наведених даних (табл. 2), можна зробити висновок, що бюджет України за видатковою частиною є соціальним, адже в середньому, 19,5% витрат Державного бюджету складають статті спрямовані на соціальний захист населення та забезпечення. За останні три роки, фінансування на соціальний захист зросло на 88,5%. В той же час фінансування економічної діяльності в середньому обмежується лише 6 % сукупних витрат. Слід відмітити, що їх частка щороку зменшується. Дана тенденція свідчить про відсутність важелів стимулювання економічного розвитку та поглибленню стагнації національної економіки.

За досліджуваний період значно зросли обсяги видатків на оборону з 2014р. по 2016 р. на 116,4%, що пояснюється реформуванням армії та воєнними діями на сході України. За останні три роки, на 79,1 % млрд. грн.. зросли видатки на загальнодержавні функції. Така

зміна відбулася за рахунок збільшення витрат на обслуговування боргу.

Найнижчу питому вагу у структурі видатків складали видатки на житлово-комунальне господарство – 0,1% і на охорону навколишнього природного середовища (середнє значення якого складало 0,6%).

Отже, за результатами нашого дослідження можна зробити висновок, що сума доходів та видатків державного бюджету щороку зростає. Основною групою статей доходів бюджету є податкові надходження. Для більшої стабілізації державного бюджету, уряду необхідно приділяти увагу менш розвинутих статтям доходів, таким як неподаткові надходження, та доходи від операцій з капіталом. Для позитивних зрушень в економіці та в державі загалом, потрібно збільшити видатки на економічну діяльність, освіту та охорону здоров'я.

Література

1. Рева Є. Р. Сучасний стан державного бюджету України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.economy.nauka.com.ua.
2. Державне казначейство України: офіційний сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>.

УДК 330.322:339.722

ІНВЕСТИЦІЇ В ЗОЛОТО: ЗМІСТ І ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ

Бевз О. – ст. 3 курсу, гр. Фвн -32

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Сьогодні інвестиції в золото набувають все більшої актуальності. За умов кризових явищ в економіці країн у всьому світі даний інвестиційний актив стає більш привабливим, аніж операції з

цінними паперами, нерухомістю чи іноземною валютою з точки зору співвідношення дохідності та ризику.

Золото є одночасно і біржовим товаром, і

інвестиційним активом, що володіє деякими особливими характеристиками, які роблять його привабливим для широкого кола інвесторів [1, с.138-140]:

1. Не являться зобов'язанням будь-якої країни на відміну від валют і цінних паперів. Золото не має контрагента або кредитного ризику, а тому є резервним активом фактично кожного центрального банку світу. Крім того, золото – єдиний універсальний актив, постачання якого не може бути збільшене в результаті рішення грошово-кредитних органів будь-якої країни. Еквівалент грошового випуску для золота – новий видобуток золотої руди, яка мала відносно стабільну тенденцію протягом минулих десяти років.

2. Прибутковість корелює з прибутковістю більшості інших активів (зокрема із долларом США). Попит на золото відносно стабільний, а ціна на золото на світових ринках щодо менш волатильна в порівнянні з більшістю інших біржових товарів.

3. Є хорошим інструментом для хеджування ризиків інфляції в довгостроковій перспективі. Обмінний курс між золотом і предметами споживання залишається відносно стабільним протягом століть. У той час як інфляція та кризові явища знижували цінність валют в світі, здатність золота до збереження багатства залишилася незмінною, виступаючи захистом не тільки від інфляції, а й від кризових потрясінь.

4. Є інструментом захисту вартості інвестицій від валютних ризиків. Золото служить «зоною безпеки» та засобом збереження заощаджень не тільки в разі серйозних економічних потрясінь, таких як остання світова валютно-фінансова криза, а й в разі більш слабких економічних шоків, зокрема і тих, які відносяться до категорії «поганих новин», таких як індикатори діяльності та рішення щодо зміни процентних ставок.

Золото як об'єкт інвестування має суттєві переваги над іншими видами інвестицій, серед яких [2, с.23-24]: високий рівень протиінфляційного захисту; можливість отримання прибутку у разі зростання ціни на золото; висока ліквідність (його можна продати протягом 24 годин на будь-якому фінансовому ринку); найвища надійність вкладення; найвища проба як банківського металу; зручність зберігання чи використання.

Поряд з перевагами інвестицій в золото існують й значні недоліки, які в основному спричинені недостатнім рівнем розвитку ринку дорогоцінних

металів, зокрема в Україні [3, с.636]: невизначеність величини отриманого прибутку; ризик втрати частини коштів (у разі стрімкого падіння ціни на золото); обмеженість запасів золота; невисока дохідність (в порівнянні з іншими інвестиціями, наприклад, у цінні папери); отримання переваг у довгостроковому періоді; низька ефективність вкладень у короткостроковому періоді.

Вкладення капіталу в золото може відбуватися в різних формах: придбання золотих злитків; золотих монет як старовинного, так і сучасного карбування; готових виробів із золота; акцій золотодобувних компаній; акцій інвестиційних компаній і фондів, щокладають свої капітали в акції золотодобувних компаній; відкриття металевих рахунків (рахунок відповідального зберігання і знеособлений металевий рахунок) а також здійснення ф'ючерсних і опціонних угод із золотом [4, с.104].

Варто зазначити, що ціна на золото формується під впливом численних факторів, до яких належать: 1) політичні фактори: глобальна політична і економічна ситуація, інвестиційний клімат; політичні події та потрясіння; політика центральних банків; 2) фінансові фактори: динаміка долара США; інвестиційний попит; попит на золото з боку ювелірної промисловості, виробництва і офіційного сектора; 3) виробничо-технічні фактори: обсяг видобутку золота; ціни на нафту та енергоносії; відкриття нових способів видобутку; відкриття нових і виснаження старих родовищ золота.

Фактори, які беруть участь у формуванні ціни на золото, багатогранні та охоплюють всі сторони його видобутку, реалізації та споживання. На сьогоднішній день ціна золота формується під впливом політичних і фінансових факторів, а найбільшою мірою – курсом долара США, проте вже у недалекому майбутньому це домінуюче становище може перейти до чинників зовсім іншого походження: скорочення природних запасів золота та розробка більш досконалих способів його видобутку цілком ймовірно будуть задавати тренд ціни на золото.

Таким чином, на даний момент золото як і раніше залишається захисним активом, надійним об'єктом вкладень за часів нестабільності. Однак в доступній для огляду перспективі можна очікувати зростання його ціни з об'єктивних причин, що може підвищити інвестиційну привабливість золота не тільки в кризові часи, а й під час економічного підйому.

Література

1. Борисов А. Н. Золото в мировой валютной системе / А. Н. Борисов // Вопросы экономики и права. – 2013. – №4. – С. 137-152.
2. Дудчик О. Ю. Інвестування в золото: переваги та недоліки / О. Ю. Дудчик, А. В. Брівко, Н. Ю. Нежива // Молодий вчений. – 2013. – №2(02). – С. 22-26.
3. Паранчук С. В. Актуальність інвестиційної діяльності на ринку золота України / С. В. Паранчук, П. І. Віблій, О. О. Мавріна // Сучасні проблеми економіки і менеджменту: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, Львів, 10-12 листопада 2011 р. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 635–636.
4. Погрішук Г. Б. Інвестування: навч. посібник / Г. Б. Погрішук, В. В. Руденко. – Тернопіль: Крок, 2014. – 280 с.

ПРОБЛЕМИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ НА РІВНІ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Вальчук Ю. – ст. 4 курсу, гр. Ф вн – 41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Останнім часом набув поширення процес відмивання «брудних» коштів походження з регіонів Центральної та Східної Європи та СНД. Сприятливим середовищем для легалізації кримінальних капіталів тут є широкомасштабний процес приватизації державної власності за відсутності ефективності системи контролю за походженням капіталу. Водночас в цих країнах відмиванню коштів сприяють корупціонери – чиновники з високих ешелонів влади, тому боротися треба з корупцією, і з відмивання «брудних» грошей. Відмивання грошей сягнуло таких масштабів, що загрожує дестабілізації світової фінансової системи.

Хотілося б навести оцінку обсягів коштів, які щорічно відмиваються на рівні глобальної економіки. За оцінкою МВФ, кримінальний валовий продукт, що складаються з доходів від торгівлі наркотиками, фінансового шахрайства, рекету, проституції, незаконного грального бізнесу, становить до 5% світового ВВП. Відмиті гроші становлять 2,5%-5% світового ВВП. Якщо брати цю статистику, то обсяг відмитих грошей може коливатися від 0,6 до 1,5 трлн. дол. США. Це значна сума яку можна порівняти з ВВП деяких країн, наприклад Ісландії [1].

Тому проблема є, справді, міжнародною, і в наслідок глобалізації міжнародної фінансової системи потребує скоординованого підходу на рівні багатьох держав. Відмивання грошей, зазвичай, неможливо без участі працівників банківських установ різних країн. Саме їх потрібно законодавчо змусити брати участь в аналізі і протидії поверненню сумнівних операцій.

Гроші відмивають шляхом таких фінансових операцій:

- розміщення великих сум готівкою на банківських рахунках;
- купівля і перепродаж творів мистецтва, предметів розкоші та старовини;
- трансформація готівки в цінні папери, пластикові картки та дорожні чеки;
- придбання офшорних компаній, торговельних фірм і комерційних банків;
- міждержавний переказ коштів з використанням електронних мереж;
- відкриття фіктивних рахунків та несанкціоноване використання чужих;
- використання гральних заходів через оголошення фіктивних виграшів;
- спрямування коштів на житлово-соціальне будівництво (емісія цінних паперів під майбутні квартири і отримання коштів від «своїх» інвесторів та банків);
- відмивання через мережу обмінних пунктів та через лотерейний бізнес;
- оплата послуг, які складно проконтролювати, без реального їх надання;

– входження представників криміналітету в банківську сферу, як засновників банків, членів ради директорів, почесних клієнтів та нав'язування банку правил гри.

Процес легалізації «брудних» становить складну систему дій, спрямованих на приховування справжніх джерел доходів. Він зачіпає багато сфер діяльності і у більшості випадків межує з правомірними діями економічного характеру. Процес постійно вдосконалюється і може включати багато операцій, здійснювати у різноманітних формах.

Як свідчить світова практика, при виявленні ознак легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, співробітники правоохоронних органів звертали увагу на:

- ✓ неритмічність операцій по рахунках за обсягом, кількістю та швидкістю грошових потоків («метод салямів» Босворса – Девіса);
- ✓ наявність багатьох вкладів для швидкого зняття з них готівки без декларування;
- ✓ здійснення операцій з майном особою, яка раніше не займалася цим бізнесом;
- ✓ масове придбання цінних паперів та здійснення багатьох різних переказів;
- ✓ наявність рахунків, що використовуються не для бізнесу вкладника;
- ✓ здійснення переказів до країн, відомих закритістю банківської інформації;
- ✓ використання багатьох обмінних пунктів для конвертації значних ум готівкою;
- ✓ організація підставних компаній із розгалуженою закордонною мережею філій та банківських рахунків;
- ✓ використання підпільних банківських систем, таких як «хавала» (Індія), «фен ч'єн» (Китай) та «хунді» (Пакистан) [2].

При розробці механізму виявлення банками підозрілих операцій за основу можна було б взяти кілька пропозицій:

1. Якщо виникають сумніви в джерелі грошових коштів, крім традиційного комплексу документів, банк повинен право вимагати додаткові документи і заповнення спеціальних форм, які дозволяють пересвідчитися в законності операцій. На кожну операцію доцільно заводити окрему справу.

2. Якщо клієнт наполягає на відкритті рахунку до завершення перевірки наданих документів, а серйозні причини для поспішного відкриття рахунку відсутні, такий поспіх має сам по собі має викликати підозри в джерелі походження коштів.

3. Особливу увагу слід звертати на дислокацію і вид діяльності клієнта. Якщо він зареєстрований в офшорній зоні, документи мають розглядатися особливо ретельно, оскільки такі зони є основним місцем отримання нелегальних прибутків.

Література

1. Куришко О. О. Удосконалення методики оцінки привабливості фінансової системи для легалізації доходів / О. Куришко // Бізнес Інформ. – 2012. – №12. – С. 294-298.
2. Максимчук Р. Ф. Проблеми легалізації доходів в сучасних умовах / Р. Ф. Максимчук // Економіка. Управління. Інновації. – 2013. – Вип. №2 (10). – С. 267-275.

УДК 658.14/.17.016.7

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ

Вознюк А. – ст.3 курсу, гр. Фвн-32

Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

У сучасних умовах розвитку ринкових відносин відбуваються стрімкі процеси реформування всіх без виключення ділянок фінансової системи, вагоме місце серед яких займає державний фінансовий контроль. В умовах сьогодення процес реформування державного фінансового контролю супроводжується великою кількістю дискусій щодо доцільності його реформування та напрямів його модифікації.

Проблему удосконалення державного фінансового контролю досліджують такі вчені, як Гетманець О. [1], Есманов О. [2], Єрміїчук Н. [3], Скоропад І. [4], Литвин О. [5], Стефанюк І. [6], Чуль О. [7], Шевченко Н. [8] та ін. Зазначеній проблемі присвячена велика кількість різних наукових праць, але, не дивлячись на їх безперечну цінність, їх аналіз не дає повного уявлення про те, що являє собою система державного внутрішнього фінансового контролю та її складові, що й доводить актуальність і своєчасність даної статті.

Так, на сьогодні система державного фінансового контролю знаходиться в процесі радикального реформування і докорінної перебудови. Перш ніж визначити напрями такого реформування необхідно розглянути діючу систему, критично проаналізувати її складові та шляхом узагальнення існуючих недоліків, довести необхідність її реформування. Діюча система державного фінансового контролю складається з окремих видів, методів, форм та суб'єктів. При цьому кожен елемент системи державного фінансового контролю має власні недоліки та є далеким від досконалості. Крім того, існуючий перелік недоліків варто доповнити загальними недоліками, які неможливо віднести до певного елемента [9]: система державного фінансового контролю не діє як єдина система, а існує у формі відокремлених ланок; не відповідає європейським вимогам через ряд обставин, наприклад превалювання наступного контролю над попереднім та поточним; не базується на досконалому теоретичному підґрунті. Більшість ключових понять навіть не закріплено законодавчо, це і гальмує розвиток системи державного фінансового

контролю та створює певні труднощі на шляху їх реформування. Усвідомлення необхідності негайного усунення окреслених недоліків зумовило початок радикального реформування системи державного фінансового контролю з урахуванням європейського досвіду. Проаналізувавши існуючі в Україні недоліки функціонування системи фінансового контролю, ми пропонуємо такі шляхи удосконалення [10]: створити єдину базу даних, яка даватиме можливість отримати інформацію про суб'єкти господарювання. Це дозволить, насамперед, звертати увагу на проблемні місця у фінансовій діяльності об'єкта при плануванні перевірок; дотримуватися принципу гласності, періодично оприлюднювати своєчасну та достовірну інформацію щодо напрямів використання бюджетних коштів, ефективності й результативності їх для суспільства загалом; використовувати досвід зарубіжних країн, оскільки більшість з них набагато раніше, ніж Україна перейшли до ринкової економіки; оптимізувати функції та повноважень всіх контрольних органів, що буде сприяти формуванню ефективної організаційної структури системи державного фінансового контролю, розмежувати внутрішній і зовнішній контроль, що сприятиме незалежності та самостійності контролюючих органів та об'єктивності у проведенні перевірок, розробити та реалізувати концепцію цілісної системи державного фінансового контролю, яка буде заснована на єдиних принципах, правилах, методології та інформаційній базі.

Отже, на сьогодні державний фінансовий контроль в Україні знаходиться не в ідеальному стані, враховуючи наведені вище проблеми. Тому удосконалення системи державного фінансового контролю є досить актуальним сьогодні і потребує якнайшвидшого впровадження реформ. Запропоновані напрями удосконалення сприятимуть створенню єдиної системи державного фінансового контролю в Україні, удосконаленню законодавчих актів, що регламентують організацію контрольної діяльності підвищення, якості його організаційного, методологічного та інформаційного забезпечення.

Література

1. Гетманець О. П. Напрямки удосконалення законодавства щодо бюджетного контролю / О. П. Гетманець // Юридична наука. – 2011. – № 2. – С. 134 – 141
2. Есманов О. М. Реформування системи державного фінансового контролю в Україні / О. М. Есманов // Бізнес Інформ. – 2012. – № 12. – С. 32 – 34.
3. Єрміїчук Н. І. Напрями вдосконалення державного фінансового контролю в Україні / Н. І. Єрміїчук // Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії. – Чернівці.
4. Скоропад І. С. Державний фінансовий контроль в Україні / І. С. Скоропад, Н. І. Пахолок // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.7. – С. 262 – 266.

5. Литвин О. І. Реформування системи державного фінансового контролю в Україні: проблеми та перспективи / О. І. Литвин // Вісник НУБіП. – Київ. – 2013. – Вип. 181(3). – С. 145-150.
6. Стефанюк І. В. Державний фінансовий контроль: проблеми ідентифікації й визначення системи / І. В. Стефанюк // Фінанси України. – 2009. – № 11. – С. 12 – 20.
7. Чуль О. М. Система державного фінансового контролю: функціонування, проблематика, оптимізація / О. М. Чуль, Ю. М. Барський // Економічний простір. – 2011. – № 45. – С. 193 – 202.
8. Шевченко Н. В. Реформування системи державного фінансового контролю в Україні: проблеми та перспективи / Н. В. Шевченко // Вісник Української академії банківської справи, 2010. – № 2 (29). – С. 42 – 45.
9. Гулько В. В. Удосконалення механізму державного фінансового контролю в Україні// актуальні проблеми економіки. – 2010. – №12. – С. 181-185.
10. Сюркало Б. І. Державний фінансовий контроль в контексті сталого економічного розвитку //Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2012. – №2. – С. 14-17.

УДК 336.1

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ

Гилик Я. – ст. 1 курсу гр. ФУПО_{внс}-11
 Науковий керівник – викладач Чопляк І.А.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Останні роки в Україні активно проходить реформування ряду фінансових органів, що є наслідком змін внутрішнього ладу, економічного курсу України у напрямі інтеграції до європейської спільноти, які супроводжуються перебудовою управлінських функцій держави, у тому числі контрольних. Фінансовий контроль є важливою функцією управління спільними фінансовими ресурсами. Саме тому в суспільстві постало питання реформування Державної фінансової інспекції в Державну аудиторську службу України, як органу, що безпосередньо здійснює фактичний контроль фінансово-господарської діяльності в Україні.

Державний фінансовий контроль досліджували у своїх працях такі науковці та вчені, як Б.Ф. Усач, Л.В. Дікань, В.В. Павлюк, В.І. Крисюк, Ф.Ф. Бутинець, В.В. Бурцев, В.О. Шевчук, І.Б. Стефанюк, Л.В. Гуцаленко та ін.

Внутрішній державний контроль виступає складовою частиною державної фінансової безпеки. Відповідно, у жовтні 2015 року за ініціативи Міністерства фінансів України Уряд схвалив розпорядження, у відповідності з яким Державна аудиторська служба України виконуватиме функції і повноваження Державної фінансової інспекції України, яка, починаючи з серпня 2015 року, припинила свою діяльність.

Мета цього кроку – перейти від функцій контролю до аудиту, яка буде націлена на запобігання

нецільовому, неефективному використанню бюджетних коштів та майна, переорієнтування інспектування саме на значні фінансові порушення, а також забезпечення проведення перевірки виключно на основі ризиків.

До складу органів Державної аудиторської служби України входять Державна аудиторська служба та її міжрегіональні територіальні органи [1].

Основними завданнями новоствореної Державної аудиторської служби України є:

- забезпечення формування і реалізація державної політики у сфері державного фінансового контролю;
- здійснення державного фінансового контролю спрямованого на оцінку ефективного, законного, цільового, результативного використання та збереження державних (бюджетних) ресурсів, досягнення економії бюджетних коштів;
- усунення причин і умов, які призвели або можуть призвести до вчинення порушень та виникнення недоліків у діяльності суб'єктів контролю [2].

Щодо нових підконтрольних процесів віднесемо контроль за: цільовим, ефективним використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів; досягненням економії бюджетних коштів і результативності в діяльності розпорядників бюджетних коштів (таблиця 1) [3].

Таблиця 1

Порівняння завдань контролюючих органів ДФІ та новоствореної ДАС

Державна фінансова інспекція України (ДФІ)	Державна аудиторська служба України (ДАС)
Перевірка достовірності бухгалтерського обліку і фінансової звітності у міністерствах та інших органах виконавчої влади, фондах державного соціального страхування, бюджетних установах, а також на підприємствах	Проводить оцінку достовірності фінансової звітності підконтрольних установ
Забезпечує участь представників ДФІ України в ревізійних комісіях господарських організацій, у яких корпоративні права держави перевищують 50 % статутного капіталу	Забезпечує участь представників ДАС в ревізійних комісіях господарських організацій, у яких корпоративні права держави перевищують 50 % статутного капіталу
Здійснює контроль за проведенням внутрішньої контрольно-ревізійної роботи у структурі міністерств, інших центральних органів виконавчої влади	Отримує та аналізує звітність про результати діяльності підрозділів внутрішнього аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств

З інформації, поданої у таблиці, зазначимо, що завдання та повноваження органу є однаковими але по іншому сформовані.

Реорганізація органу державного фінансового контролю – це не зміна, а модернізація і вдосконалення його функцій, встановлення поширених у світі стандартів і процедур.

Отже, державний фінансовий контроль в Україні все ще перебуває на стадії вдосконалення

та трансформації з урахуванням надбань світової практики у сфері фінансового контролю. Необхідним, на нашу думку, є внесення змін у діяльність даної інституції, зокрема доцільно вдосконалити нормативно-правову базу, методологічне та матеріально-технічне забезпечення діяльності органів державного внутрішнього фінансового контролю.

Література

1. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua>.
2. Про утворення Державної аудиторської служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 868 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248594452>
3. Даценко Г.В. Державна аудиторська служба України як правонаступник державної фінансової інспекції / Даценко Г.В. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vtei.com.ua/konfa/29_03/5/1.pdf.

УДК 368.021(477:4):303.446

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС

Жерноклеєва А. М. – ст. 5 курсу

Науковий керівник – к.е.н. Загорська Д.М.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Основним завданням є визначення сучасного стану та перспектив розвитку елементів інституційної інфраструктури страхового ринку України через порівняння показників її розвитку з відповідними показниками розвинутих країн світу, зокрема країн-членів ЄС. Даною проблематикою займалися такі вчені як: А. Матяшевич [1], В. Н. Дарков [5], О. В. Козьменко, С. М. Козьменко, Т. А. Васильєва [6] та інші.

Україна, що чітко визначила євроінтеграційний вектор свого розвитку має гармонізувати умови здійснення страхової діяльності відповідно до європейських стандартів. Для досягнення цієї мети необхідно лібералізувати вітчизняну законодавчу базу у частині регулювання страхового посередництва. Для того, щоб цей процес пройшов, як найкраще, необхідно прийняти до уваги та скористатися положеннями, що є чинними в світовій практиці страхового посередництва вже тривалий час та є актуальними в сучасних умовах [1].

З огляду на Європейську систему регулювання страхового посередництва можна

виділити Директиву №2002/92/ЄС Європейського Парламенту і Ради ЄС від 9 грудня 2002 року «Про страхове посередництво ЄС». В пункті 3 Статті 2 Директиви вказано, що страхове посередництво означає діяльність з представлення бізнесу, пропонування та виконання інших підготовчих робіт для укладення договорів страхування, або укладення таких договорів, або допоміжну діяльність в адмініструванні та виконанні таких договорів, зокрема при настанні страхового випадку[2].

Станом на 01.01.2016 р. кількість осіб, які працюють у сфері страхового посередництва в країнах ЄС перевищила 1,5 млн осіб (у тому числі самозайнятих і частково зайнятих осіб) [3]. Міжнародна практика діяльності прямих страхових посередників, зокрема страхових брокерів, свідчить про перевищення кількості страхових брокерів над кількістю страхових компаній, а у розвинених європейських країнах це співвідношення знаходиться на рівні від 23 до 85 брокерів на одну страхову компанію (див. табл. 1).

Таблиця 1

Співвідношення кількості брокерів і страхових компаній в країнах ЄС і Україні у 2016 р. *

Країна	Кількість страхових компаній	Кількість страхових брокерів	Кількість брокерів, що припадає на 1 страхову компанію
Великобританія	1229	104700	85
Німеччина	560	46500	83
Франція	395	22691	57
Італія	225	4762	23
Нідерланди	189	5212	27
Бельгія	146	8000	55
Україна	382	57	0,15

*Розроблено автором за даними [3, 4].

У різних країнах ЄС кількість агентів і брокерів суттєво відрізняється, що певним чином пов'язано із різними правилами організації їх діяльності, зокрема мінімальне державне регулювання страхового посередництва здійснюється у Німеччині, Італії, Іспанії, а страховий ринок Франції потребує

більшої регламентації професійної етики страхових посередників, у той же час у Великобританії діє складна система регулювання діяльності страхових посередників, що пов'язано із розвиненим страховим ринком (рис. 1).

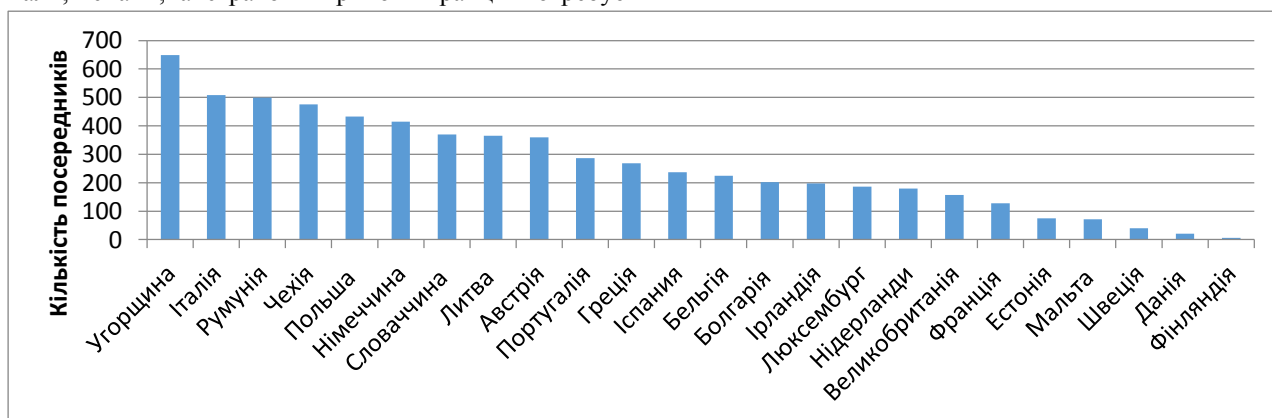

Рис. 1. Кількість посередників (чол.), які працюють у страховому посередництві (на 100000 жителів) у 2016 р. [3].

Завдяки цим даним можна зробити висновок, що лідерами у кількості працюючих в страховому посередництві серед європейських країн є Угорщина, Італія, Румунія, Чехія і Польща. Саме в цих країнах Європи страхове посередництво є найбільш розвинутим.

За авторським поглядом необхідно зробити наступне:

- Лібералізувати чинне нормативно – правове забезпечення страхової діяльності, з метою його гармонізації з європейською та світовою практикою.

- Формувати позитивне інформаційне середовище, шляхом висвітлення діяльності страхових посередників та стану страхового посередництва ЗМІ.

Література

1. А. Матяшевич Страхове посередництво по новому / А. Матяшевич// Федерація страхових посередників України.- 2017. – [Електронний ресурс].- Режим доступу http://fspu.com.ua/novyny_publicacii4.
2. Директива №2002/92/ЄС Європейського Парламенту і Ради ЄС від 9 грудня 2002 року «Про страхове посередництво ЄС»», [Електронний ресурс].- Режим доступу http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_a80
3. European Insurance. Офіційний сайт – [Електронний ресурс].- Режим доступу <http://www.insuranceurope.eu/sites/default/files/attachments/European.pdf>
4. Кількість агентів, брокерів та співробітників в галузі страхування в США. Statista. The Statistics Portal Офіційний сайт – [Електронний ресурс].- Режим доступу <http://www.statista.com/statistics/194232/numberof-us-insurance-brokers-and-service-employees/>
5. Дарков В. Н. Страховий посередницький ринок України, його становище та перспективи розвитку/ В. Н. Дарков// - 2016., [Електронний ресурс].- Режим доступу <http://forinsurer.com/public/02/12/08/147>.
6. Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації [Текст] : [монографія] / Козьменко О. В., Козьменко С. М., Васильєва Т. А. [та ін.]. – Суми: Університетська книга, 2011. – 388 С.

УДК 336.717.18.003.12

ОЦІНКА УМОВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ

Ряба А. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Фінансова стійкість банку – це якісна динамічна інтегральна характеристика спроможності банку розв'язувати завдання, що впливають з його місії, ефективно виконувати свої функції, забезпечувати цілеспрямований розвиток шляхом трансформації ресурсів в інвестиції та мінімізації ризиків [1, ст.148].

Залежність фінансової стабільності банку від внутрішніх та зовнішніх факторів зумовлює необхідність постійного системного регулювання банківської діяльності, оскільки лише за умови

своєчасної об'єктивної оцінки ступеня їх впливу можна уникнути прийняття неправильних, неадекватних реальній ситуації управлінських рішень і запобігти погіршенню фінансового стану банків [2, ст.18].

Для забезпечення фінансової стійкості комерційного банку досить важливим є узгодження управлінських рішень та досягнення певних пропорцій між усіма складовими компонентами механізму управління фінансовою стійкістю. Високоєфективне функціонування, достатнє

нарощування фінансових ресурсів і раціональне управління ними характеризує належний рівень фінансової стійкості, котра повинна бути не лише короткочасним досягненням банків, а й стратегією їхнього розвитку.

Високоєфективне функціонування, достатнє нарощування фінансових ресурсів і раціональне управління ними характеризує належний рівень фінансової стійкості, котра повинна бути не лише короткочасним досягненням банків, а й стратегією їхнього розвитку.

У свою чергу, сам процес управління фінансовою стійкістю передбачає застосування певних методів, основними з яких є: планування – передбачає необхідність постановки цілей, визначення тактики та стратегії досягнення основної мети. Саме фінансове планування в механізмі, що розглядаємо, слід спрямовувати на перетворення стратегічної мети у конкретні значення фінансових показників через використання відповідних інструментів [3, ст.156].

Аналіз основних елементів, що визначають стійкий фінансовий стан комерційного банку дає змогу виявити причинно-наслідкові зв'язки різних аспектів діяльності банку. Оцінка та регулювання фінансової стійкості комерційних банків, що здійснюються за допомогою комплексу прийомів та методик також впливає на фінансову стійкість фінансово-кредитних установ. Слід підкреслити, що можна виділити напрямки оцінки фінансової стійкості комерційних банків та регулювання нею: по-перше, пряме регулювання її обов'язкова оцінка; по-друге, саморегулювання та самостійна оцінка [4, ст.150].

Контроль полягає у перевірці відповідності отриманих результатів запланованим показникам, оптимальні значення яких сприяють підвищенню рівня фінансової стійкості комерційного банку. Для

належного контролю за рівнем фінансової стійкості банків та ефективного управління останньою слід дотримуватися проходження всіх стадій контролю як з боку органів нагляду, так і комерційних банків. Ці вимоги називаються нормативами НБУ (Н1-Н12). Недотримання банками встановлених нормативних значень є підставою для вживання Національним банком відповідних заходів впливу згідно з законом України [5] та нормативно-правовими актами Національного банку з питань застосування до банків заходів впливу за порушення вимог банківського законодавства. Головними вимогами є економічні нормативи стосовно капіталу та ліквідності банків.

Стабілізація потрібного рівня ліквідності може також реалізуватись за рахунок грамотної аргументованої банківської політики при виконанні пасивних і активних операцій, що формується на базі спеціальних факторів грошового ринку і особливостей виконаних операцій та стан в Україні [6, ст.4-5].

Отже, фінансова стійкість є головною умовою банку для здійснення своєї діяльності. Саме вона є рушійним елементом побудови банківської системи України в цілому. Фінансова стійкість банку прямо залежить від рівня ризикованості та якості управління активами і пасивами. Залежно від фінансового стану банку керівництво банку має вибрати відповідну політику управління активами: агресивну, оборонну або помірну. До умов забезпечення фінансової стійкості сучасного банку можна віднести: достатній обсяг власного капіталу; збалансованість структури активів та пасивів за строками і сумами; належний рівень рентабельності діяльності банку та його підтримка. Тому забезпечення фінансової стійкості комерційного банку вкрай необхідне для розвитку економіки нашої держави.

Література

1. Ключко Л.А. Фінансова стабільність банків та її визначальні характеристики /Л.А. Ключко // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України.– 2009. – №1. – С. 142-149.
2. Вольська С. П. Фінансова стійкість банку та механізми її забезпечення: автореф. дис. канд. екон. наук / С. П. Вольська – Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. – К., 2011. – 19 с.
3. Довгань Ж. М. Фінансова стійкість банківської системи України: проблеми оцінки та забезпечення : монографія / Ж. М. Довгань. – Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2012.– 448 с.
4. Малахова О.Л. Управління фінансовою стійкістю банків / О. Л. Малахова, Р. В. Михайлюк. – Тернопіль : ТНЕУ, 2011. – 270 с.
5. Про банки і банківську діяльність : закон України : закон від 17 грудня 2000 р. №2121-III // Верховна Рада України – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/page>. – Назва з екрана.
6. Шульженко А. А. Забезпечення фінансової стійкості банків на основі підвищення рівня капіталізації / А. А. Шульженко. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. – 6 с. – (Препринт / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України»; UABS BS /2012/007).
7. Штефан Л.Б. Сучасні методичні підходи до вдосконалення стрес-тестування банків / Л.Б. Штефан // Економіка та держава.-2015.-№4.- с.87-90.

УДК 336.131

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Заваденко Н. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО мвн -11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Держава проводить фінансову політику через фінансовий механізм, структуру й склад якого визначають ступінь розвитку економіки, певні

національні особливості, відносини власності, форми господарювання тощо. Фінансовий механізм є інструментом формування інституцій та органів, які

допомагають здійснювати фінансову політику та в межах своєї компетенції відповідальні за повноту її реалізації в контексті загальнодержавної економічної політики. Ефективність фінансового механізму залежить від оптимальних фінансових рішень, спрямованих на вдосконалення соціально-економічних відносин, прискорення темпів зростання економіки та розвитку соціальної сфери.

Складовою фінансової політики, крім митної, грошово-кредитної, інвестиційної, боргової, є бюджетна політика. Як стрижень фінансової політики, окрім мобілізації бюджетних ресурсів, вона визначає джерела фінансування дефіциту бюджету, параметри взаємин між певними ланками бюджетної системи тощо. Наприклад, держава через надання субвенцій та дотацій регіонам стимулює соціально-економічний розвиток, розбудовує й оновлює об'єкти, необхідні не тільки для проживання, а й для формування сучасної інфраструктури та залучення інвестицій, що закладає основи конкурентоспроможної економіки.

Оцінюючи стан реалізації та можливості фінансової політики України, зауважимо, що вона є доволі суперечливою, неоднозначною та недостатньо результативною. Нинішня фінансова політика є недостатньо чіткою в контексті зосередження на прискореному розвитку пріоритетних галузей економіки, легалізації тіншових капіталів, формування сприятливих умов для залучення іноземного капіталу. Останніми роками конкретних кроків у цьому напрямі зроблено мало. Фінансова політика зазнає шкоди і через недосконалу бюджетну політику, яка характеризується низькою ефективністю використання бюджетних ресурсів.

Аналізуючи зарубіжний досвід, забезпечення ефективності функціонування суспільного сектору та діяльності місцевих органів влади є головною метою роботи уряду. Наприклад, уряд Великобританії звітує за показниками підвищення ефективності діяльності місцевих адміністрацій. Поняття "ефективність" тлумачиться як оптимальне використання фінансових ресурсів місцевих органів влади для надання суспільних послуг згідно з відповідними пріоритетами. Однак показник скорочення видатків (економія коштів) на надання послуг не завжди свідчить про ефективне застосування фінансових ресурсів. До показників ефективності належать: зменшення використання людських, майнових, фінансових ресурсів в умовах забезпечення того самого обсягу суспільних послуг, покращання їхньої якості або зростання вкладених ресурсів пропорційно поліпшеній якості послуг [1].

На нашу думку, щоб забезпечити ефективність реалізації фінансової політики, необхідно, щоб вона була чітко регламентованою, з елементами жорсткості та принциповості, проте водночас справедливою та дієвою й націленою на результат для стимулювання економічного зростання, захисту національних інтересів та привабливою для суб'єктів господарювання іноземних країн. Слід чітко задекларувати на державному рівні науково обґрунтовану концепцію розвитку фінансової політики, визначивши пріоритети галузей, сфер економіки. Це дало б можливість ефективніше використовувати фінансові інструменти та обмежені фінансові ресурси на пріоритетних напрямках. У сфері бюджетної політики необхідно встановити зворотний зв'язок між надавачем коштів та одержувачем, здійснюючи постійний контроль та моніторинг виконання бюджетних програм, програм пріоритетів регіонів, соціально-економічного, культурного розвитку тощо. Своєчасне виявлення причин невиконання заходів програми, а також їх негайне усунення сприятимуть раціональному використанню бюджетних коштів.

Варто суттєво посилити відповідальність розпорядників та одержувачів коштів за порушення бюджетної дисципліни, дотримання принципів раціонального та ефективного використання бюджетних коштів у всіх сферах економіки. Реконструкція фінансового механізму можлива за умови посилення впливу на ефективність суспільного виробництва та оптимізації використання фінансових ресурсів у контексті розвитку ринкових відносин [2].

Отже, результативність фінансової політики України є незначною через невідповідність сучасним потребам суспільного розвитку. Однією з головних проблем реалізації фінансової політики є незабезпечення високої ефективності використання бюджетних коштів з метою досягнення кращих показників соціально-економічного розвитку. Недосконалий бюджетний механізм негативно впливає на фінансову політику, а отже, стримує економічну політику держави загалом. Розв'язання цієї проблеми вбачається у визначенні чітких пріоритетів розвитку економіки, соціальної сфери та посиленні відповідальності розпорядників коштів за їх цільове та ефективне використання. Держава як основний суб'єкт фінансової політики повинна рішучіше застосовувати фінансові методи планування, управління, контролю, а також фінансові важелі нормативів, санкцій, стимулів із метою забезпечення фінансової стабільності та підвищення рівня життя населення.

Література

1. Радіонов Ю. Д. Фінансова політика та проблеми ефективності її реалізації в Україні / Ю. Д. Радіонов // Наукові праці НДФІ. – 2014. – №4 (69). – С.20–26.
2. Мацедонська Н. В. Основні шляхи удосконалення функціонування місцевих бюджетів в сучасних умовах / Н. В. Мацедонська, Л. М. Клівіденко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип. 9. – С. 640-643 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.global.national.in.ua>

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
(НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ВІННИЦЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА»)

Западнюк Ю. – ст. 3 курсу, гр. ОПДвн-31
Науковий керівник – к.е.н. Мирончук В.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

На сьогоднішній день складні економічні умови, що існують у державі, змушують підприємства самостійно шукати шляхи для свого сталого та ефективного функціонування, з врахуванням впливу факторів зовнішнього середовища. Саме тому актуальним є питання існування ефективного, дієвого механізму управління фінансовою безпекою підприємства та забезпечення відповідного рівня його фінансової стійкості, що дало б змогу протистояти постійним змінам [1].

Аналіз фінансової стійкості підприємства є найважливішим етапом оцінювання його діяльності, фінансового благополуччя та головним фактором, що відображає результати його поточного, інвестиційного і фінансового розвитку. Враховуючи те, що одним із методів оцінювання фінансового стану підприємства є коефіцієнтний аналіз, за даними фінансової звітності ПАТ «Вінницька Кондитерська Фабрика» (ВКФ) розрахуємо основні показники фінансової стійкості зазначеного підприємства.

Таблиця 1

Аналіз показників фінансової стійкості ПАТ «ВКФ» за 2014-2015 рр.*

Показники	Роки		Відхилення
	2014	2015	
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,545	0,965	+0,42
Коефіцієнт фінансової залежності	1,833	1,035	-0,798
Коефіцієнт фінансового ризику	0,833	0,035	-0,798
Маневреності збільшення власного капіталу	-0,371	0,069	+0,44
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	-1,239	0,685	+1,924
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,1386	0,4862	+47,234
Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	0,483	3,963	+3,48
Коефіцієнт швидкої (поточної) ліквідності	0,449	3,436	+2,987
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00002	0,00517	+0,00515
Чистий оборотний капітал	0,483	3,963	+3,48

*Джерело: складено автором самостійно на основі даних [2]

Проаналізувавши показники економічної стійкості ПАТ «ВКФ» наведені у табл.1 можна зробити наступні висновки: коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) станом на 2015р. збільшився на 0,42 п.п. проти аналогічного показника 2014 р. і становить 0,965, що означає високий ступінь незалежності підприємства від зовнішніх запозичень. Зворотній показник – коефіцієнт фінансової залежності впродовж 2015 року зменшився на 0,798 п.п і становив 1,035(межі нормативного значення).

Значення коефіцієнта маневреності власного капіталу, що має становити більше ніж 0,5, даного рівня у аналізованому періоді не досяг.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами у 2015 році проти аналогічного показника 2014 р. збільшився на 1,924 п.п і складав

0,685. Така динаміка свідчить про нарощення підприємством власних ресурсів для проведення самостійної фінансово-економічної діяльності.

Рівень коефіцієнта фінансової стійкості не відповідає нормативним значенням як у 2014 р. (0,138 п.п.) так і у 2015 р. (0,486), що має бути більшим за 1.

Таким чином, аналіз показників фінансової стійкості ПАТ «Вінницька Кондитерська Фабрика» за 2014-2015 рр. показав, що рівень фінансової стійкості підприємства, не дивлячись на суттєве покращення у 2015 році, є недостатнім. Зазначена ситуація передбачає необхідність забезпечення певних заходів на підприємстві, для покращення його фінансової стабільності, зменшення його залежності від впливу зовнішніх факторів і забезпечення фінансової стійкості в довгостроковому періоді.

Література

1. Рябенко Г.М. Шляхи покращення фінансового стану підприємства / Г.М.Рябенко // Всеукраїнський науково-виробничий журнал / Миколаївський державний аграрний університет. – 2012. – №
2. Фінансова звітність ПАТ «ВКФ за 2014 – 2015 рік – Smida. [Електронний ресурс] // Режим доступу :<http://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/12185/106/templ>.

ФІНАНСИ ДОМОГОСПОДАРСТВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Іваник А. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Домашнє господарство є однією із найменш досліджених економічних одиниць фінансової системи України, однак останнім часом ставлення дослідників до домашніх господарств, як до самостійної економічної одиниці, суттєво змінилося. Вчені, які раніше досліджували домашні господарства, вивчали в основному лише їхні зовнішні зв'язки – вплив на економіку – та зворотню дію цих господарств на неї. Проте, вчені у наш час виявили, що і в середині самого домогосподарства відбуваються дуже складні економічні процеси. Домашні господарства сьогодні є активним учасником фінансових відносин нарівні із підприємствами та державою.

Мета статті полягає у визначенні сутності фінансів домогосподарств, складу їх фінансових ресурсів, а також обґрунтування необхідності виділення фінансів домашніх господарств у складі фінансової системи України.

Значний внесок у розвиток теоретичних та практичних проблем фінансів домогосподарств зробили такі вчені як Ватаманюк М., Гордієнко Л., Гладун О., Кізіма Т., Миргородська Л., Поляк Г., Фетисов В., Янін О. та ін.

На сьогоднішній день у суспільстві все більше визріває розуміння необхідності вивчення фінансів домогосподарства для розвитку економіки держави.

Існує безліч дискусій серед науковців щодо можливості включення фінансів домогосподарств у фінансову систему держави і, на нашу думку, доцільно виокремити теоретичний та прикладний підходи до визначення їх сутності.

Суть теоретичного підходу – фінансові відносини виникли одночасно з появою держави та розвивались разом із зміною товарно-грошових відносин, а сьогодні реалізуються на різних рівнях системи економіки. Таким чином, у рамках теоретичного підходу, фінанси домогосподарств можна трактувати як сукупність економічних відносин з приводу формування фондів грошових коштів, у які вступають домогосподарства [2, с. 139].

З погляду прикладного підходу, згідно з яким фінанси домогосподарства – це сукупність його фінансових активів і зобов'язань, а також способів ефективного управління ними в умовах ринкової економіки.

І перший, і другий підходи мають право на існування, доповнюючи один одного та сприяють повнішому розкриттю соціально-економічної сутності досліджуваної категорії.

Відомий український вчений О. Д. Василик, розглядаючи фінансову систему як «сукупність окремих ланок, що мають особливості в створенні та використанні фондів фінансових ресурсів, які зосереджені в розпорядженні держави, не фінансового

сектора економіки, певних фінансових інститутів, домогосподарств для фінансового забезпечення економічних і соціальних потреб суспільства в цілому, окремих його верств населення, господарських структур, окремих громадян» також виділяє у її складі фінанси домогосподарств [1, с. 85]. Аналогічних поглядів щодо виокремлення фінансів домогосподарств притримуються і вітчизняні науковці О. Кириленко, М. Карлін.

Проте, не всі дослідники вважали за доцільне виокремлювати фінанси домогосподарств в окрему категорію. Наприклад В.М. Опарін вважав, що функціонування кожної ланки фінансової системи забезпечується конкретними фінансовими органами, а стосовно фінансів домогосподарств не передбачено відповідного інституційного забезпечення [3, с. 87-85].

На нашу думку, можна зазначити, що специфіка фінансів домогосподарств полягає в тому, що ця сфера фінансових відносин в найменшій мірі регламентована державою. Процес створення і використання централізованих грошових фондів знаходиться під жорстким державним контролем. Домашнє господарство самостійно приймає рішення стосовно джерел доходів, необхідності і способів формування грошових фондів, часу використання створених фондів. Інакше кажучи, в умовах ринкової економіки держава майже не має інструментів прямого впливу на фінансові відносини домашніх господарств, проте держава здатна опосередковано впливати на ці відносини, використовуючи різноманітні методи податково – бюджетної політики.

Узагальнюючи наведене вище, можна зробити висновок, що виділення у складі фінансової системи такої складової як «ланка» більшістю науковців відбувається за наявності специфічних методів формування та використання фінансових ресурсів (чи то фондів фінансових ресурсів – в залежності від розуміння кожним конкретним дослідником сутності категорії фінанси). Виділення сфер фінансової системи залежить від критерію, що покладено в основу поділу [3, с. 122].

Від так, місце фінансів домогосподарств у складі фінансової системи залежить від ознак, які покладено в основу розмежування сфер і ланок фінансової системи. Фінанси домогосподарств виділяють: в окрему сферу фінансової системи, якщо за основу побудови фінансової системи взято рівень економічної системи та сукупність певних ознак функціонування; як складову у сфері децентралізованих фінансів, якщо за основу розмежування приймається рівень управління.

Крім того, виступаючи складовою фінансової системи фінанси домогосподарств через неперервні вхідні та вихідні грошові потоки тісно пов'язана з іншими сферами фінансової системи:

- зі сферою державних фінансів через сплату податків, зборів, різних платежів, а натомість – отримання різних видів трансфертів, заробітної плати для державних службовців і працівників державних підприємств та установ;
- зі сферою недержавних підприємств та організацій – через отримання заробітної плати й сплату вартості товарів та послуг;
- зі сферою страхування – через сплату страхових платежів та отримання страхового відшкодування;
- зі сферою фінансового ринку через отримання кредитів та сплату відсотків за їх користування,

розміщення депозитів та інвестування грошових коштів у цінні папери [2, с. 237].

Домогосподарство – це надзвичайно важливий суб'єкт економіки, який потребує підвищеної уваги як теоретиків, так і практиків з метою забезпечення ефективності функціонування, без якої неможливо досягти розвитку всієї економічної системи країни [4,с.39]. Отже, в сучасних умовах домогосподарство як господарююча одиниця стає дедалі вагомішим суб'єктом фінансових відносин і здійснює активний вплив на розвиток вітчизняної економіки.

Література

1. Василик О. Д. Теорія фінансів: підручник /О.Д. Василик.– К.: НІОС, 2008.-378 с.
2. Кізіма Т.О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку / Т.О. Кізіма. – К. : Знання, 2010. – 431 с.
3. Опарін В. Фінансова система України (теоретико-методичні аспекти): монографія /В.Опарін. – К.: КНЕУ, 2005. – 240 с.
4. Крокус, І. Роль домогосподарств в економіці сьогодення / І. Крокус, В. В. Нагайчук // Шляхи активізації інноваційної діяльності в освіті, науці, економіці : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [м. Вінниця, 12 квітня 2016 р.] : у 2-х т. / орг. ком. : А. І. Крисоватий, З.-М. В. Задорожний, Б. В. Погріщук [та ін.]. – Вінниця : ВННІЕ ТНЕУ, 2016. – Т. 2, ч. 1. – С. 38-39.

УДК 342.9

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВИМ ФІНАНСОВИМ ПОТОКАМ

Капустіна А. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{внс}-11
Науковий керівник – викладач Чопляк І.А.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Однією зі складових суспільного розвитку держави є стабільність економічної системи, а тіньова економіка зумовлює дестабілізацію та знижує авторитет органів влади, що створює перешкоди на шляху євроінтеграційних процесів. Важливим елементом системи протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом або фінансуванню тероризму є Державна служба фінансового моніторингу України, яка є центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Проблеми, пов'язані зі зменшенням рівня тінвізації економіки та функціонуванням механізмів запобігання відмиванню «брудних грошей» є предметом постійного дослідження таких вітчизняних науковців: З. Варналій, В. Геєць, Ю. Кіржецький, М. Крупка, Ю. Наконечна, О. Осипов, С. Панчишин, Ю. Пасічник, В. Плиса, І. Пригожин, І. Туркевич.

На сьогодні Державною службою фінансового моніторингу України вживаються посилені заходи практичного характеру щодо протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Основними завданнями Державної служби фінансового моніторингу України є:

1) реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або

фінансуванню тероризму, а також внесення пропозицій щодо її формування;

2) збирання, оброблення та аналіз інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу;

3) створення та забезпечення функціонування єдиної державної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Запорукою успішної боротьби з відмиванням грошей, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму, яка є невід'ємною умовою забезпечення цілісності фінансової системи України, є забезпечення тісної взаємодії Державної служби фінансового моніторингу з правоохоронними органами та органами, що здійснюють контроль за додержанням законодавства у питаннях запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та боротьби з фінансуванням тероризму.

Зокрема, у 2016 році Державною службою фінансового моніторингу України підготовлено 591 матеріал (з них 269 узагальнених та 322 додаткових узагальнених матеріали), які направлено до:

- Генеральної прокуратури України – 34 узагальнені матеріали та 139 додаткових узагальнених матеріалів;

- Національної поліції України – 66 узагальнених матеріалів та 41 додатковий узагальнений матеріал;
- Державної фіскальної служби України – 83 узагальнені матеріали та 46 додаткових узагальнених матеріалів;
- Служби безпеки України – 61 узагальнений матеріал та 50 додаткових узагальнених матеріалів;
- Національного антикорупційного бюро України – 25 узагальнених матеріалів та 46 додаткових узагальнених матеріалів [3].

Координація діяльності державних органів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму повинна здійснюватись Державною службою фінансового моніторингу виходячи із його координуючої ролі з питань фінансового моніторингу. Органами, діяльність яких повинна координувати Державна служба фінансового моніторингу України, є насамперед суб'єкти державного фінансового моніторингу: Міністерство фінансів України, Національний банк України, Національну комісію з цінних паперів та фондового

ринку, Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [4, с. 214].

Організація системи державного регулювання та нагляду в сфері протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом повинна вдосконалюватися як цілісна система, а саме:

1) визначати цільові орієнтири і методи регулювання та нагляду;

2) здійснювати координацію Державною службою фінансового моніторингу України як органу, який забезпечує політику держави в даному напрямку, за діяльністю суб'єктів державного регулювання та нагляду;

3) регламентувати регулятивні та наглядові процедури.

Отже, провідну роль у вирішенні проблеми запобігання легалізації незаконним тіншовим потокам покликаний відігравати ефективний, дієвий, неупереджений та своєчасний державний фінансовий моніторинг, який здійснює Державна служба фінансового моніторингу України.

Література

1. Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму : Закон України від 28 листопада 2002 р. № 249-IV // Урядовий кур'єр. – 2002. – № 231.
2. Про Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Указ Президента України від 13 квітня 2011 р. № 466/2011 // Урядовий кур'єр. – 2011. – № 87.
3. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sdfm.gov.ua>.
4. Гаєвський І.М. Щодо деяких функцій державної служби фінансового моніторингу України / І.М. Гаєвський // Науковий вісник НУБІП України. – 2013. – Вип. 182. – Ч. 1. – С. 211-217.

УДК 336.146

ДЕРЖАВНА КАЗНАЧЕЙСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ ТА НАПРЯМКИ ЇЇ ПОДАЛЬШОГО РЕФОРМУВАННЯ

Квятковська В. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{внс}-11

Науковий керівник – викладач Чопляк І.А.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

На сьогодні відбуваються значні зміни в поглядах щодо здійснення державного управління, які торкаються всіх галузей економіки й суспільства. У зв'язку з цим багато уваги приділяється розвитку і вдосконаленню діяльності державних органів влади та забезпеченні надійності та стабільності виконання основного фінансового плану – Державного бюджету України. Даний процес є складним та багатограним, а визначальну роль у ньому відіграє Державна казначейська служба України.

Питання організації діяльності Державної казначейської служби України та казначейського обслуговування виконання бюджетів висвітлювалися у працях Ю.М. Барського, І. Габа, О. Осадченко, О.В. Охрімовського, О.М. Фесик та ін.

Державна казначейська служба України, діяльність якої спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністерство фінансів України, забезпечує казначейське обслуговування бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України.

Роль Державної казначейської служби України у процесі управління коштами бюджету є надзвичайно важливою, оскільки виключно даний орган володіє правом і має повноваження надавати достовірну і своєчасну інформацію щодо динаміки та стану державних фінансів загалом. Державна казначейська служба України у своїй діяльності взаємодіє з органами законодавчої і виконавчої влади, банками України, фінансовими інститутами та іншими учасниками бюджетного процесу. Воно виступає з'єднувальним ланцюгом у бюджетному процесі між органами виконавчої влади та установами банківської системи. Цей процес розпочинається з контролю за плановими показниками, що надходять від Міністерства фінансів та розпорядників бюджетних коштів (розпис доходів та видатків державного бюджету, кошториси та плани асигнувань), та закінчується складанням звітності після проведення процедур попереднього контролю перед здійсненням платежу [6, с. 22].

На сучасному етапі існують певні проблеми у діяльності Державної казначейської служби України – не в повному обсязі реалізується виконання однієї з

найважливіших функцій у життєдіяльності держави – функції оперативного управління доходами і видатками державного бюджету. Нині утвердилася тенденція до збільшення залишків бюджетних коштів в установах банків, які не використовуються бюджетними установами.

Аналіз публікацій дозволив виділити такі основні напрямки вдосконалення діяльності Державної казначейської служби України:

- встановлення чіткого розподілу функцій та повноважень між учасниками бюджетного процесу, а насамперед між органами Державної казначейської служби України та фінансовими органами шляхом ухвалення відповідних нормативно-правових актів;

- оптимізація казначейської інфраструктури;

- удосконалення системи бухгалтерського обліку на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі;

- впровадження міжнародних стандартів у роботі Державної казначейської служби України;

- вдосконалення підходів до фінансової звітності про виконання державного та місцевих бюджетів на основі міжнародного досвіду.

З огляду на пріоритетне місце й роль Державної казначейської служби України, для ефективного функціонування у системі фінансових органів держави, потребує подальшого вдосконалення нормативно-законодавча база.

Основними завданнями у цій сфері мають стати удосконалення методології та перехід до єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку і звітності, а також створення уніфікованого організаційного та інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку.

Отже, наразі необхідно сконцентрувати зусилля на реалізації державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів та ефективному управлінні фінансовими ресурсами держави, на необхідності дотримання прозорих правил ефективного та раціонального використання державних коштів, недопущенні бюджетних правопорушень як у діяльності органів Державної казначейської служби України, так і в роботі головних розпорядників коштів.

Література

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08 липня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main>

2. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України / кол. авторів [заг. редакція, передмова Ф.О.Ярошенка]. – К.: Зовнішня торгівля; УДУФМТ, 2010. – 592 с.

3. Про Положення про Державну казначейську службу України [Електронний ресурс] : указ Президента України № 1078/2011 від 29 листопада 2011 р. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/460/2011>

УДК 657.6:35.072.6(477)

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНОЇ РОБОТИ В ДЕРЖАВНІЙ АУДИТОРСЬКІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ

Комендра Р. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-32

Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Актуальність теми даного дослідження полягає в тому, що в сучасних умовах ринкової економіки та контрольно-ревізійних процесів, які відбуваються в Україні, організація контрольно-ревізійної роботи має дуже велике значення та відіграє важливу роль з точки зору науково-теоретичних та практичних аспектів .

В умовах ринкової економіки роль контрольно-ревізійної роботи значно зростає, оскільки боротьба з економічною злочинністю неможлива без участі професійно і компетентно підготовлених працівників державної контрольно-ревізійної служби. При цьому ринок потребує достовірної облікової і звітної інформації про діяльність суб'єктів підприємницької діяльності з різними формами власності (державних, приватних, комунальних та інших підприємств, асоціацій, концернів, акціонерних і спільних товариств тощо). Тільки об'єктивна обліково-аналітична інформація про діяльність суб'єктів господарювання дає можливість перевірити відповідність діяльності підприємств чинним законодавчим та іншим нормативно-правовим актам, які її регулюють. [1]

Багатоукладність економіки й наявність різних форм власності (державної, приватної,

кооперативної, колективної, змішаної) вимагають використання різних організаційних форм контрольно-ревізійної роботи.

Систему контролю, яка існувала донині, було побудовано на основі адміністративних методів управління, зорієнтовано на виконання плану ревізій, перевірок, обслідувань, що призвело до формалізму і зниження ефективності контрольно-ревізійної роботи. Ревізії і перевірки різних органів контролю (державного, спеціалізованого, позавідомчого) дублювали одна одну. Внаслідок цього практика організації контролю вступила в суперечність з принципами перебудови господарювання на основі розвитку демократії і самоврядування на виробництві, передбачених Законом “Про підприємства в Україні”. Для досягнення позитивних результатів ревізій і перевірок слід посилити взаємодію державного контрольно-ревізійного апарату з податковими, банківськими, фінансовими, статистичними, правоохоронними, спеціалізованими та іншими органами контролю.[2]

Водночас слід підвищити рівень координації всієї системи контролю (погодження планів ревізій), створити координаційні ради в окремих регіонах країни.

Тільки чітко організована система контролю за виробництвом і розподілом суспільного продукту, іншими сферами суспільного життя дає змогу своєчасно виявити й усунути фактори, які створюють перепони для ефективного ведення виробництва й

досягнення поставленої мети. Добре організований контроль формує у працівників усіх ланок управління діловитість, компетентність і оперативність, що є важливим фактором вирішення завдань економічного і соціального розвитку суспільства.

Література

1. Пильнов Д.О. Підвищення якості аудиторських послуг, як запорука успішного розвитку аудиту в Україні [Текст] / Д.О. Пильнов // Формування ринкових відносин в Україні. – 2014. – №11. – С.154-159.
2. Ужва, А.М. Ефективна модель аудиту розрахунків з постачальниками і підрядниками підприємства [Текст] / А.М. Ужва // Економіка та держава – 2014. – №12. – С.92-95.

УДК 351.72.078.3[477]

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Копачевський К. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-32

Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Еволюція людства та розбудова суспільних відносин врешті призвели також до виникнення фінансових відносин та пов'язаних з ними механізмів фінансового контролю. На сучасному етапі розвитку, держава не може нормально функціонувати і розвиватися без чітко організованої системи контролю за виробництвом, розподілом і перерозподілом суспільного продукту та іншими сферами суспільного життя в державі.

Склад органів державного фінансового контролю залежить від структури фінансового апарату держави, яка, у свою чергу, визначається державним устроєм і функціями державних органів, закріпленими в Конституції України [3].

У зв'язку із великою суспільною значимістю державного фінансового контролю, чинним українським законодавством визначені державні інституції, що відповідають за відповідний напрям діяльності. Так, Главою 17 «Контроль за дотриманням бюджетного законодавства» Бюджетного кодексу України [1] контрольними повноваженнями наділені: Верховна рада України; Рахункова палата України; Комітет Верховної Ради України з питань бюджету; Міністерство фінансів України та місцеві фінансові органи; Казначейство України; Органи державного фінансового контролю.

Існує системний та в деяких випадках дублюючий та перехресний «зовнішній» контроль за дотриманням чинного законодавства при формуванні та використанні бюджетних коштів учасниками бюджетного процесу. Особливу роль відіграють органи державного фінансового контролю, що здійснюють контрольно-ревізійну роботу, виконуючи функцію «постконтролю». Основні правові засади діяльності роботи органи державного фінансового контролю викладені в Законі України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [2], а саме:

Стаття 2. Головні завдання органу державного фінансового контролю. Головними завданнями органу державного фінансового контролю є: здійснення державного фінансового контролю за використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяттям

зобов'язань, та інші завдання передбачені законодавством.

Стаття 3. Державний фінансовий аудит. Державний фінансовий аудит є різновидом державного фінансового контролю і полягає у перевірці та аналізі органом державного фінансового контролю фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю. Результати державного фінансового аудиту та їх оцінка викладаються у звіті.

Стаття 4. Інспектування. Інспектування здійснюється органом державного фінансового контролю у формі ревізії та полягає у документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи, яка повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб. Результати ревізії викладаються в акті.

Стаття 5. Перевірка державних закупівель. Перевірка державних закупівель полягає у документальному та фактичному аналізі дотримання підконтрольними установами законодавства про державні закупівлі та проводиться органом державного фінансового контролю на всіх стадіях державних закупівель. Результати перевірки державних закупівель викладаються в акті.

Контроль за дотриманням законодавства щодо закупівель здійснюється яку порядку проведення перевірки державних закупівель, так і під час державного фінансового аудиту та інспектування.

Вищевказані інституційні механізми забезпечують з високою ймовірністю блокування незаконних або очевидно помилкових фінансових операцій на етапі проведення оплати, а також виявлення незаконних чи помилкових рішень, які не були ідентифіковані на попередньому етапі, вже в процесі здійснення ревізійної роботи. Тобто забезпечується дотримання формальних процедур та

правил щодо операцій з фінансовими ресурсами, визначених законодавством та підзаконними актами.

Проте, на сьогоднішній день в повній мірі потенціал ані внутрішньовідомчого контролю, ані програмно-цільового методу виконання бюджетів не розкритий. Такий стан справ значною мірою пов'язаний з суперечливим та недосконалим законодавством, крізь казуїстику якого проглядається небажання попереднього керівництва країни робити будь-які реальні зміни. Отже, наразі такі методи

реалізуються у формально-паперовому ключі, імітуючи форму відповідних передових практик, без жодного прогресу у перейманні сутності.

Отже, саме в розробці адекватних типових показників виконання бюджетних програм вбачається одне з завдань подальшого розвитку бюджетної системи країни, яке забезпечить реалізацію у т.ч. громадського аспекту державного фінансового контролю, з акцентом на результатах витрачання бюджетних коштів.

Література

1. Бюджетний кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/paran2033#n2033>
2. Законі України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>
3. Нагайчук В.В. Державний фінансовий контроль: Практикум. – ТОВ "Меркьюрі-Поділля", 2015. – 192с.

УДК 338.2 (477)

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЯВИЩЕ

Шпак С. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{звнм} -11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Семцов В.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Перехід до ринкових відносин зумовив вибір нових правил економічної поведінки. Очевидно, що в сучасних умовах саме економічна стабільність є не тільки одним із основних факторів забезпечення функціонування державної влади, а й базальною гарантією її стабільності та легітимності. Саме тому, зростає значення економіки в процесах життєздатності державної влади. Це, значною мірою, обумовлено ще і тим, що державна влада законодавчо закріпила, а соціум в особі його громадян визнав новий порядок створення, розподілу та використання фінансово-економічних ресурсів, необхідних для виконання державою покладених на неї завдань та функцій.

Важливо відзначити, що кризові явища, що супроводжували перехід економіки до ринку, призвели до поширення тіньової економіки. На сьогодні тіньова економіка є невід'ємною частиною функціонування всієї економічної системи. Отож, важливим завданням економічної науки стає ідентифікація причин її виникнення та розповсюдження.

Проблемами тіньової економіки займалися такі науковці: В. І. Авдійський [1], О.О. Бренделева [2], Ю. В. Латов [3], В. О. Мандибуря [4], В. М. Семцов [5] та ін. Разом з тим очевидно, що практичні потреби у забезпеченні економічної безпеки значно випереджають рівень існуючої інформації про закономірності та реалії вітчизняного господарювання.

Важко не погодитися з В. Семцовим, який проводячи оцінку системи тіньової економіки, писав, що "без проведення комплексних досліджень тіньових економічних відносин не можливо сформулювати принципи раціональної системи інститутів (норм, правил тощо) забезпечення безпеки з метою боротьби та/або локалізації тіньових процесів" [5].

Очевидно, що забезпечення стійкого розвитку економіки традиційно виступало однією із основних задач державного регулювання економіки. При цьому в усьому світі значення фактору тіньової економіки об'єктивно актуалізується, що вимагає адекватного розуміння особливостей функціонування цього явища. Слід підкреслити, що розроблення ефективної системи боротьби з тіньовим сектором економіки як окремого комплексу управлінських заходів потребує певної логічної простоти та низьких затрат на регулювання, а також об'єктивного врахування особливостей формування ринкових відносин в кожній країні.

Нині важко встановити межі розповсюдження тіньових процесів як у вітчизняній економіці, так і у світі загалом. При цьому зовсім неочевидно, як і які форми тіньової економіки можна використовувати з метою удосконалення системи державного регулювання економіки та раціонального вирішення комплексу соціально-економічних проблем в державі. Визначення ж "детонаторів" тіньової економіки здійснюється низькими темпами, а тому значно відстає від вимог часу [5].

Неузгодженість класифікації складових тіньової економіки зумовила нас виокремити таку типологію, котра включає наступні основні елементи: 1) фіктивну економіку (цей вид передбачає крадіжки, махінації, шахрайство та ін.); 2) невраховану економіку (тобто таку економіку, яка, як правило, оминає законодавчо встановлені правила щодо податків, виробництва товарів, послуг та ін.); 3) підпільну економіку (в основі якої лежить незаконна діяльність, виробництво товарів, робіт, послуг та ін.).

Органи влади повинні проводити постійну аналітичну роботу у напрямку виявлення учасників підпільних економічних взаємовідносин та детально розбиратися в причинах тіньових процесів.

Шкідливим та помилковим є науковий підхід який передбачає, що основні проблеми та причини тіньової економіки (ухилення, несплата податків та ін.) криються лише в суб'єктах господарювання, тим самим виключаючи недоліки діючої системи державного регулювання економіки. Безперечно, ніякою мірою не потрібно намагатися виправдати фіктивні операції, умисне та заздалегідь сплановане ухилення від сплати коштів до бюджету та ін. Разом з тим вважаємо, що випускати з фокусу уваги діяльність органів державної влади як потенційно провокуючого фактору до тіньової економічної діяльності буде необачним.

Ретроспективний емпіричний аналіз тіньових процесів показав [1-5], що підходи державного регулювання економіки в Україні потребують серйозних коректувань. Система інститутів (норми та правила), що передбачає захист від тіньової економіки, досить часто не узгоджуються між собою, а тому не лише не приносять бажаних результатів, але й створюють додаткові перешкоди учасникам економічних відносин. Разом з тим, недооцінка рівня загроз які приховує у собі тіньова економіка, на практиці може призвести до загострення соціально-економічних проблем.

Тіньовий сектор істотно впливає на всі аспекти економічної діяльності, соціально-економічні

процеси, що відбуваються в соціумі. Між тим діюча система протидії тіньовій економіці не гарантує забезпечення безпеки державі. Найбільшим її недоліком є те, що вона значною мірою не враховує специфіку окремих галузей економіки. Владі не потрібно намагатися провести всеосяжну регламентацію заходів по боротьбі з тіньовою економікою, а слід запроваджувати їх по мірі необхідності, оскільки цілком очевидно, що нині неможливо створити універсальний рецепт протидії тіньовій економіці.

Водночас причини неуспіху влади мають як об'єктивний (відсутність інформації про тіньові процеси), так і цілком суб'єктивний (недосконалість організаційної системи) характер. Система боротьби з тіньовими явищами в економіці повинна бути заснована не на принципах, що виключають або принаймні зменшують можливість опортуністичної моделі поведінки як зі сторони держави, так і зі сторони бізнесу. При цьому доцільно посилити кримінальну відповідальність за економічні злочини [5]. В іншому випадку, усі заходи влади, направлені на боротьбу з тіньовою економікою, будуть марними. Отож, без легалізації тіньової економіки досягнути інноваційного розвитку національної економіки не представляється можливим.

Література

1. Авдийский В.И. Теневая экономика и экономическая безопасность государства : учеб. пособие / В. И. Авдийский, В. А. Дадалко. – 2-е изд., доп. – М. : Альфа-М : Инфра-М, 2010. – 496 с.
2. Бренделева Е. А. Неинституциональная экономическая теория : учеб. пособие / Е. А. Бренделева. – М. : Дело и Сервис, 2006. – 352 с.
3. Латов Ю. В. Теневая экономика: учеб. пособие для вузов / Ю. В. Латов, С. Н. Ковалев ; под ред.: В. Я. Кикотя, Г. М. Казиахмедова. – М. : Норма, 2006. – 336 с.
4. Мандибура В. О. "Тіньова" економіка України та напрями законодавчої стратегії її обмеження : наукове видання / В. Мандибура. – К. : Парламентське вид-во, 1998. – 136 с.
5. Мороз О. В. Тіньова економіка: структура, зміст та особливості функціонування / О. В. Мороз, В. М. Семцов // Економіка АПК. – 2013. – № 5. – С. 96 – 102.

УДК 336.748

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Чубар Ю. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{внм}-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мирончук В.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Інфляція є однією з найбільш гострих проблем розвитку економік багатьох країн світу. Її поява тягне за собою низку негативних наслідків у різних сферах суспільного життя, адже, насамперед, вона впливає на соціальну та економічну сфери, у тому числі, на вартість і якість життя. Інфляція в країні особливо впливає на розвиток виробництва, грошову, кредитну і валютну системи, торгівлю, державні фінанси і на платіжний баланс держави. Саме тому останнім часом розвиток інфляційних процесів потребує вивчення соціально – економічної сутності, закономірностей розвитку та методів обчислення.

З боку держави необхідність боротьби з інфляцією виражається через різноманітні методи регулювання. Основною метою такого регулювання, є стримання інфляції в розумних межах і недопущання

прискорення її темпів до розмірів, які б загрожували соціально-економічному життю суспільства.

Існує багато факторів, які обумовлюють інфляцію, але в кожній країні формуються свої соціально – економічні умови для їх виникнення. В Україні можна виділити наступні:

1. Диспропорційність, тобто невідповідність державних витрат і доходів, що є причиною дефіциту бюджету. Адже якщо дефіцит покривається за рахунок грошової емісії, внаслідок чого спостерігається зростання грошової маси в обороті, то це призводить до інфляції.
2. Інфляція імпорту. Її значення зростає з розвитком відкритості економіки і збільшенням ролі держави у світовому господарстві та на світових ринках.

3. Інфляційні очікування – є проявом самопідтримки інфляції. Суб'єкти господарювання та населення звикають до постійного зростання цін на товари і послуги. Через це вони вимагають підвищення заробітних плат і намагаються накопичити товари споживання, обґрунтовуючи свої дії майбутнім подорожчанням. Виробники ж, у свою чергу,

остерігаються підвищення цін з боку своїх постачальників. З цієї причини вони збільшують ціну товарів на прогнозований ними ріст цін і, як наслідок, темпи інфляції прискорюються, утворюючи інфляційну спіраль.

Для того, щоб чітко розуміти процеси, які відбуваються нині проаналізуємо рівень інфляції в Україні за 2006 – 2016 рр. (рис. 1).

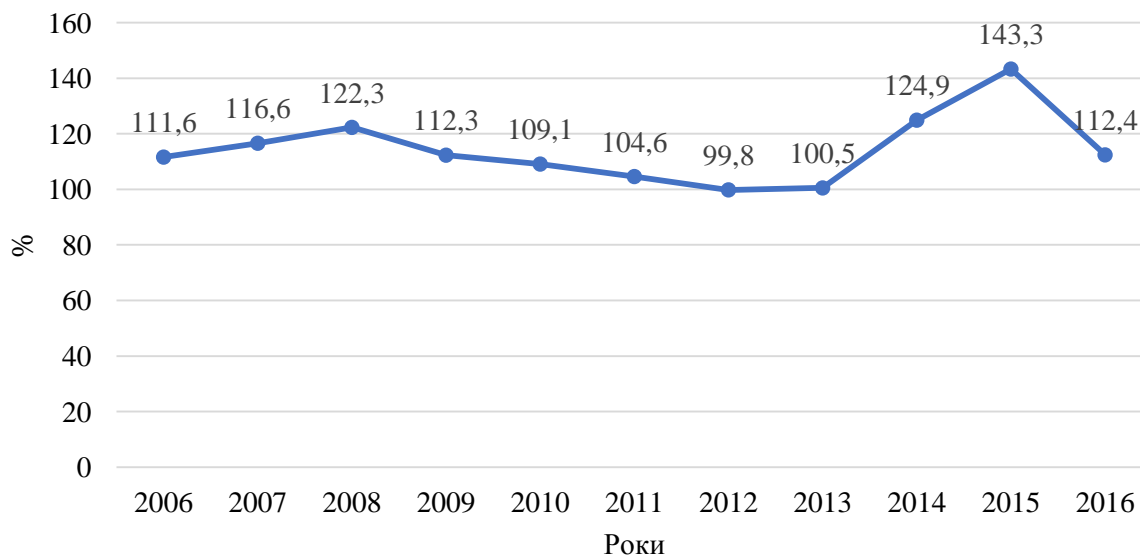

Рис. 1. Динаміка рівня інфляції за період 2006 – 2016 рр.

*Джерело: Складено автором самостійно на підставі даних [2]

Як видно з рис. 1, показник рівня інфляції в Україні протягом 2006 – 2016рр. зазнавав певних коливань. У 2007-2008 рр. рівень інфляції у середньому зріс на 5,5 п.п. у порівнянні з показником 2006 р. У 2010 р. спостерігається тенденція до зменшення річних темпів зростання інфляції, який за підсумками року склав 109,1%. У період 2010-2012 рр. можна побачити позитивні тенденції щодо зменшення рівня інфляції в країні в середньому на 5,4 п.п. У 2014 р., у зв'язку з революційними подіями у країні, відбувся стрімкий стрибок інфляції, і, за підсумками року, споживчі ціни у 2014 р. зросли на 24,9% проти аналогічного показника 2013 року. А у 2015 р. Україна зіткнулася з галопуючою інфляцією, адже її річні темпи склали 143,3%. У 2016 р. рівень інфляції зменшився на 30,9 п.п. проти аналогічного показника 2015 р. і становив – 112,4%.

Що стосується 2017 р., то прогнозний рівень інфляції сформований НБУ складає 8% з можливим відхиленням у 2 п.п., у тому числі через підвищення мінімальної заробітної плати до 3200 грн. У

наступному 2018 р. інфляція згідно прогнозу складе 6% [3].

Антиінфляційна політика є складовою частиною соціально – економічної політики держави. Саме тому методи антиінфляційної політики мають бути змішаними, тобто поєднувати у собі заходи монетарного і немонетарного характеру в залежності від типу і виду інфляції, а також особливостей її вияву в різних країнах. Але найважливішою складовою такої політики є запобігання інфляційним очікуванням, для того, щоб суб'єкти господарювання та громадяни позбулися страху знецінення своїх збережень і довіряли уряду та його політиці.

Таким чином, інфляція погіршує економічне становище в країні, знижує реальні доходи і рівень життя населення, знецінює заощадження громадян. Тобто інфляційні процеси призводять до загострення економічних та соціальних суперечностей, тому держава вживає заходи для подолання інфляції та стабілізації грошового обігу.

Література

1. Коркач І. В. Інфляційні процеси: проблеми (оздоровлення), подолання в Україні, в період формування ринкових відносин / І.В.Коркач // Економічний вісник університету. – 2015. – Вип. 27(1). – С. 92-98. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2015_27\(1\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2015_27(1)_17).
2. Мінфін: фінансовий портал. Індекс інфляції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/infl>
3. НБУ залишив облікову ставку без змін / Борис Васильковський // Сьогодні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.segodnya.ua/economics/finance/nbu-ostavil-uchetnyuyu-stavku-bez-izmeneniy-901810.html>.

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Хомич Ж. – ст. 3 курсу, гр. Фвн-32

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Сучасні умови вимагають постійного підвищення конкурентоспроможності підприємства. Це можливо за умови грамотного управління суб'єктом господарювання, застосування досягнень науково-технічного прогресу, наявності чітко сформованих стратегії й тактики. Нині роль економічного аналізу в управлінні підприємством зростає, оскільки саме він є основою для прийняття грамотних економічно обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на підвищення результатів фінансово-господарської діяльності.

Економічний аналіз являє собою об'єктивно необхідний елемент управління підприємством та етапом управлінської діяльності. Він є науковим способом пізнання сутності економічних явищ і процесів, заснований на розчленуванні їх на складові частини та вивченні їх у всьому різноманітті зв'язків і залежностей [1, с.7].

Сучасна концепція економічного аналізу на підприємстві неможлива у відриві від управлінської діяльності. Економічний аналіз став потужним методичним інструментом в роботі менеджерів, допомагаючи давати їм обґрунтовані рекомендації в процесі прийняття управлінських, організаційних, конструкційних і технологічних рішень. Економічний аналіз не існує ізольовано від інших видів діяльності, в зв'язку з чим економіко-аналітичні процедури нерідко інтегровані з іншими роботами: обліковими, проектними, управлінськими, технологічними, організаційними.

Економічний аналіз, який дає змогу правильно оцінити роботу підприємства та його підрозділів, виявити причини негараздів і наявні резерви, уможливує значне поліпшення рівня всієї економічної роботи, робить її серйозним стимулом науково-технічного прогресу, підвищення ефективності виробництва. За цих умов аналіз забезпечує можливість об'єктивної оцінки економічних результатів діяльності трудових колективів, визначення їхнього місця в галузі, регіоні, а також визначення внеску кожного працівника у загальний економічний результат діяльності підприємства відповідно до кількості та якості його трудових затрат [2, с.159].

Економічний аналіз займає особливе місце в процесі підготовки, вибору та прийняття управлінських рішень. Необхідність здійснення аналізу простежується на таких стадіях прийняття рішень, як: попереднє дослідження економічних явищ і процесів; аналіз поточного стану діяльності суб'єкта господарювання та його прогнозування на перспективу; вивчення мікро- і макроекономічних

факторів, що впливають роботу підприємства; узагальнення результатів аналізу; обґрунтування управлінських рішень; контроль за виконанням прийнятих рішень.

Основою для проведення аналізу служать вихідні дані, що характеризують діяльність досліджуваного підприємства та пов'язані з нею. Однак, простий набір певних відомостей і цифр повністю не дають можливості сформулювати уявлення про стан справ на підприємстві та не можуть бути базою для вибору й прийняття грамотного управлінського рішення. Всі отримані дані повинні бути схильні до аналітичної обробки, і тільки в цьому випадку, вони стануть управлінською інформацією, придатною для прийняття рішень.

Визначаючи роль економічного аналізу в управлінні підприємством, виділяють такі моменти [3, с.235]:

1) економічний аналіз дозволяє встановити основні закономірності розвитку підприємства, виявити внутрішні і зовнішні фактори, стабільний або випадковий характер відхилень та є інструментом обґрунтованого планування;

2) економічний аналіз сприяє кращому використанню ресурсів, виявляючи невикористані можливості, вказуючи напрямки пошуку резервів та шляхи їх реалізації;

3) економічний аналіз сприяє вихованню колективу підприємства в дусі ощадливості та економії;

4) економічний аналіз впливає на вдосконалення механізму самоокупності підприємства, а також самої системи управління, розкриваючи її недоліки, вказуючи шляхи кращої організації управління;

5) економічний аналіз сприяє виявленню зв'язків між окремими об'єктами управління, правильному обґрунтуванню мети та відбору ефективного варіанту рішення;

6) в процесі прийняття рішення економічний аналіз зменшує невизначеність вихідної ситуації та ризик, пов'язаний з вибором правильного рішення.

Таким чином, економічний аналіз є одним з важливих складових науково обґрунтованого планування, регулювання та управління. Тобто економічний аналіз служить вихідною відправною точкою прогнозування, планування, управління суб'єктами господарювання та процесами, що відбуваються на них. Він покликаний обґрунтовувати з наукових позицій рішення та дії у сфері політики розвитку та сприяти вибору кращих варіантів дій.

Література

1. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия : ученик / Г. В. Савицкая. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 425 с.
2. Бажовська Г. Роль економічного аналізу у підвищенні ефективності діяльності підприємства в ринкових умовах / Г. Бажовська, П. Попович // Економічний аналіз. – 2009. – Вип. 4. – С.158-161.

УДК 658.2

АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ВІННИЦЯОБЛЕНЕРГО»)

Пасарар Н. – ст. 3 курсу, гр. ОПДвн-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мирончук В.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Необхідність аналізу ліквідності балансу виникає в зв'язку з потребами оцінки кредитоспроможності та поточного контролю за станом фінансових розрахунків. Аналіз ліквідності балансу полягає в порівнянні коштів активу, згрупованих за рівнем їхньої ліквідності, із зобов'язаннями за пасивом, об'єднаними за строками їх погашення і в порядку зростання цих строків. Так

баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо: $A1 \geq P1$; $A2 \geq P2$; $A3 \geq P3$; $A4 \leq P4$. З метою оцінки ліквідності балансу необхідно порівняти відповідні групи активу та пасиву за обраними роками.

Для можливості застосування розглянутої методики використаємо дані ПАТ «Вінницяобленерго» (див. табл. 1).

Таблиця 1

Аналіз ліквідності балансу підприємства «Вінницяобленерго» у 2015-2016 рр.

Група активів	Сума, тис. грн.		Група пасивів	Сума, тис. грн.		Платіжний надлишок або нестача	
	2015 р.	2016 р.		2015 р.	2016 р.	2015 р.	2016 р.
A1	8526	46615	П1	180583	166860	-172057	-120245
A2	98039	92299	П2	0	0	98039	92299
A3	19383	26339	П3	215232	164564	-195849	-138225
A4	695400	712169	П4	425533	545998	269867	166171
Разом	821348	877422	Разом	821348	877422		

Як видно з табл. 1 у 2015 р. $A1 < P1$, $A2 > P2$, $A3 < P3$, $A4 > P4$, у 2016 р. $A1 < P1$, $A2 > P2$, $A3 < P3$, $A4 > P4$. Оскільки із чотирьох умов ліквідності виконується тільки одна ($A2 \geq P2$), то початковий і кінцевий баланс ПАТ «Вінницяобленерго» можна вважати неліквідним.

Однак, для повної інформативності щодо питання оцінювання ліквідності ПАТ «Вінницяобленерго» доцільним є застосування методу коефіцієнтів. Адже поряд з абсолютними показниками для оцінювання ліквідності підприємства розраховують також і відносні показники: коефіцієнт абсолютної ліквідності (Ка.л.); коефіцієнт швидкої ліквідності (Кш.л.); коефіцієнт поточної ліквідності (Кп.л.). Ці показники представляють інтерес не лише для підприємства, але і для зовнішніх суб'єктів аналізу: коефіцієнт абсолютної ліквідності – для постачальників матеріальних ресурсів; коефіцієнт швидкої ліквідності – для банків; коефіцієнт поточної ліквідності – для інвесторів.

Так коефіцієнт абсолютної ліквідності склав:

$$K_{a.l. 2015} = (8526+0)/180583=0,05$$

$$K_{a.l. 2016} = (46615+0)/166860=0,28$$

Враховуючи те, що значення коефіцієнта абсолютної ліквідності повинно перебувати в межах 0,2–0,35, що характеризує здатність підприємства негайно ліквідувати короткострокову заборгованість, значення показника у межах 0,05–0,28 свідчить про певні проблеми із ліквідуванням короткострокової заборгованості.

Коефіцієнт швидкої ліквідності склав:

$$K_{ш.л. 2015} = 125948/180583=0,7$$

$$K_{ш.л. 2016} = 165253/166860=0,99$$

Значення коефіцієнта швидкої ліквідності показує скільки грошових одиниць обігових коштів припадає на кожну грошову одиницю короткострокових, тобто невідкладних зобов'язань. Значення К ш. л. в межах 1–1,15 свідчить про те, що підприємство вчасно ліквідує борги. Як видно з наведених розрахунків, ПАТ «Вінницяобленерго» у 2015-2016 рр. мало недостатньо ресурсів, щоб вчасно ліквідувати сформовані борги.

Коефіцієнт поточної ліквідності склав:

$$K_{п.л. 2015} = (125948+358)/(215232+180583+0) = 0,32$$

$$K_{п.л. 2016} = (165253+424)/(164564+166860+0) = 0,5$$

Бажано, щоб цей коефіцієнт був більшим за одиницю. Таким чином визначають, чи вистачить у підприємства всіх оборотних активів для повної ліквідації своїх боргових зобов'язань. Оскільки у 2015-2016 рр. $K_{п.л.} < 1$, то у підприємства однозначно не вистачало оборотних активів для ліквідації своїх боргових зобов'язань.

Отже, на кінець року спостерігаємо зростання коефіцієнтів абсолютної, швидкої та поточної ліквідності. Водночас коефіцієнти швидкої та поточної ліквідності на кінець року залишаються незадовільними, що свідчить про неплатоспроможність ПАТ «Вінницяобленерго».

Література

1. Литвин Б.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Б.М. Литвин, М.В. Стельмах – К.: 2008. – 344 с.
2. Консолідована річна звітність ПАТ «Вінницяобленерго» [Електронний ресурс] – Режим доступу: smida.gov.ua

УДК 351.72.078.3.001.7

НЕОБХІДНІСТЬ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Бевз О. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-32

Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

В сучасних умовах, коли в економіці відбуваються процеси інтеграції та глобалізації, питання реформування державного фінансового контролю відповідно до міжнародних стандартів провадження управлінської та фінансової політики є дуже актуальним. Окрім того, необхідність реформування викликана тим, що система державного фінансового контролю, сформована в Україні, не відповідає вимогам сьогодення.

Проблемі реформування державного фінансового контролю та пошуку механізмів її розв'язання приділяло увагу багато вітчизняних науковців, зокрема: В. Симоненко, В. Шевченко, В. Піхоцький, О. Гриценко, В. Бурцев, О. Барановський, Н. Виговська, В. Родіонов, С. Степашин, а також зарубіжних учених – Т. Хартлі, Н. Муссіс, С. Вістріх. Проте дане питання є не достатньо висвітленим і потребує подальшого дослідження.

Метою даної статті є обґрунтування необхідності перебудови державного фінансового контролю, враховуючи інтеграційні процеси.

На початку 2015 року в Україні відбулось підписання та ратифікація Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом і Європейським співтовариством з атомної енергії з іншого, що є вирішальним кроком на шляху до майбутньої євроінтеграції України. Тому стратегія подальшого розвитку України повинна бути орієнтована на виконання вимог цієї Угоди та запровадження сучасних європейських методів роботи, що надасть в майбутньому можливість Україні стати повноцінним членом ЄС. Ці вимоги полягають в дотриманні Копенгагенських критеріїв – параметрів, яким мають відповідати країни-учасниці ЄС.

Було опубліковано Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020», яка визначила мету, вектори руху, дорожню карту, першочергові пріоритети та індикатори належних оборонних, соціально-економічних, організаційних, політико-правових умов становлення та розвитку України [1]. З метою реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС Кабінетом Міністрів України затверджено План заходів з імплементації цієї Угоди, яким передбачено реалізацію у сфері державного фінансового контролю певних заходів впродовж 2014–2017 років [2].

Серед основних проблем у сфері ДФК, що підлягають усуненню, можна виділити такі: слабку нормативно-правову базу функціонування системи органів державного фінансового контролю; відсутність базового закону про державний фінансовий контроль, який чітко визначає поняття,

зміст, форми, види, методи та інструментарій державного фінансового контролю; нечітке розмежування функціональних повноважень між суб'єктами контрольної діяльності; переважна більшість контрольних процедур має фіскальний характер, порівняно з зарубіжними країнами низький рівень застосування аудиту їх ефективності; переважання заходів подальшого (наступного) контролю.

Лімська декларація керівних принципів аудиту державних фінансів поділяє державний фінансовий контроль на зовнішній та внутрішній [3]. Аналіз стандартів INTOSAI та кращої практики свідчить, що зовнішній контроль повинна здійснювати законодавча (представницька) влада і незалежний орган державного фінансового контролю спеціальної конституційної компетенції, основним призначенням якого є контролювати виконавчу владу [4].

Одним із пріоритетних напрямів, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, було визначено подальший розвиток системи державного внутрішнього фінансового контролю шляхом гармонізації з визнаними світовою спільнотою стандартами (Інститут внутрішніх аудиторів (ІА), Міжнародна федерація бухгалтерів (ІFAC), INTOSAI) та методологіями, а також найкращою практикою ЄС щодо внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в державних органах [4].

Важливим у процесі реформації є прийняття Концепції розвитку системи управління державними фінансами, що затверджує пріоритет євроінтеграційного вектору розвитку України і вимагає максимального врахування під час забезпечення розвитку системи управління державними фінансами законодавства ЄС. Метою цього документа є визначення шляхів розвитку системи управління державними фінансами для подальшого підвищення ефективності її функціонування через удосконалення нормативно-правового регулювання комплексу її складових і поглиблення координації діяльності органів влади, що здійснюють державну політику у сфері державних фінансів [5].

Організація державного фінансового контролю в Україні потребує негайного реформування у відповідності до міжнародних стандартів. Зміни повинні торкнутись різних аспектів здійснення контролю, але найбільшого втручання потребує нормативно-правове забезпечення та розподіл повноважень між контролюючими органами.

Література

1. Указ Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»» від 12.01.2015 р. № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015/>
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про імплементацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» від 14.09.2014 р. № 847-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/>
3. Лімська декларація керівних принципів аудиту державних фінансів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.intosai.org>
4. Позняковська Н.М./Розвиток державного фінансового контролю в Україні [Електронний ресурс] / Н. М. Позняковська // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – 2016. – Вип. 2. – С. 184-189. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnuvgr_ekon_2016_2_22
5. Про схвалення Концепції розвитку системи управління державними фінансами : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.09.2012 № 633-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/633-2012-%D1%80>

УДК 658.147

УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Вальчук Ю. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Власний капітал є одним із джерел фінансування та найважливішою складовою капіталу підприємства, яку використовують як індикатор фінансової стійкості, стабільності та ефективності його діяльності. Необхідність управління власним капіталом підприємства обумовлена не тільки внутрішніми передумовами (прагнення до покращення фінансових результатів діяльності з метою максимізації ринкової вартості), а й залежністю суб'єкта господарювання від зовнішнього економічного середовища, що оцінює його діяльність зі сторони та утворює з ним систему господарських взаємозв'язків.

Управління власним капіталом підприємства – це система узгодження елементів, задач, принципів, які займаються регулюванням процесу розробки та реалізації управлінських рішень щодо руху власного капіталу у заданих параметрах [1, с.47]. Як і будь-який управлінський процес, управління власним капіталом суб'єкта господарювання варто розглядати як сукупність взаємопов'язаних функцій управління: аналізу, планування, контролю, організації, обліку, регулювання. Ефективність управління власним капіталом підприємства визначається, на наш погляд, як повнотою виконання кожної із зазначених функцій, так і розумінням двоїстого характеру даної діяльності, а саме: організації процесу формування власного капіталу та вибору напрямів його використання.

Сутність управління власним капіталом відображається у його функціях, до яких відносять:

1. Захисну функцію. Власний капітал дозволяє зберігати платоспроможність підприємства шляхом створення резерву активів, що дозволяють підприємству функціонувати, незважаючи на загрозу появи збитків.

2. Оперативну функцію. Вона займає другорядне значення у порівнянні із захисною та полягає у спрямуванні власного капіталу на придбання необоротних активів, а також створення фінансового резерву на випадок непередбачених збитків.

2. Регулюючу функцію. Вона пов'язана з особливою зацікавленістю суспільства в успішному функціонуванні підприємства та ефективному формуванні й використанні його власного капіталу.

Управління власним капіталом здійснюється на основі певних принципів до яких належать [2, с.144].

- принцип обґрунтування потреби в джерелах власного капіталу
- принцип оцінки вартості окремих джерел власного капіталу та доцільності їх залучення
- принцип пошуку та вибору джерел власного капіталу, виходячи з проведеної вартісної оцінки;
- принцип урахування ризику в процесі формування та використання власного капіталу;
- принцип аналізу та контролю;
- принцип комплексного характеру прийняття управлінських рішень;
- принцип високого динамізму управління власним капіталом;
- принцип орієнтованості на стратегічні цілі розвитку підприємства.

Всі ці принципи повинні діяти одночасно, оскільки вони визначають умови рівноваги та ефективного управління власним капіталом підприємства, а рівень реалізації принципів може слугувати критерієм якості управління власним капіталом. На нашу думку, знання основних принципів управління власним капіталом дозволяє ефективно організувати процес його функціонування на підприємстві, забезпечуючи необхідний рівень фінансової стійкості та постійного нарощення ринкової вартості. Принципи управління власним капіталом створюють можливості визначитися з цілями і завданнями формування власного капіталу. Сучасна економічна наука основною метою формування та використання власного капіталу вважає забезпечення максимізації добробуту власників підприємства. Ця головна мета знаходить своє конкретне втілення у максимізації ринкової

вартості підприємства.

Виходячи з вищезазначеного, управління власним капіталом підприємства включає низку етапів, серед яких:

1) аналіз формування власних фінансових ресурсів підприємства у попередньому періоді;

2) визначення загальної потреби у власних фінансових ресурсах власних фінансових ресурсів підприємства у попередньому періоді;

3) оцінка вартості залучення власного капіталу з різних джерел;

4) забезпечення максимального обсягу залучення власних фінансових ресурсів за рахунок внутрішніх джерел;

5) забезпечення необхідного обсягу залучення

власних фінансових ресурсів із зовнішніх джерел;

б) оптимізація співвідношення внутрішніх і зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів.

Таким чином, раціональне управління власним капіталом передбачає чітку постановку цілей і завдань, які реалізуються через систему узгоджених між собою принципів, елементів та методів, що регулюють процес розробки та реалізації управлінських рішень щодо формування та ефективного використання власного капіталу підприємства, що, в свою чергу, спрямоване на оптимізацію його розміру та структури, зростання якісних параметрів формування, розподілу та використання з мінімальними ризиками.

Література

1. Міщук Є. В. Особливості системи управління власним капіталом підприємства та шляхи її вдосконалення / Є. В. Міщук, В. В. Міщенко // *Агросвіт*. – 2015. – №24. – С. 46-19.
2. Рубаха М. В. Теоретичні аспекти політики управління власним капіталом підприємства / М. В. Рубаха, О. А. Овчар // *Вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечникова*. – 2015. – Вип. 3. – Т. 20. – С. 142-145

УДК 351.72.078.3

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ТА ЙОГО МЕТОДИ

Гижко А.В. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-32

Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Серед найважливіших проблем сучасного економічного розвитку України особливе місце займає проблема підвищення ефективності використання державних ресурсів, а разом з тим і піднесення суспільного добробуту. Одним із шляхів розв'язання цієї проблеми є удосконалення інституту державного фінансового контролю. З переходом до ринкової економіки в Україні відбулися докорінні зміни політичних і економічних основ державності, кардинальна реконструкція економіки, формування нової фінансової системи та ринкових інститутів.

Ефективна система фінансового контролю в державному секторі забезпечує використання державних коштів, зменшення масштабів порушень. Державний контроль є обов'язковою функцією управління державними коштами, контроль не існує сам по собі це не від'ємна частина регулюючої системи, завдання якої полягає в тому, щоб розкривати відхилення від прийнятих стандартів і порушення принципів законності, ефективності та економії державних коштів. Об'єктом державного фінансового контролю виступає державний сектор, його складові процеси, явища які в ньому виникають [3].

Отже, державний фінансовий контроль, як спеціальна економічна наука, базується на науковій та методологічній основі.

Метод державного фінансового контролю повністю опирається на загальнонаукові та власні методи пізнання. Так, аналіз методичних прийомів контролю свідчить, що в науковій статті [1, 2, 3] відокремлюють загальнонаукові методичні прийоми контролю, а саме: аналіз, синтез, індукція дедукція, аналогія, моделювання. Окрім цього розрізняють

власні методологічні прийоми фінансового контролю, які характеризують способи дослідження різних сторін об'єктів контролю на окремому суб'єкті контролю [2].

Найбільш детально дослідження методів державного фінансового контролю наведено в роботах М.Т. Білухи, який поєднує власні методичні методи контролю в чотири групи: органолептичні, розрахунково-аналітичні, документалістика, узагальнення і реалізації результатів контролю [1].

Основною метою державного фінансового контролю є ефективна діяльність суб'єктів державного сектора. Оскільки державний фінансовий контроль належить до економічних наук, вважаємо доцільним розглядати економічну ефективність від використання державних коштів. Економічна ефективність може визначатися за різними методиками, наприклад: за відсутністю необґрунтованих витрат; за оптимальним співвідношенням між витратами та корисним ефектом; досягнення оптимального результату з мінімальними витратами. Однак, економічна ефективність в державному секторі може бути досягнута й за допомогою використання внутрішніх резервів з формування доходів бюджету, таких як обмінних операцій [2].

Одним з можливих підходів до оцінки ефективності використання бюджетних коштів, є метод, зазначений у працях В.В. Бурцева [1]. Даний метод надбав широко поширення в міжнародній практиці. Ефективність державних вкладень (Есоц.) розраховується за формулою:

$$\text{Есоц.} = \text{Еек.} + \text{Ееф.} + \text{пр.} [2]$$

де $E_{ек} = Z/V$ - коефіцієнт економії бюджетних ресурсів (Z - загальні витрати ; V - обсяг бюджетних витрат)

$E_{еф.} = V/Z$ - коефіцієнт ефективності державної програми що фінансується (V - загальні результат від проведення державної програми)

$E_{пр.} = E/V$ - коефіцієнт соціальної продуктивності державної програми (E - соціальний ефект - зріст зайнятості і т.д. при реалізації державної програми)

Дана методика дозволяє встановити, за рахунок чого відбувається зміна загальної ефективності державних вкладень .[2]

Успішність побудови ефективної системи державного фінансового контролю залежить від розробки та впровадження методичних прийомів його проведення. Сучасний стан фінансового контролю в державному секторі підтверджує необхідність його вдосконалення. З цією метою пропонується застосувати методи оцінки ефективності використання бюджетних коштів.

Література

1. Каспетрович Ю.В. Податковий компроміс як елемент податкової реформи в Україні. / Ю.В. Касперович // Економіка та держава. – 2015. №2. – С. 61-64.
2. Тимошенко А.О. Формування стратегій розвитку податкового контролю/А.О. Тимошенко // Економіка, Фінанси ,Право. -2013. №4.- С. 5-11.
3. Іванова І. Державний фінансовий контроль: Парадигми розвитку : монографія / Ірина Іванова. – К. : Академвидав, 2010. – 168 С.

УДК 336.221.2:352

МІСЦЕВЕ ОПОДАТКУВАННЯ: СУТНІСТЬ ТА МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ

Колодій Б. – ст. 1 курсу, гр. ФУПО_{внм}-11

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.С.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

В умовах реформування вітчизняної економіки особливого значення набувають місцеві бюджети як фінансова основа забезпечення розвитку територіальних громад. Адже на місцеві бюджети покладається вирішення основних завдань органів місцевого самоврядування шляхом формування, розподілу та використання фінансових ресурсів для задоволення потреб в межах певної територіальної одиниці. Причому становлення фінансово спроможного місцевого самоврядування безпосередньо залежить від його забезпеченості власними фінансовими ресурсами, що мають формуватись переважно за рахунок місцевого оподаткування. Актуалізуються питання місцевого оподаткування у зв'язку із проголошенням вектору на децентралізацію влади, що передбачає зміцнення фінансової бази органів місцевого самоврядування, в першу чергу, за рахунок посилення ролі місцевих податків і зборів.

За своєю суттю місцеве оподаткування являє собою певну сукупність економічних (фінансових) і організаційно-правових відносин, що виражає примусово-владне, безповоротне та безоплатне вилучення частини доходів юридичних і фізичних осіб на користь місцевих органів влади. Разом з тим місцеве оподаткування можна представити як процес встановлення та стягнення місцевих податків і зборів, який ґрунтується на сукупності формальних та неформальних правил. До перших відносяться юридично закріплені норми організації справляння місцевих податків і зборів; другі – це правила, втілені в звичаях, традиціях і кодексах поведінки, що не мають юридичного закріплення, але враховуються при прийнятті відповідних рішень у сфері оподаткування.

Суть місцевого оподаткування розкривається через притаманні йому функції, до яких переважна більшість науковців відносять фінансову та регулюючу функції. Основоположне призначення місцевих податків і зборів полягає у формуванні доходної частини місцевих бюджетів в обсязі, достатньому для забезпечення суспільних благ і послуг на місцевому рівні. Крім цього місцеві податки і збори призначені стимулювати підприємницьку активність, розвиток місцевого господарства, сприяти ефективному використанню природних ресурсів місцевого значення тощо [1, с.74].

Місцеві податки і збори мають свою специфіку, що відрізняє їх від загальнодержавних податків і зборів, зокрема:

- місцеві органи влади в межах своїх повноважень вирішують питання щодо встановлення (скасування) місцевих податків і зборів на території відповідних територіальних громад [2];
- місцеві податки і збори є одним із джерел формування власних фінансових ресурсів територіальних громад та зберігаються виключно до місцевих бюджетів;
- місцеві податки і збори встановлюються та стягуються тільки на відповідній території, тому у громадян є можливість обирати прийнятний рівень податкового навантаження [3, с.35].

Іншими словами, місцеві податки і збори запроваджуються виключно рішенням органів місцевої влади, зберігаються в повному обсязі до місцевих бюджетів та обов'язкові до сплати лише на території певної місцевої громади.

Виходячи із сутності місцевих податків і

зборів, останні запроваджуються органами місцевої влади, що закладено в основу формування моделей місцевого оподаткування. Світова практика місцевого оподаткування дає змогу виокремити три його моделі залежно від обсягів фіскальних повноважень органів місцевого самоврядування щодо встановлення й стягнення місцевих податків і зборів [3, с.37], зокрема:

1. Перша модель має умовну назву «повна автономія». Її суть полягає у праві органів місцевого самоврядування запроваджувати податки й збори на власний розсуд. Причому вищі органи влади не регламентують перелік місцевих податків і зборів. Перевагами такої моделі є те, що місцева влада оперативніше може приймати рішення щодо балансування своїх доходів до витрат. Проте в чистому вигляді така модель на практиці не використовується, оскільки має низку недоліків, серед яких небезпека виникнення інституційних відмінностей у рівні оподаткування та труднощі у проведенні єдиної економічної і фінансової політики [3, с.37-38].

2. Друга модель передбачає запровадження місцевих податків і зборів із переліку, затвердженому органами центральної влади. В свою чергу ця модель має декілька варіантів практичної реалізації:

- за одним з них всі питання, пов'язані з організацією місцевого оподаткування, регламентуються законодавчо на рівні центральної влади;
- за іншим – на законодавчому рівні

регламентуються деякі елементи місцевого оподаткування, а інші відносяться на розгляд органів місцевого самоврядування. Наприклад: законом регламентується перелік місцевих податків і зборів, база оподаткування та граничні ставки, а все інше (розмір ставок, терміни сплати тощо) встановлюються місцевою владою. Крім того, можуть передбачатись варіанти обов'язковості запровадження податків і зборів із законодавчо встановленого їх переліку.

3. Третя модель передбачає визначення переліку місцевих податків і зборів центральною владою, але органи місцевого самоврядування мають право запроваджувати додаткові податки і збори, яких немає в переліку.

Отже, теорія та практика місцевого оподаткування свідчить про багатогранність підходів до організації справляння місцевих податків і зборів. В Україні місцева влада має право встановлювати місцеві податки і збори відповідно до законодавчо встановленого переліку і в межах граничних ставок. На нашу думку, це обмежує можливості органів місцевого самоврядування у забезпеченні суспільних потреб територіальних громад. Тому вважаємо за необхідне поширити зарубіжний досвід у встановленні місцевих податків і зборів шляхом надання більших повноважень органам місцевої влади в частині визначення бази оподаткування цими податками і зборами.

Література

1. Волохова І. С. Місцеве оподаткування : реалізація загальних принципів / І. С. Волохова // Економіка України. – 2014. – №12. – С.74-86.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
3. Кузькін Є. Ю. Місцеве оподаткування як інструмент зміцнення власної дохідної бази місцевого самоврядування / Є. Ю. Кузькін // Фінанси України. – 2015. – №4. – С.34-47.

УДК 336.226.1:658.155(477)

ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Курдибаха М. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Податок на прибуток в Україні, як і в інших країнах, відіграє важливу фіскально-регулюючу роль: його надходження складають значну частину в доходах бюджету, а оподаткування прибутку підприємств впливає на рішення економічних агентів, розміщення ресурсів і розподіл фінансових ресурсів в економіці. За час свого існування правила визначення та справляння податку на прибуток зазнавали низки істотних змін. Частково ці зміни були обумовлені мінливою ситуацією у державі, а частково – новим розумінням ролі й можливостей податку як джерела доходів бюджету та як фактору, що впливає на підприємницьку діяльність і національну економіку загалом. В сучасних умовах дослідження проблем

оподаткування прибутку підприємств і пошуку шляхів їх розв'язання набуває особливої актуальності.

В українських реаліях класична модель оподаткування прибутку містить вже системні проблеми, частина з яких є невід'ємною складовою цієї моделі в усьому світі, а частина обумовлена виключно специфікою України, зокрема рівнем корупції та проблемами правозастосування. Умовно їх можна згрупувати таким чином [1, с.8-10]:

1. Проблема розрахунку об'єкта оподаткування, яка складається, в свою чергу, із низки інших проблем. Зокрема, в частині застосування даних фінансової звітності платника податку для визначення базового показника об'єкта

оподаткування це: низька культура складання фінансової звітності в Україні; період між датами складання фінансової звітності та подачі декларації з податку на прибуток незначний, що унеможливає перевірку достовірності визначення бази оподаткування фахівцями у сфері бухгалтерського обліку; низький рівень знань стандартів бухгалтерського обліку та відсутність досвіду зі складання фінансової звітності працівників податкових органів; відсутність прозорого алгоритму відбору платників податку, фінансова звітність яких підлягає перевірці. В частині встановлення податкових різниць, на які коригується бухгалтерський фінансовий результат до оподаткування, це: складні і суперечливі правила капіталізації процентів; проблема списання безнадійної заборгованості; коригування за правилами трансфертного ціноутворення не можуть бути коректно визначені ні щоквартально протягом звітного року, ні за результатами річного декларування.

2. Проблеми адміністрування податку та вчинення фіскального тиску. На практиці це проявляється у викривленні застосування норм податкового законодавства, коли роз'яснення або дії фіскальних органів прямо суперечать нормам податкового законодавства, або коли на рівні підзаконних актів, листів або навіть програмного забезпечення закріплюються механізми, що фактично становлять собою нові правила оподаткування. Крім того, принцип презумпції правомірності рішень платника податків, закріплений законодавчо, повністю ігнорується як в ході проведення перевірок, так і на етапі адміністративного оскарження рішень податкових органів.

Наведені вище проблеми перетворили податок на прибуток підприємств в Україні на дієвий механізм фіскального тиску на сумлінних платників податку. Як наслідок, сутність податку наразі викривлена, він вже не є «справедливим», а фіскальна ефективність податку на прибуток підприємств досить низка.

Для вирішення проблем оподаткування

прибутку в Україні необхідно вжити низку заходів, серед яких [1, с.8-10]: 1) активізація внутрішнього інвестиційного ресурсу шляхом звільнення від оподаткування реінвестованого прибутку невеликих платників, що за попередній звітний рік сплатили податку на прибуток обсягом менше 1 млн грн; 2) захист бюджету від втрат податкових надходжень – у випадку, коли протягом 3-х років розподіл прибутку не здійснюється, то 5% задекларованого прибутку вважатиметься умовно розподіленим та підлягатиме сплаті до бюджету; 3) забезпечення економічної привабливості переходу зі спрощеної системи оподаткування на загальну – до умовно розподіленого прибутку прирівняти платежі на спрощенців, щоб уникнути перетоку капіталу; 4) спрощення адміністрування, облікової політики та документообігу.

При вирішенні проблем оподаткування прибутку варто застосовувати концептуальний підхід, основними завданнями якого є більш справедливий розподіл податкового тягаря, перехід до оптимальних податкових ставок, посилення регулюючого потенціалу податку на прибуток, переосмислення методів системи адміністрування. При цьому необхідно не допустити обмеження виконання податком на прибуток своєї фіскальної функції [3, с.71].

Концептуальний підхід до вирішення проблем оподаткування прибутку в Україні повинен відповідати таким вимогам: забезпечення справедливості податку на прибуток стосовно платників податків, зокрема необхідно створити такі умови, щоб правила оподаткування прибутку не призводили до несправедливості при вилученні цього податку, а ставили підприємства у рівні умови функціонування; забезпечення виконання податком на прибуток своєї регулюючої функції, адже податок на прибуток повинен забезпечувати умови для відтворювального процесу і фундаментальних досліджень (НДДКР); перегляд принципів податкового обліку на користь формування податкової бази на підставі бухгалтерського обліку.

Література

1. Таптунова І. Трансформація податку на прибуток підприємств у податок на виведений капітал / І. Таптунова. – К. : Європейський інформаційно-дослідницький центр, 2016. – 43 с.
2. Податкові механізми відновлення соціально-економічного розвитку в контексті реформи 2016 року: аналітична записка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/2299>.
3. Гафарова А. В. Совершенствование механизма налогообложения прибыли организаций / А. В. Гафарова // TERRA ECONOMICUS. – 2010. – №4. – Т. 8. – Ч. 2. – С. 68-72.

УДК 351.72.078.3

ОЦІНКА СТАНУ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

Москальова А. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Для забезпечення стійкого економічного зростання важливе значення має наявність моделі ефективного управління державними фінансовими ресурсами, що базується на інтегрованій

інформаційно-аналітичній системі обліку та контролю. Фінансовий контроль у державному секторі забезпечує збільшення державних коштів, зменшення масштабів порушень і розкрадань

фінансових ресурсів, сприяє поліпшенню загального економічного та соціального клімату в країні. Тому важливо удосконалити механізм управління державними фінансами. Одним із визначальних важелів управління є система внутрішнього фінансового контролю. Таким чином, оцінка стану державного фінансового контролю є актуальним питанням.

Питанням з провадження та розвитку державного фінансового контролю в Україні присвячені праці таких науковців, як О. Ф. Андрійко, Н. І. Петренко, Н. М. Старченко, , І. Ю. Чумакова та інших учених. Відзначаючи вагомість досліджень цих науковців у напрямках визначення оцінки і стану розвитку контролю в системі управління державними фінансами, процес управління державними фінансами має бути зосереджений і на ефективності їх формування. Адже збільшення джерел надходження та обсягу коштів є важливим чинником у досягненні організацією або державою конкретної мети. Це потребує проведення додаткових досліджень щодо зміни системи державного фінансового контролю і надання рекомендацій з удосконалення його функціонування, зокрема шляхом упровадження аудиту ефективності формування доходів державного сектору [1].

Державний контроль є обов'язковою функцією управління державними коштами, невід'ємною складовою регулюючої системи, завдання якої полягає в тому, щоб розкривати відхилення від прийнятих стандартів і порушення принципів законності, підвищувати ефективність та економію державних коштів. Тож контроль повинен виявляти ці проблеми на максимально ранній стадії для їх виправлення, притягнення винних до відповідальності, забезпечення відшкодування втрат і вжиття заходів щодо недопущення таких порушень у майбутньому[2].

При цьому основною метою діяльності державного сектору є надання керівнику організації об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій з функціонування системи внутрішнього контролю та її удосконалення; вдосконалення системи управління; запобігання фактів незаконного, неефективного та не результативного використання бюджетних коштів; запобігання виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності центрального органу виконавчої влади

(територіального підрозділу) [3].

Система внутрішнього фінансового контролю та аудиту в державному секторі має ряд проблем, які пов'язані з її становленням. Основними з них виступають:

- недосконалість нормативно-правового забезпечення щодо організації системи внутрішнього контролю, кадрового забезпечення підрозділів внутрішнього аудиту, відсутність порядків та механізмів здійснення контролю за станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту;

- нерозуміння сутності внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту, ототожнення їх з інспекційною діяльністю;

- виконання внутрішніми аудиторами ряду функцій, які непрацездатні їх діяльності;

- формальний підхід керівників до організації у підвідомчих бюджетних установах внутрішнього контролю та створення підрозділів внутрішнього аудиту [4, с. 16].

Створення сучасної системи фінансового контролю потребує точного визначення місця державного внутрішнього контролю в єдиній системі державного фінансового контролю, розробки єдиних принципів побудови і стандартів роботи всіх контрольних органів, що дасть змогу забезпечити високу якість контрольних заходів.

Перегляд оцінки стану системи державного фінансового контролю та аудиту потребує певного часу та узгодженого механізму дій усіх його учасників. Для покращення системи державного фінансового контролю доцільно провести такі заходи:

- удосконалити нормативно-правове забезпечення розвитку системи державного фінансового контролю;

- сформулювати сучасні ринкові інституції із питань державного фінансового контролю;

- посилити особисту відповідальності керівників суб'єктів господарювання державного сектору, яка сприятиме ефективному та розумному витрачання державних ресурсів.

Отже, удосконалення стану системи фінансового контролю надасть змогу всебічно оцінювати результативність управління державними фінансами.

Література

1. Андреев П. П. Реформування фінансового контролю як складової інституційних реформ у системі управління державними фінансами / П. П. Андреев, О. О. Чечуліна, І. Ю. Чумакова та ін. – К. : Акад. фін. управління, 2013. – Т. 2. – 328 с.
2. Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади: Постанова КМУ від 28 вересня 2011р. № 1001. 99 [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1001-2011-p>.
3. Стандарти внутрішнього аудиту : затв. наказом Мінфіну України від 4 жовтня 2011 р. № 1247 [Електронний ресурс] / Міністерство фінансів України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11>
4. Синюгіна Н.В. Організація внутрішнього контролю в бюджетній установі: наукові та методологічні аспекти / Н.В. Синюгіна, С.В. Дейнеко // Економіка розвитку. – 2013. – № 3(67). – с. 15-17.

МЕТОДИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ РЕГІОНУ

Хуторянець Т. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

В сучасних умовах оцінка інвестиційного клімату є важливим елементом розроблення регіональної політики залучення та використання інвестицій, оскільки він, по-перше, дає системне уявлення про фактори, що впливають на здійснення інвестицій, по-друге, дає можливість глибше оцінити ситуацію в окремому регіоні, по-третє, дозволяє усвідомити мотивацію поведінки інвестора. Оцінка інвестиційного клімату є найважливішим аспектом прийняття будь-якого інвестиційного рішення. Від її достовірності залежать наслідки як для інвестора, так і для економіки регіону та держави загалом.

Оцінка інвестиційного клімату регіону – це процес визначення тенденцій, що впливають або можуть вплинути на ефективність інвестиційної діяльності у регіоні, а, отже, і на бажання потенційного інвестора здійснити вкладення капіталу. Підсумком оцінки інвестиційного клімату регіону повинен бути зрозумілий однозначний, виражений символічно та/або графічно результат.

При оцінці інвестиційного клімату регіону можуть використовуватися такі основні методи:

1. Факторний метод оцінки інвестиційного клімату регіону ґрунтується на оцінці сукупності факторів, що впливають на інвестиційний клімат. Серед факторів, що здійснюють найбільший вплив на вподобання інвесторів та належать до найбільш суттєвих елементів інвестиційного клімату регіону, виділяють: політичні, соціальні, економічні, екологічні, кримінальні, фінансові, ресурсно-сировинні, трудові, виробничі, інноваційні, інфраструктурні, споживчі, інституційні, законодавчі та інші фактори [1].

До переваг факторного методу належать: дозволяє зробити висновки про інвестиційні перспективи розвитку регіонів країни, дає можливість оцінити більшість показників статистичними методами й обґрунтувати достовірність отриманих результатів за допомогою визначення ступеня тісноти кореляційного зв'язку між розглянутими категоріями. Існують і недоліки факторного методу, зокрема, він не дозволяє окремо оцінити інвестиційний потенціал та інвестиційний ризик регіону, а також ігнорує фактор часу.

2. Ризиковий метод оцінки інвестиційного клімату регіону передбачає аналіз широкого набору факторів та ототожнення інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості регіону. Інвестиційна привабливість (клімат) в даному випадку розглядаються як агрегований показник, який визначається двома характеристиками – інвестиційним потенціалом та інвестиційним ризиком. Інвестиційний потенціал та інвестиційний ризик складаються, відповідно, з приватних потенціалів і ризиків, які мають різну питому вагу при визначенні інтегрального показника [2, с.33].

Основною перевагою ризикового методу є те, що він дозволяє оцінити окремо інвестиційний потенціал та інвестиційний ризик, при цьому використовується досить багато факторів, щоб дати найбільш точну оцінку. До недоліків ризикового методу належать суб'єктивність думок експертів щодо визначення питомої ваги, а також ототожнення інвестиційного клімату регіону та його інвестиційної привабливості.

3. Інтегральний метод оцінки інвестиційного клімату регіону базується на використанні математичних моделей, що зводяться до таких [3, с.35]:

– метод суми місць передбачає попереднє ранжування усіх регіонів по кожному показнику, що характеризує інвестиційний клімат. При цьому перші місця присвоюються найкращим значенням. Обчисливши суми місць за всіма розглянутими показниками, можна встановити ранги регіонів за станом інвестиційного клімату;

– метод бальних оцінок відрізняється від методу суми місць лише тим, що регіонам, які мають найкращі значення показників, присвоюються найвищі бали. Головний недолік цих методів полягає у тому, що відмінність між кожною парою сусідніх в ранжированому ряді регіонів завжди є постійною величиною, що оцінюється в один бал, тоді як насправді відмінність показників може бути досить значною, або, навпаки, чисто номінальною;

– метод багатовимірної середньої усуває згаданий недолік двох попередніх методів, тому широко використовується, адже дозволяє зберегти ступінь відмінностей між регіонами, властиву натуральним значенням ознак. Метод полягає в тому, що по кожному показнику, що характеризує інвестиційний клімат, обчислюється середня величина по країні, а показники кожного регіону співвідносяться з нею. Таким чином, кожен регіон отримує по кожному показнику свій коефіцієнт, з яких на заключному етапі розраховується середній. Чим вище багатовимірна середня оцінка, тим вищий рейтинг регіону;

– метод «Патерн» відрізняється від багатовимірної середньої лише тим, що в якості основи стандартизованих значень індикаторів не беруться середні показники по країні, а обираються найкращі значення.

Таким чином, дослідження методів оцінки інвестиційного клімату регіону має важливе теоретичне та практичне значення. Теоретичний аспект полягає у визначенні стану та обґрунтуванні сукупності показників, що визначають інвестиційну активність на регіональному рівні. Практичний аспект передбачає формування вихідних передумов для обґрунтування інвестиційної політики та розробки стратегії інвестиційного розвитку регіону.

Література

1. Сукиасян А. А. Методика оценки инвестиционного климата региона (на примере Республики Башкортостан) / А. А. Сукиасян // Государственное управление. – 2012. – №31. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://e-journal.spa.msu.ru>.
2. Литвинова В. В. Инвестиционная привлекательность и инвестиционный климат региона: монография / В. В. Литвинова. – М.: Финансовый университет, 2013. – 116 с.
3. Куренкова А. С. Составляющие инвестиционного климата и методы его оценки / А. С. Куренкова // Российское предпринимательство. – 2011. – №6-1 (185). – С.32-36.

УДК3382

СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ СОЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Ширяєва Д. – ст. 5 курсу, гр. ФУПО_{ЗВНМ}-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Добіжа Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Після впровадження Бюджетним кодексом України програмної класифікації видатків місцевих бюджетів, основною метою здійснення видатків бюджетів усіх рівнів є підвищення ефективності використання цих коштів. На нашу думку, даний процес потрібно розпочинати детальним вивченням теоретичного та практичного досвіду вирішення проблем оптимізації видатків соціального спрямування за кордоном.

Загалом місцеві бюджети в багатьох країнах світу є подібними за своєю структурою та функціональним призначенням. Проте кожна влада за рахунок певних заходів соціально-економічної політики, по-своєму розв'язує питання, що стосується державного регулювання здійснення видатків місцевих бюджетів. При цьому спільним є те, що всі фінансові операції на рівні міста щодо складання, розгляду, прийняття, виконання бюджету та контролю за його виконанням є об'єктом регулювання держави через бюджетні правовідносини.

Для федеративних держав характерна значна самостійність великих адміністративно-територіальних одиниць, які часто здатні ефективно проводити власну соціальну, економічну і екологічну політику. Місцеві органи в цих державах беруть активну участь у здійсненні завдань соціально-економічного характеру виконання яких дотримуються і центральні органи управління.

Видатки місцевих бюджетів безпосередньо залежать від державної політики управління ними та рівня децентралізації бюджетних відносин. Наприклад, у Фінляндії, Норвегії, Франції, Німеччині, Японії фінансування соціальної сфери здійснюється в основному за рахунок видаткової частини з місцевих бюджетів.

Оскільки, саме з місцевих бюджетів фінансується економічна та соціальна інфраструктура країни, до якої входять: місцевий транспорт, вода – і газопостачання, будівництво шкіл (у Німеччині ці видатки становлять 1/4 видатків місцевих бюджетів, у Франції – більше, ніж 1/3, а в бюджетах Великої Британії та США – понад 40%), будівництво лікарень й інших соціальних установ.

У Японії за рахунок коштів місцевих бюджетів фінансується розвиток виробничої інфраструктури, заходи, пов'язані з ліквідацією стихійних лих, витрати на підготовку робочої сили, виплата соціальної допомоги, пенсійне утримання

тощо.

У деяких країнах видатки місцевих бюджетів поділяються на поточні та майнові. Наприклад, у Польщі до поточних видатків належать видатки на загальні субвенції для одиниць місцевого самоврядування, дотації, заробітну плату, інші послуги для фізичних осіб, поруки та гарантії тощо. До майнових видатків належать певні дотації на фінансування чи дефінансування коштів соціального спрямування, а також видатки на реалізацію інвестицій у соціальній сфері.

На даний час у більшості розвинених країн світу застосовується середньо – та довгострокове фінансове планування видатків бюджетної системи.

Варто зазначити, що понад 50% видатків місцевих бюджетів спрямовується на фінансування сфери охорони здоров'я у Норвегії, Швеції та Фінляндії. І станом на сьогоднішній день більшість розвинених країн світу перейшли на середньо – та довгострокове фінансове планування бюджетної системи.

В Україні, незважаючи на те, що Бюджетним кодексом передбачено подання до Верховної Ради прогностичних показників на наступні 3 роки разом із проектом закону про Державний бюджет, середньострокове планування все ще носить суто декларативний характер через відсутність методології формування середньострокових показників планування бюджету. На рівні ж місцевих бюджетів в Україні середньострокове бюджетування практично не застосовується.

Зарубіжний досвід дає багато прикладів використання ваучерних технологій в різних сферах надання соціальних благ та послуг: для організації медичного обслуговування, проведення діагностики незастрахованих осіб у Греції, також для організації надання послуг по догляду за дітьми дошкільного віку у Люксембурзі. В Україні впровадження ваучерної системи може бути здійснене для організації соціального обслуговування людей літнього віку та осіб, які мають інвалідність або важке захворювання, також для надання послуг по догляду за дітьми дошкільного віку. Ваучерна система має великий соціальний потенціал і перспективи розвитку в Україні. Розвиток ваучерної системи має стати складовою реформування національної політики на ринку праці в частині активних програм.

Література

1. Стефанчук Р.О. Зарубіжний досвід формування та функціонування місцевих бюджетів / Р.О. Стефанчук, О.А. Музика-Стефанчук // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності.- 2010. – №1. -С. 132 – 138.
2. Субботович Ю.Л. Бюджетна децентралізація та зміцнення фінансів органів місцевого самоврядування // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2012. -Вип. 132. – С. 44-46.
3. Фінансова думка України: монографія: у 3 т. / С.В. Львовичкін, П.І. Юхменко, В.М. Федосов, С.І. Юрій; за наук. ред. д-ра екон.наук., проф. В.М. Федосова. – К.: Кондор; Тернопіль: Економічна думка, 2010. – Т. 1.
4. Чеберяко О., Рябоконт О. Актуальні проблеми в сфері формування та виконання місцевих бюджетів/ О. Чеберяко, О. Рябоконт // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. – 2014. – №71. – С. 58-61.
5. Юрій С. І., Дем'янишин В. Бюджет, бюджетна доктрина та бюджетна політика держави: сучасна парадигма, імперантний детермінізм, реалії і перспективи/ С.Юрій, В.Дем'янишин // Світ фінансів. – 2010. – Випуск 4. – С. 7.

УДК 339.748.3(477)

ІНСТРУМЕНТИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ВАЛЮТНОГО КУРСУ В УКРАЇНІ

Ряба А. – ст. 4 курсу, гр. Фвн-41

Науковий керівник – к.е.н. Підгасць С.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Організація валютної системи є істотною компонентом економіки будь-якої держави. Для сприяння того, щоб бути учасником міжнародних торгових операцій необхідно сформувати валютний ринок, який підтримує розширенню грошових відносин між багатьма країнами. Для України, яка є учасником євроінтеграційних процесів, формування ефективного валютного регулювання та стабілізація валютного курсу є пріоритетними напрямками. Проблемою залишається вибір оптимального валютного курсу для нашої країни, який би зміг забезпечити правильне функціонування національної валютної системи.

НБУ з метою стабілізації валютного курсу використовує основні три інструмента, зокрема, це: норма резервування, облікова ставка та операції на відкритому ринку. На валютному ринку найбільш дієвими серед них є лише деякі інструменти, які можуть працювати та давати ефект для забезпечення стійкості національної валюти. Тому, вважаємо за доцільне розглянути саме такі інструменти як облікова ставка, ставка за кредитами НБУ овернайт та операції центрального банку на відкритому ринку державних цінних паперів [4].

Впродовж останніх п'яти років в економіці України спостерігалось ряд тенденцій в динаміці валютного курсу. Їх можна розділити на три основні етапи. Перший етап характеризується періодом з 2008 – 2009 р., коли відбувається зростання вартості національної валюти через складні кризові процеси в економіці. Ці процеси були спричинені загальносвітовими тенденціями, зниження ділової

активності, падінням світового валового внутрішнього продукту. Дія цього фактора не була тривалою, а тому вже у 2009-2010 рр. курс гривні стабілізувався.

На другому етапі, протягом 2009 – 2013рр. спостерігалися негативні тенденції у вітчизняній економіці, а саме – ВВП зросло низькими темпами, розмір золотовалютних резервів знижувався, інвестиційна привабливість України знижувалася. У кінці 2013 р. розпочалися складні політичні процеси і контроль за курсом гривні був послаблений. Негативні очікування змусили фізичних осіб знижувати ризик втрачати заощаджень, що призвело до активізації купівлі валюти населенням.

Третій етап, який розпочався з 2014 р., відображає значні коливання валютного курсу та започатковує тренд стрімкого підвищення облікової ставки з 9,5% в квітні 2014 р. до 30% в березні 2015 р. Вартість національної валюти падає, вона швидко знецінюється, що є проявом розбалансованості валютного ринку.

У той же час наявність декількох курсів створює джерело для нечесного збагачення, а тому режим формування валютного курсу був змінений. Реальний ефективний валютний курс дозволяє отримати інформацію про зміну цінової конкурентоспроможності вітчизняних товарів по відношенню до продукції основних торговельних партнерів [2].

Аналізуючи річні звіти НБУ, на рис.1 спостерігаємо загальну динаміку зміни облікової ставки протягом 2012-2016 рр.

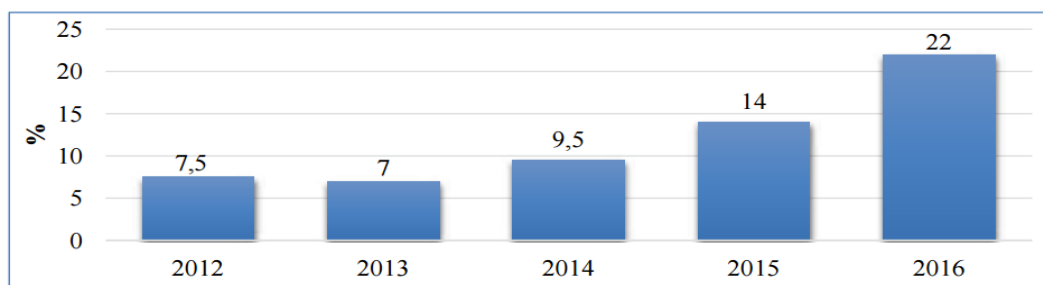

Рис. 1. Динаміка облікової ставки НБУ станом на 01.01. кожного року за 2012–2016 рр.
Джерело: побудовано авторами за даними [1]

Для забезпечення стабілізації валютного курсу необхідно:

- поступове зниження ще досить високого рівня облікової ставки, у перспективі одного року до 17- 20 %. Зниження облікової ставки слугуватиме сигналом інвесторам, підприємствам, а тому дозволить активізувати їх економічну діяльність;
- підвищення ставки овернайт до рівня, який робить вигідним залучати кошти відмінні від кредитів Національного банку України. Ставка повинна бути вищою від вартості залучення інших ресурсів;
- перетворення гривні у тверду світову валюту, оскільки це призведе до зміцнення української валюти до рівня зарубіжних валют;
- обмеження розміру облігацій внутрішньої

державної позики, що може знаходитися у Національного банку України з метою обмеження можливості для формування дефіциту державного бюджету [3].

Підсумовуючи зазначимо, що підвищення контролю та застосування головного регулятора НБУ важелів адміністративного впливу таких, як спиняти курсу національної валюти, перешкоджати продажі валюти на ринку лише у короткостроковому періоді дозволяє вирівняти коливання курсу гривні. Неприсутність різких коливань на валютному ринку, співпраця між урядом та НБУ призведе до нормалізації економічних процесів та сприятиме ефективному використанні економічних ресурсів.

Література

1. Обмінний курс Офіційний сайт Національного банку України // [електронний ресурс]. – режим доступу http://www.bank.gov.ua/files/Exchange_r.xls
2. Шелудько С.А. Облікова ставка центрального банку як інструмент валютного регулювання / С.А. Шелудько // Регіональна економіка та управління. – 2015. – № 4. – С. 118–122.
3. Бодрова Н. Е. Валютний ринок України: стан, проблеми й перспективи / Н. Е. Бодрова // Вісник СумДУ. Серія «102 Економіка». – 2012. – № 1. – С. 102–114.
4. Пелех У.В. Процентна політика як засіб регулювання монетарної сфери / У.В. Пелех // Ефективність державного управління. – 2012. – № 30. – С. 481–485.

УДК 358.84

СВІТОВІ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ ТА ДОПОМОГ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Букальцев Д. – ст. 1 курсу, гр. ФУПОВНМ-11
Науковий керівник – к.е.н., доцент Добіжа Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Країни Європейського союзу мають найвищі показники індексу людського розвитку, тому їх досвід у системі надання соціальних виплат та допомоги може допомогти у розробці шляхів вдосконалення цієї системи в Україні.

Німеччина вважається, однією з найперших країн світу в якій впровадили сучасну систему соціального захисту та надання допомоги. Німеччина належить до країн з корпоративістською моделлю соціального забезпечення, це можна чітко прослідкувати на основі принципів фінансування соціальних виплат та допомоги в цій країні. Соціальні виплати та допомоги поділяються на наступні види: допомога у зв'язку із материнством, допомога по догляду, допомоги сім'ям.

Допомога у зв'язку із хворобою та материнством та допомога у зв'язку із довготривалим доглядом за хворою особою, за своєю суттю ці програми належать до соціального страхування. Відповідний фонд формується за рахунок відрахувань уряду, працівника та роботодавця, що чітко демонструє корпоративістську модель.

Відповідно до вимог законодавства працівники та роботодавці сплачують обумовлений розмір на формування фонду у зв'язку з материнством та хворобою. Розмір відрахувань є наступним: працівники сплачують 7,9%, пенсіонери 7,9% , також додатково пенсійний фонд сплачує ще

7% із пенсії, студенти також приймають участь у цій програмі і сплачують 10,43% із стипендії (мінімальний розмір стипендії складає 512 євро) [1]. Також встановлена максимальна сума, яка може розраховуватись для виплати податку, яка складає 45,000 євро. Роботодавець сплачує 7% із зарплати працівника (враховуючи зазначену стелю у 45,000 євро). За умови, якщо зарплата працівника складає 400 євро на місяць та менше, тоді роботодавець сплачує 13%. Уряд субсидує виплати у зв'язку із материнством, фермерам пенсіонерам у зв'язку із здоров'ям (хворобою), та не страхові виплати. Сдині, хто не робить відрахувань до цього фонду – це само зайняті особи, які в свою чергу не отримують виплат із зазначеного фонду.

Слід відмітити особливості відрахувань та нарахування виплат на тривалу допомогу (догляд). Із вищезазначених відрахувань застрахована особа сплачує 0,975% заробітку, пенсіонери 1,95% пенсії, бездітні застраховані особи, старші 23 років, сплачують додатково 0,25%. Максимальний розмір річних доходів, із яких робляться відрахування складає 45,000 євро. Роботодавець відраховує 0,975% заробітку [1].

Допомога виплачується із спеціальних фондів, при чому не встановлено мінімальний страховий період для надання медичних виплат. Грошові виплати у зв'язку із хворобою виплачуються застрахованим особам, які доглядають за хворими

дітьми молодшими 12 років. Так наприклад, для виплати допомоги по довготривалому догляду, застрахована особа повинна мати не менше 2 років страхового покриття за останні 10 років. Розмір виплати залежить від необхідного виду допомоги. При чому існує чіткий поділ за часом та періодичністю надання допомоги: надання допомоги раз на день, триразова допомога (догляд) або критична потреба цілодобового догляду. До розміру допомоги може додатково призначатись субсидія, для покриття витрат за утримання житла.

Виплати при довготривалій допомозі: надаються застрахованим особам, які надають послуги по догляду самостійно, наприклад, родичам. Розмір субсидії складає 215 євро, 420 євро, або 675 євро на місяць і залежить від рівня на частоти надання відповідного виду допомоги.

Допомога може бути поєднана із іншими відповідними виплатами (послугами), наприклад догляд на дому, медичний догляд, що надається професійними працівниками, при цьому субсидії спадають пропорційно до поєднання із надаваними послугами.

Отже, світовий досвід чітко демонструє необхідність використання механізмів соціального страхування при наданні соціальних виплат на

допомоги. Також використання різних шляхів надходження коштів до соціальних фондів. В той же ж час, у кожній країні використовується свій особливий підхід до організації та фінансування надання соціальних виплат і допомоги. Досвід європейських країн показує, що організація та надання соціальних виплат та допомоги залежить від моделі соціального захисту населення, яку використовує країна. Така модель в свою чергу базується на історико-культурних особливостях формування держави та цінностей народу. Так, для Швеції провідною вважається фінансування соціальних допомог сім'ям, у Німеччині – інвалідів, Великобританія, в свою чергу гарантує лише базовий мінімум для малозабезпечених верств населення. Окрім організаційних особливостей надання соціальної допомоги, також варто виділити і те, що у Швеції, Німеччині, Великобританії соціальні допомоги спрямовані на стимулювання до праці. Зокрема, можна виділити допомоги у зв'язку із вагітністю та пологами, які надаються в більшій сумі, якщо особа працює, ніж якщо не працює. Те ж саме стосується і допомоги на виховання дитини. В Україні такі допомоги мають суто номінальне значення, оскільки задовольняють потреби дитини приблизно на рівні тридцяти відсотків.

Література

1. Old Age, Disability, and Survivors. Germany // Exchange Organizational Behavior Teaching Journal // – 2010 – pp. 306-312 V. 874
2. Age, Disability, and Survivors. United Kingdom //Exchange Organizational Behavior Teaching Journal // – 2010 – pp. 316-322 V. 875
3. Добіжа Н. В. Основні напрями удосконалення соціальних виплат та допомог в Україні / Н. В. Добіжа // Конкурентоспроможність національної економіки та освіти: пошук ефективних рішень: зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. уч., м. Вінниця, 15 квітня 2015р.: у 3-х т. – Т. 1 / редкол.: ВННІЕ ТНЕУ. – Тернопіль: – Крок, 2015. – С. 17-19.

УДК 336.71(477)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Бондар Ю. – ст. 2 курсу, гр. Ф_{вн}-21

Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

У сучасних умовах банківська система України перебуває у найскладнішій ситуації за весь період свого існування від моменту здобуття незалежності. Поєднання низки несприятливих об'єктивних і суб'єктивних чинників світового і національного економічного розвитку, зовнішньої і внутрішньої політики вилось у безпрецедентну за масштабами і наслідками для економіки банківську кризу, від подолання якої вирішальною мірою залежить економічне майбутнє нашої держави.

Нинішня криза і справді є кризою передусім фінансовою і банківською з огляду на першопричини її виникнення [1]. Утім, було б несправедливо вважати саме банківський сектор економіки головним і чи не єдиним джерелом кризових явищ і нових шоків для нефінансових секторів господарства. Адже загострення кризи у банківському секторі країни, що триває від початку 2014 р., стало результатом нагромаджених упродовж двох десятиліть розвитку нашої країни цілої низки

макро- і мікроекономічних проблем, які проявились під впливом дії каталізуючих чинників широкомасштабного поєднання політичної та фінансово-економічної криз, що нарівні з військовим конфліктом по суті зруйнували фінансову стабільність держави. Банківська система у цих умовах перестала виконувати головну свою функцію – акумуляції й перерозподілу грошових капіталів в економіці задля стимулювання виробничого зростання – і перетворилася на фактор генерування фінансової нестабільності з негативними наслідками для економічного розвитку [2].

На практиці особливості прояву кризових явищ у банківській системі України проявились у низці негативних процесів, які поєдналися у великий комплекс проблем, що в концентрованому вигляді характеризують ті макроекономічні дисбаланси, які сьогодні є одним із вирішальних факторів гальмування розвитку економіки нашої країни [3, с. 117]. Серед таких процесів необхідно насамперед

вказати ті, що найбільшою мірою відображають сучасний стан банківського сектору й ознаки кризових явищ у ньому, а саме:

- 1) безпрецедентний за масштабами відтік коштів з депозитних банківських рахунків;
- 2) нагромадження значних обсягів проблемних кредитів у структурі кредитного портфеля;
- 3) збільшення витрат банків та наростання збитковості банківського бізнесу в цілому;
- 4) загострення проблеми недостатнього рівня капіталізації банків;
- 5) зміна структури банківської системи внаслідок оголошення низки банків неплатоспроможними і виведення їх з ринку.

Очевидно, що шляхи подолання кризових явищ у банківському секторі країни мають лежати передусім у площині пошуку найбільш раціональних варіантів досягнення макроекономічної збалансованості і проведення ефективної грошово-кредитної політики, спрямованої на стабілізацію ситуації на грошовому ринку країни та забезпечення повноцінного виконання банківською системою своїх функцій фінансового посередництва в інтересах стимулювання довготривалого зростання економіки загалом. Головним завданням Національного банку при цьому має бути забезпечення ефективного банківського нагляду та

стабільності національної грошової одиниці як ключової умови підтримання високого рівня довіри до банківської системи, стимулювання інвестицій і економічного зростання.

Жоден інвестор не вкладатиме кошти в економіку тієї країни, уряд якої не здатен забезпечити стабільність національної валюти. Попри всі декларовані наміри щодо інфляційного таргетування слід визнати, що НБУ сьогодні не має дієвих важелів впливу на цінову динаміку. А без обмеження інфляції і коливань обмінного курсу національної валюти, що власне і є першопричинами дестабілізації на грошовому ринку, не доводиться говорити про залучення інвестицій, стимулювання виробничого зростання, відновлення довіри до вітчизняної банківської системи та подолання кризи.

Однак проблеми банківської системи можуть бути вирішені лише у поєднанні з досягненням інших важливих цілей економічної політики. Це означає, що повноцінне відновлення ефективного функціонування банківського сектору країни неможливе без розв'язання комплексу завдань, спрямованих на забезпечення структурної перебудови економіки, досягнення стабільного економічного зростання, фінансової стійкості та макроекономічної збалансованості [4, с. 32].

Література

1. Доходи та витрати банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=14789288&cat_id=58285.
2. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798.
3. Штефан Л.Б. Проблеми формування ресурсної бази комерційних банків України / Л.Б. Штефан // Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – Інноваційна економіка. – Тернопіль. – 2012. – Вип. 6. – С. 116-122.
4. Дзюблюк О.В. Актуальні проблеми розвитку банківської системи України / О.В. Дзюблюк // Банківська справа. – 2016. – 1(138). – С. 3-32.

УДК 330.322(477)

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Коровай К. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Необхідність забезпечення сталого та ефективного розвитку національної економіки передбачає виявлення й використання умов і закономірностей, характерних для сучасної моделі соціально-економічних суспільних відносин. В умовах сучасної глобалізації серед домінуючих факторів і закономірностей розвитку економіки України особливе місце займає створення сприятливого інвестиційного клімату. Це пояснюється тим, що саме рівень вивченості інвестиційного досвіду, сформованої інвестиційної ситуації та їх апроксимації дозволяє розробляти науково обґрунтовані рекомендації щодо підвищення ефективності залучення інвестицій у національну економіку, які на практиці реалізуються шляхом створення сприятливого інвестиційного клімату.

Інвестиційний клімат – це узагальнена характеристика сукупності соціальних, економічних, організаційних, правових, політичних, соціокультурних передумов, що зумовлює привабливість і доцільність інвестування в ту або іншу господарську систему (економіку країни, регіону, корпорації) [1, с.366]. Інвестиційний клімат будь-якої країни визначається балансом інвестиційного потенціалу та інвестиційного ризику. Зрозуміло, чому для прийняття інвестиційних рішень недостатньо розглядати тільки потенціал або тільки ризики. Країна може бути першокласною з точки зору потенціалу, наприклад, там є сировинні ресурси або багате населення, але якщо політична ситуація нестабільна або настільки забруднене навколишнє середовище, що ще одного неекологічного виробництва доквілля просто не витримає, то на інвестиції мало хто

наважитися. І навпаки, країна може бути спокійною, але робити там інвестору просто нічого, якщо немає потенціалу для інвестування.

На сьогоднішній день іноземні та вітчизняні інвестори вважають, що говорити про сприятливий інвестиційний клімат в Україні поки зарано. Оскільки головною передумовою його формування є правові гарантії та прозоре законодавство, стан якого потребує негайного вдосконалення. Але, незважаючи на це, Україна стає все більш привабливою для інвесторів, оскільки рівень віддачі від інвестицій в певних галузях національної економіки є достатньо високим [2, с.86].

В останні роки в Україні, хоча і спостерігалась поступова активізація інвестиційних процесів, в той же час в абсолютному вираженні сумарний обсяг інвестицій явно не задовольняв реальної потреби вітчизняної економіки у капіталі. До основних чинників, що стримують інвестиційну активність і зумовлюють несприятливий інвестиційний клімат, відносять: складна суспільно-політична ситуація; висока залежність національної економіки, публічних фінансів і платіжного балансу від зовнішньоекономічної кон'юнктури при існуючій структурі ВВП; надлишкові адміністративні бар'єри для інвесторів; недостатній правовий захист вітчизняних та іноземних інвесторів, слабка правозастосовча практика; досить висока ціна комерційного кредитування, незважаючи на помітне зниження ставок на фінансовому ринку; відсутність ефективних механізмів трансформації заощаджень населення в інвестиції; недостатній рівень розвитку фондового ринку.

На наш погляд, найбільш серйозною проблемою України, з точки зору інвесторів, являється неадекватне та мінливе податкове законодавство. Далі ідуть проблеми, пов'язані зі слабким забезпеченням прав власності і прав кредиторів, діями фіскальних органів, ризиком змін у політичній сфері, нестійким макроекономічними положенням, нерозвиненим банківським сектором,

системою вітчизняного бухгалтерського обліку і корупцією. Галузеві проблеми залучення інвестицій тісно стикаються з не менш гострими регіональними. На нашу думку, в Україні можливості економічної регіоналізації та наявні ресурси були належним чином не задіяні багато в чому саме через недостатнє врахування специфіки регіональних умов і факторів, що стало однією з основних причин невисокої результативності ринкових реформ і як наслідок недостатньої конкурентоспроможності економіки.

Для значного покращення інвестиційного клімату в Україні, насамперед, важливо вдосконалити нормативно-правове середовище за такими напрямками: активізація зусиль щодо зниження адміністративного навантаження за рахунок скорочення бюрократичних процедур; вжиття заходів із підвищення прозорості та ефективності законодавства за рахунок усунення вибіркості правової системи, створення передбачуваних правил гри для всіх учасників ринку; подальша лібералізація міграційного законодавства, яка дозволяє залучати висококваліфікованих іноземних фахівців – носіїв міжнародного досвіду, що дозволяє використовувати необхідні для роботи технології і знання, спрощує ведення проектів; зниження рівня державного контролю економічної діяльності підприємств-інвесторів: відмова від застарілих норм промислової безпеки, скорочення надлишкових вимог до сировини і продукції, гармонізація вітчизняних і міжнародних стандартів сировини і продукції.

Таким чином, удосконалення законодавства буде сприяти поліпшенню інвестиційного клімату в Україні. Варто зазначити, що негативні обставини (макроекономічні, корупційні, політичні) носять короткостроковий або середньостроковий характер. У зв'язку з цим можна очікувати, що в найближчій перспективі інвестиційний клімат України покращиться, за умов проведення реформ, а його оцінки будуть більш позитивними.

Література

1. Коваленко С. О. Інвестиційний клімат в Україні та напрями його покращення / С. О. Коваленко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2015. – №38. – С. 366-368
2. Журавель В. В. Особливості формування інвестиційного середовища в Україні на сучасному етапі / В. В. Журавель // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – №9. – С. 83-87.

УДК 351.72.078.3(477)

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Пенькна І. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н, доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

На сучасному етапі у системі державного регулювання економіки провідне місце займає державний фінансовий контроль, який спрямований на забезпечення законності та достовірності операцій під час утворення, розподілу та використання

фінансових ресурсів держави. Як свідчить практика, нині система державного фінансового контролю в Україні не забезпечує належного рівня фінансово-бюджетної дисципліни через низку існуючих проблем. Саме тому своєчасне виявлення та усунення

недоліків, удосконалення та реформування державного фінансового контролю в Україні є досить актуальним.

Питанням функціонування та вдосконалення державного фінансового контролю в Україні присвячені праці багатьох науковців. Серед наукових досліджень, у яких висвітлено проблеми та шляхи удосконалення системи державного фінансового контролю, варто звернути увагу на праці Г. Азаренкової, М. Білухи, Ф. Виговської, П. Германчука, І. Іванової, Л. Савченко, І. Стефанюка, Т. Пожар, Ю. Чумакової та ін.

Метою статті є визначення проблем функціонування системи державного фінансового контролю та шляхів їх вирішення.

Державний фінансовий контроль – це різновид фінансового контролю, спрямований на дотримання законності, фінансової дисципліни, доцільності та ефективності при формуванні, розподілі, володінні, використанні та відчуженні активів, які належать державі. Державний фінансовий контроль охоплює всі операції, пов'язані з рухом державних коштів [1].

Згідно з законом України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» головними завданнями органу державного фінансового контролю є: здійснення державного фінансового контролю за використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяттям зобов'язань, ефективним використанням коштів і майна, станом і достовірністю бухгалтерського обліку і фінансової звітності у міністерствах та інших органах виконавчої влади, державних фондах, фондах загальнообов'язкового державного соціального страхування, бюджетних установах і суб'єктах господарювання державного сектору економіки, а також на підприємствах, в установах та організаціях [2].

Однак аналіз досліджень показав, що діюча система державного фінансового контролю має ряд проблем і недоліків, а саме: правового, організаційного та методологічного характеру.

До недоліків правового характеру можна віднести:

- невиконання положень чинного законодавства в частині забезпечення належної взаємодії між органами державного фінансового контролю, що посилює дублювання і паралелізм в роботі.

- недотримання та порушення норм і принципів бюджетного та податкового законодавства учасниками фінансово-економічних відносин.

Недоліки організаційного характеру:

- відсутність чіткого переліку органів, на яких покладено здійснення в Україні державного фінансового контролю, та їх повноважень.

- дублювання та паралелізм у роботі контролюючих органів різних рівнів, надмірне перевантаження деяких об'єктів ревізіями;

- недостатня робота з громадськістю по роз'ясненню завдань державного фінансового контролю та з забезпечення усунення допущених порушень;

- недостатнє застосування в контрольно-ревізійній роботі методик, спрямованих на визначення ефективності використання державних фінансових ресурсів.

- неефективність управління державним коштами та майном.

Недоліками методологічного характеру є:

- відсутність методологічного забезпечення основних форм фінансового контролю (специфічних процедурних стандартів).

- невідповідність основним принципам систем державного фінансового контролю провідних країн Європи.

- відсутність єдиної інформаційної та методологічної бази державного фінансового контролю [3].

Для вирішення вказаних проблем та недоліків організації та функціонування системи державного фінансового контролю в Україні необхідно визначити напрями її вдосконалення.

Можна виділити такі основні напрями вдосконалення системи державного фінансового контролю в Україні:

- розробка єдиних концептуальних засад організації державного фінансового контролю, стандартизація форм і методів контрольної діяльності;

- формування нових і вдосконалення діючих методик та процедур державного фінансового контролю;

- удосконалення кадрового забезпечення системи державного фінансового контролю;

- прийняття стандартів здійснення державного фінансового контролю для створення дієвого механізму протидії правопорушенням і зловживанням у сфері використання бюджетних коштів, державного та комунального майна;

- дотримання міжнародних принципів фінансового контролю на державному та регіональному рівнях, адаптація системи державного фінансового контролю до європейських вимог;

- покращання матеріально-технічного, наукового та інформаційно-аналітичного забезпечення функціонування системи державного фінансового контролю [4, 5].

Отже, сутність державного фінансового контролю полягає у забезпеченні інтересів держави та суспільства щодо надходжень і видатків державних коштів. Діюча в Україні система державного фінансового контролю має ряд проблем, які вимагають негайного вирішення. Здійснення запропонованих заходів надасть можливість створити цілісну і ефективну систему державного фінансового контролю в Україні.

Література

1. Нагайчук В. В. Державний фінансовий контроль. Практикум: навч. посіб. / В. В. Нагайчук. – Вінниця : Вінницька міська друкарня, 2015. – 192 с.
2. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: закон України від 16.10.2012 № 5463-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>
3. Романів С. М. Необхідність та напрямки удосконалення системи державного фінансового контролю в Україні як вимога сьогодення / С. М. Романів, Д. В. Долбнева // ScienceRise. – 2016. – № 2(1). – С. 35–38. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2016_2%281%29__7
4. Есманов О. М. Реформування системи державного фінансового контролю в Україні / О. М. Есманов // Бізнес Інформ. – 2012. – № 12. – С. 32–34.
5. Напрямки удосконалення державного фінансового контролю в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/17_AND_2010/Economics/68822.doc.htm

УДК 336.226

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ПРЯМОГО ТА НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Яременко А. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р. Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Питання про переваги і недоліки прямих та непрямих податків, а також питання про те, яка з систем, побудованих на переважанні того чи іншого типу оподаткування, буде найбільш оптимальною як з позиції держави, так і платників податків, є предметом обговорення вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів вже протягом кількох століть.

Одним із ключових завдань розробки ефективної податкової політики є вибір оптимального поєднання прямих і непрямих податків. Переважання тих чи інших в арсеналі фіскальних органів, в першу чергу, визначає характер податкової системи. Перевищення непрямих оподаткування над прямим говорить про фіскальний характер податкової політики, а перевага податкового навантаження від прямих податків визначає регулюючий характер податкового законодавства в країні. Це викликано особливостями даних видів податків, які в певних умовах можуть бути як перевагами, так і недоліками.

Прямі податки стягуються в процесі придбання та накопичення матеріальних благ (податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств, податок на майно), тобто ті, які безпосередньо належать до конкретного платника податків у разі наявності у нього доходів, майна, вчинення ним певних дій, які передбачають податкові зобов'язання. Іншими словами, в якості юридичного факту, що лежить в основі правовідносин щодо виникнення податкового зобов'язання, можна розглядати факт наявності тієї чи іншої матеріальної вигоди [1, с.44].

Основні переваги прямих податків полягають у такому: дають можливість встановити пряму залежність між доходами платника та його платежами до бюджету; являються важливим фінансовим важелем регулювання економічних процесів (інвестицій, нагромадження капіталу, сукупного споживання, ділової активності тощо); сприяють розподілу податкового тягаря таким чином, що великі податкові витрати несуть ті члени суспільства, у яких більш високі доходи (прибутки); при їх стягненні не виникає відносин між товаровиробником і конкретним споживачем, що значно знижує можливість виникнення економічних порушень;

і мають передбачуваний і регулярний характер надходження до бюджету.

Однак варто зазначити і недоліки прямих податків, серед яких: складний механізм справляння, оскільки пов'язаний зі складною методикою ведення бухгалтерського обліку і звітності; контроль за надходженням до бюджету вимагає істотного розширення фіскального апарату та розробки сучасних методів обліку й контролю платників; потребують певного рівня розвитку ринкових відносин, адже тільки в умовах реального ринку може сформуватися реальна ринкова ціна, а отже, і реальні доходи (прибуток) платників; уможливають ухилення від сплати податків через недосконалість фінансового контролю і наявність комерційної таємниці.

Непрямі податки стягуються у процесі витрачання матеріальних благ, оскільки в кінцевому підсумку входять до ціни, що сплачується за товари, роботи, послуги покупцем (податок на додану вартість, акцизний податок, мито), тобто ті, які перекладаються на споживача, і в цьому випадку особа, що перераховує їх державі, та особа, з якої ці податки утримуються, не збігаються. В даному випадку об'єктом оподаткування є такі дії, які породжують податкове зобов'язання як реалізація товарів (робіт, послуг), їх передача та інші. Зауважимо, що ці дії спрямовані на відчуження або передачу власності [2, с.93].

Непрямі податки мають низку переваг: швидко і регулярно надходять їх до бюджету, що дає змогу фінансувати видатки бюджету; охоплюють дуже широке коло товарів і послуг народного споживання; збільшують доходи держави при зростанні населення та його добробуту; здійснюють вирівнювання міжрегіонального розподілу доходів, балансують місцеві бюджети, адже споживання більш-менш рівномірне в територіальному аспекті; здійснюють стримуючий вплив на споживання товарів, шкідливих для здоров'я населення; – являються зручними для стягнення, адже характеризуються близькістю до місця сплати, відсутністю втрати часу при сплаті, безпримусовим характером.

До недоліків непрямих податків належать [3, с.82]: характеризуються зворотною прогресивністю (підсилюють нерівномірність розподілу податкового тягаря серед населення, порушують принцип справедливості); носять інфляційний характер; їх стягнення суперечить інтересам платників (фіскальні органи для забезпечення збору податків змушені втручатися у процес виробництва та обміну, вводячи різні обмеження, зачіпаючи іноді технологію виробництва); вимагають великих затрат на адміністрування; не мають еластичності (державна не

може повністю регулювати надходження від непрямих податків).

В результаті проведеного аналізу переваг і недоліків кожної форми оподаткування можна зробити висновок про те, що не тільки за допомогою поєднання прямого і непрямих оподаткування, а й з огляду на рівень розвитку національної економіки, можна вибудувати податкову систему, що відповідає як фіскальним інтересам держави, так і економічним інтересам платників податків.

Література

1. Крамсков А. С. Преимущества прямых налогов / А. С. Крамсков // Экономический вестник Ростовского государственного университета. – 2008. – Т. 6. – №2. – Ч. 2. – С.44-47.
2. Рашин А. Г. Прямые и косвенные налоги как элементы налоговой системы / А. Г. Рашин // Государство и право. – 2003. – №3. – С.92-95.
3. Хмеленко В. В. Сравнительный анализ преимуществ и недостатков взимания прямых и косвенных универсальных налогов / В. В. Хмеленко // Проблемы современной науки и образования. – 2016. – №12(54). – С.81-86.

УДК 336.774

МЕТОДИ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКА

Червань Е. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

В сучасних економічних умовах поліпшення функціонування кредитних установ нерозривно пов'язано з оцінкою кредитоспроможності їх позичальників. Даний підхід є ключовим фактором ефективного управління кредитними ресурсами, він сприяє мінімізації кредитних ризиків і підвищенню обсягу кредитних операцій.

Кредитоспроможність позичальника – це комплексна правова і фінансова характеристика, представлена фінансовими і нефінансовими показниками, що дозволяє оцінити його можливість в майбутньому повністю і у строк, передбачений в кредитному договорі, розраховатися за своїми борговими зобов'язаннями перед кредитором, а також визначальна міра ризику кредитної установи при кредитуванні конкретного позичальника [1, с.51].

Аналіз кредитоспроможності проводиться з метою отримання інформації для прийняття рішення про можливість й умови надання кредиту. Глибина аналізу залежить від наявності або відсутності в минулому відносин кредитної установи з конкретним позичальником, від результатів його фінансово-господарської діяльності, обсягу та строків надання кредиту.

На практиці застосовується безліч методів і підходів до оцінки кредитоспроможності позичальника, що не виключають один одного, а в комплексі доповнюють і роблять оцінку кредитоспроможності позичальника більш реальною. Підходи до оцінки кредитоспроможності потенційного позичальника можна систематизувати таким чином:

1. Класифікаційні методи оцінки кредитоспроможності дають можливість згрупувати позичальників та використовувать: прогнозні моделі, що дозволяють диференціювати позичальників залежно від ймовірності банкрутства, а також

рейтингові моделі, які покликані диференціювати позичальників залежно від категорії, що встановлюється за допомогою групи розраховуваних фінансових коефіцієнтів і привласнюваних їм рівнів значущості.

2. Якісні методи оцінки кредитоспроможності ґрунтуються на використанні інформації про позичальника, яка не може бути виражена в кількісних показниках. До цієї інформації належить: ділова репутація потенційного позичальника (чесність, порядність, кваліфікація керівництва, досвід роботи у відповідній галузі, плинність кадрів, своєчасність розрахунків за раніше отриманими кредитами та ін.) та економічне середовище функціонування позичальника (основні ділові партнери, конкурентоспроможність продукції, стійкість ринків збуту тощо).

2. Комплексні методи оцінки кредитоспроможності поєднують кількісні та якісні характеристики позичальника. До них належать: метод PARSER, який передбачає аналіз: P (Person) інформації про особу потенційного позичальника, його репутацію; A (Amount) обґрунтування суми одержання кредиту; R (Repayment) можливості погашення кредиту; S (Security) забезпечення кредиту; E (Expediency) доцільності кредиту; R (Remuneration) винагороди за ризик надання кредиту; метод CAMPARI, що полягає в аналізі: C (Character) репутації позичальника; A (Ability) бізнесу позичальника; M (Means) необхідності звернення за кредитом; P (Purpose) мети кредиту; A (Amount) обґрунтування суми кредиту; R (Repayment) можливості погашення; I (Insurance) способів страхування кредитного ризику; метод «Правило 5С», що передбачає аналіз: Capacity – здатності погасити кредит; Character – репутації позичальника; Capital – капіталу як передумови можливості погашення кредиту; Collateral – наявності забезпечення, застави; Conditions – економічної

кон'юнктура та її перспектив [2, с.300].

3. Метод фінансового оцінки кредитоспроможності позичальника на основі системи фінансових коефіцієнтів у різному ступені їх вибірковості використовує, напевно, будь-яка сучасна методика оцінки кредитоспроможності позичальника. Безліч коефіцієнтів цього методу дозволяють оцінити поточний стан справ позичальника на основі порівняння їх з нормативними критеріями.

4. Метод аналізу грошових потоків позичальника передбачає оцінку кредитоспроможності через визначення чистого сальдо різних його надходжень і витрат за певний період (складання припливу і відтоку коштів). Таким чином, грошовий потік визначає здатність позичальника покривати свої витрати і погашати заборгованість своїми власними ресурсами. Різниця між припливом і відтоком засобів визначає величину

загального грошового потоку [3, с.102].

5. Метод аналізу ділового ризику дозволяє прогнозувати достатність джерел погашення позики, тим самим він доповнює методи оцінки кредитоспроможності підприємства. Фактори ділового ризику пов'язані з окремими стадіями кругообігу капіталу. Діловий ризик пов'язаний також з недоліками законодавчої основи для здійснення кредиту, а також із специфікою галузі позичальника.

Слід зазначити, що кожна кредитна установа застосовує власну методіку оцінки кредитоспроможності позичальників. Але кожна методіка базується, перш за все, на використанні оцінки низки фінансових показників позичальника. Оцінка кредитоспроможності потенційного позичальника є необхідною передумовою прийняття рішення керівництвом кредитної установи щодо вибору умов кредитування.

Література

1. Речков М. И. Анализ и оценка кредитоспособности предприятия / М. И. Речков, С. А. Бороненкова // Социальные науки. – 2016. – №1-1(11). – Т. 1. – С.50-55.
2. Асланова Л. О. Методы оценки кредитоспособности заемщика / Л. О. Асланова, А. Г. Куготова // Современные тенденции в экономике и управлении: новый взгляд. – 2010. – №6. – С.299-302.
3. Хачатурян А. Г. Методы оценки кредитоспособности заемщика / А. Г. Хачатурян // Фундаментальные и прикладные исследования кооперативного сектора экономики. – 2013. – №4. – С.102-105.

УДК 331.57 (477)

БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Возик К. – учень 11-Е класу

Науковий керівник – к.е.н. Підгаєць С.В.

Комунальний заклад «Загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №9 Вінницької міської ради»

Безробіття – це соціально-економічне явище, що виступає як перевищення пропозиції робочої сили над попитом на неї. Законодавчо визначатися безробіття в Україні почало тільки у 1991 році з прийняттям Закону «Про зайнятість населення». Сутність цього явища полягає в тому, що воно не є випадковим, а, скоріше, закономірним процесом, породженим нагромадженням капіталу в умовах ринкової економіки. Невелика частка безробіття стимулює розвиток економіки і є неодмінною умовою її нормального функціонування. Чим нижчий рівень соціально-економічного розвитку країни, тим вищий рівень безробіття, і навпаки [1, с. 60].

Проте в Україні цей процес вийшов з під контролю і сприяє явному погіршенню соціально-економічного розвитку держави. Причиною такого розповсюдженого явища в Україні є неефективність використання робочої сили в минулому і відсутність економічних умов, які б дали змогу людям застосовувати свої навички у продуктивній роботі за пристойну плату. Саме тому це явище є як економічною, так і соціальною проблемою. Як свідчать дані Державної служби статистики України, ситуація на ринку залишається напруженою та супроводжується скороченням попиту на робочу силу. Обсяги та рівень зайнятості населення є вкрай низькими. Чисельність зайнятого населення у 2015 р. становила 16,4 млн. осіб. Найвищий рівень зайнятості спостерігався у м. Київ (62,0%) та Дніпропетровській (61,7%) області, а найнижчий – у Донецькій (50,7%)

та Тернопільській (51,4%) областях. Значною залишається питома вага зайнятих у неформальному секторі економіки. Кількість зайнятих у неформальному секторі економіки становила 4,3 млн., або 26,4% від загальної кількості зайнятого населення.

Серед видів економічної діяльності найбільш поширеною неформальна зайнятість була у сільському, лісовому та рибному господарствах, в оптовій та роздрібній торгівлі, ремонті автотранспортних засобів, а також у будівництві. Помітно скорочується кількість платників єдиного соціального внеску. Кількість застрахованих осіб, за яких сплачується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у 2015 р. становила лише 10,7 млн. осіб й у порівнянні з 2014 р. зменшилася на 818 тис. осіб. У всіх видах економічної діяльності та майже в усіх регіонах зменшується середньооблікова кількість штатних працівників. Невпинно зростає кількість працівників, попереджених про заплановане масове вивільнення. Протягом 2015 р. роботодавці проінформували Державну службу зайнятості про заплановане масове вивільнення 427,0 тис. працівників, що вдвічі більше, ніж у відповідному періоді минулого року [2].

Попит на працівників скорочується практично в усіх видах економічної діяльності та по основних розділах класифікації професій. Кількість вакансій, про які роботодавці проінформували центри зайнятості, станом на 31 грудня 2015 р. становила 34

тис. та у порівнянні з відповідною датою минулого року скоротилася на чверть. Зокрема, у Закарпатській області – більш ніж на третину, а у м. Києві, Чернігівській, Дніпропетровській та Донецькій областях – наполовину. Суттєвим залишається дисбаланс між попитом та пропозицією робочої сили. Станом на 31 грудня 2015 р. на одне вільне робоче місце претендувало 13 безробітних (на 31 грудня 2014 р. – 10 осіб). Зокрема, у Хмельницькій, Запорізькій та Луганській областях на одну вакансію претендувало 31–42 особи. [2]

Проте на сьогоднішній день, окрім зазначеної інформації, існує багато проблем щодо статистики безробіття в Україні, які не дозволяють об'єктивно оцінювати реальність його рівня, а саме: неможливо врахувати осіб, які втратили надію отримати робоче місце і не стоять на обліку в службі зайнятості; статистика не враховує часткову зайнятість, тобто ті, хто примусово знаходяться у відпустках з ініціативи керівництва, вважаються зайнятими; неправдива інформація з боку безробітних.

Велика кількість працівників працює без офіційного оформлення, тому майже неможливо перевірити тих, хто отримує виплати по безробіттю та

здіяні в тіньовій економіці. При цьому статистика не враховує, що саме через відсутність роботи близько 7 млн. наших співвітчизників виїхали за кордон на заробітки. Не включається до складу безробітних ані 2 млн. селян, які живуть лише з присадибного господарства, ані ті, хто має тимчасові підробітки [2].

Аналізуючи ситуацію, яка сьогодні склалася на ринку праці, можна наголосити, що основними напрямками вирішення проблеми безробіття в нашій країні можуть бути: надання податкових пільг для підприємств із високою часткою зайнятого населення; збільшення фінансування заходів щодо надання ефективної підтримки пошуку робочих місць безробітним; стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу; надання податкових кредитів підприємствам за кожне нове створене робоче місце; надання підприємцям субсидій, премій та податкових пільг для найму додаткової робочої сили або переведення частини працівників на скорочений робочий день; залучення приватного (як вітчизняного, так й іноземного) капіталу в райони зі стійким рівнем безробіття; безвідсоткові кредити, що надаються безробітним, які започатковують власний бізнес.

Література

1. Майсюра О.М. Безробіття та наслідки його впливу на економіку країни – 2010. – № 8. – С. 60–61.
2. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Сучасний стан та проблеми безробіття в Україні / І. І. Погоріла // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2016. – Вип. 16. – С. 118-121. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2016_16_27. – 2016.

УДК 339,72.053(477)

ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Бранько А. – учень 11-Е класу

Науковий керівник – к.е.н. Підгаєць С.В.

Комунальний заклад «Загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №9 Вінницької міської ради»

Платіжний баланс є важливим показником економічного розвитку в усіх країнах. Платіжний баланс відображає, на скільки країна технічно та економічно розвинена і на скільки є конкурентоспроможною. Платіжний баланс є своєрідним індикатором ефективності економіки, а систематичні зміни окремих його складових відображають головні тенденції розвитку економіки. Для економіки відкритого типу стійкий стан платіжного балансу залишається однією з важливих передумов фінансової безпеки країни. Будучи одним із головних джерел інформації може бути використаний для прийняття рішень щодо здійснення та оцінки державної економічної політики. Основна мета складання платіжного балансу полягає в тому, що б забезпечити довготривалу стійкість міжнародних доходів і платежів, а також зберегти їх рівновагу. Виходячи з зазначеного вище, обрана тема дослідження є актуальною, адже платіжний баланс залишається найбільш важливим статистичним звітом, що віддзеркалює ефективність економічних зв'язків країни та її інтеграцію у світове господарство.

Аналізуючи структуру платіжного балансу, вважаємо за необхідне відмітити те, що поточний

рахунок платіжного балансу України в січні 2017 р. був наближеним до збалансованого стану і становив - 26 млн. дол. США (у січні 2016 р. дефіцит дорівнював 315 млн. дол. США). У січні 2017 р. (на відміну від аналогічного періоду 2016 р.) спостерігалось суттєве зростання обсягів експорту товарів на 52,7% (у грудні 2016 р. – на 9,2%), імпорт товарів зріс на 31,6% (у грудні 2016 р. – на 36,0%).

Обсяги експорту товарів у січні 2017 р. становили 2,8 млрд. дол. США. Найбільше зросли обсяги експорту до Азії та країн ЄС (відповідно на 61,5% та 28,9%). Частка Азії в загальному експорті у січні 2017 р. зросла до 35,0% (у січні 2016 року – 33,0%) в основному за рахунок зростання обсягів експорту зерна. Крім того, основними товарними групами, які зумовили зростання експорту були чорні метали, а також продукція хімічної та машинобудівної галузей.

Обсяги імпорту товарів у січні 2017 р. становили 3,2 млрд. дол. США. Зросли як обсяги енергетичного імпорту – на 67,8% (у грудні 2016 – на 83,9%), так і неенергетичного – на 21,6% (у грудні – на 25,8%). Питома вага країн ЄС у загальному імпорті

зросла з 34,5% (грудень 2016 р.) до 35,2% (січень 2017 р.).

Чистий вплив коштів із реального сектору економіки (без урахування прямих іноземних інвестицій) на початку 2017 р. становив 43 млн. дол. США і зумовлювався зменшенням чистої зовнішньої заборгованості за торговими кредитами [1].

Найкращим джерелом фінансування дефіциту платіжного балансу є прямі іноземні інвестиції. Для країн Східної Європи створення привабливого інвестиційного середовища (нові технології, сучасний менеджмент, стабільна і передбачувана динаміка обмінного курсу) є першочерговим завданням, виконання якого дає змогу водночас фінансувати від'ємне сальдо поточного рахунку і стимулювати економічне зростання [6]. Крім того, варто відмітити,

що не широка спеціалізація зовнішньої торгівлі України і надмірна залежність від зовнішніх запозичень є основними чинниками вразливості її платіжного балансу щодо змін у зовнішньому середовищі.

Підсумовуючи зазначене вище, хочемо запропонувати заходи, які в перспективі своєї реалізації можуть позитивно вплинути на стан та динаміку платіжного балансу України, зокрема такими заходами є: стимулювати зменшення дефіциту торговельного балансу через підтримку експортних галузей і відвойовування національним виробником ринків, на яких переважають імпорتنі товари; стабілізувати приплив зовнішнього капіталу; нарощувати інвестиційну привабливість національної економіки.

Література

1. Платіжний баланс у січні 2017 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua
2. Береславська О. Чинники курсової нестабільності в Україні / О. Береславська // Вісник Національного банку України. – 2009. – №2. – С. 8-14.
3. Мулякова-Бочі, А.К. Вплив макроекономічних показників на стан платіжного балансу України [Текст] / А. К. Мулякова-Бочі // Актуальні Проблеми Економіки. – 2012. – № 4. – С. 106–113.
4. Косова, Т. Д. Валютна політика та структура платіжного балансу України: діалектика взаємозв'язку / Т. Д. Косова, І. О. Стебляк // Економіка та держава. – 2016. – № 2. – С. 9–12.

УДК 330.3:336

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИНИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Головатий В. – ст. 1 курсу, гр. ФУПОВНМ-11

Науковий керівник – к.е.н. Підгаєць С.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Видатки державного бюджету відіграють важливу роль у формуванні соціально-економічної політики держави. В показниках видатків бюджету відображаються функції і завдання держави, рівень і напрям суспільного розвитку, взаємозалежність між економікою і фінансами країни, відносини даної країни з іншими країнами. Саме склад і структура видатків бюджету окремих держав дозволяють зробити висновки та узагальнення з приводу економічного, соціального і політичного стану розвитку на певний час.

Видатки бюджету беруть участь в розподільчих відносинах, які виникають між державою та юридичними і фізичними особами при перерозподілі фінансових ресурсів між галузями, регіонами, соціальними верствами населення. Саме через видатки бюджету відбувається виконання державою управлінської, оборонної, економічної та соціальної функцій, а також залагодження протиріч та врегулювання інтересів всіх членів суспільства.

Варто зазначити, що еволюцію правового регулювання державних видатків дуже ґрунтовно у своїх роботах дослідила Нечай А.А. Науковцем було проведено комплексний аналіз еволюції видатків у державі, визначено три етапи становлення системи публічних видатків та їх правового регулювання: 1) період існування переважно «суспільних» потреб прадержав як першого аналогу суспільних публічних потреб, та відсутності механізмів правового регулювання публічних видатків; 2) період існування переважно приватних потреб та, відповідно,

приватних видатків у державах і появи перших актів нормативно-правового характеру, які регулювали їх здійснення; 3) період існування як приватних, так і публічних потреб та приватних і публічних видатків у державі [1].

На сучасному етапі розвитку економічної системи однією з головних проблем формування видатків державного бюджету є ефективне управління ними. Ефективність управління видатками бюджету залежить від багатьох чинників, одним з яких є раціональний розподіл фінансових ресурсів між різними сферами діяльності країни, регіону і т. д. Як відомо, на кожен статтю видатків, що передбачена законодавством, відводиться певна частина коштів бюджету. Тому закономірно постає питання щодо визначення оптимального розподілу бюджетних коштів та оцінювання ефективності їх використання.

Під оптимальним можна розуміти такий розподіл коштів, який за умови обмеженості ресурсів дозволяє досягти максимального соціально-економічного розвитку країни та добробуту суспільства при мінімальному фінансуванні.

Як справедливо зазначає у своїй праці М.В. Ливдар, особливості структури видатків бюджету зумовлюються соціально-економічним устроєм країни, рівнем економічного розвитку, встановленими відносинами власності і навіть специфікою історичного шляху країни, ментальністю населення. Саме тому пошук оптимальних обсягів бюджетних видатків, а також їх структури, необхідно проводити для кожної країни окремо, враховуючи історичні,

національні, соціально-економічні та інші умови їх розвитку [2, с. 444].

Ми вважаємо, що для України ефективність розподілу бюджетних коштів необхідно досліджувати за декількома напрямками: пропорції розподілу коштів між державним та місцевими бюджетами, розподіл коштів за функціональною структурою видатків і напрямами використання ресурсів усередині кожної з функцій.

Дискусії серед вітчизняних науковців щодо розподілу видатків між державним і місцевими бюджетами тривають протягом всього періоду існування України як незалежної держави. Переважна більшість дослідників вважають необхідним підвищення фінансової незалежності місцевих бюджетів та рівня фінансової забезпеченості делегованих повноважень. Такі зміни сприяли б

нормальному здійсненню економічних процесів на відповідній території, реалізації запланованих соціальних програм, проектів та запобіганню і усуненню порушень при використанні фінансових ресурсів [3].

Враховуючи постійні зміни соціально-економічного становища України нагальним є проведення комплексних наукових досліджень з питань управлінської діяльності у сфері видатків державного бюджету в Україні. Дослідження та вдосконалення потребують такі пріоритетні напрями, як: планування і прогнозування видатків бюджету на середньої довгостроковий період; виконання видаткової частини бюджету; контроль за цільовим спрямуванням і використанням бюджетних коштів; розподіл видатків бюджету; формування і виконання бюджетних програм та оцінювання їх результатів.

Література

1. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія) [Текст]: навч. посіб. – 5-те вид без змін. / В.М. Опарін. – К.: КНЕУ, 2008. – 240 с.
2. Ливдар М.В. Формування структури видатків для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку держави / М.В. Ливдар // Ефективність державного управління: зб. наук. пр. – Вип. 25. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2010. – С. 442-449.
3. Чорний А. Доходи та видатки місцевих бюджетів: проблеми та перспективи формування [Електронний ресурс] / А. Чорний. – Режим доступу: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/690>

УДК 336.77:658.14

РОЛЬ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ

Касько А. – ст. 4 курсу, гр. Фвн-41
Науковий керівник – к.е.н. Підгаєць С.В

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Створення можливостей для стійкого економічного зростання підприємств в сучасних умовах господарювання потребують адекватного ресурсного забезпечення господарської діяльності, визначаючи при цьому можливості обслуговування кредитною системою країни потреб реального сектору економіки у грошових ресурсах.

Загальні тенденції сучасного розвитку кредитних операцій вітчизняної системи комерційних банків свідчать про суттєве зниження обсягів кредитних вкладень в економіку країни, послаблення ролі банківського кредиту в кредитному забезпеченні виробничого сектору необхідними грошовими ресурсами. Все це зумовлює актуальність обраної теми наукової статті.

Банківському кредиту належить особлива роль у впливі на економічні процеси. Кредит за своєю економічною природою є важливим стимулом ефективного господарювання. В умовах раціональної організації економічної системи відбувається приплив кредиту до підприємств із високими показниками розвитку, які забезпечують найбільшу віддачу коштів, отриманих у позику, в протилежному випадку існує великий ризик не тільки недоотримати очікуваний прибуток, але і втратити частину власних коштів. Згідно з об'єктивними законами ринку банківський кредит має сприяти вільному перетіканню капіталів в економіці, забезпечуючи тим самим розвиток найефективніших галузей економіки [3, с.231].

Перехід Приватбанку в державну власність наприкінці грудня 2016 року суттєво змінив структуру банківського сектору: частка державних банків у чистих активах збільшилася до 51,3% (з 28,1% на початку 2016 року), за депозитами населення – майже утричі, до 59,5%. Протягом 2016 року 17 банків було оголошено неплатоспроможними, ще 4 було ліквідовано за рішенням акціонерів. Відтак концентрація у банківському секторі зросла – частка 20 найбільших банків у чистих активах за рік збільшилася на 3,0 в.п. до 89,4% [4].

Нове кредитування було обмеженим у першому півріччі 2016 року, але дещо позжавилося у другій половині року, значною мірою через кредитування держмонополій державними банками. Валові гривневі кредити суб'єктам господарювання зросли на 87 млрд. грн. (+27%), а в іноземній валюті скоротилися на 4,1 млрд. дол. США у еквіваленті, що частково пояснюється перекредитуванням у гривні. Кредитування населення також зменшилося. Заявлена банками частка недіючих кредитів склала 30,5% на кінець року, що свідчить про складну ситуацію у сфері банківського кредитування загалом.

В той же час однією з проблем здійснення реформування та становлення фінансово-кредитного механізму, а отже і розвитку банківської системи в цілому, є досить висока ризикованість кредитних операцій. Причинами цього є теоретична недосконалість питання захисту інтересів кредитора

від кредитних ризиків, незадовільний фінансово-господарський стан суб'єктів підприємництва, невисока кадрова підготовка працівників банківської системи тощо. Кредитний ризик є досить складною сукупністю елементів, які спричиняються зовнішніми та внутрішніми чинниками. Впродовж 2016 року банки були пильніші до ризиків, пов'язаних з кредитуванням. Істотно зменшилася частка сумнівних кредитів, тоді як резерви, сформовані на відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків, значно зросли. Особливим є питання щодо кредитування підприємств, які ще не встигли набути позитивну ділову репутацію і не мають реальних активів, котрі могли б гарантувати повернення запозичених коштів кредиторю.

На часі в Україні дуже гостро стоїть проблема кредитування підприємств, їх доступу до фінансових ресурсів. Далеко не кожне підприємство спроможне сплачувати досить високі процентні ставки. Банки, в свою чергу, не поспішають розвивати відносини з підприємствами через підвищений ризик щодо повернення кредитів. Виділяють ряд таких основних помилок, які допускаються під час надання кредитів: випадки надання кредитів без економічного обґрунтування та повного пакету документів, недостатньо вивчається платоспроможність позичальників та їх гарантів, формально оцінюється застава, що приймається в забезпечення кредитів [2, с.231].

Підводячи підсумки викладеного, слід зазначити актуальність питання оцінки кредитоспроможності клієнтів банку не тільки для

них самих, але і для позичальника, оскільки правильне законодавче і нормативне врегулювання таких відносин сприяє поверненню коштів, прискоренню обігу їх, стимулюючи тим самим розвиток економіки. Тому, з причин складності та багатогранності проблем, які досліджуються, чимало питань потребує поглибленого системного вивчення.

Загалом банківська діяльність повинна базуватися на принципах оптимізації процентної політики, створення і розвитку правового поля для дієвих кредитних відносин, диференціації підходів до прийняття відповідних рішень щодо кожного окремого клієнта, розширення спектра банківських кредитних продуктів.

Таким чином, питання кредитування економіки України через систему фінансово-кредитних інституцій зараз стоїть дуже гостро. Проблема полягає не в тому, що «українські» кредити є досить дорогими, а в тому, що люди ще не переконалися, що використання кредиту – це позитивне явище в економічному розвитку підприємства.

Тому необхідно приділити велику увагу вирішенню цих проблем, враховуючи досвід, накопичений розвинутими країнами в цій сфері, провести реформу всієї кредитної системи. Таким чином, орієнтація банківської системи на кредитне забезпечення підприємницької діяльності та його практична реалізація за допомогою чіткого злагодженого механізму, сприятиме економічному розвитку підприємств і економіки в цілому.

Література

1. Гуляєва Л.П. Роль банків у забезпеченні функціонування підприємств реального сектора економіки / Л.П. Гуляєва // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – № 9. – С. 28-33.
2. Гуцал І. С. Участь банків у забезпеченні регіональної інноваційно – інвестиційної стратегії / І. С. Гуцал // Фінансова політика інвестиційно-інноваційного розвитку України : монографія / В. Г. Дем'янишин, І. С. Гуцал, О. П. Кириленко, Т. О. Кізіма ; за ред. В. Г. Дем'янишина. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – С. 231-238.
3. Гуцал І.С. Банківське кредитування суб'єктів ринку в трансформаційній економіці України: (питання теорії, методики, практики) / І.С. Гуцал. – Львів: ВАТ «Біблос», 2014. – 242 с.
4. Офіційний сайт Національного банку України // <https://bank.gov.ua/>
5. www.org.stat.com.ua

УДК 330.3

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Костюк С. – ст. 1 курсу, гр. Фзвнм-11

Науковий керівник – к.е.н. Підгаєць С.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

За період свого існування в Україні система охорони здоров'я набула спонтанної деформації без адаптованого до сучасних реалій фундаменту розвитку та без врахування наростаючих потреб населення у цій сфері. Охорона здоров'я – це система закладів та установ державної, комунальної, приватної форми власності, які надають медичні послуги і діяльність яких спрямована на збереження здоров'я населення. За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), сучасна система охорони здоров'я має забезпечувати доступність медичних послуг для тих, хто їх потребує, характеризуватися якістю та безпечністю медичних

послуг і забезпечувати максимально можливі результати для здоров'я на популяційному рівні [1].

Однак система охорони здоров'я, яка функціонує в країні, значною мірою вичерпала можливості подальшого розвитку в умовах ринкових відносин. Фінансове забезпечення та економічна ситуація в галузі охорони здоров'я відзначаються нестабільністю, що не сприяє доступності та якості медичної допомоги. До того ж, вагома частина витрат, необхідних на лікування, покладається на пацієнтів. В загальній структурі фінансування установ сфери охорони найбільшу частку становлять кошти на оплату праці (50,3% у 2015р.), яка є однією з

малооплачуваних та не залежить від якості надання послуг (табл. 1).

З даних табл. 1 видно, що на оновлення матеріально-технічного забезпечення сфери охорони

здоров'я виділялась незначна сума бюджетних видатків, зокрема у 2015 році на оновлення основних засобів профінансовано 6,381 млрд. грн., що складає 9,0 % у загальній структурі видатків даного року.

Таблиця 1

Аналіз складу і структури видатків бюджету на фінансування охорони здоров'я за економічною бюджетною класифікацією у 2011-2015 рр.*

№ п/п	Найменування показника	Роки						Відхилення 2015 року від:			
		2013		2014		2015		2013р.		2014р.	
		млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%
I	Поточні видатки	57,693	93,7	55,139	96,5	63,943	90,1	6,25	-3,6	8,804	-6,4
1.	Оплата праці і нарахування на заробітну працю	38,208	62,1	30,858	54,0	35,719	50,3	-2,489	-11,8	4,861	-3,7
2.	Використання товарів і послуг	18,037	29,3	22,598	39,5	26,159	36,8	8,122	7,5	3,561	-2,7
3.	Поточні трансферти	0,538	0,9	0,882	1,5	1,027	1,5	0,489	0,6	0,145	-
4.	Соціальне забезпечення	0,751	1,2	0,677	1,2	0,877	1,2	0,126	0	0,2	-
5.	Інші поточні видатки	0,159	0,3	0,124	0,2	0,159	0,2	-	1,7	0,035	1,8
II	Капітальні видатки	3,875	6,3	2,011	3,5	7,057	9,9	3,182	3,6	5,046	6,4
1.	Придбання основного капіталу	2,966	4,8	1,815	3,2	6,381	9,0	3,415	4,2	4,566	5,8
2	Капітальні трансферти	0,909	1,5	0,196	0,3	0,676	0,9	-0,233	-0,6	0,48	0,6
III	Кредитування	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Всього видатків з урахуванням кредитування	61,568	100	57,150	100	71,001	100	9,433	-	13,851	-

*Примітка: складено автором на підставі даних виконання бюджету, розміщених на офіційних сайтах Міністерства фінансів України [2] та Державної служби статистики [3].

Сфера охорони здоров'я України інтегрує в собі недосконалість фінансово-економічних механізмів забезпечення її діяльності. Підтвердженням цього є незбалансована та непрозора структура джерел фінансування національної системи охорони здоров'я. Державні видатки, хоча й з кожним роком зростають, залишаються недостатніми (у межах 3–3,7 % ВВП). Сукупні ж видатки, які складаються з видатків лікарняних кас, фінансування Світового банку й Глобального фонду, видатків населення на придбання ліків та виробів медичного призначення (лише біля 5 % витрат на лікарські засоби покривається за рахунок держави, всі інші витрати – за рахунок пацієнтів, навіть при стаціонарному лікуванні понад 86 % вартості ліків сплачується пацієнтами) тощо становлять 5,5-6,5 % ВВП (як і в деяких країнах Східної та Центральної Європи). Якщо врахувати також неформальні платежі (особисті винагороди лікарів, отримані від громадян) за надання «безкоштовної» допомоги в державних/комунальних закладах охорони здоров'я (які, за окремими даними, становлять 3–3,5 %

сукупних державних видатків на охорону здоров'я), показник реальних обсягів фінансування сфери охорони здоров'я, порівняно з суто державними видатками, значно збільшиться (до 8 % ВВП) [4].

Таким чином, зазначене вище вказує на те, що основними проблемами в сфері охорони здоров'я є: низька доступність якісної медичної допомоги, високі неофіційні платежі, неефективні принципи фінансування системи охорони здоров'я та недостатнє фінансування. Зазначене підтверджує позицію [4], що сфера охорони здоров'я характеризується фінансовою та ресурсною розпорошеністю та деформованістю структури медичних послуг, реформування якої повинно провадитись таким чином, щоб, з одного боку, забезпечити зростаючий попит населення на медичну допомогу, а з іншого – стримувати зростання витрат на охорону здоров'я. Недостатнє фінансування в продовж останніх років в сфері охорони здоров'я породило серію неформальних платежів, що не забезпечують якість медичних послуг.

Література

1. Національні рахунки охорони здоров'я (НРОЗ) України у 2010 році : статистичний бюлетень. – К. : Державна служба статистики України, 2012. – 149 с.
2. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Щодо поточного стану та подальших напрямів реформи фінансування та управління системи охорони здоров'я в Україні : аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/717/>.

РЕАЛІЗАЦІЯ ВАЛЮТНО-КУРСОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Ксенченко Л. – ст. 4-го курсу, групи Фвн-41

Науковий керівник – к.е.н. Підгаєць С.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Валютно-курсова політика як форма реалізації поточної валютної політики відіграє важливу роль у функціонуванні економіки в будь-якій країні. Відомо, що саме за допомогою валютно-курсової політики здійснюється вплив не лише на експортно-імпорتنі операції, але й на стан платіжного балансу держави, темпи інфляції в країні тощо. Економічний зміст проведення цієї політики полягає у визначенні режиму валютного курсу в країні, а також у офіційному заниженні (девальвації) або підвищенні (ревальвації) курсу національної грошової одиниці в процесі здійснення валютної політики, залежно від того, які цілі ставить перед собою Національний банк України.

Можна стверджувати, що до інструментів реалізації валютно-курсової політики в Україні належать: ступінь конвертованості валют; режим курсоутворення; девальвація та ревальвація валюти; валютні інтервенції, а також інфляційне таргетування. В економічній літературі виділяють таке поняття, як конвертованість валюти, що передбачає здатність нею вільно обмінюватися на валюти інших країн та міжнародні платіжні засоби за чинним курсом. Як зазначає С. Боринець [1]: “Досягнення і підтримка країною конвертованості своєї національної валюти – це досить складна економічна проблем, пов’язана з глибокими якісними змінами як в самій економіці країни, так і її економічних відносинах із зовнішнім світом”. Саме тому, зауважує вчений, введення режиму конвертованості національної валюти вимагає від країни серйозної підготовки і створення цілого комплексу економічних передумов

Слід зазначити, що обов’язковою передумовою конвертованості національної грошової одиниці є наявність ринкового господарства у країні з передумовами як політичного, так і економічного характеру, що, у свою чергу, дозволить вітчизняній економіці інтегруватися у світову спільноту та оперативно реагувати на зміни міжнародної ринкової кон’юнктури.

Зазначимо, що центральний банк країни може проводити так звану “агресивну девальвацію”, яка через механізм валютно-курсової політики свідомо спрямовується на посилення конкурентних переваг країни на зовнішніх ринках. Так, це означає, що Національний банк України може свідомо девальвувати національну валюту для того, щоб штучно стимулювати експорт вітчизняної продукції, яка буде коштувати дешевше чим в інших країнах. Однак, як свідчить практика, такий валютний демпінг викликає відповідну ланцюгову реакцію, при якій інші країни також почнуть знижувати обмінний курс, і за логікою, конкурентні переваги знівелюються.

Ревальвація (від англ. revaluation) – це підвищення курсу національної валюти щодо іноземної та міжнародних валютних одиниць [1]. У часи існування Бреттон-Вудської валютної системи,

коли існував режим фіксованого курсу, ревальвацію грошової одиниці проводили ті країни, які протягом тривалого часу мали низькі темпи інфляції та активне сальдо платіжних балансів. Саме через те, що офіційні курси цих країн виявлялись заниженими, а купівельна спроможність була вищою, чим у інших країнах, ці країни були змушені застосовувати такий інструмент валютно-курсової політики, як ревальвація.

Зазначимо, що центральний банк країни може проводити так звану “агресивну девальвацію”, яка через механізм валютно-курсової політики свідомо спрямовується на посилення конкурентних переваг країни на зовнішніх ринках. Так, це означає, що Національний банк України може свідомо девальвувати національну валюту для того, щоб штучно стимулювати експорт вітчизняної продукції, яка буде коштувати дешевше чим в інших країнах. Однак, як свідчить практика, такий валютний демпінг викликає відповідну ланцюгову реакцію, при якій інші країни також почнуть знижувати обмінний курс, і за логікою, конкурентні переваги знівелюються. Ревальвація (від англ. revaluation) – це підвищення курсу національної валюти щодо іноземної та міжнародних валютних одиниць [2]. У часи існування Бреттон-Вудської валютної системи, коли існував режим фіксованого курсу, ревальвацію грошової одиниці проводили ті країни, які протягом тривалого часу мали низькі темпи інфляції та активне сальдо платіжних балансів. Саме через те, що офіційні курси цих країн виявлялись заниженими, а купівельна спроможність була вищою, чим у інших країнах, ці країни були змушені застосовувати такий інструмент валютно-курсової політики, як ревальвація.

Останній інструмент валютно-курсової політики, який ми розглянемо – це інфляційне таргетування. В першу чергу, зазначимо, що в економічній літературі цей монетарний режим нами розглядається не лише як стратегія грошово-кредитної політики держави, а як інструмент реалізації її валютно-курсової політики. Враховуючи вище зазначене, можна зробити теоретичне узагальнення про те, що реалізація валютно-курсової політики в Україні здійснюється за допомогою застосування чотирьох інструментів, зокрема, ступеня конвертованості валют; режиму курсоутворення; девальвації та ревальвації валюти; а також за допомогою проведення валютних інтервенцій. На нашу думку, до системи цих інструментів можна віднести і таргетування інфляції, що в останні десятиліття прийняте багатьма державами світу.

Отже, можна зробити теоретичне узагальнення про те, що реалізація валютно-курсової політики в Україні здійснюється за допомогою застосування чотирьох інструментів, зокрема, ступеня конвертованості валют; режиму курсоутворення; девальвації та ревальвації валюти; а також за

допомогою проведення валютних інтервенцій. На нашу думку, до системи цих інструментів можна

віднести і таргетування інфляції, що в останні десятиліття прийняте багатьма державами світу.

Література

1. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини : [підручник] / Боринець С.Я. – К. : Знання, 2004. – 410 с.
2. Журавка Ф.О. Валютна політика в умовах трансформаційних змін економіки України : [монографія] / Журавка Ф.О. – Суми : Ділові перспективи; ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2008. – 334 с.

УДК 336.748.12

ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Сомик Н. – ст. 4 курсу, гр. Фвн-41

Науковий керівник – к.е.н. Підгаєць С.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Важливою передумовою економічного розвитку будь-якої країни є забезпечення стабільності грошової одиниці, що є особливо актуальним сьогодні в Україні. Інфляція, насамперед, є макроекономічним явищем, оскільки як причини її виникнення так і наслідки пов'язані зі змінами, що стосуються загальної економічної рівноваги.

Інфляція являє собою процес зростання загального рівня цін в країні, який виникає в наслідок

порушення закону грошового обігу, а саме коли в обігу знаходиться надлишкова кількість грошей (як готівкових і безготівкових). Така ситуація призводить до знецінення грошей і підвищення цін [1].

Протягом 2011-2015 років рівень інфляції в Україні суттєво збільшився (рис. 1). У 2016 році відбулося стрімке зниження споживчої інфляції – до 12,4%, тоді як у 2015 році споживчі ціни зросли на 43,3%.

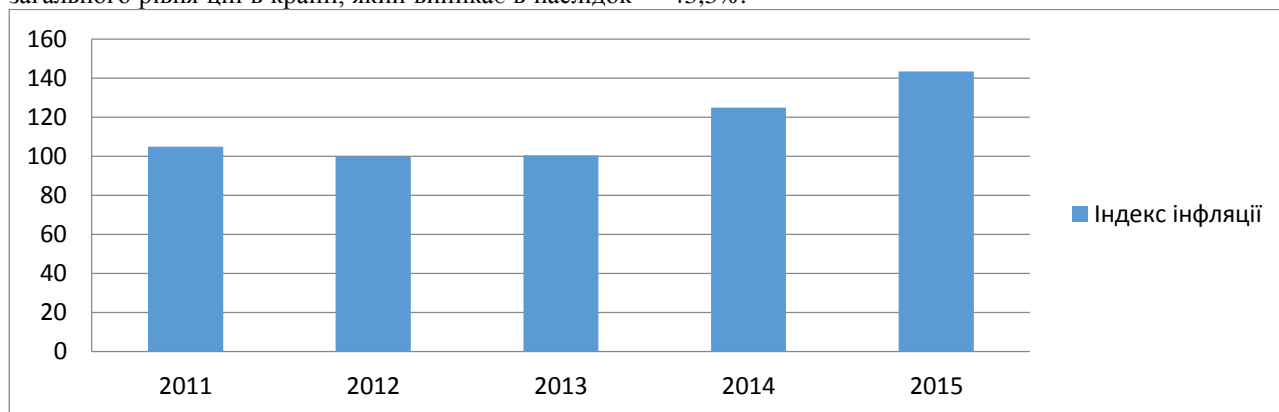

Рис. 1. Динаміка інфляції за 2011-2015 рр.

* Джерело [3, с. 2].

У місячному вимірі в грудні 2016 року індекс споживчих цін становив 0,9%. Динаміка споживчих цін у 2016 році була близькою до прогнозів Національного банку, що публікувалися в Інфляційних звітах протягом року та передбачали зростання споживчих цін на 12% за підсумками року.

Швидке сповільнення інфляції у 2016 році відбулося насамперед завдяки послабленню інфляційного тиску, зумовленого фундаментальними факторами. Про це свідчило стрімке уповільнення базової інфляції. Також значний вплив мали сприятливі фактори з боку пропозиції сирих продуктів харчування. Водночас основними чинниками підвищення цін стало підвищення тарифів, що регулюються адміністративно, та зростання світових цін на нафту. Базова інфляція за результатами 2016 року сповільнилася до 5,8% р/р (з 34,7% у 2015 році) та практично відповідала останньому прогнозу Національного банку (5,6% р/р). Зниженню базової інфляції і загалом інфляційного тиску сприяли помірковані фіскальна та монетарна політика,

послаблення інтенсивності військового конфлікту на сході, вторинні ефекти факторів з боку пропозиції сирих продуктів харчування. Так, посилення ролі облікової ставки, її виважене зниження протягом року та зусилля уряду з утримання фіскального дефіциту в цільових межах привели до суттєвого поліпшення інфляційних і курсових очікувань та стримували інфляцію з боку попиту. Протягом 2016 року ціни на товари, що переважно імпортуються, такі як побутова техніка, одяг та взуття, уповільнили зростання до 5,7% р/р та 5,5% р/р (порівняно з відповідно 36,4% р/р та 35% р/р у 2015 році) [2].

За стабільність національної валюти в Україні відповідає та володіє відповідними важелями щодо прямого впливу на неї Національний банк України. Відтак, для реалізації ефективної економічної політики без негативних зовнішніх ефектів необхідна спільна та скоординована діяльність цих двох державних інституцій, які насамперед мають різні цілі своєї діяльності. Так, метою НБУ є стримання інфляції, а Уряд запрограмований на економічне зростання, яке без інфляції майже неможливе. Відтак,

суперечність закладена об'єктивно, незважаючи на суб'єктивний склад та політичну причетність різних структур [4, с. 390].

Інфляційний процес є притаманним для економіки сучасної України та більшості держав світу. Водночас він має досить багато форм прояву, які можуть різнитись від загальної економічної, соціальної та політичної ситуації у окремій країні [5].

Для вітчизняної інфляції характерними на разі є такі форми виявлення: підвищення товарних цін, зниження курсу національної валюти, дефіцитність економіки, зниження якості товарів,

зниження купівельної спроможності населення, схильність до накопичення іноземної валюти, підвищення інтересу до золота і реальних активів, зростання заборгованостей по кредитах, зниження інвестиційної активності, падіння обсягів виробництва, збільшення розриву між ціною купівлі та продажу валюти, дефіцит валюти, активний розвиток тіньової економіки, зниження рівня довіри до банківської системи, знецінення депозитів та інших форм фінансових заощаджень, збільшення соціальної нерівності у суспільстві, збільшення дефіциту державного бюджету тощо.

Література

1. Озель М. Інфляція як один з основних показників макроекономіки / М.Озель // Вісник Національного банку України. – 2013. – № 7. – с. 30-35.
2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=42352818>.
3. Експрес-випуск «Індекси цін» Державного комітету статистики за 2015 рік : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Національна економіка: Навчальний посібник / За ред. Р.В. Яковенка. – Вид.2-ге, [перероб. та доп.]. – Кіровоград: КОД, 2013. – 548 с.
5. Ганусик Ю. Б. Закономірності розвитку інфляції в Україні в умовах циклічності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/167.pdf>.

УДК:338.2

СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Мороз Д. – ст. 1 курсу

Науковий керівник – ст. викладач Шапошник Г.Г.

Університет Державної фіскальної служби України

Однією зі складових успіху країн, які створили значний економічний потенціал і забезпечили для свого населення гідне життя, є обрання ними ефективної національної моделі економічного розвитку. Отже, для економіки України актуальним є вивчення досвіду країн-лідерів, щоб із урахуванням історичних, соціально-економічних і національних особливостей нашої країни запровадити доцільну модель економічного розвитку. У зв'язку з цим формування нової національної економічної системи заснованої на знаннях постає важливим викликом для подальшого розвитку України як конкурентоспроможної держави, створюючи передумови її переходу на вищу сходинку свого розвитку [1].

Проблеми становлення та розвитку економіки, заснованої на знаннях, а також її вплив на трансформаційні процеси у вітчизняній економіці отримали пояснення в публікаціях В.П.Семиноженка та В.М.Геєця (підкреслюється, що знання економіка базується на нових знаннях, що мають інформаційну основу і втілюються в інноваціях, які визначаються як домінуюча компонента стратегії модернізації економіки України) [1] В.Л. Оселеського та О.В.Красоти (вказують на можливість переходу України в історично короткі строки до економіки знань за умови залучення якісно нових механізмів творення і розповсюдження знань, що ґрунтуються на загальному доступі до знань та освіти, розподілу витрат, відмові від приватної інтелектуальної власності) [2]

Метою даної роботи є дослідження сформованої у нашій країні моделі економічного розвитку з позицій соціальної структури суспільства і стану ринкового середовища та обґрунтування доцільної моделі розвитку економіки України з урахуванням визначальних рис національних моделей зарубіжних країн, які нині стали лідерами світового господарства.

Сучасна економіка України класифікується як перехідна від командно-адміністративної (директивної) системи до ринкової. Рада Міністрів Європейського Союзу 1 грудня 2005 р. і Міністерство торгівлі США 17 лютого 2006 р. визнали ринковий характер економіки України, але цей режим може використовуватися лише при антидемпінгових розслідуваннях, тобто це далеко не повний ринковий статус. На початковому етапі перехідна економіка стикається з необхідністю здійснення таких перетворень: забезпечення макроекономічної стабілізації, лібералізація економічної політики (усунення державного контролю за цінами на переважно більшість товарів та послуг, відмова від командно-адміністративної розподільчої системи, створення системи комерційних банків, впровадження ринкового механізму визначення процентної ставки і розвитку фінансового ринку).

На жаль, за два десятиліття в Україні в повному обсязі не вирішено жодного із завдань перехідного періоду.

Сучасне економічне середовище України характеризується значною монополізацією більшості сфер і галузей економіки і вкрай слабким впливом

ринкових важелів регулювання. За ІЕС Україна посідає прикінцеве місце у світі і Європі. Якщо взяти до уваги різницю між рейтингом України і середньосвітовим показником, то найсерйознішими проблемами на шляху просування України до ринкової економіки є інвестиційний клімат, корупція, державне втручання в економічну діяльність, умови початку та ліквідації бізнесу, захист прав власності (наявність рейдерства і недовіра судової системи), функціонування ринку праці (динаміка ринку праці щодо зростання ВВП, умови найму, обмеження заробітної плати) і монетарна політика (рівень інфляції і цінова стабільність з урахуванням державного регулювання цін).

Перш ніж декларувати про спрямованість наших трансформацій у напрямку побудови соціального ринкового господарства, необхідно наблизитися до рівня розвитку країн з переважно вільною економікою. Це означає, що за рейтингом ІЕС Україна має увійти, як мінімум, у третій десяток світових лідерів, щоб бути поряд із такими пострадянськими країнами, як Литва і Грузія. Щоб цього досягти, необхідно обрати таку модель розвитку, яка б у перспективі дозволила перейти до соціально-орієнтованої економіки.

Такою моделлю є модель наздоганяючого розвитку економіки. Досвід Японії, яка обрала наздоганяючу модель у 50–60-х рр., і Китаю, який здійснює нині розвиток відповідно даної моделі, дає підставу до її основних ознак віднести такі:

- прискорену модернізацію провідних галузей економіки;
- значні інвестиції у людський капітал, розвиток фундаментальних і прикладних досліджень;
- мобілізацію обмежених ресурсів країни на вирішення завдань технологічного прориву національної економіки.

Для ефективного використання закуплених технологій та забезпечення кадрами іноземних інвестицій, а також розробки власних прогресивних технологій необхідно здійснювати вкладення у людський капітал і розвиток науки. За оцінкою Світового банку у Китаї нині сформувалася,

аналогічно США, структура національного багатства, в якому 77% припадає на людський капітал, що перевищує аналогічний показник у Німеччині (де він складає 75%), Японії (відповідно – 68%) і Франції (відповідно – 56%)[3]. На жаль, в Україні має місце протилежна, негативна тенденція.

Важливою ознакою моделі наздоганяючого розвитку є ефективне використання ресурсів для інноваційного розвитку. В Україні, за відсутності державної інноваційної політики найбільш конкурентоспроможними галузями, які постачають продукцію на експорт, стали чорна металургія, хімічна промисловість і сільське господарство. Впровадження новітніх технологій призводить до зниження енергоємності виробництва. Завдяки системі державного заохочення енергозберігаючих технологій у Німеччині і Японії склався найнижчий рівень енергоємності у світі. У 2010 р. енергоємність ВВП Німеччини була на 43,1% менша від середньої по світу, Японії – на 38,4%. До країн-лідерів у сфері енергозбереження наблизилася Польща, у якій енергоємність ВВП також менша на 31,6% від середньосвітового рівня. У той же час енергоємність ВВП України перевищувала світовий рівень у 2,1 рази [4].

Таким чином, на сучасному етапі для України доцільно обрати наздоганяючу модель економічного розвитку. Для її реалізації держава має впровадити спеціальні інноваційні програми з відповідним механізмом фінансово-кредитного стимулювання. Незважаючи на відставання України за більшістю показників економіки знань, проте наявність висококваліфікованих та мотивованих людських ресурсів може створити передумови прискореного переходу від індустріальної до знаннєвої економіки. Враховуючи схильність українських громадян до грошових заощаджень, важливо посилити мотивацію до довгострокового нагромадження фінансових ресурсів, а головне – забезпечити їх високоефективне використання. Реалізація в Україні наздоганяючої моделі економічного розвитку у перспективі дозволить перейти до моделі соціально-орієнтованої економіки.

Література

1. Геєц В. М. Інноваційні перспективи України / В. М. Геєц, В. П. Семиноженко. – Харків : Константа, 2006. – 272 с.
2. Bell D. The Coming of Post-Industrial Society: A Venture of Social Forecasting. – New York: Basic Books, 1973.
3. Оселецький В. Л. Соціальний вектор розвитку економіки знань / В. Л. Оселецький, О. В. Красота // Економічний нобелівський вісник. – 2014. – № 1 (7). – С. 343-348.
4. Национальная экономика: учебник; под ред. П. В. Савченко. – М.: Экономистъ, 2006. – С. 75

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Збірник матеріалів Всеукраїнської
науково-практичної конференції

РОЗВИТОК ОСВІТИ, НАУКИ, ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

м. Вінниця, 20 квітня 2017 р.

ТОМ II
ЧАСТИНА 1

Підписано до друку _____
Папір офсетний. Формат 60x84.1/16
Гарнітура Times New Roman
Обл. друк. арк. _____
Ум. друк. арк. _____
Наклад 300 прим.

Видавництво «Крок». Свідоцтво № 3538 від 30.07.2009 р.
46006, м. Тернопіль, вул. Гайова, 56
тел. (0352) 248436